

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

Tractatus VII. De Potestate, & Priuilegiis. S. R. E. Cardinal. Atque de
Collocutionibus, & Scriptionibus vetitis tempore Conclausis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

no Pontifice. Præterea potuit ferre legem, quod Episcopus quicumque viuens nominaret sibi Successorem, quare non posset etiam de Summo Pontifice; unde sequitur, quod idem potuit facere quilibet Successor Petri, cum quilibet successor habeat eandem potestatem, quam Petrus habuit. Ita Ledesin, qui, ut vides, Victoria verba ad verbum transcripsit. Sed eius argumenta superius reiecta sunt: Et ut verum fatear, parum modeste dixit, Authores qui nostram sententiam tenent, esse Pontificiæ dignitati inoffensos; nam tales essent plures Doctores ex sua Religione, & præsertim R. Magister Candidus, qui ut dixi, mordicus nostræ sententiæ adhæsit. Non est igitur vlllo pacto circa præsentem quæst. ab opinione negatiua recedendum.

§. 1. Verum post hæc iam impressa inueni circa præsentem difficultatem nouissimè Patrem Arriagam in *Chr. Theolog. tom. 5. disput. 7. sect. 7. num. 47.* hæc asserere. Dico secundò, valde probabile esse, posse Papam designare sibi Successorem; nam id Petrum fecisse designando Clementem est ferè communis sensus: esto multi dicant, Clementem renunciaisse, & non nisi post Linum, & Clerum, successisse. Pater tamen Suarez probabilius putat, hos duos non veros Papas, sed Coadiutores Petri fuisse. Quidquid verò de eo factò sit,

In Tract. 5. De Potestate Papæ eligendi sibi Successorem, in sine Resol. quarta, hæc apponantur.

§. 1. Verum post hæc iam impressa inueni circa præsentem difficultatem nouissimè Patrem Arriagam in *Chr. Theolog. tom. 5. disput. 7. sect. 7. num. 47.* hæc asserere. Dico secundò, valde probabile esse, posse Papam designare sibi Successorem; nam id Petrum fecisse designando Clementem est ferè communis sensus: esto multi dicant, Clementem renunciaisse, & non nisi post Linum, & Clerum, successisse. Pater tamen Suarez probabilius putat, hos duos non veros Papas, sed Coadiutores Petri fuisse. Quidquid verò de eo factò sit,

cetè cum Papa possit designare Electores. Imò id vni personæ committere, nec aliudè constat, negaram ei esse potestatem designandi Successorem, non est cur ei non concedatur; quia quodammodo plus est committere vni alteri eam designationem, quam immediatè per se præstare: nam ipse censetur melius personas noscere, & magis prouidurus Ecclesiæ, habiturus etiam præsumitur maiorem considerationem in designanda persona; quam haberet alter Elector ab ipso designatus. Dices primò, Fieret inde quasi hæreditarius Papatus. Respondeo; eodem modo fieri posse, si designet vnum tantum Electorem; quia ille potest esse Nepos, aut sanguineus, & potest se ipsum nominare, vel alium consanguineum; & tamen certum est posse, si velit, vni tantum dare eam vim electiuam. Respondeo secundò, Deum, qui curam habet suæ Ecclesiæ suauiter posse id impedire mille modis. Ob hanc tamen objectionem putat P. Suarez, vniuersaliter Papam non habere eam potestatem, sed solum in aliquibus casibus. Ego tamen censo, vel vniuersaliter ei negandum, vel vniuersaliter concedendum. Quod etiam docet P. Torres *suprà*; nam si semel licitè, & valide potest, quando datur aliqua vrgens ratio, certè valide etiam faciet, esto illicite, licet non detur talis ratio: quia similes potestates non solent à Deo concedi cum ea restrictione, ut solum quando est iusta causa valeant: ut patet in potestate Sacerdotis ad consecrandum valide, in potestate ipsius Papæ ad constituendos Episcopos: potest enim etiam indignissimos valide eligere, ordinare, &c. Et denique si ex natura rei, eo quod ipsi tota Ecclesia sit tradita, sequatur ea vis eligendi, semper eam habebit; si verò inde non sequitur, non est fundamentum, ut dicamus in hoc, vel illo casu, non verò in omnibus, eam habere. Hæc omnia Pater Arriaga.

TRACTATUS SEPTIMVS
DE
POTESTATE, ET PRIVILEGIIS
S. R. E. CARDINALIUM, ATQVE DE
Collocationibus, & Scriptionibus veteris tempore
Conclaus.

RESOLVTIO PRIMA.

An Dignitas Cardinalium sit prima post Pontificatum? Vbi plura de eorum præstantia enumerantur? Ex p. 5. tract. 2. Res. 1.

§. 1. **B**ELLVM aggredior, sine tamen sanguine, cum quodam neoterico Hispano, viro alioquin docto; & is est Maurus Alzedo in *sua praxi Episc. siue de excellentia Episcopatus, part. 1. cap. 8. n. 33.* vbi docet, quòd Episcopatus est prima dignitas post Papatum, & in Ecclesia secundum locum obtinet, quia in primo loco est Papatus, & in secundo Episcopatus. Ita ille. Vnde *num. 36.* infert, quòd si alioqui Episcopi commensales continui fuerint alicuius Cardinalis, non potest dici quòd eius familiares sint,

quia eo maiores sunt, quod est singulare contra Episcopos commensales Cardinalium, qui dicunt *el Cardinal mi Señor.* Ita ille.

2. Probat potest hæc sententia, quia apud factos Canones passim legitur nullum in Ecclesia Dei maiorem Episcopali ordine reperiri, ut notatur in *c. quærites 1. quæst. 8. c. in cap. antiqua, de priuileg.* & constat ex Dionysio *lib. 5. de Eccles. Hierarch.* ob idque Romanus Pontifex se Episcopum appellet, iuxta Glossam *ver. Episcopus, in Proamio.* ibi. *Episcoposque fratres* ceteros verò filios nominet. *cap. quam graui, prima distinct.* Deinde quòd in Concilio Carthagin. IV. & in Concilio Romanis Episcopi præcedebant Cardinales in Sede Concilij, & actibus plurimis: constat autem ex ordine sedendi maiorem dignitatis ostendi, iuxta textum in *cap. vlt. dist. 93.* Vide etiam *cap. ante omnia, & ibi Glossam, 40. dist.* Confirmatur hæc opinio ab Alzedo ex *epist. 19. D. Aug. vbi sic ait.* Quod

Quamquam enim secundum honorum vocabula, quae jam Ecclesiae usus obtinuit, Episcopatus presbyterio major sit, tamen in multis rebus Augustinus Hieronymo minor est. Ex quibus verbis apparet quod licet Augustinus Hieronymum venerabatur, id non erat, quia major esset in dignitate, sed in sanctitate.

3. Verum his non obstantibus, dicendum est, quod Cardinalitia dignitate nulla maior est in Ecclesia Dei post Pontificatum maximum. Nam si gradum Cardinalatus spectes, non datur propinquior ipsi Papae, cum sint Cardinales membra, & pars corporis illius; dicitur enim Cardinalis specialis filius Ecclesiae Catholicae, *cap. Felicis, §. ult. de pœn. in 6.* cum ipso Summo Pontifice unum corpus mysticum Cardinales conficiunt, quamvis enim Papa quatenus representat Christum, cujus vires gerit, sit caput universalis Ecclesiae, & singuli fideles membra in genere: est tamen speciale caput Cardinalium, & ipsi eius membra specialia respectu aliorum: quod corpus sic aded est compactum, ut Papa, qui est caput, nullatenus ab his exigat juramentum obedientiae & fidelitatis, cum sint sibi inviscerati. Ita Hostien. *in cap. antiqua, sub num. 5. vers. Sed quae potest esse ratio, extra de privileg. quem sequitur Praepositus in d. can. quamquam, sub n. 13. vers. 3. patet, 2. q. 7.* iurant enim summatim se honorem & auctoritatem sanctae Romanae Ecclesiae, ipsiusque Papae conservaturos, auctores, & promoturos ut late Paleotus *part. 1. quest. 5. vers. quod eo magis*, aded quod inter Papam & Cardinales non simplex unitas, verum etiam quaedam identitas consistat, ut optime considerat Ioan. Andreas *in cap. requisisti, n. 12. ad fin. vers. imo & quasi, de testam. Iacobatus de Concil. d. lib. 1. sub n. 172. vers. ad quod est. Rodericus Zamoren. Episc. in specul. vira lomanæ part. 2. cap. 8.* vbi quod propterea quicquid favet, vel nocet Sedi Apostolicae, continuo favere, vel nocere intelligitur singulis Cardinalibus, & e contra: quod etiam sentit Praepositus in *praedileg. can. quamquam, num. 7.* Dico igitur ex dictis quod sicut Presbyter Ordinis potestate est Archidiacono superior, iurisdictione tamen, administratione, & honoris dignitate solet esse inferior, & Presbyter, qui est Episcopus electus, & confirmatus, nondum tamen consecratus, est Presbytero iurisdictione superior, quamvis Ordinis potestate par; ita etiam Cardinalis est Episcopo administratione superior, sed inferior Ordinis potestate. Et ita hanc sententiam docet Vasquez *in 3. part. tom. 3. disput. 262. cap. 5.* Belarmus *tom. 1. lib. 1. de Clericis cap. 16. §. Quantum ad 3.* Augustinus de Ancona *in summa de Ecclesia potestate quest. 102. art. 2.* Sanchez *in opusc. tom. 2. lib. 7. c. 1. dub. 10. num. 8.* Moneta *de iud. consert. cap. 5. num. 37.* Hermosilla *in addit. ad Lopez gloss. 2. prol. P. V. num. 49.* Roussel. *in Histor. Pont. iurisd. lib. 2. cap. 10. n. 17.* Ludovicus à Cruce *in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 2. dub. 22. num. 15.* Lotharius *de Beneficiis tom. 1. lib. 1. quest. 8. num. 57.* Palatius *in 4. sent. dist. 24. disput. 2.* Azorius *tom. 2. lib. 4. cap. 1. quest. 9.* Sebastianus Casar *de Eccles. Hierarch. disp. 2. §. 3. per totum.* Fernandez *in exam. Theol. moral. part. 3. cap. 11. num. 6. §. 4.* Landensis *tract. de Cardinal. quest. 61.* Cephalus *lib. 1. conf. 1. num. 50.* Manfredus *de Cardinal. cap. 6.* Tuschus *tom. 1. concl. 100. num. 1.* Platus *de Cardinalib. cap. 3.* Laneclotus *in Templo lib. 2. cap. 2. de Cardinalib. §. 3.* & alij communiter. Unde apparet esse rejiciendum Decianum *de probat. lib. 2. cap. 26. num. 141.* vbi docet. Cardinales praerteri aliis Patriarchis, exceptis Constantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno, & Ierosolymitano, hoc enim est falsum, nam etiam his praerferuntur, ut ipsimet haeretici concedunt, & ita docet

Tom. IX.

Wolfius apud Dominicum Arumatum *in discurs. Academ. de iure publ. vol. 2. disc. 30. h. 5. litt. C.*

4. Restat modò respondere ad argumenta contraria. Dico igitur Canones in contrarium adductos intelligendos esse quoad potestatem Ordinis, & in hoc Episcopus est maior Cardinali, non autè quoad dignitatem & iurisdictionem & regimen Ecclesiae universalis, quam Cardinales cum summo Pontifice regunt, illiusque negotia tractant; unde quia ille, qui maioribus praest negotiis, de iure dignior reputatur, iuxta textum *in cap. per singulas 2. in ordine 9. quest. 3. Authem. de defens. civitatem, §. Nos igitur*, idè absolute Doctores dicunt Cardinalatus dignitatem Episcopali maiorem esse. Ad auctoritatem quam affert Alzedus Divi Augustini, dico quod illam pro hac sententia adduxerat Calvinus *lib. 4. Institut. c. 7. §. 30.* Sed non facit ad rem. Nam respondetur Episcopatum quidem presbyterio maiorem esse & ita Presbyterum Cardinalem ratione presbyterij non esse praerferendum Episcopo, sed ideo tantum, quia Cardinalis Romanus est, & Cardinalis Romanus non Cardinali, ratione dicta, dignior est, quare & inter ipsos Romanos Cardinales Episcopus Cardinalis praeredit Presbyterum, & Presbyter Cardinalis Diaconum. Deinde ait Vasquez *c. 6. n. 37.* Hieronymum non fuisse Presbyterum Cardinalem Romanum. Sed prima ratio amplectenda est.

5. Ad secundum argumentum respondeo verum quidem esse olim Episcopos praercessisse Cardinales in Conciliis, tamen ordinem hunc fuisse mutatum, Cardinalesque cepisse praecedere Episcopos etiam in Sede Concilij, & Episcopatum gradum esse ad Cardinalatum, constat Concilio Nicæno, Ephesino, Chalcedonensi VI. VII. & VII. Synodo Generali, vbi Presbyteri Cardinales federunt ante Episcopos, idque etiam obtinuit usus in Conciliis, cuius rei duplex ratio & origo assignatur à Bellarmino *dis. 2. loco.* Vna quod ad solos Cardinales devoluta sit electio Summi Pontificis, cum antea ad omnes pertineret, altera verò & magis propria quod cum antea Cardinales neque soli, neque primarij essent Consilij Pontificis, primis enim sexcentis, vel octingentis annis Pontifices ad iudicanda graviora negotia cogebant Concilia Nationalia Episcoporum Italiae, in quibus aderant non solum Cardinales, sed etiam Episcopi, & hi Cardinalibus anteponebantur, cum tunc Episcopi aequè, vel magis adjuvarent Pontificem in regenda Ecclesia, quam Cardinales. Verum quia supradicta quoad amplitudinem Cardinalitatis dignitatis mitificè confirmatur, ex Epistola Eugenij Papae IV. visum est mihi huc illam per extensum apponere; sic enim asserit

6. * Eugenius Episcopus, servus servorum Dei, * Sup. sequē. Venerabili viro magno Henrico Archiepiscopo Cantuariensi, &c. Non mediocri dolore afficimur, cum inter fratres nostros Episcopos, seu alios Ecclesiasticos dissidij aliquid exortum esse percipimus, tum propter malum, quod inde in populis exemplum provenit, tum quia contemptus & detractionis praebet occasio. Proinde non parum audisse displicuit dissensionem illam quam cum dilecto filio nostro Joanne Sanctae Balbinæ Presbytero Cardinali nuper tua fraternitas habuit, cum nova & insolita res ipsa sit, quae nunc attentatur. In primis autem admiramur satis cum per 14. annos & amplius cum dilecto filio nostro Henrico titulo Sancti Eusebij Presbytero Cardinali in sedendo, & in ferendis votis sine alteratione vixeris, & nullam super hoc secum profusus habueris disceptationem, quid causae sit, quod nunc primum in contentionem venias cum ipso Joanne Cardinali eadem praedito dignitate. Nec quidem generis Regij erga ipsum Henricum ratio

II praetendi

prærendi potest, quoniam & antequam Cardinalatus ipsam foret dignitatem adeptus dumtaxat existens Vintonienſis epiſcopus, & voce & loco tibi cedebat, poſtea autem quàm in Cardinalem per felicis recordationis Martinum prædeceſſorem noſtrum aſſumptus eſt, iure tibi & aliis antepoſitus fuit, & nunc antepoſitur. Quòd ſi ſola Cardinalatus dignitas hæc in alio prælationem operata eſt cur in iſto iudem non efficiat? cum tamen ipſe Archiepiſcopus, ille Epiſcopalem obtineat dignitatem, & illius Eccleſia tuæ ſit ſuffraganea, iſtus verò nullo iure ſubjecta. Illud autem de te nobis placuit ac laudamus; quòd in tuæ proteſtationis ſine ſub his verbis addidiſti, quòd ſcilicet per præmiſſa aut aliquid per te factum, aut dictum, & habitum, ſeu faciendum, dicendum, vel habendum, non intendis ſacroſanctam Romanam Eccleſiam Matrem tuam, ſeu iuramentum tuum eidem præſtitum, aut venerabilem cœtum eiusdem Eccleſiæ Cardinalium, aliquemque eorum in aliquo offendere, aut eidem, aut alicui honori, privilegio, prærogativæ, ſeu dignitati, præminentia, aut alicui alteri iuricorum in aliquo derogare, ſeu iuramentum tuo in aliquo contrariare, ſed quod eandem ſacroſanctam Romanam Eccleſiam eum honoribus ſuis omnibus, privilegiis, prærogativis, dignitatibus, præminentis, gratiis, & aliis iuribus ſuis quibuſcumque cum omni reverentia, & enſibus defendes, & ab aliis manerenti ac defendi procurabis. Per hoc planè innuere videris, ſi hoc ſit Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ius, ut reliquis antecedat Eccleſiæ gradus; quòd nolis in lite mota perſiſtere, imò Apoſtolica Sedis ſtare iudicio, cuius inter alia privilegia, quæ manutene, & defendere proteſtariſ, hoc etiam eſt ut de quibuſcumque ambiguis quaſtionibus, quæ in Dei Eccleſia accidunt, valeat iudicare, & ſua auctoritate ſinem imponere, quamquam longè fuiſſet decentius ante moram controverſiam Sedem Apoſtolicam conſulere. Quantum autem hæc Cardinalatus dignitas ſit ſublimis, & aliis excellentior, & ita hæctenus in Eccleſia reputata, ſi eius officium ac ſanctorum Patrum ſtatuta & conſuetudinem tam apud hæc Sedem, quàm Generalia Conſilia ſemper obſervatam ſciveris diligenter ſcrutari, facile tibi innotefcet. Quippe eſt huius dignitatis nomen, quod modò in uſu eſt, ab initio primitivæ Eccleſiæ non ita expreſſum fuit, officium, tamen ipſum à Beato Petro eiuſque ſucceſſoribus inſtitutum evidenter invenies. Imò, ut inquit Innocentius III. ex veteri Teſtamento iuſſu Dei traxit originem, aſſerit enim id, quod *Deuter. 17.* dicitur, ut pro difficultate & ambiguitate iudicij accedatur ad Sacerdotes Levitici generis, & iudicem, qui fuerit illo tempore, & obediatur ipſorum iudicio, qui præſunt loco, quem Dominus elegerit, de Summo Pontifice intelligendum eſſe, & Fratribus eius, id eſt, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ei iure Levitico in executione ſacerdotalis officij coadjutores exiſtunt. Itaque & ab exordio Eccleſiæ, ſicut & hodie Summis Pontificibus in regenda, gubernandaque univerſali Eccleſia aſſiſtebat, & ut ex Concilio Stephani Papæ colligitur, dicitur: Oportebat ut hæc ſacroſancta Domina noſtra Romana Eccleſia, iuxta quòd à Beato Petro eiuſque ſucceſſoribus inſtitutum eſt ritè ordinaretur, & in Apoſtolatus culmine vnus de Cardinalibus Presbyteris, aut Diaconis conſecraretur, &c. datur manifeſtè intelligi hos Fratres noſtros, qui inter Cardinales locantur, tempore B. Petri exiſtiſſe. In conſinio autem Nicæni Concilij Beatus Sylveſter (qui cepit Eccleſiam regere anno Incarnationis Dominicæ c. c. x. x. vel circiter) in Synodo generali congregationis præſidens, hos coadjutores ſuos nuncupavit Cardinales,

& magno admodum privilegio inſignivit, quale nullus Patriarchatum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in Canonibus habere reperitur, ut videlicet ſine plurima teſtium multitudine damnari non debeant. Nec ſine myſterio triplex ordo in Fratrum noſtrorum Collegio à ſanctis noſtris prædeceſſoribus inſtitutus eſt. Nam cum Summus Pontifex vices Dei gerat in terris; decuit quemadmodum Moyſi præceptum fuit, ut omnia ad exemplum faceret, ſicut ei oſtenſum erat in monte; quòd ad inſtar illius cœleſtis Hierarchiæ in hæc noſtra Eccleſia tres conſtituerentur ordines aſſiſtentium Papæ, qui purgantium; illuminantium, & proficientium fungerent officio, veluti ſunt Diaconi, Presbyteri, & Epiſcopi Cardinales; decuit etiam cum Summus Pontifex Chriſti repræſentet perſonam, ut quemadmodum Chriſto converſanti in terris aſſiſtebant Apoſtoli, ita etiam Cardinalium cœtus Apoſtolicum repræſentans coram Papâ aſſiſtret, reliqui verò Epiſcopi ubique diſſe Apoſtolos repræſentant ad prædicandum per Orbem miſſos. Ipſos præterea Cardinales pro honoris ac dignitatis eminentiæ partem ſui corporis Summi Pontifices appellant. Ex quo ſine vlla dubitatione oſtenditur poſt caput Eccleſiæ, quòd eſt Papa, contingit ſui corporis membra, qui ſunt Fratres eius Cardinales; præ cæteris Eccleſiæ membris ac partibus honorari debere, adeò quidem ut ſacris Canonibus ſanctum ſit eos, qui in Cardinalem iniecerint manus violentas; aut fagant; aut inſecuti fuerint, ſeu ad hoc dederint conſilium, vel favorem; criminis læſæ Maieſtatis reos maximis, & multiplicibus pœnis eſſe plectendos, ſi ipſius Apoſtolici throni violaverint Maieſtatem, quòd in ipſos, qui Patriarchas, Archiepiſcopos, vel Epiſcopos offenderint, ſtatutum minime reperitur, ut evidenter hinc liqueat tanto ampliore cenſeri dignitatem; quanto plures, ſeverioreſque illam offendentibus inſiſtuntur pœnæ. Sunt etiam & in ſignum præminentia ipſi Fratribus noſtris præ aliis Eccleſiæ Prælatiſ, & ſimiliter cum Legati de noſtro Latere deſtinantur, præ aliis Legatiſ multa ac magna per Canones attributa privilegia, quæ tibi nota eſſe non dubitamus. Hinc etiam conſtat cur à latere Apoſtolico mitti eis ſolis, & non aliis appropriatur Legatiſ. Sed & ille noviffimus Conſtantinus Imperator animadvertens ad quàm magnum ac publicum univerſalis Eccleſiæ officium ipſi Fratres noſtri vocati eſſent, ſic inquit. Volumus etiam deinde ſui ordinis Reverendiſſimos Clericos ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſervientes ſingulos habere illud ſanctum culmen potentia & excellentia, cuius ſanctiſſimus noſter Senatus videtur gloria adornari in Patrios Conſules ſicti, quos certè Patrios Conſules ſecundum leges, ut in ſumma dignitate conſtitutos Imperator Patres ſibi elegit, & loco Patrum à ſe honorari aſſerit. Quòd verò hæc dignitas tanto honore præfulgeat, nec tuæ fraternitati, ne cuiſpiam alteri moleſtum eſſe debet, quoniam, ut ſancta arteſtantur Patres omnes Patriarchales, Archiepiſcopales, Epiſcopales, Cathedrales, aliâſque dignitates Romana fundavit Eccleſia, ſicutque licuit vni Eccleſiæ amplam, alij ampliore, & alij ampliſſimam, pro ut expedire iudicavit, tradidit poteſtatem, omnes enim tanquam vnus arboris rami ab vna eadẽque radice, & ut diverſi aquarum rivuli ab eodem fonte prodierint, licet vnus alio copioſior, atque vberior. Itaque ſi iuſtis ex cauſis, & Spiritus ſancti inſtinctu (quo hæc Sedem regi credendum eſt) Romana Eccleſia Venerabilium Cardinalium cœtum ad cœleſtis Hierarchiæ ſimilitudinem condidit, & tanquam ſui corporis partem his privilegiis, & honoribus illuſtrare decrevit.

deceat, nec tua Ecclesia, cui per Apostolicam Sedem praefectus es, nec quisquam alius Ecclesiae gradus ab eodem similiter Apostolico throno originaliter institutus (quae omnia de ipsorum Fratrum nostrorum consilio acta sunt) ullam succedendi, aut conueniendi causam habet, ne illud adducamus Evangelicum verbum: Amice non facio tibi iniuriam, nunquid mihi non licet de meo facere, quod volo, & sicut tu vis ut privilegii Ecclesiae tuae ab hac Sede concessis aliae deferant Ecclesiae inferiores; ita eadem ratione par est, ut ab eadem Sede huic aeterni instituto tu similiter deferat, & reuerentiam praestes. Multum etiam mouere te debet diuturna per Christianum populum vbique seruata consuetudo, quae etiam si caetera decissent, ex quo tam vetusta est, ut eius intij memoria non exeret in contrarium pro constituto iure habenda foret, praesertim quando sciente & approbante Summo Pontifice, non quidem vno, sed tot, quot vnquam habuit Ecclesia, id actum esse dignoscitur, in omnibus enim nationibus, ac Regnis, & in Anglia ut memorauimus, haecenus: huiusmodi praeminentia Cardinalibus delatus est honor, qui quidem non tam ipsis, quam nobis (cum nostra sint membra) attribui, defendus est. Nec minus his Ecclesiae Romanae consuetudo, (quae caput, magister & magistra est reliquarum Ecclesiarum) id ipsum tibi persuadeat, quae semper nullo vnquam contradicente in cunctis actibus quibuscumque Praelatis praehonorati sunt. Idem in antiquis generalibus Conciliis, praesertim in duobus Lugdunensibus, in vno praesidente Innocentio IV. in altero Gregorio X. (quorum adhuc extant acta) visitatum fuit (de quibus etiam apud Regnum Angliae non pauci adhuc super sunt testes) obseruatum esse palam, est absentibus etiam Summis Pontificibus. Idem, & nunc nobis praesidentibus in hoc sacro Oecumenico seruatur Florentino Concilio. His quoque illud accedat, quod in sententiis & decretis tam huius sanctae Sedis, quam generalium Conciliorum, cum de dignitatibus nominatum sit mentio, illa clausula adici solet, Non obstante si Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, seu alia quacumque praesulgar dignitate, per quod ex ordine nominandi, quae sit maior, luculenter apparet. Nec causetur quisquam, quod Ordo Episcopalis presbyterio maior sit, quoniam in eiusmodi praelationibus officium ac dignitas, siue iurisdictio praeponderat Ordini: quemadmodum iure cautum est, ut Archidiaconus non Presbyter suae iurisdictiois obréu Archiepiscopo praefatur, simili modo Diaconus, vel Subdiaconus aliusve Clericus noster, aut alicuius Metropolitani Vicarius, seu locum tenens in Synodo & alibi alios quocumque ordine maiores etiam Episcopos antecedit, propter illius iurisdictioem, quam exercet, & personam, quam repraesentat. Sic & electus ad Ecclesiam Cathedralis, & confirmatus quamquam nondum consecratus, ratione iurisdictiois cunctis in sua diocesi praeminet. Quis ergo iam dubitabit cum, qui talia iura, & Canones condidit, & talem aliis tribuit potestatem, posse eandem cum vult & maiorem suis membris tribuere? Si quis forte obiecit prioris dignitatis potius esse rationem habendam, quam Cardinalatus de nouo collati, cum in regis tractatibus ac Parliamentis, quilibet ut suae Ecclesiae Praelatus, non ut Cardinalis interfuit. Huic obiectioni evidens respondet ratio, nam cum personae sint Ecclesiae, sicut statuta, ac privilegia suarum Ecclesiarum in his actibus seruant, multo magis Romanae Ecclesiae, cui vinculo obedientiae altissimi sunt, privilegia, & statuta seruare tenentur, quibus nec ipsae personae Ecclesiae, nec alij quicumque

Tom. IX.

tanquam inferiores derogare quomodolibet possunt. Cum igitur viri Ecclesiastici ad actus publicos, vel priuatos vocantur, cum suis qualitatibus, ac prerogatiuis ab Ecclesia institutis admitti debent. Nam & contra honestatem publicam, & vniuersalis Ecclesiae disciplinae vergetur, si in quouis actu Diaconus Presbyterum, vel Presbyter Episcopum, aut Episcopus Patriarcham praecedat. Praeterea in Canonibus scriptum est, vnumquemque in Collegio, vel Capitulo iuxta suae receptionis tempus honorandum esse, & quod si postea aliquis admittatur Presbyter, caeteris tempore anterioribus praeponeatur, qui Presbyteri non sunt, quod si in Ordine maiori sit, hoc etiam multo amplius in dignitate, seu iurisdictioe quae in his actibus maior est Ordine, seruandum est, ut supra de Archidiacono, & Archiepiscopo dictum est. Quod si in post receptis locum habet, eadem ratione in iis, qui prius, si qua de nouo eis obueniat dignitas. Hoc enim rationi consentaneum est, ut dignius minus dignum ad se trahat, & res a potentiori & nobiliori denominetur. Quod in ipsis Cardinalibus euidenter seruatur, qui licet certarum Ecclesiarum, dum ad Cardinalatum assumuntur, Episcopi sint, nihilominus eos non Episcopos, sed Presbyteros S. Rom. Ecclesiae Cardinales Sedes Apostolica appellat. Quinimo si eis suas priores Ecclesias in titulo dimittat, non amplius sub nomine Ecclesiarum, sed tituli Cardinalatus scribit, quasi ad maiorem dignitatem, & iurisdictioem assumpserit, alioquin non ascendisse, sed descendisse, non honorati, sed dehonoriati viderentur. Quis etiam non videat Cardinalatus dignitatem Archiepiscopali esse maiorem dignitate, quia cum illa priuata vnus patriae praestitit utilitati, ista publica totius populi Christiani, illa vnquam duntaxat regit Ecclesiam, ista cum Sede Apostolica vniuersas, & cum a nemine, nisi solo Papa iudicentur Cardinales, ipsi & Patriarchas, & Archiepiscopos, & reliquos Ecclesiae gradus cum Summo Pontifice iudicant; quorum officio nomen ipsum consonat optimè. Nam sicut super cardinem voluitur ostium domus, ita super hos Sedes Apostolica (totius Ecclesiae ostium) quiet & sustentatur. Nullum denique pro tua intentione proponis Ecclesiae Romanae privilegium, quis enim alius huic iuri positio, & vniuersalis Ecclesiae obseruantia atque Apostolicae concessionis (praesertim quae Apostolici throni membrorumque eius praeminentiam concernit) contrarium privilegium dandi ullam omnino habet facultatem? Neque etiam consuetudine vlla tuam causam tueris, quamquam si qua praetenderetur praeter Apostolicae Sedis consensum, & approbationem inefficax potius censenda esset (ut proximè de privilegio dictum est) atque irrationabilis, quia per eam dignitas confunderetur superiorum Magistratum, turbationemque pareret in quolibet Reipublicae statu. Nam iuxta Canones vniuersos non posset alia ratione subsistere, nisi eam huiusmodi magnus differentiae ordo seruaret Ecclesiasticus, quia confunderetur ordo si cuique sua dignitas non seruetur. Quamuis, ut praedictum est, ex frequentibus actibus 40. annorum spatii visitatis contraria potius in Regno Angliae consuetudo firmata sit. Hortamur itaque te Venerabilis Frater, & volumus ut praedictis rationibus nostris, ac Praedecessorum nostrorum determinationi, atque Ecclesiae vniuersalis obseruantiae iunctis ac quiescas, sicut pro tua prudentia & deuotione, quam ad Romanam Ecclesiam, & Nos, semper habuisti, te facturum speramus. In reliquis vero siue tuam Ecclesiam, siue personam concernentibus, quae nec rationi, aut honestati derogent pro magna, quae te omni tempore complexi sumus, ac complectimur charitate, nos semper propitios experietis. Datum Florentiae, &c.

RESOL

RESOL. II.

An Cardinalatus sit Ordo, & an Papa possit illum extinguere?

Ex quo etiam inferitur, an Pontifex possit extinguere Patriarchas, & Archiepiscopos?

Et an Cardinalatus sit de iure Dinino, vel tantum de iure Pontificio institutus? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 2.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 8. ex Ref. 4. lege §. 1.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Fernandez in exam. Theolog. moral. part. 3. c. 11. §. 4. num. 6. Ledesma in 2. 2. part. 4. q. 2. art. 6. Sotus in 4. dist. 2. 4. q. 2. art. 4. Sanchez in opusc. 10. 2. lib. 7. c. 1. dub. 10. n. 2. Palacius in 4. dist. 2. 4. q. 3. & alij asserentes Cardinalatum non esse Ordinem, nec Sacramentum, quia nullo modo ordinatur ad Eucharistiam, nec confert gratiam, & ideo Cardinalatus, vt inter alios docet Baldellus tom. 1. lib. 5. disput. 7. num. 11. Suarez de legibus lib. 4. cap. 6. num. 5. Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 1. quest. 3. Bonacina tract. de elect. Summi Pontificis, disput. 1. quest. 1. punct. 1. §. 3. non est iure diuino, sed iure Pontificio institutus, quia non habetur locus in sacris literis, vbi sit institutus, nec habetur traditio de hoc. Vnde inferunt Palacius, & Sanchez, posse Pontificem extinguere Cardinales, sicut etiam potest extinguere Patriarchas, & Archiepiscopos, quia potest in iure humano dispensare, & ita etiam docet Moneta de commutat. vlt. volunt. cap. 12. num. 78. Barbatius conf. 1. num. 14. & Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 1. quest. 3.

Quamuis non plene sup. hoc lege tamen §. not. praterita, & si placet vide eius Ref. per totam.

2. Non desinam tamen hic adnotare Matthiam Vgonium de Conciliis, fol. 59. col. 3. §. 4. Borellum in summa omnium decisionum tit. 5. num. 8. Manfredum tract. de Cardinal. quest. 105. Lancellotum in templo iud. lib. 2. cap. 2. §. 1. Villadiego de Cardinal. quest. 1. Iacobarium de Concil. lib. 1. art. 12. Ojeda de beneficiis in prafat. n. 5. Turcrematam lib. 1. de Ecclesia. c. 80. n. 1. Augustinum Triumphum tract. de potest. Ecclesia quest. 102. D. Antonium part. 3. tit. 21. cap. 1. & 2. Laudensem tract. de Cardinal. quest. 1. num. 7. & Albanum fuscè tract. de Cardinal. quest. 5. docere Cardinalatum esse de iure diuino. Et hanc opinionem colligunt ex c. per venerabilem, qui filij sine legitimi §. rationibus, vbi Pontifex ait suos Fratres, quos sic vocat ipsos Cardinales, in Leuitici generis Sacerdotibus fuisse adumbratos: & deducitur etiam ex c. fundamenta, de elect. in 6. §. docet. 1. Deinde, quia Cardinales videntur 72. Christi Domini discipulis successisse, qui fuere duodecim Apostolorum adiutores, sicut Cardinales sunt Romano Pontifici à consiliis. Accedit quod dicitur 1. Regem 2. Domini sunt cardines terra, & posuit super eos orbem. Eugen. IV. in epist. ad Episc. Cantuar. vbi supra à cit. ait Apostolos Christo Domino assidentes figuram retulisse Cardinalium, qui Romano Pontifici adstant. Apostolos verò in totum terrarum orbem missos ad Euangelium annuntiandum, typum & similitudinem tenuisse Episcoporum, qui sunt per Provincias distributi. Et ita ex his non posse Summum Pontificem extinguere ceterum Cardinalium, docuit ex notericis Cucchus in insit. Canon. lib. 2. tit. 4. num. 52. Lancellotus in templo iud. lib. 2. c. 2. de Cardinal. §. 3. n. 27. Manfredus de Cardin. decis. 112. Iodochus Lorichius in Thesaur. Theol. ver. Cardinalis §. 10. vbi sic ait: Cardinalatus ordinem Summus Pontifex non potest extinguere, quoniam iuris diuini est, præfiguratus in Sacerdotibus Leuitici generis, ad quos simul & iudicem difficulta, atque ambigua iudicia referebantur, Deuter. 17. & summa Ecclesie necessitas ita expostulat, vt in præcedentibus declaratum est: & si quoque nomen & splendor dignitatis ab eis au-

ferri possint, tamen officij ipsorum potestas ab Ecclesia nullatenus excludi debet, ac potest. Vt enim Deus olim Moyse iunxit septuaginta viros, eisque de spiritu ipsius dedit, vt sustentarent cum eo onus populi, ne ipse solus grauaretur; ita Summo Pontifici ad sustentandum onus vniuersalis Ecclesie necessarii sunt Cardinales, id est, viri sapientes, seu alio nomine vocentur. Ita Lorichius. Et hæc sunt placita Doctorum circa præsentem questionem, licet prima sententia sit communiter recepta, & tenenda.

RESOL. III.

An Pontifex possit ardua Ecclesia sine consilio Cardinalium definire? Ex part. 5. tract. 2. Refol. 4.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Archidiaconus in cap. sicut quidam 25. q. 1. & in c. cum redemptor 12. q. 2. Cardinalis in conf. 150. & in c. perpendimus, de sent. excom. & in c. licet, de elect. Monachus & Dominicus in c. super eo, de heret. in 6. & hanc opinionem esse potiore dicit Ripa rubrica de constitut. n. 20. & quam plures alij, quos refert Laudenis de Cardinal. 9. 45. & Albanus de Cardinal. 9. 39. & Barbatia vol. 4. conf. 40. asserit Collegium Cardinalium quasi possessionem habere, ne sine eorum consensu ardua negotia expedit Summus Pontifex, cuiusmodi sunt creare Cardinales, Episcopos transferre, generalem legem promulgare, scuda magna concedere, Legatum à latere mittere, bellum indicere, alienare res pretiosas Ecclesie, & similia. Probant hanc opinionem ex c. per venerabilem, vers. rationibus, qui filij sine legitimi, vbi Romanus Pontifex videtur asserere Cardinales in simul esse conuicenses cum Romano Pontifice; quemadmodum in Deut. Sacerdotes Leuitici erant cum supremo iudice, atque ita eundem Pontificem sine illis Ecclesie negotia expedire non posse. Deinde quia videtur Cardinales hodie Apostolorum vice fungi, quos parem potestatem cum Petro habuisse probat text. in c. in nouo, ibi, pari consortio, 21. dist. 1. ac subinde etiam illos quoque cum Pontifice circa Ecclesie negotia habere potestatem. Tandemque asserunt aliqua de hac re exempla, nempe Benedictum XI. suspendisse statuta, quæ Bonifacius sine Cardinalibus Marchianis confirmauerat.

2. Sed his non obstantibus contraria sententia communiter adherent Doctores, nempe Romanum summumque Pontificem Ecclesie negotia sine Cardinalium consilio expedire posse, neque ad hoc necessitate astringi, cum supremam & vniuersalem super omnes solus à Christo Domino acceperit potestatem, Ioan. 21. ipseque solus illius plenitudinem habeat, & exerceat, vt probat eleganter text. in c. multum 2. quest. 6. cap. cum ex eo, de penit. & remiss. cum mille aliis vulgaribus, quæ quidem potestatis plenitudo maxima ex parte offenderetur, si non posset ardua sine Cardinalibus tractare & definire. Accedit quod iura passim proclamant, maiora Ecclesie negotia ad Sedem Apostolicam esse referenda, cap. rogamus, cap. quoties 2. quest. 1. cap. dudum 3. quest. 4. cap. maiores, de Baptismo. Hanc autem Sedem Apostolicam solum tenere Romanum Pontificem, probat text. in cap. hæc est fides 24. quest. 1. Vide Paulum de Castro in l. 1. n. 5. ff. de legibus. Panormitanum in c. 2. n. 3. de Cler. non resident. & doctum Iurifconsultum Valenzuela in Mon. Pauli V. part. 6. num. 97. & 98. cum Morla in tempor. iur. part. 1. tit. 1. q. 3. num. 13. qui latè hanc discutit questionem.

3. Verùm licet hæc opinio sit tenenda, fatendum tamen

tamen necessario erit, convenientissimum esse Pontificem in arduis negotiis Cardinalium consilium adhibere, atque ita ad hoc de honestate adstringi, ita enim loquitur text. in c. fundamenta, §. de elec. lib. 6. Dum inquit, Decet Romanum Pontificem per Fratres suos S. R. E. Cardinales libera habere consilia; constat etiam Petrum duas claves accepisse, ut per alteram potestas, per alteram vero decentia indicaretur, ut habetur in sum. 20. dist. Et ideo Malderus in p. 2. q. 95. art. 1. fol. 379. sic ait. Papa in rigore non dependet à Cardinalibus in legibus ferendis, habet tamen hoc ex Dei assententia, ut temetè non proponat leges uniuersales, fidem, aut mores concernentes, Ecclesie uniuersali, sed quia media ordinaria maxime adhibenda sunt, ut sine iudicio, & consilio nihil fiat, secundum monitionem Sapientis Eccl. 32. & 33. congruit ut Cardinales in consilio adhibeat tanquam consultores, non tanquam legum collatores. Ita ille. Vide etiam doctissimum Valenzuelam de Monitorio Pani. V. part. 6. num. 97. & seq. Vide etiam Manfredum de Card. dist. 237. & Palcottum de sacro Donsst. part. 1. quæst. 3.

RESOL. IV.

De qua natione assumendi sint Cardinales? Ex part. 3. tract. 2. Ref. 18.

§. 1. Eligendi sunt ex omni natione, ut tradit Sixtus V. in consit. Postquam, an. 1586. Mosconius de maiest. milit. Eccl. lib. 1. part. 1. c. 5. Mandosius conf. 55. n. 22. Laudensis in decis. Pisani decis. 35. num. 188. Barbosa de iure Pontif. lib. 1. cap. 3. n. 13. Rousselin in hist. Pontif. lib. 2. cap. 10. n. 20. & ideo Cuchus in insit. can. lib. 2. tit. 4. n. 112. sic ait. Cardinales ex omni lingua & notione eligi æquum & vsitatum est & vnaquæque natio suam habeat in Curia Patrem tutelarem, qui cum possit desideria sua & negotia conferre, & ab eo præsidium præsentis sumere, veluti linguæ, & morum, & negotiorum perito. Ita ille.

2. Non desinam tamen hic apponere dictum Hispani in favorem Italorum, & is est Ioannes Garzias de Nobilitate Hispan. gloss. 48. §. 3. n. 54. ubi ex D. Anton. docet quod Cardinales convenientius assumuntur de terris Ecclesie, quia sunt liberiores in ferendis suffragiis & sententiis. Ita ille, & ante illum Iacobatus, quem affert Cherubinus in compen. Bullæ tom. 2. Bull. §. 1. Sixti V. in schol. 1.

RESOL. V.

De qua ætate debeant esse Cardinales? Et an quispiam in Diaconum Cardinalem, assumi non possit, nisi saltem in 22. sue ætatis anno fuerit constitutus? Et cursum explanatur, de qua etiam ætate debeant esse Episcopi? Ex part. 3. tract. 2. Ref. 19.

§. 1. Ex c. cum in cunctis, de elect. nullus potest esse Episcopus ante trigessimum ætatis sue annum qui debet esse completus, licet glossa ver. comp. in c. vn. de ætate & qual. in 6. asserat ad Episcopatum promoveri posse qui trigessimum ingressus est annum; sed hoc hodie non est admittendum, ex Bulla Greg. XIV. in sua cons. publ. die 15. Maij 1591. ibi. Annum trigessimum expleuisset. Ita Armend. in addit. ad recapit. leg. Nauarr. lib. 1. tit. 2. leg. 1. n. 18. Gutierrez in Canon. q. lib. 1. q. 26. n. 39. Lessius lib. 2. c. 34. dub. 20. n. 163. Vivianus in praxi in patron. part. 2. lib. 6. c. 7. n. 4. & alij. Tom. I X.

2 Hanc igitur ætatem requiri etiam in eis qui ad Cardinalatum assumendi sunt, tenet Manfredus de Cardinal. decis. 244. Henriquez lib. 14. cap. 9. prope finem, & lib. 10. cap. 19. num. 3. Azorius tom. 2. lib. 6. cap. 6. quæst. 14. & Campanili in diuer. iur. canon. rubr. 7. cap. 6. num. 47. & Cardinalis Paleotus de sacro Consist. part. 4. q. 1. qui optime notat hoc procedere in Cardinalibus Presbyteris, nam de Diaconis ita Sixtus V. sancivit cons. 50. §. 6. Neque possit quispiam in Diaconum Cardinalem assumi possit, nisi saltem in 22. sue ætatis anno fuerit constitutus, ita ut omnino intra annum ad sacrum Diaconatus Ordinem valeat & debeat promoveri, alioquin si anno elapso ad ipsum Diaconatus Ordinem promotus non fuerit, eo ipso tam in Consistorialibus, & omnibus aliis actibus, & negotiis Cardinalitatis, quam etiam iuxta constit. fel. rec. Pij Papæ IV. Præd. nostri super reformatione Conclavis, editam in elect. Summi Pontificis, voce activa & passiva omnino careat, ac privatus existat.

3. Nota tamen quod superius dicta procedunt de iure ordinatio, nam potest Summus Pontifex minores ætate creare Cardinales, ut sæpe fieri videmus; & latè comprobatur Paleotus de sacro Consist. p. 3. q. 4. & ex Platina observat Mosconius de maiest. milit. Eccl. lib. 1. part. 1. cap. 6. Greg. XI. minorem 10. annis fuisse ad Cardinalatum assumptum, & Henriquez lib. 10. cap. 17. num. 4. observat quod solet Papa noviter electus suum Cardinalatum conferre cognatis, quamvis adolecenti, & quibusdam ob insignem nobilitatem & indolem, de quibus spes est, quod multum sua auctoritate proficiant Ecclesie.

RESOL. VI.

De numero Cardinalium, & an expediat semper esse completum? Ex part. 3. tract. 2. Ref. 22.

§. 1. Tempore Pontificis Sixti V. extitisse 236. Cardinales; testantur scriptores, & inter illos Laudensis de Cardinal. q. 2. Campanili in diuer. iur. canon. rubr. 7. cap. 6. n. 48. Sed hodie per constit. Sixti V. numerus Cardinalium ad 70. redactus est. Quam tamen constitutionem, ut rectè observat Paleotus de sacro Consist. p. 4. q. 1. verbis negantibus ubi de numero agit, sapienter admodum idem Pontifex concepit, ut scilicet ostenderet non solum numerum septuagenarium non esse transiliendum; sed nec etiam semper æquandum, ubi pauciores possunt ad munera omnia sufficere, cum, ut aiunt Iurisperiti, non quidquid iudicis committitur potestati, illud etiam subiicitur necessitati. Ita ille. Rationem vero quare Sixtus V. voluit Cardinales esse tantum 70. & non amplius, videbis apud Ildophonsum de Lara in compen. vita hominis, cap. 29. num. 20.

RESOL. VII.

An Cardinales, mortuo Pontifice, possint leges condere, & alia iurisdictionalia facere? Et Sede vacante Apostolica, an tunc non sit prohibitum Sacro Collegio Cardinalium dare Reverendas? Ex part. 3. tract. 2. Ref. 9.

§. 1. Affirmativam sententiam tenet Henriquez lib. 14. c. 18. n. 2. in fine, Manfredus de Card. decis. 6. Archidiaconus in cap. cum constitueret 50. dist. in fine, Albanus de Cardin. quæst. 42. in fine, Bartolus in l. ubi absunt. num. 3. de tut. & curat. & alij. Ea ratione
li 3 motis

NATI
EXHIBUI
D. X. X.
2. III
1. I.

moti, quia iurisdicção Pontificis eo mortuo remanet in Collegio Cardinalium; mortuo enim Prælato univèrsa iurisdicção residet penes Collegium, *cap. his qui de maior. & obed. & cap. cum olim, eodem tit. & Ecclesia, vel Sedes Apostolica, numquam moritur, can. lib. 12. q. 2. cap. si grauiosa, de rescript. in 6. etiam si vnus tantum Cardinalis de Collegio remaneret, can. si forte 71. dist. c. gratum, de postul. cum semper retineat caput Ecclesiæ generale, & proprium, qui est Christus, cap. 1. & 2. dist. 22.*

2. Verum contraria sententia clarè determinatur in *Clem. Ne Romani, de elect. ibi: Irritum aut ritate decernentes quicquid potestatis, aut iurisdicção nis ad Romanum Pontificem, dum vivit, pertinentis, cæterus ipse duxerit exercendum. Solumque ibi excipiuntur quæ in cap. ubi periculum, de elect. in 6. Cardinalibus conceduntur, ibi autem nihil eis conceditur nisi quæ ad electionem Pontificis, & ad defensionem Ecclesiæ, & quæ ad obviandum imminetibus periculis spectant. De reliquis verò potius ibi dicitur, quòd se nequaquam de aliquo negotio intromittant. Et ita hanc sententiam tenet Panormitanus in *cap. cum te, n. 12. & seq. de re iudic. & ibi Felinus num. 11. & Anton. de Butra. & Imola in c. translat. de contit. Sebast. Medic. de leg. part. 1. quest. 10. Suarez lib. 4. de leg. c. 6. n. 4. Salas eodem tract. disp. 8. sect. 8. & ex neotericis vide Monetam de commut. vlt. volum. c. 5. quest. 6. num. 188. Baldellum tom. 1. lib. 5. disp. 7. num. 10. Sebalianum Caxarem in *Relect. de Eccles. Hierarch. part. 1. disp. 2. §. 6. num. 1. Merollam tom. 2. disp. 4. c. 4. dub. 4. n. 18. Azorium tom. 2. lib. 4. cap. 3. qu. 1. Lundensem de Cardinal. quest. 74. Campanili in *divers. iur. can. rubr. 7. cap. 6. a. num. 76. Vide etiam præter dictam Clementinam, aliam constitutionem Pij V. quæ incipit, In eligendis. Datam Romæ Idibus Octobris anno 1562.****

3. Nota tamen quòd licet hæc opinio sit amplectenda, tamen ex *Acta Clement.* apparet dominos Cardinales mortuo Pontifice posse. Primò quòd vbi immineret periculum evidens amissionis alicuius loci, vcl iurisdicção nis Ecclesiæ, aut rei similis, Collegium consentientibus omnibus Cardinalibus præsentibus, aut saltem duobus illorum tertiis partibus per suffragia possit illi occurrere, & facere quascumque provisiones, & ordinationes necessarias. Secundò, quòd pro coercendis flagitiis, sceleribus, & seditionibus, ac servanda quiete, & obedientia possit imponere pœnas, tam corporales & temporales, quam etiam spirituales veluti anathematis, & similes. Tertio, quòd ad eundem finem possit confirmare, mutare, & de novo eligere, & creare quoscumque officiales etiam Gubernatorem Urbis, tam vltra Pontem, quam citra, & alios Ministros pro regimine status Ecclesiæ. Quartò, quòd possit etiam deputare administratores vt facilius expediatur ea, quæ imminet pro electione. Quintò vt possit etiam iudicare Papam intrusum, dum ipsi vacant electioni legitima, quia hoc concernit negotium ipsius electionis, & ab alio iudicari non potest. Idem dicendum est de aliis casibus similibus, quia mens Pontificis in dictis constitutionibus fuit non denegare necessaria, signanter ea, quæ possunt retardare negotium electionis, & hæc omnia observat etiam Iulius Lævorius in *variis elucubratis. tit. 3. cap. 3. num. 27. & seq.*

4. Notandum est etiam hîc obiter quòd Sede Apostolica vacante, tunc sacro Collegio Cardinalium non videtur prohibitum dare Reverendas, quia Tridentinum *sess. 7. cap. 10.* non videtur illius Sedis vacantis iurisdicção nem limitare. Ita ex Maiolo & Salzedo docet Sanchez in *opusc. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 20. num. 39.*

RESOL. VIII.

An Cardinales debeant eligere ad Pontificatum vnum ex Sacro Collegio?

Et an si Cardinales eligerent in Papam aliquem extra eorum gremium, electio sit valida? Ex part. 5. tract. 1. Ref. 63.

§. I. **N**egativam sententiam videtur docere Campanili in *divers. iur. Canon. rubr. 7. c. 6. num. 71.* & D. Antoninus in *summa tom. 3. tit. 21. capit. 2. §. 7. Castellinus de elect. capit. 10. Petrus Navarra de rest. lib. 2. cap. 2. num. 170. & docet Sotus de iust. lib. 3. q. 6. art. 1. ad 4. argum. vbi sic ait. Cardinales in Pontificis electione ob summam Vicarij Christi dignitatem sanctiori fide perstringuntur optimè eligere, quapropter rumorem illum numquam persuadere mihi potui, videlicet statutum illis esse, non posse deligere nisi ex suo gremio, & tandem ab ipsis Dominis Cardinalibus auidi fallum esse. Enimverò quod activas voces ad ipsum sacrum Senatorem Ecclesiæ detulerit, decentissimè ratio persuasit 23. dist. can. in nomine Domini, & c. licet, extra de elect. & cap. ubi periculum, eo lib. 6. videlicet ne tantus Episcoporum cæteris a remotissimis regionibus Romam ad eligendum cogereretur, attamen cum tanti referat optimè Episcoporum orbis ad summam Sedem evchere, quòd intra paucos Urbis passiva electio cõtrahatur, licet sit creditibile inter eos numquam defore dignum, certè sinceritas Evangelica non permittit. Vnde in *eo cap. in nomine Domini, si in Romana Ecclesia non invenitur idoneus, ex alia sumi iubetur. Ita Sotus.**

3. Sed necitò adversus illum insurgit Salo. in 2. 2. D. Thom. quest. 63. art. 2. contr. 2. concl. 1. & primò quo ad primum eius dictum non esse verum patet, quia in *cap. in nomine Domini*, non dicitur vt eligatur aliquis extra gremium Cardinalium, nisi quando inter illos nullus est dignus, tunc enim etiam si nullus esset decretum, non liceret eligere ex Cardinalibus, cum indigni electio omni iure prohibita sit ad quodcumque beneficium, quanto magis ad supremum? Alterum verò dictum Soti, electionem activam convenire Cardinalibus, non de iure, sed de facto, quia ita expedit, correctione etiam indiget, nam *c. licet, de elect.* supponit hoc ius illis convenire, quo supposito statuitur electiones aliorum Prælatorum Ecclesiæ validas esse, modò fiant à maiori parte Capituli; electione verò Papæ debere fieri à duabus partibus Cardinalium qui ad illam convenerint, & in *cap. ubi periculum, eod. tit.* præsupposito etiam eodem iure Cardinalium agitur de conclavi, in quo manent reclusi Cardinales tempore electionis, & de aliis ad id negotij pertinentibus. Et tandem ad illud dictum Soti, quòd pertinet ad nostram quæstionem, quòd etiam si reperitur dignus Pontificatu inter Cardinales, nihilominus ad tam sublimem dignitatem quarendum esse dignissimum ex tota Ecclesia, respondeo contrarium tenendum esse. Primò, quia quicumque ex Cardinalibus dignus, quorum multi reperuntur in illo sacro Collegio, licet extra ipsos daretur alius sanctior & doctior, est quovis externo doctior & vtilior Ecclesiæ. Primò, quia ex his, quæ vidit, egit & expertus est in Romana Curia, & in isto Collegio, & Conciliis Pontificum prædecessorum novit negotia Romanæ Curia, & Ecclesiæ gubernationem melius quam quivis alter. Secundò, quia electus vnus ex ipsis statim admouet manum operi, & gubernationi fidelium, electus autem externus esset convocandus à longe, expectandoque illius consensum, & adventum vacaret multo tempore Sedes B. Petri, quod, experientia

experientia teste, est maximum incommodum, semper enim ex diuturnis vacantibus multa sequuta sunt damna Romæ, & in Italia, imò & in tota Ecclesia, quo fit dignum inter ipsos esse vtiliorem quouis externo. Et hæc omnia aduersus Sotum docet Aragon loco citato, cui adde Suarez, de fide disp. 10. scilicet, num. 19. vbi sic ait. Sed quæret aliquis, an electus debeat necessarium esse de numero Cardinalium; constat quidem id non fuisse pernecessarium, attamen vsus Ecclesiæ ita habet ac fieri oportet, vt dixit Stephanus Papa cum Concilio in cap. oportebat, & cap. nullus. d. 79. Cui adde Hieronymum Manfredum de Cardinal. decis. 299. vbi sic ait. Cardinales potius debent eligere vnum de Collegio in Papam, quam alium extra, dummodo idoneus ibi reperitur, & hoc licitum est facere, etiam extra magis idoneus reperiretur. Ita ille. Et tandem non desinam hic apponere verba Henrici Villalobos in summ. tom. 2. tract. 8. diffi. 3. num. 18. vbi sic ait. [De la eleccion del Papa en lo que toca a la voz actual, solamente la tienen los Cardenales, mas quanto a la voz passiva, dize Soto que no solo pertenece a los Cardenales, sino a qualquiera del gremio de la Iglesia, y que assi selo oyò dezir a ellos, y que por esso se dize en vn texto, que si entre los Cardenales no huuiesse digno, se busque de fuera. Salon y otros dizen, que ha de ser del gremio de los Cardenales lo qual tengo por mas cierto; y estando en esto responde al argumento; que conuiene a la Iglesia, que los dignos del Collegio de los Cardenales se preferan a otros mas dignos, por la experiencia que tienen de las cosas, que han visto, y tratado, y como, están presentes, luego ponen mano a la obra lo qual es mas conueniente, que traer vn extraño de lexos e instruyrle. Mayormente que siempre en aquel Collegio se hallan varones muy capaces, y de grandes prendas para esto.] Vide etiam Buisatum vol. 2. conf. 126. n. 6. Mosconium de maiest. milit. Eccles. lib. 1. c. 3. Azorium tom. 2. lib. 4. c. 5. quæst. 6. Laurium in var. elucubratis. 4. c. 2. num. 9. Gundissaluum de potest. Eccles. num. 31. Barbosa in Decret. Gratiani part. 1. dist. 79. cap. oporteat, num. 1. & ibi. Acugniam.

3. Sed si aliquis curiosus inquirat, an si Cardinales eligerent in Papam aliquem extra eorum gremium, electio esset valida; Respondeo affirmatiue cum Suarez loco citato, vbi sic ait. Crediderim si aliquis extra Collegium Cardinalium legitime eligeretur, electionem fore ratam & firmam, quia non video quo iure ita reuocata sit electio passiva ad personas Cardinalium, vt aliàs nulla sit habenda. Ita ille & ideo si eligeretur in Papam aliquis extra gremium, electionem fore validam docet Acugna, Barbosa, Laurius, & Azorius locis citatis, quibus adde Laudensem de Cardinal. quæst. 75. & Doctores quos citat Cenedus ad Decretum collect. 18. num. 1. & Bonacina tract. de elect. Summ. Pontif. disp. 1. §. unico num. 19.

Non desinam tamen hic adnotare Lancellot. in templo iudicum, lib. 2. cap. 1. de Pont. §. 2. q. 4. m. 4. docere electionem factam extra gremium Cardinalium esse invalidam post Decretum Stephani III. in d. cap. oporteat. Vnde apparet omnino esse reiciendam opinionem Soti, quam supra adduximus.

RESOL. IX.

An Cardinales possint relinquere digniorem & eligere dignum, quando pars sufficiens ad electionem vult illum in Papam eligere?
Et quid, si iurassent eligere digniorem?

Et quid est dicendum in supra dicto casu, an peccet Cardinalis dignus, si acceptet Papatum, cognoscens in electione prætermisum esse digniorem, quod idem dicendum est de Beneficiariis, &c. Ex part. 5. tr. 2. Rel. 85.

§. 1. **C**asus potest frequenter accidere, & videtur negatiue respondendum, quia, vt late probat Castellinus tract. de elect. c. 10. Cardinales tenentur in conscientia eligere digniorem in Papam ex gremio tamen sacri Collegij, vt supra dictum est.

2. Sed in casu proposito ego puto Cardinales posse sine vilo serupulo conscientie eligere dignum, prætermisum digniori, per ea, quæ adducit Villalobos in sum. tom. 2. tract. 8. diffi. 3. num. 8. vbi sic ait. [Porque si la mayor parte de los Electores está ya resuelta de elegir el menos digno, de tal fuerte, que moralmente hablando ha de salir con la eleccion, podrá auenir parte conformarse con la mayor eligiendo al menos digno, como dize Bañez, que como en este caso es imposible eligirle el mas digno, no ay obligacion a votar por el, y conuiene a la comunidad, que las elecciones se hagan pacificamente, porque el electo gobernará mejor con esso, que si lo eligiesen menos, y esto es verdad, aunque iurassen los Electores de elegir el mas digno, lo que se ha de entender, supuesto que lo pueden elegir.] Sic ille. & ante illum Io. Valerus in differ. variisque fori ver. electio differ. 1. num. 1. Riccius part. 3. decis. 214. num. 3. Ioann. de la Cruz in direct. conscient. part. 1. præcept. 7. q. 7. art. 2. dub. 9. concl. 2. Syluius in 2. 2. q. 63. art. 2. quatuor 4. concl. 3. & alij.

3. Verum quid dicendum, an peccet Cardinalis dignus si acceptet Papatum cognoscens in electione prætermisum esse digniorem? & affirmatiuam sententiam, loquens de Beneficiariis, docet Petrus Navarra de rest. lib. 2. cap. 2. num. 63. cuius opinionem probabilissimam putat Tannerus in 2. 2. D. Thoma disp. 4. c. 8. dub. 2. n. 15. quia dignior habet iustitiam distributiua ad beneficium, quam non habet minus dignus; & ita communicaret peccato eligentium, ergo, &c. Verum his non obstantibus ego puto nullum peccatum admittere Cardinalem dignum si Papatum acceptet, prætermisum digniori, & ita tenet Sotus de iust. lib. 3. q. 6. art. 2. post. 9. concl. & Turrianus 20. 2. in 2. 2. D. Th. disp. 22. dub. 3. n. 8. Vbi docent minus dignum, etiam si sibi & electoribus notum sit, digniorem in electione esse prætermisum, posse iuste præbendam acceptare, quia dignus ratione electionis comparat ius ad proprietatem, & possessionem sumendam præbendæ: ergo facta electione vitur iure suo acceptans illam. Nec valet dicere, ille minus idoneus non potest petere præbendam in prædicto euentu, vt diximus, ergo non poterit electionem acceptare, viturque enim videtur contra iustitiam, & vtriusque videtur eadem ratio. Respondeo consecutionem esse inefficacem, quia non sunt res eodem modo se habentes, nam post electionem minus idoneus habet ius ad comparandam proprietatem, & possessionem præbendæ, & ita acceptans electionem vitur iure suo, quod non posset esse verum si faceret contra iustitiam, quod maxime obseruandum est: ergo, &c. quæ omnia militant etiam in casu, de quo loquimur.

RESOL. X.

An si duo Cardinales tantum remaneret in Conclauo, possint adhuc eligere Summum Pontificem?
Et quid, si remaneret vnus tantum?

*Sup. in Ref. que hic est antecedens, & in tom. 7. tract. 1. lege doctrinam Ref. 218. & Resol. & 65. eius annot.

Sup. his Beneficiariis, & pro tota doctrina huius Ref. signanter pro contento in hoc §. in tom. 3. tr. 3. Rel. 107. §. Nota secundo. & seq. Sed lege eam per totam.

IN NATI
tribul
X. K.
III

Et an tunc dictus Cardinalis solus possit eligere se ipsum?
Ex part. 5. tract. 2. Ref. 72.

Sup. con-
rento in hac
Ref. tom. 6.
tract. 1. lege
doctrinam
Retol. 138.
per totam.

§. 1. **C**asus magis est curiosus quam practiceabi-
lis, lege tamen illum, & non pigebit. Ne-
gatiuam sententiam docet Castrus Palau *tom. 1. tract.*
3. disp. 1. punct. 23. num. 20. vbi sic ait. Aduertit Bo-
nacina, si omnes Cardinales, vno excepto, è con-
clau decedant, posse ab eo, qui remansit. Pontifi-
cem eligi, quia omnes alij reputari debent ac si è vi-
ta discessissent. Probabilius credo non posse, sed re-
putandum est, ac si in conclau numquam fuissent
Cardinales congregati, fauetque *cap. vbi periculum,*
& Clem. ne Romani, quæ semper loquuntur de nume-
ro plurali, imò de Collegio & cætu, qui non vide-
tur esse vnus, neque duo, sed ad minus tres, *l. Ne-
ratus, ff. de verbor. significat.*

2. Verum mihi magis placet sententia Bonaci-
næ, quam docet *tract. de legib. disp. 1. q. 1. punct. 3. n. 28.*
Dico igitur remanere facultatem eligendi Summum
Pontificem, etiam si tantum duo Cardinales rema-
nerent in Consistorio, reliquis mortuis, vel absen-
tibus, ex *cap. Adrianus &c. non licet, §. his, dist. 63.*
& c. Abbatem, cum duobus seq. 18. quæst. 2. quo casu
vnus potest eligere alium, ex *Sylu. excomm. 9. nu. 2.*
Ioan. de Anan. *in cap. fin. de appell.* Imò etiam vnus
remaneat, ad illum spectabit electio, *glos. in Clem. ne
Romani, de elect. Laudem. de Cardin. q. 14.* Panuin. *de of-
fic. Cap. Sede vacante. pral. §. n. 8.* vbi dicit quòd solus
Cardinalis in conclau clausus remanens, cæteris
excurrentibus, vel negligentibus, Papam eligere potest.
Manfred. *decif. 296.* ius enim & nomen vniuersitatis
in vno seruatur, *l. sicut, vbi Bartol. §. in Decurioni-
bis, ff. quod cuiusque vniuers.* Alban. *q. 23.* Nec obstat
textus in *l. Neratus, ff. de verb. sign. glos. in c. 1. de elect.*
& c. licet eodem. quia cæli Collegium in vno conside-
rari nequeat, tamen in vno virtualiter retineri potest.
d. l. sicut, & l. si optio, ff. de opt. leg. glos. in d. l. Neratus,
Abb. cons. 15. & cons. 38. vol. 2. An autem dictus Cardinalis
solus possit eligere se ipsum, negat Abbas *in c. 1. de elec-
t. & c. licet eodem.* tamen *in c. licet, fin. de elect. in 6.*
gratum, de post. prelat. tamen *in c. licet, fin. de elect. in 6.*
dat remedium quo possit se ipsum eligere, vt scilicet to-
tius facti Collegij nomine alteri eligendi potestatem
demandet, qui veluti compromissarius ipsum eligat,
Albanus autem *q. 24.* dicit opinionem Abbatis pro-
cedere quando ipse solus remansisset, cæteris exe-
rentibus, vel absentibus, non autem mortuis. Et
hæc omnia docet etiam Salas *de legib. tr. 14. disp. 8.*
sect. 3. n. 4. Cucchus *instit. Canon. lib. 2. tit. 4. n. 36. & 37.*
& lul. Lauorius *in var. elucubrat. tit. 4. c. 6. n. 26.* Vnde
remanet satis firmata opinio Bonacina contra Ca-
strum Palaum, quam nouissimè post hæc scripta do-
cet etiam Baldellus *tom. 1. lib. 5. disp. 7. n. 13. & seq.* Vide
etiam Castellinum *tract. de elect. c. 5. n. 86.*

RESOL. XI.

An Cardinales in electione Pontificis habeant vocem
etiam si insignia Cardinalitia eis tradita non sint?

Et an Canonici habeant vocem in electione, antequam
in Choro possessionem nactus fuerit?

Neque simile est de Episcopo, qui ante consecrationem à
multis prohibetur, quia consecratio alium Ordinem,
de nouo Episcopo confert.

Et an offendentes, & interficientes Cardinales, qui non-
dum capellum habuere, incidant in censuram Bullæ
Cane? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 74.

Quoad hoc
lege doctri-
nam ref. not.
leg. signan-

§. 1. **A**liqui negant, eo quòd suffragium non sit
proprietas, sed possessionis fructus, ergo

Cardinalis nondum possessionem affectus in comi-
tiis suffragium non habet, & proinde Cardinalis di-
gnitatem quidem per electionem adeptus, nondum
tamen insignia, ac idcirco possessionem nactus suf-
fragium habere non potest: alij tamen affirmant,
quia ex ipso quòd est à Romano Pontifice electus &
creatus, omnem potestatem administrandi Eccle-
siam nanciscitur, si aliud iuris impedimentum non ob-
stet. Deinde id colligunt à simili. nam Abbas etiam si
sacratu non sit, & nomen Abbatis habet & Eccle-
siam administrat, & pastoralis baculo, annulo, mitra,
& alijs Pontificijs insignibus vitur, & hæc omnia
docet Azorius *tom. 2. lib. 4. c. 2. q. 7.* & ante illum Al-
banus *de Cardinal. q. 17.* quorum opinio potest con-
firmari ex illo, quod de Canonico Doctores resolu-
unt. Innocent. Butrius, Abbas, & alij, *in cap.*
transmissam de elect. nempe habere vocem in elec-
tione antequam in Choro possessionem nactus fue-
rit. Neque simile est de Episcopo, qui ante consec-
rationem à multis prohibetur; consecratio enim
alium ordinem de nouo Episcopo confert, non ita
verò insignia Cardinali aliquid addunt. Neque tan-
dem aliquid facit pallij similitudo, atque cuius traditio-
nem Archiepiscopus denominari non potest, iusta
text. *in cap. nisi, de auctoritate & usu pallij,* quia, vt
idemmet textus inquit, in pallio Pontificalis officij
plenitudo cum Archiepiscopalis nominis appellatio-
ne confertur, quod non ita in traditione in signum
contingit, & ita hanc opinionem tenet etiam Seba-
stianus Cæsar *in Relect. de Eccl. Hierarch. part. 1. disp. 2.*
§. 4. num. 7.

2. Sed hodie cessat hæc quæstio, nam Pius V. die
26. Ianuar. 1471. quodam particulari decreto, vt ob-
seruat Lauorius *in varijs elucubrat. tit. 3. cap. 2. n. 16.* ex
statuit Cardinales in electione Summi Pontificis,
etiam si galerus & insignia tradita non sint, neque
apertum os sit, posse adhuc vocem in electione Sum-
mi Pontificis habere, & verba Decreti sunt hæc
Pius Papa V. &c. Quia aliquando dubitatum fuit,
vtrum Cardinales, quibus os clausum esset, si anteq-
quam illud eis aperiretur, Sedis vacatio eueniret,
vtrum, inquam, in Summi Pontificis electione vo-
tum haberent, sanctitas sua exquirit RR. DD. sen-
tentis de eorum assensu & consensu decreuit, quòd
cum potissima Cardinalis facultas in Romano Pon-
tificis eligendo consistat, quæ sanè ipsis propter in-
signium, & cremoniarum defectum auferri non de-
bet, ob eam causam sanctitatem suam statuere, vt
postquam aliquis S. R. E. Cardinalis creatus fuerit,
honorèque acceperit, & consensum suum dederit,
is statim vocem & ius eligendi Romanum Pontifi-
cem habeat, & consequatur, etiam si Cardinalatus
galerus nondum illi traditus sit, neque os clausum,
aut si clausum fuerit, nondum tamen apertum sit. Vi-
deri enim potest huiusmodi claudendi otis ritum ad
præcipuam Cardinalium facultatem, quæ circa Sum-
mi Pontificis electionem versatur, non pertinere, sed
ceremoniam quandam esse ea de causa introductam,
vt Cardinales antequam in Consistorijs & Congre-
gationibus suffragium ferant de modestia, quæ ab
ipsis in his, & alijs actibus adhiberi debet, quodam-
modo admoneantur, &c. *sub die 26. Ianuar. 1571.* Et
tandem idem statuit Gregor. XV. *in Bulla de Cere-
moniali, Idus Martij 1622.*

3. Vnde ex his inferunt offendentes & interfi-
cientes Cardinales, qui nondum capellum habuere,
incidere in censuram Bullæ Cane, quia quando
aliquis in Cardinalem nominatur, & assentit, verè
Cardinalis efficitur, nam capellum accidentarium
est, & ita docet Soufa *in Bullæ Cane, cap. 12. disp.*
60. concl. 1. Bonacina *in Bullæ Cane, disp. 1. quæst. 12.*
punct. 2.

punct. 2. num. 3. Duardus lib. 2. canon. 11. quest. 6. num. 1. Vgolinus cap. 11. §. 1. num. 1. Filiucius tom. 1. tract. 16. cap. 9. num. 2. 59. Scortia in Bull. Pontif. epitome 166. theorem. 420. Megala in 3. part. lib. 2. cap. 9. q. 1. num. 10. & alij.

RESOL. XII.

An Cardinalis iuste impeditus possit vices suas in creando Summo Pontifice alteri demandare?

Et an absens possit constituere Procuratorem ad eligendum, & suffragium ferendum in scrutinio?
Et an sit Cardinalibus id iure concessum? Ex part. §. tract. 2. Ref. 40.

§. 1. Affirmativam sententiam docet Manfredus de Card. decis. 280. vbi sic ait: Cardinalis iusto detentus impedimento vices suas alteri in electione Papæ demandare potest. Ita ille. Probari potest hæc opinio ex cap. si quis iusto, de elect. in 6. Palcotus de sacro Consist. part. 5. quest. 7. notat absentem posse constituere Procuratorem ad eligendum, & suffragium ferendum in scrutinio, & citat Mandagotum de elect. Pralar. cap. 10. 11. & 12.

2. Verum negativam sententiam docet ex Ancharano & Philippo Franco Azorius tom. 2. lib. 4. c. 2. quest. 9. & Megalium in promptuar. ver. Cardinalis, num. 19. quia non est Cardinalibus id iure concessum.

RESOL. XIII.

An Cardinales si non expectent alios intra tempus definitum, quod est per spatium decem dierum, & eligatur Pontifex ex ipsorum omnium, vel duarum partium consensu, electio adhuc sit valida?

Et quid, si Cardinales presentes contradixissent; an ipsi in iuris electio consisteret? Ex part. §. tract. 2. Ref. 75.

§. 1. Suppono; quod Cardinales presentes debent per spatium decem dierum absentes expectare pro electione Summi Pontificis. Difficilis est, an si illum eligant infra dictum tempus, electio sit nulla? & talem electionem non valere respondet Albanus de Card. q. 14. quia cum tempus certum lex præscribit, ad substantiam spectare dicitur, ex auctoritate qua suppliat. C. de præib. Imper. offerend. sed hoc in electione statutum est, ergo, &c.

2. Sed talem electionem vim habere magis probabiliter tradit Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 2. q. 5. & LAVORIUS in var. elucubr. tit. 4. cap. 7. num. 4. quibus ego ad hæreo, nam glossa in cap. vbi periculum, de elect. in 6. sentit eam electionem ratam esse & firmam, quia in eo cap. generatim dicitur nihil excipi, aut opponi posse, si Pontifex eligatur suffragiis duarum partium Cardinalium. Item, quia si illi Cardinales presentes quoque fuissent, & contradixissent, nihilominus ipsi in iuris electio consisteret. Nec diversum ab his Philippus & Archidiaconus, docuerunt, putant enim ad substantiam electionis solum requiri ut Pontifex à duabus partibus Cardinalium eligatur, cætera verò ad accidentia electionis attinere, nempe locum & tempus, ergo, &c.

RESOL. XIV.

An Cardinales, si ita dissent à Romana Curia, ut omnino inter decem dies post mortem Pontificis accedere

non possint, teneantur adhuc presentes, illos expectare?
Ex part. §. tract. 2. Ref. 76.

§. 1. Affirmativam sententiam docet Manfredus de Card. decis. 266. vbi sic ait, Cardinales qui intra decem dies accedere non possunt, expectandi sunt. Ita ille, qui citat glossam, Francum, Baldum, Iasonem, Albanum, & Iacobatum.

2. Sed contraria sententia mihi placet, quam tuetur Albanus de Cardin. q. 13. Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 2. quest. 5. quibus ego addo Iulium LAVORIUM in var. elucubr. tit. 4. cap. 7. num. 11. quia in cap. vbi periculum, de elect. in 6. decem dierum spatium præfigitur, ergo, &c.

RESOL. XV.

An si Ecclesia vacaret tempore, quo Concilium Generale est congregatum; electio Summi Pontificis adhuc spectet ad Cardinales?

Et quid sentiendum est de iure? Ex part. §. tract. 2. Ref. 73.

§. 1. Hic casus accidit tempore Concilij Constantinensis, & res ex consensu communi ad concordiam redacta fuit; sed quid sentiendum de iure? Hanc questionem latè tractat Albanus de Cardin. quest. 35. in qua aliqui volunt, ad Cardinales spectare electionem, si Sedes vacat per obitum, vel renunciationem; si verò vacet, vel quia Pontifex ab ipsa Sede sit depositus, vel eius electio irrita, & nulla ab ipso Concilio declarata sit, putant eisdem Concilij esse eligere novum Pontificem, tum quia cum Concilium habeat potestatem Pontificem hæreticum deprehensum deponendi, quod est plus, cap. si Papa, dist. 40. multo magis debet illi concedi eligere quod est minus, ex rei reg. cui licet, de reg. iur. in 6. & in 1. non debet, ff. eodem tit. & potestas conferendi videtur concessa illi, cui concessa est auferendi, l. nemo qui condemnare, ff. de reg. iuris, tum quia electio Rom. Pontif. ad Cardinales redacta est, habito respectu ad difficultatem congregandi Concilium statim post obitum Summi Pontificis, quod cessat, dum Sedes vacat congregato Concilio. Vide CUCCHUMINI in sit. Canon. lib. 2. tit. 4. num. 30.

2. Verum alij tradunt ius eligendi Pontificem in nullo casu pertinere ad Concilium, nam vbi iura non distinguunt, nec nos distinguere debemus, neque Concilium potest hanc facultatem Cardinalibus auferre, quia non à Concilio, sed à Sum. Pontifice acceperunt, licet Concilio approbante, ut patet in cap. licet. & in cap. vbi periculum, de elect. in 6. ergo sola Concilij autoritate potestas iure nequit auferri, nisi Romani quoque Pontificis consensus accesserit, & hæc opinio mihi magis placet cum Albano vbi supra, & Azorio tom. 2. lib. 4. cap. 3. quest. 13. cum hac tamen limitatione, ut eam potestatem Cardinalibus possit Concilium adimere, si iusta aliqui causa subsit, ut si è munere & officio esset ob crimen hæresis Pontifex deiectus, & Cardinales essent criminis participes, aut alia de causa suspecti, aut verisimiliter crederetur offensionem orituram, aut schisma, vel magnam Ecclesiasticæ pacis perturbationem, tunc enim ob Ecclesiæ communem salutem, iure posse ad tempus, non in perpetuum Cardinalibus ea potestas auferri, alioqui minime.

3. Obijcies, Generale Concilium potuit id iuris Cardinalibus concedere, ergo & auferre. Respondeo potuisse quidem, sed non sine iusta causa, quæ quidem alicujus ponderis, & momenti esse videatur.

RESOL.

RESOL. XVI.

*An Cardinales aliquando possint convocare Concilium?
Et notatur, quod non propterea huiusmodi Concilia im-
perfecta habenda sint tanquam Conuenticula? &c.
Ex part. 5. tract. 2. Ref. 62.*

S. 1. Affirmativam sententiam docet Manfredus de Cardinalibus, part. 1. cap. 13. Didacus ab Alava Episcopus Abulensis de Conciliis, part. 2. cap. 2. n. 4. qui ponit casus, in quibus Cardinales possint Concilium congregare. Idem etiam docet Cucchus in inst. Canon. lib. 2. tit. 4. num. 45. & tit. 3. num. 13. Iacobatius lib. 1. de Concil. a num. 1. usque ad 48. cum Albano de Cardin. quæst. 42. privileg. 14. ubi sic ait: Otto schismate, vel alio calu eveniente, in quo Concilium convocari debeat, si Papa in eo congregando negligens comperitur, tunc ista convocandi Concilij facultas ad Cardinales pertinet, ut pote ad maiores univertitatis, iuxta l. i. cum ibi notatis, ff. de alb. scrib. ipsi enim ceteris omnibus dicuntur esse maiores, & post Summum Pastorem suprema dignitate funguntur. Ita ille, qui citat Ioannem Andream, Inolam, Romanum, Abbatem, & Decium.

2. Verum mihi placet ad hoc dubium respondere cum doctissimo Antonio Peres, insigni Theologo Salmanticensi, ex Ordine D. Benedicti in Pentateucho fidei, tract. de Conciliis, cap. 8. Dico igitur aliud esse loqui de Concil. generalib. pro ut sic abstrahendo ab illegitimis, & legitimis, perfectis & imperfectis, aliud verò de legitimis, & perfectis, quibus præmissis respondendum est, quòd si loquamur de Conciliis primo modo sumptis, certum est posse alios à Pontifice rectè, & ritè Concilium congregare; secus verò si loquamur de illis in secundo sensu. Priorem partem huius decisionis probò, quia extrema necessitas maximè totius communitatis potior est omni positivo iure. Secundam verò partem probò ex eo, quòd Concilij generalis legitimatio est propria Summi Pontificis etiam in casu, quo de Pontificis incapacitate in Concilio ipso agendum est, ut patet ex c. Concilia, dist. 17. Ibi enim refertur quòd cum Symmachus Papa diffamatus esset de quibusdā criminibus, & Theodorus Rex Romanus veniens Concilium congregaret, ut examinarentur ea, quæ Pontifici objiciebantur, tunc Episcopi ad Concilium vocati, postquam in vno congregati fuere surgentes inelamarunt, opus esse auctoritate ipsius Symmachi iudicandi ad hoc, ut ille Convēntus Synodus fieret, hoc est, legitimus & perfectus.

3. Est tamen notandum quòd non propterea huiusmodi Concilia imperfecta habenda sunt tanquam conuenticula, quia licet sint imperfecta, eo quòd carent prerogativis & privilegiis, quibus gaudent Concilia legitima ad certò & infallibiliter definiendas res fidei, & ad alia huiusmodi, de quibus Pighius. Ipsi tamen ratione sui muneris, & instituti Conventus venerabiles sunt, ut pote iure congregati ad subveniendum extremæ necessitati Ecclesiæ, circa quam est auctoritas defendendi seipsam, & providendi sibi de capite. Vnde quamvis sine illo non possit statuere de multis, potest sibi providere & eligere caput, cum quo de illis statuat; & hæc omnia docet ubi supra Perez, qui citat Caietanum & Bellarminum. Igitur possunt Cardinales Concilium congregare in sensu explicato à Perez loco citat. vide etiam Ioannem Wigens in 2. 2. D. Thoma, quæst. 1. art. 10. dub. 1. num. 38.

RESOL. XVII.

An Cardinales, qui Episcopi non sunt, habeant ius præ-

*sentia, & iudicij in Conciliis Generalibus?
Et an Cardinales in Concilio præferendi sint Patriar-
chis, & Episcopis? Ex part. 5. tract. 2. Ref.*

S. 1. Videtur negativè respondendum, quia Cardinales tantum sunt præfati illis Ecclesiis singularibus, quarum titulis insigniuntur; sed hoc non sufficit ad tale ius, ut patet in Parochis & Archidiaconis: ergo. Adde quòd Cardinales si non sunt Episcopi, nullam habent iurisdictionem.

2. Verum novissimè ex communi Doctorum sententia affirmativam sententiam docet Didacus ab Alava de Conciliis part. 1. cap. 6. num. 2. fol. 33. Malderus in 2. 2. D. Thom. quæst. 1. art. 10. dub. 4. §. 4. Duallius de potest. Rom. Pont. part. 4. quæst. 3. Suarez de fide disp. 11. sect. 1. num. 17. & Perez, ornamentum Benedictinæ familiæ, in pentateucho fidei tract. 3. de Conciliis dub. 3. cap. 8. num. 81. Primò quoniam Cardinales tanquam Senatores & Consules atque Urbis Patrij habentur, & eulgantur. Secundò, quia habent iurisdictionem Episcopalem in suis titulis. Tertio, quia, ut Turrecremata ostendit, non minus quam Episcopi Apostolorum loco succedunt, quia sicut Apostoli adstiterunt Christo, aded ut illis dixerit: Vos estis qui permanistis mecum in tentationibus meis; ita Cardinales assistunt Summo Ecclesiæ Pontifici in omnibus Ecclesiæ arduis. Quartò, quia assistunt illi tanquam particulares Assessores, Consiliarij, atque cooperatores, iuxta verba Bonifacij VIII. Quintò, quia sunt pars corporis Papæ, & specialia membra illius, & partes, Papatus causa. Sextò, quia, ut dicit Hostiensis, & Ioannes Andreas, maior est coniunctio, imò identitatis unio inter Cardinales & Papam, quam inter se ipsum, & univeros alios etiam Episcopos.

3. Restat modò respondere ad argumentum contrarium. Dico igitur auctoritatem Cardinalium non solum Ecclesiam Titularem, vel vnam Diocesim, sed univervam Ecclesiam respicere, ut bene probat Lotherius de Benef. tom. 1. lib. 1. quæst. 8. num. 49. & ratio est, quia habent consulere non solum Romanæ, sed etiam univervali Ecclesiæ: Propter quod aptantur Cardinalibus illa verba: Domini enim sunt cardines terræ, & posuit super eos Orbem; Cardinales enim eo dicti sunt, quia sicut ostium intra cardines vertitur, ita Ecclesiæ regimen Consiliis Cardinalium, & reputantur ut Dei munere introducti in Ecclesia, ut portent onera eius, tanquam Summi Pontificis robustissima membra. Item aptari solet illud: Pro patribus tuis nati sunt tibi filij (id est, Cardinales, propter Apostolos) constituit eos Principes super omnem terram, de quibus Turrecremata, qui etiam adducit ad idem testimonium D. Bernard. qui de Cardinalibus loquens ad Eugenium III. inquit: Hi quoque qui tibi assistunt seniores populi Orbis iudices. Propter quod Cardinales non solum vocem habent decisivam ut Episcopi, sed præferuntur Episcopis, ut videri potest apud Concilium Lateranense, ibi enim ante Episcopos subscriperunt Cardinales.

4. Notandum est tamen hæc contra Garçiam de nobilitate gloss. 48. §. 2. num. 54. Cardinales in Concilio præferendos esse Patriarchis, ex rationibus, quas adducit Eugenius IV. in epist. superius posita.

RESOL. XVIII.

*An Cardinales possint sine scrupulo tacere, quando in
Consistorio aliquid non bene determinatur?
Et quid, quando maior pars Collegij contrarium ap-
probat?*

Et an doctrina huius Resolutionis intelligenda sit pro quocumque alio Collegio vniuersitate, & Communitate? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 49

S. 1. **D**e hac quaestione late disputat Albanus de Cardin. quest. 10. per totam, vbi ex multis rationibus probat Cardinales semper, & quocumque casu veritatem profiteri debere, eosque circa peccatum, quod pro veritate sentiunt, tacere non posse, quia qui de Collegio sunt, in his quae ad vniuersale commune pertinent, ex vi officij sui tacere non possunt arg. cap. 1. de his qua sunt a maiori part. Cap. Verum si is, qui loqui tenetur, sileat in sui prauiudicium consentire censetur, de arate, §. qui tacuit, ff. de interrogat. & rog. qui tacet, de reg. iur. id 6. & ita hac ratione motus dixit Abbas post Innoc. in d. cap. 1. vbi quolibet de Collegio ad liberè loquendum cogi docuerunt, & totis viribus resistere, si quidquam aduersus honorem, vel Capituli vilitatem pertractaretur, aliter eum grauius errare, & licet de Collegio quia minus peccatur, & idem tamen, & multo etiam magis de hoc sacro Senatu respondendum est, cum longè maioris ponderis sit aliis Collegiis inferioribus, quia minus peccatur, & minor poena, est in maiore ait Glan. cap. 2. in verb. Sacerdotale, de offic. deleg. in 6. & praedicta quae per Innoc. & Abb. in d. c. 1. tradita sunt, sequutus est Abbas etiam in cap. continebatur eodem tit. in c. dilectus el. 2. de simonia, in cap. vestra, de locat. & in c. in causis, de elect.

2. Nec valet dicere quòd quando maior collegij pars contrarium approbat vana futura esset oratio, nam respondeo eum omnino confidere debere se inuictam veritatem profertentem alios quoque in suam sententiam adducturum, arg. l. si in res, ff. de arbitr. Veritas enim omnia vincit, cap. consuetudo 8. distinct. & labium veritatis firmum erit in perpetuum, Pron. 12. transumptiue in cap. qui ambulat. §. 9. 5. & semper veritati locum esse ait Iuriconsult. in l. in. ff. de probat. qui autem veritati innititur, ei Deus, qui est ipsa veritas, auxilio est. Ita Alban. vbi supra.

3. Verum mihi placet ad praesentem quaestionem cum Azorio tom. 2. lib. 4. cap. 3. quest. 17. distinguendo respondere. nam illud, quod proponitur in Consistorio, aut certò & euidenter est contra commune Ecclesiae bonum, & tunc tuta conscientia tacere veritatem Cardinalis non potest, quamvis sibi odium pariat, aut res dubia est, & tunc si maiori Cardinalium parti contraria sententia placuisset, & nihil profuturam suam sententiam Cardinalis certò, aut manifestò, aut saltem bona fide intelligat, tuta conscientia contrariae maioris partis sententiae adherere potest, tunc enim non videtur errare, & in odium aliorum incidere, aut imprudens haberetur. Item suo suffragio nihil profus Cardinalis efficeret, & in dubiis prudenter aliorum consilium sequimur.

RESOL. XIX.

Verum Cardinales teneantur impedire nominatum a Pontifice pro Episcopo, si alium digniorem arbitrentur? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 21.

S. 1. **C**Alius potest saepius in praxi accidere, & ad illud Paleottus de sacro Consist. part. 4. q. 1. respondet, ad Cardinales auctoritatem & officium non pertinere proprie aliquem ad Episcopatum admittere, sed tanquam Papae Consiliarios non vterius obligari, quam vt ad eas res, de quibus à Papa requiruntur, & consuluntur, fidele praesent responsum, per cap. fundamenta, §. decet, de elect. in 6. Itaque

cum Pontifex in Episcoporum promotione non aliud ab ipsis Cardinalibus exquirat, quam iudicium, si propositum Episcopali dignitate dignum arbitrentur. Ideo non ad aliud obligantur, quam ad interrogata respondere, illumque approbare, si ita credant. Imò & Cardinales omnes tutam, respondendi, ferendique suffragij sui rationem colligere posse, addit ex testimoniis quatuor Cardinalium in publicam formam redactis, & ab eis subscriptis, quibus inquisitio committitur de promovendi qualitatibus. Et ita hanc sententiam praeter Paleottum, docet etiam Campanili in diner. iur. can. rubr. septima, capite 6. num. 72.

RESOL. XX.

An Eminentiissimi Cardinales reuelando eas qua in Consistorio tractantur, incidant in censuram Sanctissimo reseruatam?

Et quid, si reuelet ea, quae a Pontifice specialiter, & expresse sub silentio fuerint indicta?

Et an supra dicta censura sit vsu recepta?

Et an in hanc excommunicationem non incidat, si ea, quae tibi Cardinalis inique manifestauit, quaeque a Pontifice secreto accepit, reuelet?

Et notatur, quod si aliquis casu, vel dolo audierit ea, quae in Consistorio acta, vel dicta sunt, & aliis narret, non incidet in dictam censuram? Ex part. 9. tract. 8. & Misc. 3. Ref. 41.

S. 1. **S**uppono in Concilio Lateranensi referri Bullam Leonis X. in haec verba: Statuimus, ne quis Cardinalium vota in Consistorio data, & quaecumque ibi gesta, aut dicta, quae in odium, aut in prauiudicium, aut scandalum alicuius redondare possint, scripto, aut verbo, vel quouis alio modo reuelet sub poena peritij, & in obedientia; & quotiescunque à nobis & Romano Pontifice pro tempore existente specialiter, & expresse ultra praemissa indictum fuerit super aliqua re silentium, si quis contra fecerit ultra poenas, excommunicationem latae sententiae incurrat.

2. Hoc supposito circa praedictam Censuram, duas difficultates inuenio. Prima est, an Cardinales reuelantes aliquid de actis secreto in Consistorio, si non existat praecceptum Papae, vt non reuelentur, incurrant adhuc in dictam Censuram? Et negatiue respondet P. Victorianus, Premoli ex Societate in Catalogo excommunicationum cap. 1. num. 2. Leone vbi infra, & Bonac. tom. 2. disp. 2. q. 7. punct. 2. neque enim Pontifex videtur excommunicationem apposuisse aliis quam iis, quibus ipse silentium indixit: nam reuelatores eorum, quae in Consistorio dicta, vel gesta sunt peritij, & inobedientiae reos esse decernit. Verum affirmatiuam sententiam tenent Filliuc. tom. 1. tract. 15. cap. 9. n. 200. & Castrus Palas tom. 6. disp. 3. punct. 28. num. 4. asserentes, supra dictam Censuram Cardinales comprehendere siue reuelauerint, quae à Pontifice sub secreto specialiter, & expresse acceptae sunt, siue quae in Consistorio dicta, vel gesta sunt, quae reuelata in odium, prauiudicium, aut scandalum alicuius redondare possint. Quia sub eadem clausula continentur; & quae Cardinales reuelent in Consistorio acta, & quae à Pontifice specialiter, & expresse sub silentio fuerint indicta. Quod verò ob reuelationem eorum, quae in Consistorio dicta, vel gesta sunt, quaeque reuelata in alicuius prauiudicium cedere possint, excommunicationem Cardinales incurrant; inde mihi persuadeo, quia illa clausula generalis: Si quis contra fecerit, refertur ad ea omnia, quae

in antecedenti statuta sunt. At in clausula antecedenti statutum est, ne quis Cardinalium reuelat vota in Consistorio data & quæcumque ibi gesta, vel dicta, quæ in odium, præiudicium, aut scandalum alicuius redudate reuelata possint. Ergo hæc reuelantes in Excommunicationem incidunt. Sed Ego vtranque sententiam probabilem esse puto.

3. Secunda difficultas est, an supradicta Censura sit vsu recepta? Et negatiuè respondendum videtur ex celebri doctrina Patris Suarez de Censur. dist. 22. sect. 6. num. 8. & 9. vbi loquens de quadam Censura in dicto Concilio Lateranensi imposita, sic asserit Mihi est valde dubium, an hæc Lex, & excommunicationatio vsu, consuetudine recepta sit; quod de omnibus Excommunicationibus illius Concilij affirmat Caietanus, verb. Excommunicatio, in sine, post cap. 81. & Bartholomæus Carranza in Summa Conciliorum in sine illius Concilij, & Nauarrus, cap. 27. num. 110. & idè alias excommunicationes, quæ in eo feruntur, prætermitto. Ita Suarez; cui adde, in terminis, vt dici solet, terminantibus Leonem de Censur. Recollect. 4. littera C. ver. Cardinales 3. & Victorianum Premoli vbi supra. Sed quando est dubium, an Censura sit vsu recepta, illam non obligare, satis firmam cum Azorio, Rebello, Palao, & aliis, in part. 4. tract. 3. resol. 14. & firmat nouissimè me citato doctus, & amicissimus Caramuel in The. mor. lib. 3. n. 1347. Ergo. Verùm nolo in re tam graui nimis indulgere; ideo tu cogitandò assero Castrum Palaum vbi supra, docere dictam Censuram esse vsu receptam.

4. Puto tamen cum dicto Palao te in hanc excommunicationem non incidere, si ea, quæ tibi Cardinalis iniquè manifestauit, quæque ipse à Pontifice secreto accepit, reueles. Tum, quia Cardinalis non es, quos tantum hæc constitutio comprehendit. Tum quia non reuelas ea, quorum silentium tibi indictum sit à Pontifice, tamen aliis indictum fuerit. In præsentia autem Constitutione videtur requisitum, vt reuelatio secreti ab eo fiat, cui secretum à Pontifice commissum est, quia hæc est propria secreti indicti violatio in contemptum indicentis cedens.

5. Nota etiam hic, quòd si aliquis, vel casu, vel dolo audiret ea, quæ in Consistorio dicta, vel acta sunt, & aliis narraret postea, non incideret in dictam Censuram; quia lata est tantum contra Cardinales, aut contra eos, quibus à Pontifice secretum commissum fuerit.

fine, & ratio est, quia, vt habetur ex d. cap. sanè, & docent communiter Iurisperiti, & Theologi, vt maritus promouetur ad * Episcopatum, necessaria est professio vxoris in Religionem; ergo, & idem dicendum est, vt quis promouetur ad Cardinalatum, quia, vt copiamus dictum est sæpius supra, in suis titulis habent iuris dictionem Episcopalem.

2. Sed vt aliquis vxoratus ad Cardinalatum promouetur, ego existimo cum Sanchez de matrim. 2. tom. 2. lib. 7. dub. 41. num. 4. non amplius desiderari, quàm ad Ordines à voto assumendos, quia, vt verum fatear, non inuenio textum aliquem specialem in hoc casu dissententem, & decidentem, neque rationes in contrarium cõuincunt; sufficeret igitur vt vxor Cardinalis remaneret in sæculo cum voto castitatis, siue vetula, siue iuuenis esset, nam hoc tantum sufficit de iure, vt vir ad sacros * Ordines promouetur, teste sapientissimo Basilio Pontio de matrim. lib. 7. cap. 35. num. 7. vbi sic ait. Denique dixerint neque antiquo, neque nouo iure requisitum fuisse, vt vxores eorum, qui ad alios sacros Ordines, præter Episcopatum, promouebantur, Religionem profiterentur, sed tantum vt continentiam in sæculo uouerent, siue in senili, siue in iuuenili ætate essent constituta; nam textus in d. cap. sanè, solum agit de his, qui Episcopi ordinabantur; text. etiam Alex. III. in d. cap. coningatus de conuers. coniugat. in quo de aliis ordinatis agitur, solum exigit vt continentiam profiteantur, ibi, nisi ab vxore continentiam profestute fuerit absoluitus, quo verbo glossa ibi intelligit simplex castitatis votum. Vnde in eo discriminantur vxores eorum, qui ad Religionem transeunt; quòd istæ profiteri Religionem compelluntur, nisi senes sint, cap. cum sis, de conuers. coniug. At eorum, qui ad Ordines assumuntur, minime discriminantur etiam vxores eorum, qui ad Episcopatum euehantur, & qui ad alios Ordines, accedunt, quòd illæ profiteri Religionem, istæ continentiam tantum uocere cogantur, idque forte sic constitutum est ob maiorem reuerentiam statui Episcopali debitam. Ita Pontius, de rigore iuris loquendo.

3. Notandum est tamen hic obiter quòd dignitas Cardinalatus statim per contractum matrimonij per verba de præsentis expirat, tanquam dignitas Clericali annexa. Ita Ricciullus de iure personarum, &c. lib. 7. cap. 1. n. 16. qui obseruat hoc ætate nostra contigisse.

* Quæ hic in tom. 6. tr. 1. Ref. 41. & in Ref. 40. & 39. Ergo prope fin. & in tom. 1. tr. 3. Ref. 20. 9. Quæ quidè & in tom. 5. tr. 3. Ref. 37. §. Possit hæc

RESOL. XXI.

An vt maritus promouetur ad Cardinalium, opus sit vt vxor ingrediatur Religionem, vel sufficiat, vt remaneat in sæculo cum voto castitatis, siue in iuueni, siue in senili ætate constituta sit?

Et cursim inferatur, quid dicendum sit in prædicto casu, vt maritus ad sacros Ordines, vel ad Episcopatum promouetur?

Et an Dignitas Cardinalatus statim per contractum matrimonij per verba de præsentis expirat? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 39.

Sup. hoc, quoad Cardinalatum in tom. 2. tr. 5. Ref. 116. §. vlt. in fin.

§. 1. Casus est curiosus, & de illo ego olim interrogatus fui à magno quodam Dynasta vxorato, & affirmatiuam sententiam ex Anania docet Manfredus de Cardinal. decis. 213. vbi sic ait. Cardinalis non potest esse vxoratus nisi vxor Religionem profiteretur. Sic ille, & post illum Maiolus de irreg. lib. 1. cap. 34. num. 2. & in hanc sententiam inclinat Ioan. Andreas in cap. sanè, de conuers. coniugat. & ibi Abbas num. 3. Cardinalis in sine, & Acharanus in

RESOL. XXII.

An Cardinales in sua consecratione teneantur præstare iuramentum Romana Ecclesie? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 95.

§. 1. Quænam omnes Prælati in sua consecratione teneantur Summo Pontifici iurate fidelitatem; Cardinales tamen ad tale iuramentum fidelitatis præstandum non tenentur. Nam licet Pontifex sit caput totius Ecclesie, est tamen, specialiori quadam ratione Cardinalium caput, & Cardinales eius membra specialia respectu aliorum, dicuntur enim quasi ipsi Pontifici inuiserati & quasi vnum corpus aded vnitum, vt si Pontifex ab illis fidelitatis iuramentum peteret, quodammodo à se ipso peteret videretur, contra decisionem textus in cap. final. de Salmaticensibus, tom. 2. cap. 4. de iure iuran. num. 4. & communiter Doctores.

RESOL.

RESOL. XXIII.

An electus ad Cardinalatum priora beneficia amittat?
Ex part. 5. tr. 2. Ref. 11.

§. 1. Negativam sententiam docet Albanus de Cardinalibus, q. 22. privileg. 20. Laudensis de Cardin. p. 42. Lovichius in Thesaur. ver. Cardinalis, §. 7. Bertachin. de Episc. part. 1. lib. 2. q. 21. & Azorius part. 2. lib. 4. c. 3. q. 5. quorum tamen resolutionem intelligit in beneficiis inferioribus non curatis, nec habentibus dignitatem P. ureus decis. 438. alias 428. lib. 2. Sed hac de re extat Consistoriale Decretum incip. Sanctissimus, sub die 16. Martij 1588. inter Constit. Sixti V. 79. in Bullario novo, tom. 2. pag. 627. in quo sic habetur. Sanctissimus Dominus N. Papa Sixtus V. decrevit, quod per promotionem ad Cardinalatum vacant omnes Ecclesie, & omnia beneficia cuiuscumque nominis, & tituli sint, nisi fuerit data retentio, quae concessa intelligatur & data ad Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias, ad Monasteria etiam commendata, ad Prioratus, & ad caetera omnia beneficia, quae videntur convenire dignitati Cardinalatus. Ad alia vero quae videntur repugnare dignitati, & gradui Cardinalatus, puta Archiepiscopatus, Archidiaconatus, Decanatus, Canonicatus, & similia beneficia non extendantur, cum obtinentes huiusmodi beneficia teneantur residere in choro, & habere debeant locum post Episcopum Cardinalis dignitati non convenientem. Vide Parisium de resign. benef. lib. 3. q. 1. n. 66.

RESOL. XXIV.

An Cardinales solvantur legibus, qua prohibent duo, aut plura beneficia simul habere, ut patet in cap. De multa. & Extravag. de Praebendis?
Et an Cardinales habeant privilegium, quod beneficia suorum familiarium non possint conferri iper Papam sine consensu Cardinalis Patroni?
Et an pari ratione Cardinalis Legatus quaecumque amplissimam potestatem habens conferendi beneficia, non possit conferre vacantia per obitum familiaris Papae vel Cardinalis? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 41.

§. 1. Negativam sententiam docet Abb. in cap. bona memoria, de postulat. in cap. ex gestis, de Cler. non resident. & in cap. Ecclesia vestra, de elect. cum multis aliis. Sed affirmativam sententiam docet Hostiensis in cap. Ecclesia vestra, de electione, & alij quos citat & sequitur Barbatia de Cardinal. quest. 12. num. 6. cui adde Hieronymum Manfred. de Cardinal. decis. 208. & Martinum Laudensem de Cardinal. q. 42. & ratio est, quia regimini Ecclesiae universalis inuigilant, & consequenter cuicumque particulari Ecclesiae dicuntur deseruire. Secundò Cardinales, ut supra dictum est ex cap. felicis de penis in 6. sunt pars corporis Papae: ergo iura prohibentia aliquem habere duas dignitates, non comprehendunt Cardinales: consuevit enim Papa in constitutione sua, quando vult comprehendere Cardinales, facere expressam mentionem de illis Venerandis Patribus, cap. 1. de scribis. lib. 6. Tertio facit. Ad eum casum non adaptatur constitutio, ad quem casum non adaptantur verba sua, I. quod constitutum, ff. de testament. milit. cap. indeminatibus, §. sed cum eas, de elect. lib. 6. cum similibus. Sed verba cap. de multa, de praeb. & dicti cap. dubium, & illius Extravagant. Execrabilis, non adaptantur ad Cardinales: ergo non habent locum in Tom. IX.

eis, per supradicta, ergo minimè debemus extendere illa iura ad Cardinales. I. nominis & rei, §. verbum ex legibus ff. de verb. signif. l. si servus, §. non dixit Praetor, ff. de acquir. hered.

2. Sed si quis stare velit in prima opinione, dicendum est cum Azorio tom. 2. lib. 4. cap. 3. q. 4. & aliis, quòd in Cardinalibus iusta subest causa, Romani Pontif. Indulgentiae ut ab huiusmodi legibus soluti plura Ecclesiastica beneficia consequantur: nam, ut habetur in Extravagant. Execrabilis, de praeb. inter Extravagantes Ioan. XXII. Cardinalibus conceditur, ut plura beneficia simul habeant. Item, in cap. multa, de praeb. dicitur iusta causa est ad plura beneficia possidenda si quis sit doctrina, fama, industria, & prudentia clarus, cuius opera & diligentia maxime utilis esse credatur: Ecclesia enim talibus vitis indigere videtur, & ob id eis multa concedi posse constat, quae caeteris merito denegantur, insinuat lex in cap. cum ex eo, de elect. in 6. Nam idcirco egregiis, strenuisque militibus, & ducibus maiora stipendia & praemia tribuuntur, praesertim cum ob splendorem & excellentiam personarum à rigore legum recedi possent. I. ad bestias ff. de penis, & Cardinales honoris, amplitudinis, & dignitatis autoritate praesent: ergo, & c. Et hanc sententiam docet etiam Sebastianus Caesar de Eccles. Hierarch. part. 1. dist. 2. §. 5. num. 12. ubi docet Cardinales plura beneficia incompatibilia posse faciliè ex dispensatione obtinere.

3. Notandum est etiam hinc obiter, Cardinales habere privilegium, quòd beneficia suorum familiarium non possunt conferri per Papam sine consensu Cardinalis Patroni. Ita Egidius Bellen. consil. 19. n. 2. vers. 5. ubi subdit quòd pari ratione Cardinalis Legatus quaecumque amplissimam potestatem habens conferendi beneficia non confert vacantia per obitum familiaris Papae, vel Cardinalis. Ita Cardinalis Tusch. tom. 1. lit. C. concl. 100. n. 42. & post illum Barbosa de iure Eccles. lib. 1. c. 4. n. 84.

RESOL. XXV.

An Cardinales possint presentari ad beneficia iuris patronatus?
Et quid de Episcopis circa hoc? Ex part. 5. tractat. 2. Ref. 15.

§. 1. Respondeo quòd licet Episcopi non possint praesentari ad beneficia iuris patronatus, nisi prius habeant super hoc dispensationem, ut vult Abbas in c. Ecclesia vestra, de elect. n. 3. tamen Lambertinus p. 1. lib. 1. q. 7. art. 16. & Vivianus in praxi iuris patron. lib. 6. c. 10. n. 38. concludunt, Cardinales posse praesentari ad beneficia iuris patronatus.

RESOL. XXVI.

An Cardinales possint succedere in feudo?
Et an in tali casu admittantur ad servendum per substitutum? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 70.

§. 1. Negativam sententiam tenet Barbatia de Cardinal. quest. 4. num. 13. Intrigliolus de feudis cent. 2. art. 1. num. 161. & 162. Riminaldus iunior, lib. 3. consil. 527. num. 44. Masullus in addit. ad Cyprium, decis. 70. n. 5. Menochius lib. 3. consil. 202. n. 140. & lib. 2. consil. 181. n. 71. & alij penes ipsos, quia in iure Cardinales in materia feudorum non reperiuntur privilegiati.

386 Tract. VII. De Potestate & Priuilegiis

2. Verum alij putant Cardinales posse in feudo succedere propter alij laici nullum habentes impedimentum, quia tanta dignitas non debet eis detrimentum, sed potius incrementum afferre, & ideo Cardinales in tali casu admittunt ad seruendum per substitutum, & ita docet Iason *lib. 4. conf. 119.* & *lib. 1. conf. 13.* Anna *sig. 70.* Sylluanus *conf. 3. n. 54.* Marta de *iur. fed. part. 4. cent. 1. cas. 97. n. 5.* Duchas *reg. 103. fallent. 14.* Pancirolus *conf. 111. num. 2.* & alij, quibus omnibus adde Anastasium Germonium *de sacra immunit. lib. 3. cap. 6. n. 66.* & Zechium de *republ. Christ. tit. 3. de Cardinal. n. 9. priuileg. 11.* asserunt Cardinales succedere in feudis paternis, seu auitis. Vide etiam decisionem Rotæ coram Eminentissimo & doctissimo Verospio die 14. Ianuarij 1616. apud Farinacium *tom. 2. decis. 703. num. 6.*

RESOL. XXVII.

An Cardinales eo ipso soluti sint à patria potestate in his, quæ ipsis sunt commoda, non autem ut amittant ius suorum heredum?

Et an filij Familias testari non prohibeantur de bonis, quæ habebant, prius quam efficerentur Cardinales?
Ex part. 5. tit. 2. Ref. 31.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè cum Lancelloto in *Templo iud. lib. 2. c. 2. de Cardin. 3. n. 26.* Co-uarr. *cap. quia nos, n. 5. de testam. Laudensi de Cardin. part. 2. q. 80.* Manfredus de *Cardin. c. 8. priuileg. 8.* Albano de *Cardin. q. 42. priuileg. 27.* Germonio *tr. de indul. Card. §. quod in Romanam. n. 3.* Molina de *iust. tom. 1. tract. 2. disp. 229. n. 8.* Azorio *tom. 2. lib. 4. c. 3. q. 20. priuileg. 11.* & Zechio de *Republ. Christiana tit. 3. de Cardin. n. 9. priuileg. 8.* vbi sic ait, Cardinales liberantur à patria potestate in his, quæ ipsis sunt commoda, non ita tamen ut amittant ius suorum heredum. Ita ille. Et reuera si hoc priuilegio gaudent qui à consilio sunt Imperatori, aut Regi, quanto magis illo gaudere debent, qui à consilio sunt Summo Pontifici, & ita hanc sententiam præter Doctores citatos tenet etiã Cuchus in *instit. can. li. 2. tit. 4. n. 87.* vbi sic ait. Fruuntur quoque hoc priuilegio Cardinales quod absoluntur à patria potestate, non tamen ut iura suorum heredum amittant, sed hæcenus dumtaxat, quatenus ipsis futurum est commoda, hinc etiam filij familias testari non prohibentur de bonis, quæ habebant prius quam efficerentur Cardinales, vel quæ ad eos peruenerint à coniunctis sanguine.

RESOL. XXVIII.

An Cardinales, si sint in Patrimonialibus diuites, possint adhuc viuere de redditibus Ecclesiasticis? Ex p. 5. tract. 2. Ref. 38.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè cum Manfredus de *Cardin. decis. 183.* vbi sic ait, Cardinales possunt viuere de redditibus Cardinalatus, & conferuare patrimonium proprium, etiam quod esset amplius, & possunt in victu uti pluribus ferulis. Ita ille, & ante illum hanc questionem fuscè pertractauit Barbatia de *Cardinal. quæst. 6. per totam.* vbi per negatiua sententia adducit plures textus. Sed tandem post multa *nu. 16.* affirmatiua adheret, vbi *num. 18.* asserit quod Cardinales honorabilius debent vestire familiam suam, quam faciant alij Prælati inferiores, est enim eorū dignitas amplissima, ut visum est in prima resol. huius tractatus. Vnde rectè Germonius de

sacra immunit. lib. 3. c. 6. n. 71. asseruit, mirum non videri, si ad tantam dignitatis amplitudinem, grauitatem, & auctoritatem retinendam vario & sumptuoso ornatu in vestibus, familia & ædibus vti eos oporteat.

RESOL. XXIX.

An Cardinalibus egentibus teneatur Summus Pontifex subuenire?

Et curiosum, notabile adducitur de sanguinis emissione Cardinalium, id est, Cardinales ægritudine laborantes non posse sanguinis emissionem pati sine speciali licentia Papæ. Ex part. 5. tit. 2. Ref. 33.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè cum Azorio *to. 2. lib. 4. c. 2. q. 20.* Albano de *Cardin. q. 42.* Manfredus de *Cardinal. decis. 146.* Lorichio in *Thesaur. ver. Cardin. §. 7.* Bagno de *Ecol. dignit. tr. 11. fol. 183.* Lancelloto in *Templo iudic. lib. 2. c. 3. §. 2. n. 21.* Martino Laudensi de *Card. q. 6.* & aliis communiter, caput enim membris suis indigentibus succurrit. Vnde, ut obseruat Cuchus in *instit. can. lib. 2. tit. 4. num. 132.* non defuerunt qui opinati sunt Cardinalibus indigentibus fisci Apostolici redditus communicandos esse. Et ita tenet Dominicus in *c. vbi periculum, de elect. in 6.* & Laudensis de *Card. q. 27.* & reuera si D. Paulus ad *Ephef. 5. ait, Nemo carnem suam odio habet, sed magis nutrit, & fouet eam, ut etiam habetur in c. non asserimus 15. q. 2.* sequitur quod Pontifices egenis Cardinalibus non subuenientes, contra dictum D. Pauli, carnem suam odio habent, neque nutriunt, & fouent eam, quod aperte probatur. Nam Cardinales dicuntur inuiscerati Papæ, & dicuntur pars corporis Papæ, & vna persona cum illo, ut habetur in *cap. felicis, de penis in 6.* & docet Barbatia *tr. de Cardin. q. 12. n. 6.* Manfredus de *Cardin. c. 8.* Iacobatius de *Conciliis, lib. 1. fol. 89. col. 1. lit. A.* Tuschus *tom. 1. concl. 100. num. 13.* Turretremata *lib. 1. de Eccles. 81.* Romanus *conf. 498. nu. 7.* Villadiego de *Cardin. q. 2. nu. 11.* & alij communiter ex qua causa ego puto, quod est valde notandum, Cardinales ægritudine laborantes, non posse sanguinis missionem pati, sine speciali licentia Papæ, vbi posset commodè haberi: ut ex Hostiensis docet Petrus in *Pentateuco fidei, tr. 3. dub. 3. cap. 8. n. 81.* Villadiego de *Cardin. q. 5. n. 13.* Garzias de *nobilit. Hisp. gl. 48. §. 3. nu. 47.* Mosconius de *maiestate militan. Ecol. lib. 1. p. 1. c. 5.* Iacobatius *vbi supra, fol. 34. col. 1. lit. A.* & Manfredus de *Card. decis. 180.* Et reuera si dignitas Cardinalium tanta est, ut explicauim in *resolut. 1.* & in tota serie huius tractatus, & sit æqualis in omnibus, nescio qua ratione vnus debeat abundare, & plures penuriam pati.

RESOL. XXX.

An Cardinales teneantur soluere decimas pro generali aliquo subsidio à Pontifice imposte?

Et an Cardinalis pensionarius teneatur contribuere ad Popalem decimam pro rata pensionis? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 68.

§. 1. **A**ffirmatiua sententiam tenet Bellon. *tr. de subsidio charit. quæst. 66.* vbi contra Romanum *conf. 493.* probat quod quando subsidium imponitur pro expeditione contra infideles, teneantur Cardinales soluere decimas, quia dispositio fauorabilis comprehendit etiam Cardinales, sed nullus maior fauor est, quam fidei, ut patet ex *cap. 2. de conuers. infidel. ergo.*

2. Sed

2. Sed negatiuam sententiam Romani, quam ego teneo, docet etiam Manfredus de Cardin. decis. 171. Lancellortus in templ. ind. lib. 2. cap. 3. de Cardin. §. 2. n. 20. & Gigas de pensio. q. 59. n. 10. vbi uetor Cardinalium Pensionarium non teneri contribuere ad Pa-nalem decimam pro rata pensiois; & ratio est, quia in generali const. non comprehenduntur, vt supra probatum est, cardinales, nisi de iis fiat specialis mentio, & ad argumentum superius adductum responderet Moneta de decimis cap. 9. quest. 3. num. 110. vbi hanc negatiuam sententiam tenet. Vide etiam Belletum in dispus. part. 1. tit. de Clerico debitore, §. 11. numero 25.

RESOL. XXXI.

An Cardinales comprehendantur in generali Constitutione Pontificia inponente censuras, & penas? Et prater generales casus tandem quaritur, an Cardinales comprehendantur sub censura primi Canonis Bulla Cœna contra legentes libros Hæreticorum, & comprehendantur in Paulina Ambitiosa? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 16.

§. 1. Qvæstio est solennis, prima sententia affirmat. Ita Paulus de Castro in l. fin. in princ. ff. de uerbor. significat. Vgolinus de censuris tab. 1. cap. 17. §. 6. num. 10. & Bonacina de legibus disp. 1. q. 1. punct. 6. num. 34.

2. Secunda opinio negat. Ita Ioannes Andreas, Monachus, & Geminianus in cap. 1. de sibi. in 6. vbi Summus Pontifex volens in illa penali constitutione Cardinales includere, illos expressit. Idem etiam docet Barbatius vol. 1. conf. 23. num. 7. & tr. de Cardinal. part. 1. q. 7. Iason vol. 4. conf. 186. Laudensis de Cardinal. q. 62. Iacobatius de Concilio lib. 1. art. 12. Licieret. de primogen. lib. 1. q. 34. n. 32. Mandosius regul. 19. de infirmis q. 2. Rebuffus in Concord. rubrica de collar. §. 1. ver. Cardinalatus. Romanus conf. 498. Alban. de Card. q. 42. Olatradus conf. 293. Anastasius Germonius de sac. immu. lib. 3. cap. 6. n. 56. Sebast. Cæsar. in relect. de Eccles. Hierarch. part. 1. disp. 2. §. 5. n. 2. vbi sic ait. Cardinales non comprehenduntur in sententia excommunicationis generaliter promulgata, siue in quavis alia dispositione penali, nisi de eis fiat expressa mentio, per textum in cap. quia periculosum, de sententia excomm. in 6. Ita ille.

3. Tertia opinio distinguit vel factum quod prohibetur lege penalis, ac odiosa, ex natura sua est malum, vel alias non est in se malum. In primo casu constitutio penalis includit etiam Cardinales, in secundo minime. Ita ex Iasone, & Gigas de pens. q. 5. n. 7. & ex Felino & Monacho docet Sanctarellus var. resol. tom. 1. q. 2. num. 28. quod idem docet quando lex lata est in fauorem animarum, tunc enim est fauorabilis, non odiosa, vel lata est ad tollendas fraudes, & sic Cardinales, ait ille, comprehenderentur in generalibus constitutionibus de residentia, & comprehenduntur in cap. si quis suadente diabolo, quamuis in eo non inuenitur expressa mentio de Cardinalibus, & comprehenduntur etiam, vt obseruat Parisius de resignat. lib. 12. q. 4. num. 10. in cap. de multa, de probend. & dignis. Vnde Gambarus de legato lib. 4. a num. 144. vsque ad num. 147. docuit Cardinales ligari legibus generalibus, nisi in certis casibus, quod etiam nouissimè docet Scortia in Bulla Pontific. epist. 41. theorem. 114.

4. Nota tamen lector, quod si opinio secunda est probabilis, multi casus in fauorem Dominorum Cardinalium resolui possunt, maximè quo ad censuram.

Tom. IX.

ras, & idèd prater Sebastianum Cæsarem vbi supra, asserunt Germonius de sacram. immu. lib. 3. cap. 6. num. 56. Zechius de Republic. Christ. 3. de Cardinal. num. 9. priuileg. 11. Manfredus de Cardinal. decis. 191. Albanus de Cardinal. quest. 42. Laudensis de Cardinal. quest. 62. Iacobatius de Concil. lib. 1. art. 12. lit. B. Cucchus in instit. Canon. lib. 2. tit. 4. num. 77. Licieretius de primogen. lib. 1. artic. 12. num. 32. & alij. Cardinales non comprehenduntur sub censuris quæ imponuntur transgressoribus Pontificiarum constitutionum, nisi de illis fiat expressa mentio. Vnde, e. g. cogita si comprehendantur Cardinales sub censura primi Canonis Bullæ Cœnæ contra legentes libros hæreticorum. Agir de hac quæst. Merolla tom. 1. disp. 1. c. 2. coroll. 7. diff. 11. n. 147. & affirmatiuam sententiam tanquam probabiliorem docet, idèd secundum Merollam opinio negatiua est probabilis, quia secundum aliquos lex illa est penalis & odiosa, & non prohibet aliquid iure naturali damnatum ergo non comprehendit Cardinales, ex doctrina superius allata, sed communiter contrariam sententiam tenent: vnde Filiucius tom. 3. tr. 44. cap. 3. n. 79. docet Cardinales esse comprehensos in Paulina Ambitiosa, de rebus Ecclesie non alienandis, licèt in illa non explicentur & circa præsentem quæstionem Præter Doctores citatos ne deseras videre Azorium tom. 1. lib. 5. cap. 11. quest. 5. Lotterium de benef. tom. 1. lib. 1. quest. 8. num. 85. Albanum de Cardinal. q. 42. priuileg. 13. & nouissimè Baldellum in disput. Theolog. tom. 1. lib. 5. disp. 42. n. 4. & seq. qui omninò videndus est.

RESOL. XXXII.

An Cardinales includantur in sententia suspensionis, vel interdicti à Summo Pontifice imposta? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 46.

§. 1. Respondeo negatiuè, ex c. quia periculosum, de sententia excomm. in 6. qui quidem textus licèt loquatur de Episcopis tantum, Doctores illum extendunt etiam ad Cardinales non Episcopos, quia in sua Ecclesia sunt dignitate Episcopos, & ita ex Auila & Sayro docet Hurtadus de Sacram. tr. de suspens. diff. 9. n. 23. quibus adde Cornejo in 3. part. tr. 5. de suspens. disp. 3. dub. 1. q. 2. Albanum de Cardinal. q. 42. priuileg. 31. & Azorium tom. 2. lib. 4. c. 3. q. 20. Henriquez lib. 13. cap. 34. §. 1. in glossa lit. X. Bagnum de dignitate S. R. E. tract. 11. fol. 183. & Belletum in disp. Cler. part. 1. de discipl. Cler. §. 2. num. 48.

Sup. hoc inf. in Ref. 36. cursum ante medium.

RESOL. XXXIII.

An Cardinales comprehendantur in Regulis Cancellaria, quæ odiosæ sunt? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 17.

§. 1. Negatiuam sententiam aliqui tenent, asserentes in regulis Cancellaria, quæ odiosæ sunt, non ceteri inclusos Cardinales, nisi de illis fiat specialis mentio. Ita Abb. in c. 1. de excess. Præl. in principio, Ancharan. conf. 295. n. 5. Gomez. in Proœmio reg. Cancell. q. 4. Mandosius regul. 19. de infir. q. 2. num. 4. in fine. Romanus conf. 498. num. 1. Gigas de pensio. q. 9. n. 7. Zechius de Republic. Christ. tit. 3. de Cardin. priu. 11. Manfredus de Cardin. decis. 184. Barbatius de Cardin. q. 6. Cucchus in instit. can. lib. 2. tit. 4. num. 73. & Azorius 10. lib. 5. c. 11. q. 5. Siue, ait ille hoc fit, quia Cardinales cum Pontifice ceteros omnes iudicant; siue quia Pontifex non creditur eos velle comprehendere generali

Kk 2

generali sua constitutione, nisi cum id exprimitur. Vide etiam Ferrerum *vol. 2. conf. 315. num. 7.* & Putem *lib. 1. decis. 95. num. 1.*

2. Sed hæc opinio ita absolute prolata ab aliquibus non admittitur, ita ex multis Scortia in *Bulla Pontif. epit. 41. theore. 114.* & in multis casibus inclusos esse Cardinales in regulis Cancellariæ, tradit Gonzalez in *reg. 8. Cancell. gl. 24. num. 15. & seq.* & Lotharius *de benef. tom. 1. lib. 1. q. 8. n. 88.* quibus adde Filliucium *tom. 3. tr. 44. c. 3. n. 79.* ubi docet Cardinales teneri regulis Cancellariæ, illis nimirum, quibus agitur de vitanda fraude.

RESOL. XXXIV.

An Regula octaua Cancellaria excipiens Cardinales, excipiat Cardinales à Curia absentes; & quid de Cardinalibus Titularibus ab urbe? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 28.

§. 1. **R**espondeo Gonzales in *dicta regula glossa 24. a n. 21.* excipere omnes Cardinales ordinariorum collatores etiam à Curia absentes, exceptis illis sex Cardinalibus Titularibus de Vrbe, quorum Cardinalatus Episcopatus annexus est. Nam horum beneficia si vacent, in absentia Sedi Apostolicæ reseruantur, per *reg. 7. Cancell.*

2. Sed Castrus Palaus *tom. 2. tr. 13. disput. 2. punct. 22. §. 4. n. 9.* fatetur quidem per *reg. 7. Cancell.* horum beneficia sic vacantia in absentia reseruari. Sed hoc non obstat quominus hæc regula 8. quæ est de mensibus, nullum Cardinalem comprehenderit, stat enim optimè, quòd nullus Cardinalis sit comprehensus in reseruatione mensium, & quòd aliqui Cardinales sint comprehensi in reseruatione facta pro beneficiis vacantibus tempore, quo à Curia fuerint absentes, ergo, &c. Et huic sententiæ consentit etiam Garzias *de benef. part. 5. cap. 1. à num. 638.* Et ego libenter adhareo.

RESOL. XXXV.

An Cardinales Episcopi excusentur à residentia, si Roma Summo Pontifici assistant?
Et an Cardinales possint à Curia discedere sine licentia Papæ? Ex part. 5. tract. 2. Refol. 8.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam tenet Villadiego *de origine Cardinal. quest. 5. nu. 11. & 12.* Gonzales in *regul. 8. Cancell. glossa 24. num. 128.* Parisius *de benef. lib. 3. q. 1. n. 74.* & alij, quos citat & sequitur Hieronymus Gigas in *tr. de residen. Episc. cap. 17. n. 30.* ubi sic ait. Quartus casus quo Episcopus iure excusatur non residens; si ad Cardinalatus apicem promoueat, sunt enim Domini Cardinales astricti curæ vniuersalis Ecclesiæ. Innocent. in *cap. bona memoria, de postulat. & ibi Abb.* tenentur namque assistere Pontifici consulendo in rebus agendis tangentibus totam Christianam Republicam, vt patet in *cap. per venerabilem, qui filij sui legit. & in cap. fundamenta, de elect. in 6.* Hinc est quòd Cardinales dicuntur pars corporis Papæ, vt in *cap. decreto 2. q. 6.* & dixit Hostiensis in *cap. antiqua, de priuileg. & ibid.* Anton. de Butr. quòd licet Episcopi iurent fidelitatem Papæ, vt in *cap. ego enim, de iur. iuran.* Tamen Cardinales tanquam viscera & pars corporis Papæ non præstant huiusmodi iuramentum, debent tamen se præ cæteris astrictos reputare ad seruandam fidelitatem ipsi Summo Pontifici. Hoc tamen proce-

Sup. hoc supra in Ref. §. Verum, & in aliis eius fecit not.

dit in Cardinalibus, Presbyteris & Diaconis, sed Cardinales Episcopi iurant vt Episcopi, vt cæteri faciunt Episcopi, non tamen tanquam Cardinales, secundum Hostiensem, & Ioannem Andream, in *d. cap. antiqua.* & habetur per Martinum de Laud. in *suotr. de Cardinal. in 4. q. ...* & non præstat iuramentum Cardinalibus in signum singularis confidentiæ, quam de ipsis habet Papa, nam sicuti cardine ostium regitur, *Prom. 25.* ita consilio & assensu Dominorum Cardinalium Papa regitur, disponit, & ordinat vniuersalem Ecclesiam, vt inquit Cardin. in *cap. quamquam, colum. 2. v. 2. quod sicut 2. q. 8.* de quibus Bernardus in *lib. de consolat. ad Eugenium Papam,* inquit. Hi quoque, qui tibi continuè assistunt, seniores populi Orbis iudices, &c. Abbas in *cap. 2. 1. col.* inquit, quòd Cardinales sunt pars corporis Papæ, quibuscumque Papa totum Orbem iudicat, allegato text. in *d. cap. per venerabilem, qui filij sui legitimi.* Facit, quia Cardinales non possunt à Curia discedere sine licentia Papæ, vt dicunt Ioannes Andreas, & Doctor. in *cap. vestra el. 2. de elect.* subdendo quòd Cardinales habent alas ligatas vt à Curia sine Papæ licentia non discedant, quod etiam dixit Martinus de Laud. in *tr. suo de Cardin. quest. 43.* Hinc est quòd percipiunt fructus suorum beneficiorum etiam in absentia, *cap. cum dilectus, de Cler. non resident.* vt latè per Oldr. *consil. 46.* ubi dixit quòd ius commune habet illos pro residentibus, ex quo Romanæ Ecclesiæ seruiunt, quæ omnium Ecclesiarum mater est, & aliarum Ecclesiarum sollicitudinem gerit, præallegato *cap. bone el. 1. de postulat. Pralat.* de quo per Martin. de Laud. in *d. tract. suo quest. 68.* Huc vsque Gigas *ubi supra,* cuius sententiam præter Doctores citatos ab ipso tenet etiam noster Siculus Barbatia *tr. de Cardin. q. vlt.* & ex neoteris hanc sententiam mordicus tenet Augustinus Geronius *tr. de Cardin. §. sibi quoad vixeris, n. 10.* cuius verba hic transcribere non desinam. itaque sic ait: Cardinales apud Papam residentes, hoc est in Romana Curia, excusantur à residentia suorum beneficiorum, quod an hodie verum sit, non immeritò dubitari posset ex eo quòd Trident. *sess. 23. cap. 1. de reformat.* decreuit omnes Episcopos, Archiepiscopos & Patriarchas in sua Ecclesia, vel diocesi residere debere, etiam si S.R.E. Cardinales sint; puto tamen verius si agunt in Romana Curia, & à Summo Pontifice inde discedere non inuentur, perinde esse ac si residerent, quia tacita illa Papæ approbatio videtur dispensatio. Nam idem ipsum Concilium *d. cap. 1.* dicit ex iustis causis eosdem à residentia abesse posse, si legitime absentie causas Romanus Pontifex, aut Metropolitanus, vel eo absente, suffraganeus Episcopus antiquior residens in scriptis approbauerit. At si Episcopus iustis de causis cum licentia potest abesse, multò magis Cardinalis; qui cum Romæ commoratur, licentiam à Pontifice maximo videtur habere, ac præsens in sua Ecclesia intelligitur; imò singulis Ecclesiis videtur deseruire, vt ait Innocent. III. in *d. cap. bona, de postulat. Pralat. & in c. cum dilectus de Cleric. non resid.* Oldrad. *conf. 48. per totum.* Philipp. Prob. *ad cap. vnic. n. 8. de maior. & obed. lib. 6.* quinimò Leo IV. in *Synodo Romana 67. Episcoporum,* teste Anastasio Bibliothecario in *eius vita, eodem tit. de Cler. non resident.* quemdam Anastasium Presbyterum Cardinalem tituli S. Marcelli fuisse depositum, quòd titulum suum per spatium quinque annorum deseruisset, hoc est; fuisset absens, & non resedisset in Curia in suo titulo, nec assistisset Papæ, vt asserunt Io. Andreas in *addit. ad Specul. tit. de legat. & Oldrad. d. consil. 48.*

2. Sed hæc sententia, quamvis multorum auctororum

thorum iudicio firmata sit, tamen hoc e per Trident. & Bullam. S.D.N. Urbani VIII. iustitiam non potest, & ita hinc opinionem tenet Salonijs in 2. 2. tom. 1. quest. 63. art. 2. conl. 2. ver. ex his. Sotus de iust. lib. 10. quest. 3. art. 5. Caieranus in 2. 2. quest. 85. art. 5. Valent. tom. 3. disputat. 10. quest. 3. par. 5. Gonzalez in reg. 8. Cancell. glos. 24. nu. 158. Azorius tom. 2. lib. 7. cap. 4. quest. 7. Eman. Sa. ver. residentia num. 1. & fuse probat hanc sententiam amicissimus Sanctarellus var. resol. tom. 1. q. 2. per totam, qui nam. 5. optime excludit a residentia Cardinales illos sex, qui habent Episcopatus Vrbi proximos.

RESOL. XXXVI.

An privilegia Episcopis concessa extendantur ad Cardinales? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 48.

§. 1. **F**ere semper extendenda sunt & sic supra dictum est Cardinales gaudere privilegii Episcoporum, in cap. quia periculosum, de sentent. excommunicatio in 6. & in capite fin. de penit. & remiss. & ideo possunt eligere sibi confessorium, neque includuntur in generali interdicto, vel suspensione, & sic non delinam hic apponere verba Pauli Laiman in Theolog. moralis, lib. 1. tract. 5. par. 3. cap. 2. num. 1. ubi sic ait. Attenta praxi Ecclesie, privilegia Episcopis propter status dignitatem concessa, ad Cardinales semper extendi solent, propter maiorem eorum dignitatem. Ita ille, & ego: & ideo Manfredus de Cardinal. decis. 124. docet Cardinales habere illa sex privilegia Episcoporum, de quibus per glossam in c. final. de privileg. in 6.

RESOL. XXXVII.

An Cardinales in suis titulis gaudeant privilegio Episcoporum ex Concilio Tridentino sess. 24. cap. 6. de Reformatione? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 59.

§. 1. **N**egatiue videtur respondendum, quia illa dispensationes, quas ibi Concilium concedit Episcopis, conceduntur illis contemplatione plenae ac propriae Diocesis, per ea, quae adducit de Episcopo titulari, Sanchez in sum. tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 3. & alij. & in Concilio traditur Episcopis hac facultas respectu subditorum in propria Diocesi tantum, ut ex contextu apparet.

2. Verum liceat mihi in gratiam Dominorum Cardinalium pro affirmatiua sententia hic tantum, vt alij iudicent, rationem aliquam proponere, & hac erit quia Praelati Episcopo inferiores habentes quasi Diocesani etiam intra fines Diocesis Episcopii, atque adeo iurisdictionem quasi Episcopalem, possunt dispensare, & absolueri suos subditos in casibus a dicto Concilio sess. 24. cap. 6. Episcopis concessis sub contemplatione Diocesis, & ita docet Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 38. num. 19. & de matrim. tom. 3. lib. 8. disp. 2. num. 11. Henriquez lib. 14. cap. 18. num. 2. & l. c. 16. n. 12. Rodriguez in 99. regul. tom. 1. q. 61. art. 9. & alij. Si hac ergo potestas conceditur supradictis Praelatis, Episcopo inferioribus, quia habent quasi iurisdictionem Episcopalem, quare est deneganda Cardinalibus, qui eandem potestatem habere supra satis probatum est. Vnde in suis Ecclesiis excommunicant, dant licentiam assistendi matrimonio, benedictionem solemnem exercent, & similia; & ideo hanc sententiam ex supradicta ratione in fauorem Cardinalium defendi posse, tradit

Tom. I. X.

Moneta de commut. ult. volunt. cap. 5. quest. 13. concl. 1. n. 453. licet ipse ibi contrariam teneat.

RESOL. XXXVIII.

An Cardinales in suis titulis possint dispensare in voto? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 58.

§. 1. **S**eclusa consuetudine non posse Cardinales in suis titulis dispensare in voto, docet Suarez de Rel. g. tom. 2. lib. 6. c. 10. n. 10. & Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 38. n. 2. quia non habent in dictis titulis ius Episcopale.

2. Verum mihi placet contraria sententia, quam tuetur Moneta de commut. ult. volunt. cap. 5. quest. 13. concl. 1. n. 452. quia, vt dictum est, Cardinales in suis titulis habent & exercent iura Episcopalia, ex c. his qua, de maior. & obed. & nos supra in multis resolutionibus usque ad satietatem probauimus, & docet ipsemet Suarez de legibus lib. 4. cap. 5. n. 4. & Sanchez. de matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 28. num. 7. vnde ex ipsis nuntiat fundamentum, ex quo moti sunt ad tenendum Cardinales non habere hanc auctoritatem in suis Ecclesiis titularibus. Quod autem dispensatio in voto sit actus iurisdictionis spiritualis, nec ex se Pontifici referuata, constat ex eodem Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 38. n. 6. & Suarez vbi supra de Relig. cap. 101. num. 1. quibus adde Lessium lib. 2. cap. 40. dub. 12. & alios, ergo, &c.

Sup. in Res. que nunc hanc sequuntur, & in multis alijs

RESOL. XXXIX.

An Cardinales possint in suis titulis excommunicare, suspendere, interdicere, & vii Pontificiis insignibus?

Et an Vicarij Cardinalium possint etiam fulminare censuras, & reliqua facere quae sunt iurisdictionis Episcopalis? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 12.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue, nam, vt patet ex c. his qua, de maior. & obed. vbi Felinus, Abbas, & Butrius, Cardinales, inquit, habere iurisdictionem Episcopalem in Ecclesiis, quarum sunt Titulares, & ita etiam docet Panuinus de potest. Cap. Sedē vac. prelud. 6. num. 9. Imola ad Clem. ne Romani, n. 23. de elect. Monachus in c. v. de maior. & obed. in 6. & ibi Probus num. 6. Romanus conf. 498. Albanus tract. de Cardinal. q. 46. Merolla tom. 1. disput. 1. c. 3. difficult. §. num. 125. Sebast. Caesar. relect. de Eccl. Hierarch. p. 1. disput. 2. §. 5. num. 2. Rubens in Aphorism. Episc. ver. Cardin. num. 2. Laudenis de Cardinal. quest. 60. Flaminus de resignat. benef. lib. 7. quest. 12. n. 106. Iacobatus de Concil. lib. 1. art. 2. Leo in foro Eccl. part. 2. c. 1. n. 7. Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 1. quest. 8. Vnde ex his sequitur vt notat Germonius in tract. de Indul. Cardinal. §. tam ratione, num. 18. ex Dominico & Barbosa, vbi infra ex Abbate, Cardinales posse irrogare penas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & ex hac ratione, vt notat Laudenis de Card. q. 19. & 21. Megalius in Promptuar. ver. Cardin. n. 7. Loricinius in Thesaur. ver. Cardin. §. 7. c. 3. q. 2. Moneta de conferru. c. 5. num. 34. & Barbosa in collect. in Cod. tom. 1. lib. 1. tit. 33. cap. 11. n. 3. possunt pontificiis insignibus vti, & benedicendi solemnem ritum more Episcoporum exercere, etiam si Episcopi non sint. Et nota etiam ex supradictis, vicarios Cardinalium posse etiam fulminare censuras, & reliqua facere, quae sunt iurisdictionis Episcopalis Ita Romanus conf. 498. n. 11. & Sbrozzius de Vicar. lib. 1. q. 3. num. 23.

Kk 3 RESOL.

RESOL. XL.

An Cardinales possint leges ferre in suis titulis ligantes in conscientia? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 71.

Sup. hoc in tom. 6. r. 1. ex latissima doctrina Ref. 18. signanter in §. penult.

§. 1. **A**ffirmativè respondeo, quia in illis habet iurisdictionem Episcopalem. ergo: & ita docet Gordonus tom. 1. lib. 2. g. 10. c. 2. §. 4. num. 7. Caffrus Palaus tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 23. n. 12. Suarez lib. 4. c. 5. n. 4. Salas disp. 8. sect. 8. n. 45. Acugna in Decretum Gratiani p. 1. disp. 2. cap. 1. n. 4. Granadus in p. 2. contr. 7. tract. 3. part. 2. disp. 3. tract. 3. sect. 2. n. 13. Merolla tom. 2. disp. 4. cap. 4. dub. 4. num. 18. & alij.

RESOL. XLI.

An Cardinales in suis titulis possint commutare ultimas voluntates, in quibus possunt Episcopi respectu suorum subditorum? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 57.

§. 1. **R**espondeo affirmativè ex principio sapiùs adducto, quia Cardinales de iure habent in suis titulis iurisdictionem Episcopalem, & præter iura, & Doctores sapiùs citatos tenet Grilenzonius conf. 63. num. 1. & seq. Sbrozzius de Vicar. Episcop. lib. 1. quest. 3. num. 27. & seq. Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 28. num. 7. Gonzales ad reg. 8. Cancell. glossa 13. num. 20. Imola in Clement. ne Romani, de elect. & alij. Sed commutatio ultimatum voluntatum ad iurisdictionem pertinet, ut per se patet, atque ad id ex iis est, quæ de lege diœcesana sunt, neque ex iis, quæ à iure diœcesano tantum, vel sub commutatione Diœcesis Episcopis conceduntur; ergo, &c. Adde quòd Cardinales in suis titulis Presbyteralibus vel Diaconalibus, possunt dici habere quamdam Diœcesim, licet modicam, positam intra fines Romanæ Diœcesis propriæ Romani Pontificis, ut est Episcopus Lateranensis, habent enim plerisque Cappellas sibi subiectas intra certos fines ac limites subditutas, & hæc omnia docet Moneta de commut. ult. vol. c. 5. g. 13. concl. 1. num. 452.

RESOL. XLII.

An Cardinales in suis titulis possint derogare fideicommissis ad eas Ecclesias pertinentibus? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 61.

§. 1. **R**espondeo affirmativè, quia, ut dictum est, Cardinales in suis titulis etiam Presbyteralibus, & Diaconalibus, habent iurisdictionem Episcopalem de iure communi, & notat Lorichius in thesaur. ver. Cardinalis, §. 7. ergo, &c. Et ita hanc sententiam docet in terminis Moneta de commut. ult. volunt. cap. 9. concl. 22. num. 634.

RESOL. XLIII.

Quamnam potestatem habeant Cardinales in suis titulis, quæ sunt Monasteria Regularium? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 60.

§. 1. **H**oc dubium non à pluribus tangitur, & de illo tractat Mandosius ad reg. 7. Cancell. g. 2. n. 10. ubi observat quòd cum aliqui ex titulis Cardinalium sint Monasteria, pro ut sunt tituli sanctæ Crucis in Ierusalem, S. Eusebij, S. Petri ad Vin-

cula, & alij similes, satis dubitabile videtur decidere, quam potestatem in his titulis ac Monachis Cardinales habeant; quòdque ipsum decebat titularem S. Eusebij Cælestinorum non habere iurisdictionem super eius Monachos, alioqui essent plura capita, videlicet Pater Abbas generalis, & Cardinalis titularis, quorum uterque in solidum & principaliter haberet iurisdictionem, quod non est dicendum, Ita Mandosius.

2. Sed observa cum Moneta de commut. ult. volunt. cap. 5. g. 13. n. 441. quòd forte istæ Ecclesiæ nunc Regulares in constitutione titulorum fuerunt sæculares: cum autem Cardinales hanc iurisdictionem in iure fundatam habeant, e. his quæ de maior. & obed. erit favorabilis, & late interpretanda, iuxta tradita per Cassiodorum decis. 8. n. 6. de præb. Caputaquensis p. 2. dec. 88. n. 6. & alios relatos à Gonzales in reg. 8. Cancell. §. 6. proœm. n. 27. & 42. ergo, &c.

RESOL. XLIV.

An Cardinales Monasteria Monialium ingredi valeant?

Et an hoc privilegium intelligendum sit de Cardinalibus Protectoribus solum?

Et an hoc post Bullam Greg. XIII. possit amplecti? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 20.

§. 1. **A**d hoc dubium ita respondet Campanili in diver. iur. canon. rubr. 12. cap. 16. num. 39. Nullum reperi Decretum, aut Canonem de Cardinalibus loquentem in hac specie, sed tantum in regula Monialium S. Clare reperi ita scriptum. Si quis de S. R. Ecclesiæ Cardinalibus ad aliquod Monasterium huiusmodi Religionis aliquando venire, & intra clausuram ingredi voluerit, reverentia quidem est suscipiendus; rogandus tamen, ut cum paucis sociis ingrediatur: quæ verba refert præfatus Collector in eodem loco, versic. octavus casus, & subdit alia verba, inquit: Istud secundum aliquos est intelligendum de Cardinalibus Protectoribus solum. Nihilominus verior videtur altera sententia, ut de omnibus explicetur, ac verba facere intelligatur, ex quibus id ipsum fortasse dicendum esset respectu aliorum Monasteriorum alterius cuiuscumque Ordinis. Ita Campanili. Sed post Bullam Gregorij XIII. hæc opinio non potest amplecti, nam expressè in illa prohibetur, ne Cardinales ingredi valeant Monialium Monasteria, nisi in casibus necessariis.

RESOL. XLV.

An Cardinales possint exigere à suis Ecclesiis titularibus Charitativum subsidium? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 55.

§. 1. **V**idetur negativè respondendum, quia charitativum subsidium solis Episcopis debetur, ex cap. conquerente, de offic. ordin. & ex cap. cum Apostolus, §. probabimus, de cens. est enim de lege Diœcesana, & ideo quia Papa est Episcopus totius Orbis & Diœcesanus, ab universo terrarum Orbe, potest charitativum subsidium exigere.

2. Sed posse Cardinales ab Ecclesiis titularibus sibi subiectis charitativum subsidium quærere, affirmat ex Chassanæo Remigius de Gonny tr. de charitativo subsidio, g. 21. & ex Bellen, Marcellus Megalius in p. 2. lib. 2. cap. 15. quest. 3. num. 13. & Scipio de Rubéis in

in Apor. Episc. ver. charitativum subsidium, n. 9. quia, vt scripsit dictum est, Cardinales in suis Ecclesiis titularibus Episcopalia iura habent, vt docet Butrius, Imola & Abbas in cap. his, que, de maior. & obediens. Ioan. Andreas in cap. dilecto, de officio Archid. Geminianus in cap. vnic. de maior. & obed. in 6. Suarez de legibus, lib. 4. cap. 5. num. 4. & Mandos. ad reg. 1. Cancellar. quest. 2. num. 10. ergo, &c.

RESOL. XLVI.

An Cardinales possint concedere Indulgentias?
Et an potestas Indulgentiarum in Cardinalibus potius sit de consuetudine, quam de iure, cum pro ea nullus exeat Canon? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 6.

§. R. Espondeo Cardinales posse concedere Indulgentias centum dierum. Ita Prapofitus in 3. part. q. 14. de Indulg. dub. 4. n. 38. Gamachus in summo Theol. tom. 2. disp. de Indulg. c. 8. Sotus in 4. dist. 21. q. 1. art. 4. Corduben. de Indulg. q. 10. Paludanus in 4. dist. 20. q. 4. art. 3. & alij.

2. Notandum est tamen quod Nauarrus notab. 21. affirmat potestatem Indulgentiarum in Cardinalibus potius esse de consuetudine, quam de iure, cum pro ea nullus extet Canon. Hæc tamen opinio aliquibus non probatur; nam consuetudo non sufficit ad hoc, vt aliquis habeat ius ad conferendas Indulgentias; cum enim ex se sint odiosæ, & ius commune de disciplina Ecclesiastica vulnerent, & enervent, præter hanc consuetudinem debet adhuc intercedere titulus, seu auctoritas tacita, vel expressa Superioris, quæ quidem censetur adesse, cum propter dignitatem ipsorum Cardinalium, quibus Pontifex priuilegia, quæ communiter aliis inferioribus, concessa sunt, non vult denegare, tum quia videt Summus Pontifex ipsos Cardinales conferre Indulgentias, & hoc videndo tacens censetur annuere, & in hoc priuilegium Cardinalium consentire. Ex quo sequitur quod si ipse hanc consuetudinem ignoraret, aut agnitam improbareret, nulla Cardinalibus pro hanc consuetudinem potestas conferendi Indulgentias acquireretur; sed tamen cum nunquam improbauerit, argumento est præter consuetudinem sufficientem titulum ad ipsas Indulgentias habere: & ita hæc omnia docet Andreas Duallius in part. 2. D. T. homa tract. de Indulg. quest. 20. art. 9. concl. 4. Sed ego puto sententiam Nauarrum esse satis probabilem per ea, quæ adducit Villalobos in summa tom. 1. tract. 26. difficult. 5. num. 10. vbi probat consuetudinem posse introducere potestatem conferendi Indulgentias; vnde ex vtroque capite, & ex consuetudine, & ex tacito consensu Summi Pontificis puto Dominos Cardinales posse Indulgentias centum dierum concedere.

RESOL. XLVII.

An Cardinales possint eligere sibi Confessarium?
Et an etiam sua familia possint prouidere de Confessario?
Et an omnes, qui sunt de Cardinalium familia, possint de eorum licentia Confessarium sibi eligere?
Et an hoc etiam procedat, vbi cumque Cardinales inueniantur?
Et an contrarium dicendum sit circa hoc vltimum de familia Episcoporum extra propriam Diocesim? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 10.

§. R. Espondeo affirmatiuè, vel ex c. fin. de penit. Remiss. vt asserunt aliqui, & ego cum illis, vel

ex consuetudine vt volunt alij. Ita docet Ochagavia de Sacram. tract. 2. de confess. sacrament. q. 36. numero 15. Valquez in 3. part. tom. 4. quest. 93. art. 1. dub. 4. num. 2. Ludouicus à Cruce in Bulla Cruc. disput. 1. c. 2. dub. 22. num. 11. & seq. Reginaldus tom. 1. lib. 1. cap. 5. sect. 1. num. 32. Suarez tom. 4. disp. 27. sect. 2. nu. 6. & Prapofitus in 3. part. q. 8. de approbat. Minist. dub. 7. num. 33. vbi sic ait, Ex consuetudine possunt Confessarium eligere Cardinales, qui & suæ familiæ possunt prouidere de Confessario, cum sint quasi Pastores suorum domesticorum, quod etiam docuit Turrianus de penitent. disp. 23. dub. 3. Filiucius tom. 1. tract. 7. cap. 7. num. 197. Henriquez lib. 6. cap. 13. num. 3. Comitulus lib. 1. quest. 101. num. 4. Laudenis de Cardinal. quest. 19. Manfredus de Cardin. decis. 118. Albanus de Cardinal. quest. 41. Sotus in 4. distinct. 18. quest. 4. art. 2. Toletus lib. 3. cap. 13. num. 9. Bossius de Tubileo sect. 4. cas. 2. §. 4. n. 111. & alij.

2. Notandum est tamen quod Scipio de Rubéis in Aphorism. Episcop. ver. Cardinalis, num. 5. & Azor. tom. 2. lib. 4. c. 3. q. 16. tenent hoc habuisse locum ante Conc. Trid. nunc verò docent, quod Cardinales, qui nec sunt Episcopi, nec Legati, confiteri debent vni ex approbatis ab Episcopo proprio Confessariis, quia si approbatus non est, non reputatur idoneus ad audiendas confessiones. Ita ille. Sed doctores superius citati post Concilium supradictam auctoritatem, quam impugnat Azorius, Cardinalibus tribuerunt: & Antonius Naldus in summa ver. Cardinalis, num. 8. nominatim contra dictum Azorium tenet sententiam in fauorem Cardinalium; sic enim ait: Certum est Cardinales esse quasi proprios Sacerdotes suæ familiæ, & per se, vel per alios posse munus hoc parochia in illam exercere, & per consequens eandem familiam non subii i parochiali locorum, in quibus iidem Cardinales inhabitant quoad Sacramenta ab illis suscipienda. Ipsi autem Cardinales sicut ratione dignitatis & officij coniunctissimi sunt Summo Pontifici, ita illum solum habent vti proprium Sacerdotem, atque ita pro libito eligent sibi Confessarium, ad text. in cap. fin. de penit. & remiss. prout nunc eis ex consuetudine iam competere ex Soto tradit Azorius vbi supra, q. 16. & supponit Nauarr. conf. 9. num. 3. de statu Monach. & quamuis Azorius asserat in hoc contrariam sacre Congregationis declarationem, tamen cum de ipsa legitime non constet, non esset dubitandum de prædicta consuetudine diuturna, nam si possunt ipsi hanc facultatem supradictæ familiæ, vt supra, concedere, non erit ambigendum posse & erga se ipsos vti eadem auctoritate. Ita Naldus. Vnde nouissimè Adamus Tannerus tom. 4. disp. 6. q. 9. dub. 3. num. 58. sic ait. Sacerdos quilibet ab aliquo Cardinalium designatus, & electus, facultatem habet, tam ad proprias eorum, quam ad familiarium ac commensalium confessiones audiendas. Hæc ille. & tandem Ludouicus de San. Iuan. quest. 6. art. 2. de sacram. Penit. diff. 5. concl. 2. sic ait. [Todos los Cardenales tienen licentia tacita del Papa para elegir Confessor para si, y para sus familiares, y yo lo sé por experiencia, pues fue Confessor del Señor Cardinal Doria, y de otros Cardinales, sin mas autoridad que solo su nombramiento.] Ita ille.

3. Notandum est etiam omnes qui sunt de Cardinalium familia, posse de eorum licentia Confessarium sibi eligere. Ita tenent Doctores citati, quoniam commensales Cardinalium vbi cumque Cardinales reperiantur, sunt de consuetudine subiecti eisdem Cardinalibus tanquam Ordinariis suæ familiæ curam habentibus; ergo de ipsorum licentia possunt sibi eligere Confessorem. Et ideo ex praxi Curie Romanæ patet, quod cum cuncti fideles sub præcepto tenentur

in Ref. 36. & infra in Ref. 49. §. Antequam, & in tom. 1. tract. 4. Ref. 23. §. Quero secundo, & cursum in alio §. etus not. & in tom. 3. tr. 1. Ref. 189. Tertius casus, & in tom. 4. tr. 8. Ref. 105, lege eius doctrinam per totam, & signanter §. Sed. a lin. tr. Vers. Sed quid.

Sup. hoc in Ref. 3. not. præterita; in eodem §. in fine, & in Refol. 4. in eodem §.

Sup. hoc in tom. 1. tract. 3. Ref. 25. §. Imo, & seqq. & in tom. 3. tr. 1. Ref. 38. §. Tertius casus, in fine.

392 Tract. VII. De Potestate & Priuilegiis

in propriis Parochiis Eucharistiam sumere; tamen in priuatis, & domesticis Oratoriis Cardinalium, eorum familia, & commensales ab ipsis, vel ab aliis de eorum mandato sacra reficiuntur communione. Nec valet dicere quoddam familia & commensales Episcoporum non possunt extra propriam diocesim confiteri, nisi Episcopo diocesis vbi commorantur, vel Parocho, vel alteri de ipsorum licentia, ergo idem dicendum est de familia Cardinalium. Non, inquam, valet hoc dicere, negatur enim consequentia, nam in hoc Episcopi non gaudent Cardinalium priuilegio qui enim sunt de familia laica Episcoporum extra Diocesim, subduntur in foro penitentiali Episcopo loci vbi commorantur, vt docet Paludanus in 4. dist. 17. quest. 3. art. 3. concl. 4. Sed hoc non est dicendum de familiis Cardinalium, nam eisdem vbicumque degant, subduntur tanquam suis Ordinariis, & ita docet Ludouicus à Cruz in Bull. Cruc. disput. 1. cap. 2. dub. 22. num. 17. & seq.

RESOL. XLVIII.

An Cardinales gaudeant priuilegio in itinere celebrandi, vel sibi facere celebrare ante auroram, & post meridiem?

Et supponitur Episcopus hoc gaudere priuilegio? Ex part. 1. tract. 2. Rel. 77.

Sup. contentis in hac Res. magis late in Rel. seq. & lege eam per totam & non pigebit, si-gnanter, §. Hoc Cardinalibus, & seqq.

§. 1. Episcopus gaudere hoc priuilegio docet Co-ninch de Sacram. q. 83. art. 2. dub. 4. num. 217. Azorius tom. 1. lib. 10. cap. 25. q. 5. Emanuel Sa verb. Missa n. 27. Miranda in Man. Prælat. tom. 1. q. 40. art. 10. concl. 1. Barbosa de offic. Episc. part. 2. alleg. 23. n. 5. & alij. Si ergo Episcopi gaudent hoc priuilegio, quanto magis Cardinales gaudere debent? & ideo illos hoc frui priuilegio in specie, notat Sotus in 4. sent. dist. 13. q. 2. art. 2. ante finem, & nouissimè Mauritius Alzedo de prælat. Episc. p. 2. c. 13. n. 13. vbi sic ait. Cardinales S. R. E. gaudent priuilegio celebrandi ante auroram, vel post meridiem. Ita ille.

RESOL. XLIX.

Quibus priuilegiis gaudeant Cardinales quoad celebrationem Missæ in suis Capellis?

Et hoc dissertatio in quatuor diuiditur quasiunculas, quibus vniuersa complectitur tractatio?

Et supponitur priuilegiis, quibus Episcopi diuersis in rebus fruuntur, potiri etiam Cardinales, & etiam amplioribus? Ex part. 6. tract. 8. & Misc. 2. Resolut. 40.

§. 1. Causus est curiosus & practicabilis, sed quia circa illum dignum his diebus me fecit cuiusdam dissertationis à se compositæ Eminentissimus Princeps, & amantissimus Dominus meus FRANCISCUS MARIA CARDINALIS-BRANCATIUS, vir non solum in legali scientia, sed etiam in Morali, & Scholastica Theologia peritissimus, ideo in gratiam studiosorum illam per extensum apponere non grauabor, audiant igitur Cardinalem sic loquentem.

2. Dubitanti aliquando mihi, quibusnam fruamur priuilegiis; vel quid nobis ex Pontificum indulgentia in nostris domesticis Capellis, quidue in iis ipsis, nostris Capellanis liceat, visum fuit peropportunum totam hanc dissertationem in quatuor diuidere quasiunculas, quibus vniuersa complectatur tractatio, vt in posterum quæ licita forent non ignorarem.

3. Prima, An Capellani Cardinalium possint in Capella Palatii ante Auroram, & post Meridiem tam pro dominorum suorum seruitio, quam familie scorum celebrare, & quam hora nostris vsualis horologij.

4. Secunda, An vnica tantum, vel plures Missæ à diuersis Capellanis in eadem Capella celebrari possint.

5. Tertia, An si Cardinalis sit absens, & extra Urbem in qua degit, durante eius absentia, possint nihilominus iidem Capellani in eodem Palatii sacello sacrificium offerre.

6. Quarta, An exteri, & non domestici Cardinalium familiares, si sacris intersint in Capella prædicta diebus festis, præcepto satisfaciant.

7. Antequam tamen singulas dissoluam quæstiones, præmittendum esse censui primò, Priuilegiis, quibus Episcopi diuersis in rebus fruuntur, potiri etiam Cardinales, iisque sex præsertim, de quibus mentio fit Gloss. in cap. fin. de priuileg. in 6. in verbo Indulgentus. Manfredi in tractat. de Cardin. decis. 214. Villadieg. de orig. Cardin. quest. 13. numer. 63. Barbat. de prælat. Card. quest. 3. part. 1. num. 6. Iacobus, de Concil. lib. 1. fol. 36. col. 2. Layman Theol. Mor. lib. 1. tract. 5. p. 3. cap. 2. num. 1. Dian. p. 5. tract. de potest. & priuileg. Card. ref. 48.

8. Imò in nostra hac materia, non solum iidem ac Episcopi gaudent priuilegiis, sed etiam amplioribus; cum maiores sint Episcopis in administratione, Concil. Later. sess. 9. de Cardinal. late Turrecrem. in summ. lib. 1. cap. 81. Villadieg. de orig. Card. q. 11. Barbat. de prælat. Cardinal. quest. 11. num. 52. Manfredi, tractat. decis. 114. Alben. de Card. quest. 7.

9. Vnde etiam post Concilij Tridentini decretum de celebr. Missarum, possunt Cardinales ex Pontificis priuilegio extra locum sacrum celebrare, super altari tamen portatili, quod aliis etiam *Episcopis videretur interdictionem ex multorum Doctorum opinione Nauar. in Manual. Lat. cap. 25. numer. 82. Rodriguez in summ. part. 1. cap. 242. numer. 14. ibi, nisi el Papa lo concedere à los Obispos, excepto à los Cardenales.]

10. Et id, quod indultum olim fuit Sacerdotibus in Concilio Tiburien. & habetur in Can. Concedimus, de consecrat. dist. 1. quod si desisset in itinere Ecclesia, possent in altari portatili sacrificium offerre, & deinde solis Episcopis reseruatum, vt in itinere hoc valeant facere; & ampliatum est etiam ante lucem. Gloss. in d. c. fin. de priuileg. verb. Indulgentus. quam sequuntur Nauar. Palud. & Sot. dist. 3. quest. 2. quos refert, & amplectitur Henriquez in sum. lib. 9. cap. 14. litt. P. Suarez loco infra cit. ver. 3. exceptio. Azor. tom. 1. lib. 10. c. 25. quest. 5. Sa in Aphor. verb. Missa, n. 27. Co-ninch de Sacram. q. 83. art. 2. dub. 4. num. 217. Barbat. post alios de offic. Episcopi, part. 2. alleg. 23. n. 5.

11. Hoc Cardinalibus licet, etiam si non ita faciant, & ante lucem, vt concludit idem Henriquez loc. cit. ex Palud. & Sot. in 4. dist. 13. quest. 3. art. 2. Scott. de sacrif. Missa, lib. 2. cap. 15. num. 4. Alzedo de prælat. Episcop. part. 1. cap. 13. num. 13. & post hos Diana dist. par. 5. * resol. 77. (hi postremi indistinctè loquentes in itinere vel extra) Sylluest. in summ. verb. Missa. numer. 6. ex eodem Palud. vbi ait, Cardinalibus Papam in hoc dispensare, quod celebrant ante Auroram.

12. Et animaduertendum, hoc Cardinalium priuilegium, vt opinè docet Valer. de differ. ver. for. diffie. 2. in ver. Missa, esse mixtum personale scilicet & locale, cum ratione personæ illorum, quilibet locus priuilegium consequatur, quod infra sapius nobis repetendum erit.

13. Secundò

17. Secundò, præmittendum est, idem esse quoad eos, qui huiusmodi fruuntur privilegiis (celebrandi videlicet ante Auroram, & post Meridiem, & in Altari portatili) si ipsimet celebrent, ac si ab aliis celebrari faciant, *text. in d. cap. fin. de privileg. in 6.* & omnes DD. supra adducti id testantur, & supponunt, addo Diaz in *prax. crimin. can. cap. 47. nu. 3.* Rodrig. in *summ. in cap. 243.* Suar. *loc. mox cit. vers. tertia exceptio.* Nald. in *summ. verb. Missa, num. 29.* & communis est DD. sententia, quæ concludit posse Episcopos, & per consequens Cardinales cum suis Capellanis in hoc dispensare, quod in privatis Oratoriis celebrent, vt olim poterant ex *sexta Synod.* & habent in *can. Clericos, de consecrat. dist. 1.*

14. His præmissis, ad primam questionem affirmatiuè respondeo, posse, scilicet Cardinalium Capellanos pro eorum seruitio ante Auroram in domestico sacello celebrare; hoc tamen ex privilegio.

15. Etenim iure communi, & regulariter, præcisèque privilegiis (quicquid sit de prisca illa consuetudine, de qua Baron. meminit in *tom. 2. Annal. ad ann. 1154. num. 2.* in sacris vigiliis consuetum fuisse non esse sacrificium offerri) initium Auroræ terminus est, ante quem non licet Missam celebrare, D. Thom. in *3. quest. 83. art. 2. ad 4.* Suar. in *3. part. tom. 3. quest. 83. art. 2. sect. 4.* Scott. *de sacrif. Missa, in d. cap. 15. num. 3.* Fr. Ioannes à Cruz *de stat. Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 6.* Bonac. *de Sacram. Euch. tom. 1. disp. 4. quest. vlt. punct. 9. num. 5.* & innumeri, quos collegit Barbol. in *collect. Concil. sess. 22. in decret. de obseruand. & evitand. in celebr. Missa, num. 29.*

16. Vt autem clariùs elucescat responsio, videndum est primò pro iis, qui nullo vtuntur privilegio, quid importet initium hoc Auroræ: deinde videbimus quid privilegium secum afferat prærogatiua, quando scilicet privilegium scriptum non apparet, vt in casu nostro; cum enim illud extat illius verbis inhærendum est, vt diximus de regularibus, quibus hoc est indultum, S. Thomas igitur *dist. quest. 83. art. 2. ad 4.* constituit Auroræ initium inter medium noctem, & Solis ortum, quando scilicet substantia Solis super terram apparet, & incipere Auroram, quando claritas radiorum Solis, non Sol in cælo conspicitur, tunc enim quodammodo dicitur ortus, & signatè Auroræ initium dici per horam, & quartam horæ partem ante Solis manifestationem, affirmat Scott. in *4. dist. 23. quest. 2. art. 2.* Gabr. in *lect. 14. in Canones*, ita vt omnibus non privilegiatis liceat tunc celebrare, Scott. *loc. citat. cap. 15. num. 3.* Rosel. in *verb. Missa, num. 2.* Azor. *d. lib. 10. cap. 15. q. 5.* Rodrig. *tom. 1. quest. 43. art. 3.* & alij communiter.

17. Adeo quod exemp. gr. de mense Ianuar. à principio, vsque ad medietatem illius, iuxta communem Poli adititudinem Italianam plus, minùsve à gradu 39. ad 43. quæ altitudo comprehendit omnem ferè Italianam, vltra nonnulla alia loca) incipere possunt hora 12. & dimidia, & deinde vsque ad finem horæ 12.

18. Ampliant tamen hoc tempus non pro privilegiatis vnus scilicet horæ cum quadrante ad horam cum dimidia, granissimi Theologi, & primo Suar. *loc. cit. vers. secundo, inquiri potest.* vt occurrat scrupulis, ait non esse insistentium super illo quadrante, horæ scilicet cum quadrante, vt supra dictum fuerat, cum in re morali non sit procedendum per Mathematicam mensuram, sed licitè posse per scilicet horam ante Solis ortum, Secundò, alij, quod possit Missa inchoari per dimidium horæ ante crepusculum, hoc est ante Auroræ initium, ita vt finis Missæ incidat in initium Auroræ vel crepusculi, Palud. apud eundem

Suar. & Victor. in *summ. num. 97.* Layman. *tract. 5. de sacrif. Missa, cap. 4. num. 2.* & Suar. *loc. citato vers. tertia exceptio*, consulit hoc esse in praxi seruandum.

19. Cumque crepusculum, vt not. etiam Bonac. *loc. cit. de Sacram. Euch. tom. 1. disp. 4. quest. vlt. punct. 9. num. 5.* dicatur tempus vnus horæ cum dimidia ante Solis ortum, toto pene anno, Martio ac Junio Mensibus exceptis ex communi Theologorum & Astronomorum sententia, ex hac probabilissima tutaque opinione sequitur, quod quilibet Sacerdos possit per duas ferè horas ante Solis ortum Missam inchoare ex eod. Suar. *vers. exceptio.* Hieron. Rodrig. in *comp. quest. Regul. resol. 25. de celebs. Missa.* & aliis supra cit.

20. Hæcque pro non privilegiatis. Quid igitur pro iis qui privilegiis fruuntur, sed non sunt in corpore Iuris clausa, vel in Bullis, aut concessionibus, vt est quoad Cardinales, quorum privilegia sunt apud DD. & vsum & traditiones, & quod est amplius sumuntur ex scientia Summorum Pontificum, & eorum tolerantia & dispensatione, vt Syluester *loc. citato in summ. in verb. Missa 2. num. 6.*

21. Dico quod cum privilegium consistat in anticipatione temporis ad totum tempus, in quo præcisè privilegio, quis celebrare valeat, vt optimè aduertit Suar. *loc. cit. vers. tertia exceptio*, & Rodriquez. in *summ. ver. Missa. cap. 243. num. 1.* & ceteri Sic ratiocinandum generaliter erit, vt semper Missam terminare valeant per duas horas ante Solis ortum, vt privilegium aliquid addat privilegiatis. Vnde Scottia *loc. cit. num. 4.* in specie de Cardinalibus, loquens, affirmat eos posse per duas horas cum quadrante ante Solis ortum sacrificium terminare, & sic addit quartam horæ partem ratione privilegij.

22. Et, si nostra privilegia saltem interpretatiuè de voluntate Summ. Pontif. metiri velimus ex privilegiis Regularibus S. Dominici, & S. Franc. concessis, possemus, hoc facere (vt ipsi possunt) per tres horas ante Solis ortum, vt de prædictis Regularibus affirmat Suar. *loc. cit.* & Mirand. in *Manuali prelat. q. 40. art. 10. conc. 2. part. 1.* Hieron. Rodrig. *loc. cit. in comp. quest. regul.*

23. Et saltem ex supra deductis certum est, quod si simplex Sacerdos, præcisè privilegio Missam inchoare potest per mediam horam ante initium crepusculi, & Auroræ, (tempus illi concessum de iure) & hoc quia sufficit, quod Missa desinat circa initium Auroræ, idem dicendum sit de Cardinalibus, eorumque Capellanis, qui poterunt incipere per dimidium horæ ante tempus concessum, ex DD. sententia, hoc est duarum horarum cum quadrante, & sic per duas horas cum tribus quadrantibus, vt Missæ sacrificium terminari contingat per duas horas cum quadrante ante Solis ortum, cum sacrificium communiter spatium semihoræ perfici soleat.

24. Superest nunc in eadem quaestione quaesitum soluere, an hoc idem fieri à Capellanis possit in iisdem Capellis pro familiæ Cardinalis commoditate, vt exemp. gr. pars familiæ discessura sit ab Urbe præcurrendo dominum, velique Missam audire, an licitè hoc possit ante Auroram?

25. Pro affirmatiua probabile existimo, fundamentum est quia vt supra ostendimus, privilegium hoc est mixtum, & sic licet non adfit persona Cardinalis, compctit. nihilominus loco, respectu familiarium. Accedit, quia Episcopus, & sic Cardinalis potest dispensare cum suo Capellano, vt Missas iuxta eorum privilegium celebret; vt supra cum Suar. & communi opinione DD. firmavimus, vnde cum licentia Cardinalis saltem hoc facere licitè poterunt.

26. Neque

Quoad hoc, si placet lege doctrinam Ref. & §§. not. seqq.

NATI
ERIBU
IX
III
14

Snp. hoc in tom. 2. tr. 1. Ref. 100. §. vlt. & in Resol. 101. §. Ex his. & in Ref. 103. & ibi in tr. 2. Ref. 47. §. vlt. prope finem, & v. vnde.

26. Neque obstat, quod cum Cardinalis non assistat per se Missæ, videtur cessare priuilegium sibi concessum: nam hoc est factum non solum respectu Cardinalium, sed cuiuscunque, etenim ij, qui gratiam obtinent à S.D.N. in propriis Palatiis celebrare faciendi, in sacellis ad hoc ab Ordinario visitatis; certe licet ipsi non assistant (vt exempli gr. si dominus infirmatur, vel nequeat sacrificio interesse) potest nihilominus familia præcepto satisfacere, & Missam audire, quia priuilegium ad hoc videtur, ex rationabili concedentis coniectura mente se extendere, & ita vsus interpretatus est, & Confessarij docti, & timorata conscientia hoc admittunt: nam priuilegium dicitur commune domino, & familiaribus, & sic etiam videmus celebrari in Capellis Cardinalium & Episcoporum, licet ipsi non intersint, si aliqua vel infirmitate, vel impedimento detineantur, neque hucusque audiui aliquem pium, & sapientem virum condemnare, vel cogere familiarem Cardinalis, vt in similibus casibus Missam in Ecclesia auscultet iterum, vt satisfaciat: ergo sicut potest familia priuati vt priuilegio concessio domino suo, illo etiam non interistente, ita etiam familia Cardinalis priuilegio Cardinali concessio etiam illo absente, & in simili, quod familia Cardinalis fruatur eodem priuilegio quo Cardinalis quoad non residentiam in beneficiis curatis, latè Alban. de Cardin. prinil. 6. & ante ipsum Laud. de Card. quast. 13. num. 63. & Barbar. de præst. Card. q. 6. Bald. num. 18. quod familia Cardinalium debeat splendidiorebus vt vestibus, quam familia Episcopi, quia radiis dominorum coruscant, vt in l. habitatio. vers. secundum dignitatem. ff. de vent. in post. in.

Sup. hoc infra in Ref. 61.

* Quamvis non plene super hoc lege tamen in tom. 3. tr. 6. doctrinam Ref. 61. 99. 100. & 101. & melius ad rem, & doctrinam huius. ibi in Ref. 106. 5. Ratio ad medium.

27. Posset etiam in medium deduci alia ratio, nam * Capellanus Cardinalis pari iure cum ipso censetur quoad officia diuina, & sibi conformari potest, vt firmat Villad. de Card. orig. num. 63. quast. 13. fol. 59. in tract. tom. 13. part. 2. Clem. 2. de celebr. Miss. vbi DD. Alzed. in tract. cap. 5. num. 118. At certum est, quod Missa est pars officij diuini, Gloss. in Clem. 1. de celebr. Missar. verb. Canonicas, ex Clem. vnic. de reliq. & venerat. Sanct. circa finem. Ferr. de Hor. Canon. num. 26. ergo non tantum in ritu celebrandi, sed quoad tempus se Capellani Cardinalibus conformare valent.

28. Tandem ratiocinatione hoc idem comprobati posset. Nam Cardinalis respectu suæ familiæ dicitur Pastor & Episcopus, Turrian. de poenit. dispus. 23. dub. 3. Præposit. in 3. part. D. Thom. quast. 8. de ap. prob. ministr. dub. 7. num. 53. & ante hos Laud. de prinil. Card. quast. 17. & in alio tr. de eodem q. 13. Alban. de Card. quast. 42. prius. 15. Nald. in sum. ver. Card. num. 8. refert dici Ordinarium suorum commensalium. Sor. in 4. disp. 17. q. 4. art. 2. vers. Cardin. verò. Azor. tom. 2. lib. 4. cap. 3. vers. 16. queritur. Suar. in 3. part. tom. 4. disp. 25. sect. 2. in exemptionibus. num. 12. vbi ait Cardinales esse proprios Sacerdotes, & Parochos suæ familiæ, & erga illam posse per se, vel alios hoc munus exercere, Tanner. tom. 4. disp. 6. quast. 9. dub. 3. num. 58. Diana post ceteros cap. 5. ref. 10. & colligitur ex Conc. Later. sub Leone X. sess. 9. de Card. ibi, Ordinamus: vt quilibet Cardinal. se domus, ac familiæ suæ optimum Rectorem, perfectumque ostendat esse. Et sic in Capella Cardinalium domestici eius satisfaciunt præcepto, cap. omnis vniuersusque sexus, nec aliam agnoscunt Ecclesiam Parochialem. Si ergo proptiæ familiæ cura est apud Cardinalem, & per alium illam, quoad animarum salutem dirigere potest; ad ipsum spectabit, & ipse poterit licentiam dare vt Missæ satisfaciunt familiares, & Capellani vt celebrent ante Auroram iuxta Priuilegium quod habet, suis etiam

communicabile, vt supra probatum est. His tamen non obstantibus si ego sacrificio Missæ non adessim non permitterem Capellanum meum in Sacello ante auroram celebrare; solum igitur Cardinale Missam audiente id licitum esse puto.

29. De priuilegio autem postmeridiano, vt ita dicam, (& sic tota remanebit dilucidata controuersia) videtur etiam Cardinalibus concessum, & eorum Capellanis, vt post meridiem celebrare, & celebrari facere valeant, sicut communis opinio testatur, posse Episcopum in casu particulari dispensare cum suo Capellano, vel alio Sacerdote. Filliuc. tom. 3. tract. 1. cap. 4. num. 123. Vnde Alzed. de præst. Episc. loc. cit. part. 1. cap. 13. num. 12. ait S.R.E. Cardinales gaudere priuilegio celebrandi ante Auroram & post meridiem, ex Sor. in 4. & prius diximus ex Syluestro. Imò plerique DD. quos sequitur Hieronym. Roderic. in d. comp. q. regul. tenent, præciso etiam omni priuilegio, posse Missam inchoari infra horam post Meridiem ex aliqua causa, & Henric. in summa, lib. 9. cap. 24. n. 6. dicit posse ex causa per horam, circiter post Meridiem celebrari.

30. Ad secundam quæstionem, An plures Missæ in eadem Capella Palatiij Cardinalis per domesticos Capellanos celebrari licite possint eadem die;

31. Censeo etiam affirmatiuè respondendum, & primò ex doctrina supra firmata, quod Capellæ Cardinalium sint adinstar publicæ Ecclesiæ, & parochialis respectu Dominorum & familiæ, vnde & non egent quod visitentur ab Ordinariis, vel in Vrbe à Domino Vices-gerente, sed sunt eo ipso approbate; gaudent insuper ex consuetudine sanctissimi Pontificis largitione, indulgentiis, quibus stationales Ecclesiæ in Quadragesima, pro familiaribus, sunt speciali nota dignæ, vnde in Concil. Lateran. supra alleg. d. sess. 9. de Card. ita habetur: sint omnes vigiles Missarumque celebrationi intenti, habeantque Capellas suas in loco honesto, prout facere consueuerunt. Vnde concludendum videtur, quod hæc in Ecclesia possunt ibidem pro commoditate Cardinalis ac familiæ plures celebrari Missæ.

32. Secundò, à simili, videmus enim in priuilegio concessio Societati I e s v, quod in eorum priuato Oratorio valeant celebrare etiam absque alia Ordinarij licentia & approbatione, quod iidem Patres, vt scimus, docti, & satis timorata conscientia interpretati sunt illud, non tantum pro vnica Missa in die; sed pro multis, etiam ab exteris Sacerdotibus id fieri posse rectè permittunt apud Suar. d. tom. 3. disp. 81. sect. 3. in fine. Scorr. de sacrif. Miss. lib. 2. cap. 13. n. 3. & hoc, vt aduertit Suar. loc. cit. quia est priuilegium, personis, & loco concessum, sicut etiam firmamus nos nostrum esse priuilegium mixtum, & loco, & persona indultum: vnde idem dicendum est de nostris Capellanis.

33. Tertid, quia non est maior ratio, cur vnicus tantum Capellanus eadem die ibidem sacrificium offerre possit, & non alij domestici, cum hoc à iure non reperitur prohibitum: vnde expressè limitatum videtur in licentiis, quæ à Roman. Pontif. cæteris conceduntur, vt scilicet vnica tantum Missa in eorum Oratorijs dici possit in die. Cum igitur nostrum Priuilegium hanc non habeat restrictionem; aut interpretationem, merid non videntur prohibita plures Missæ.

34. Imò ego existimarem valdè decere, vt Capellani Cardinalium frequenter in eodem sacello sacris operentur plures, cum enim pro Ecclesia parochiali familiæ deseruiant congruum videtur, vt & domestici variis discenti curis & muneribus, in diuersis horis sacrificio adesse valerent, nec tanta fraudarentur spiritualis

Spirituali consolatione, & vtilitate.

35. Ad tertiam quæstionem, An dum Cardinalis abest: durante nihilominus eius absentia possit in Capella celebrari à Capellanis?

Respondeo, iam supra firmatum fuisse; quòd quando Cardinalis non est in Capella, sed vel agrorât, vel sacris nequit interesse, adhuc celebrari in illa valeat à solitis Sacerdotibus. Adde nunc, quòd etiam si Cardinalis ab Vrbe, vbi moratur, sit absens; non relinquit tamen domicilium, sed Palatium adhuc retinet, & est reuersurus, quòd etiam tali casu possint eius Capellani qui remanserunt, pro communitate familiaris, vel etiam pro sui deuotione celebrare.

36. Tum ex fundamento supra dicto, quòd Capella sit velut Ecclesia Parochialis familiaris, vnde semper debet illi parere etiam si Cardinalis extra Urbem versetur; nulla enim maior ratio est cur possit celebrari si adfit in Vrbe, & non intersit Capellæ, quàm quando sacrificio non intersit, eo quia absens sit ab Vrbe.

37. Tum à simili, satis probatum enim est apud DD. quòd Palatium Episcopi, & sic Cardinalis etiã ab illo sit absens, & extra Urbem, dummodo alteri non loetur, & gaudet eadem Ecclesiastica immunitate, ac quando adesset Dominus. Marius Ital. de immunitat. lib. 1. cap. 4. §. 9. num. 4. qui addit etiam si Episcopus mortuus esset, & ibi loquitur expressè de Palatio Cardinalium, quem sequitur Barbof. in collect. Decret. tom. 4. in cap. constituimus 17. quæst. 4. n. 1. Notar. in summ. Bullar. de immunit. Eccles. nu. 10. & ratio, quia cum sit in eandem Domum Dominus reuersurus, non cessat dici Domus Episcopi vel Cardinalis, & sic etiam Capella non debet sua amittere privilegia, quæ cum sint mixta, propria etiam Capellæ dici poterunt. Accedat regula quòd dicatur habitare in domo, qui pro aliquali parte anni habitat. Gloss. in cap. dilectus il. 2. de rescript. verb. domicilium, & forius, nam licet fructus, & obventiones, quæ Cardinalibus presentibus ratione pilei debentur, habeantur, loco distributionum quotidianarum, quas nisi presentes percipere nequeant, vt notat Anast. Getmon. de indult. Card. §. tibi quoad vixeris, num. 22. & 23. Nihilominus si per sex menses integros & vltra non abfuerint à Curia, illas lucrantur, hac tantum ratione, quia non videntur abesse cito reuersuri. Hinc etiam est, quòd licet Cardinalis consensus non requiratur in provisione beneficii vacantis per obitum sui familiaris, si longo tempore absens, à curia sit, hoc tamen fallit si absentia est modici temporis. Gomez. in reg. de imper. benef. vacant. per obit. quæst. 17. num. 8. idem ergo erit dicendum in casu nostro. An autem in his terminis possint Capellani privilegio sui celebrandi ante Auroram, pro nunc placet mihi non affirmare.

38. * Ad quartam tandem quæstionem. An exteri, & Cardinalium non domesticis præcepto satisfaciatur, si Missæ interfuerint in Capella Palatii?

39. Equidem puto similiter affirmatiuè respondendum: exemp. gr. si reperiantur aliqui in Palatio Cardinalis illum associaturi, eique obsequium præstaturi, vulgo, Per Cortegiate, in Capellam, vel alias functiones ituro, bene præcepto satisfacere.

40. Tum quia, vt supra diximus, Capella Cardinalis est ad instar Ecclesiæ, in qua omnes admittuntur, vt sacris intersint.

41. Tum quia hoc non reperitur prohibitum; vnde cum non sit de natura prohibitorum & malorum, quia mala; videtur concessum l. ff. de procur. l. quod non §. quod ei, ff. quib. caus. maior. cap. 1. de proc. in 6. & concessum intelligitur quòd expressè non prohibetur in cap. 2. de translat. Episcoporum, vbi Gloss. verb.

non inuenitur. cap. si non licet 23. q. 5.

42. Tum quia non vidi à doctis, & timoratis Confessariis penitentes obligari ad Missam iterum audiendam in Ecclesia si dixerint audiuisse in Capella Cardinalis, vt præcepto satisfaciatur.

43. Tum & quartò, quia quando Pontifex id prohibere voluit hoc expressit, vt in licentiis pro priuatis Oratoriis, in quibus apertè caueatur vt tantum pro domesticis, deseruiant, nec exteri possint præcepto satisfacere si sacris ibi intersint, vt notat Quaranta in Bull. in ver. Missa, in quibus etiam vetuit ne in certis solemnioribus festiuitatibus liceat Missas in ipsis Oratoriis auferre, quòd est desumptum, vt obiter hoc dicam à Concilio Agathen. & habetur in cap. si quis etiam, de consecrat. disp. 1. quem ornatè ponderat disertus Nicol. le Maître in suo tract. de parvum sacro, lib. 2. cap. 5. quòd tamen non reperitur Cardinalibus prohibitum, vt nec præceptum illud externis iniunctum. Vnde apparet quòd totum debetur prærogatiuæ Eminentiissimæ dignitatis, cuius nulla maior in terris est post Pontif. Max. in Ecclesiastica Hierarchia, Eugenius IV. in sua Bulla, Non mediocri. Bull. 1. 1. post Zabar. & Prob. ad Monachum. Loter. notat de re benef. lib. 1. quæst. 8. numer. 33. & sic non videtur quòd nequeat hoc facere exteri, qui in dictis aedibus reperiuntur, vel quòd sit hoc Cardinalibus interdictum. Neque dici potest, quòd hoc fiat ignorante Pontifice, cum omnes prius Cardinales fuerint; hocque viderint & probarint, nec damnarint postea Pontifices effecti.

44. Quòd autem possimus vt argumento in hoc casu à non expressa prohibitione, videri videlicet approbatum, hac ratiocinatione roborari potest: etenim præceptum Ecclesiæ de Missam audiendo in festis de præcepto ex consuetudine vniuersali, & habetur ex dicto c. si quis etiam, & can. Omnes fideles & can. Missas, de consecrat. disp. 1. & cap. conquestus, de ser. & in actis Martyrum Africae apud Baron. anno 303. n. 48. Lex Ecclesiæ de celebrando Dominico (Dominicum enim Missam dici ibi clarè patet, num. 84. non autem templum, licet pro templo aliquando firmatur) non arctat audientes, vt in tali vel tali loco illam audiant, vt Azor. aduertit loco infra citat. & Molfes. in summ. p. 1. tract. 3. cap. 17. n. 32. Sed simpliciter vbi celebratur, aut in Parochiali, aut in Ecclesia Regularium, aut in Oratorio priuato, dummodo sit locus sacer, ad id destinatus peculiariter. Suar. in 3. part. tom. 3. quæst. 83. disputat. 81. art. 3. sect. 3. ex can. nullus, de consecrat. disp. 1. & hoc regulariter, nam de licentia Episcopi etiam extra locum sacrum, vt ibi Suar. latè vers. secundo obseruandum, licet in solis Parochiis hoc licebat, Filesc. de orig. Parochiarum, cap. 6. in suis variis opusculis. Azor. in 1. part. lib. 7. cap. 6. vers. quarto quaritur. Barbof. de paroch. part. 1. cap. 11. num. 18. & 19. Tolet. in summ. lib. 16. cap. 7. num. 1.

45. Vnde text. in cap. 2. de paroch. ex Concil. Nanneten. (de quo incertum, est quonam tempore fuerit celebratum) aut contraria consuetudine abrogatum est, vt tenuerunt Angel. Roscell. Syluest. Armill. Nauar. quos, Azor. refert loco citat. vers. quinto quaritur, & vers. octauo quaritur, vbi firmat satisfacere præcepto qui audit Missam in quocumque Oratorio siue publico, siue priuato auctoritate fabricato, dummodo hoc non fiat ex contempu Parochi proptij, Portel. in dub. regul. in verb. Missa, in addit. n. 5. Molfes. loc. cit. cap. 17. num. 32. & videmus olim Presbyteros ordinatos pro Ecclesiis villicis, vt ita dicam, scilicet quæ in villis erant, & non erant Parochiæ, nam apud Græcos Canones ἐπιτοποι vocantur, siue ἐπιτοποιοι, & Presbyteri huiusmodi in Concilio Ancyrano dicuntur ἐπιτοποιοι ἀποστολοποι.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 4. Ref. 42.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 4. Ref. 27.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 2. Ref. 42. per eam, & signanter Secus. Sed lege eam à principio pro oratoris alicuius Magnatis.

Sup. hoc late in Refol. not. præterita.

46. Aut certè non comprehendit, vt censeo, Cardinalium Capellas ex supra probata doctrina, nam desumitur ex Concil. Nanneten. quod Prouinciale est, neque de Episcoporum Capellis ibi fit mentio: si ergo poterit quis celebrare in dicta Capella licitè quibuslibet diebus, idem erit dicendum respectu audientium, quod possint licitè audire, & etiam exteriorum eadem sit ratio celebrantis, ac Missam audientis quoad hoc.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 2. Ref. 4. §. Secus.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 2. Ref. 12. §. Notat. & in alijs eius not. & hic sup. ad medium §. Secundo à simili, huius Ref.

47. Hinc in Sac. Congregatione Concilij die 22. Septembris 1640. fuit resolutum quòd interessentes sacrificio Missæ in priuato Episcopi facello, satisfaciunt præcepto Ecclesiastico tam in Diocesi, quàm extra: ergo idem, & eò fortius dicendum ex supra ponderatis de Cardinalium Capellis.

48. Quid autem è conuerso, An exteri Sacerdotes possint in Capellis Cardinalium celebrare, etiam si non sit pro seruitio Cardinalis? Et censeo posse, sicut diximus de priuilegio Iesuitarum, ita interpretato quoad exteros Sacerdotes. Hucusque Cardinalis Brancatus, sub quo INCLITO NOMINE tanquam Genio Tutelari, feliciter huic sextæ Parti finem impono.

RESOL. L.

An Cardinales possint assistere in suis Ecclesijs, & dare licentiam assistendi matrimonio: Ex part. 5. tract. 2. Ref. 35.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 6. Ref. 90. §. 1. ad medium. De inde censetur.

§. 1. Respondeo affirmatiuè, & ita docet in terminis Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 28. num. 7. & Basilius Pontius de matrimonio lib. 5. cap. 10. num. 6. quia, vt dictum est, in suis Ecclesijs habent Cardinales iurisdictionem quasi Episcopalem, tex. in cap. bis, de maior. & obedi. & ibidem Abbas Felinus. Butrinus, quibus adde Imolam in Clement. ne Romani, de elect. vide etiam Zechium de Republ. Christiana tit. 3. de Cardinal. num. 9. post. 11. priuileg. & ideo Rubeus in Aphor. Episc. ver. Cardinales, num. 2. sic ait Cardinales in suis titulis habent iurisdictionem quasi Episcopalem, & dant licentiam vt in eis coram Sacerdote non Parocho à suis subditis matrimonium contrahatur. ita ille, & ego.

RESOL. LI.

An Cardinales possint conferre primam Tonsuram, & minores Ordines in suis titulis?

Et an Cardinales Presbyteris Tonsuram, ceterosque ordines suis familiaribus conferre possint, quia per Concilium Trid. sess. 23. cap. 10. videtur derogari hanc facultatem? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 5.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Ref. 68. §. 2. ad lin. 2. & in Ref. 71. prope finem. vers. quia modo.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Anastasius Germonius in tract. de indul. Cardin. §. 1. am ratione, n. 29. vbi firmat Cardinales in suis Titulis posse exercere ea, quæ sunt iurisdictionis, non ea, quæ sunt Ordinis.

2. Sed affirmatiuam sententiam tenet Ioseph de Sacram. part. 2. disp. 8. sect. 1. assert. 3. Victoria in summa de sacram. Ord. num. 234. Lancellottus in Templo ind. lib. 2. cap. 2. §. 3. n. 17. Maiolus de irregular. lib. 4. cap. 20. num. 8. Laudensis de Cardinal. quest. 20. Valentia tom. 4. disp. 9. q. 3. punct. 2. Hurtadus de sacram. Ord. diff. cult. 18. Iacobatus de Concilijs lib. 1. art. 12. Zechius de Republ. Eccl. tit. de Cardin. num. 9. Ioan. Baptista de Fabris in man. Ord. de sacram. in comm. cap. 7. Bartholomæus Ledesma de Ordin. dub. 11. Palacius in 4. di-

stinct. 14. q. 2. D. Antoninus 3. part. tit. 14. cap. 16. §. 6. Paludenus in 4. dist. 24. q. 3. num. 12. Bonacina de Sacram. disp. 8. q. vn. punct. 4. num. 3. Piafecius in praxi part. 1. cap. 1. art. 1. num. 6. Tabiena verb. Abbas q. 5. Syluicter ver. Ordo 3. q. 2. Valquez in 3. part. tom. 3. disp. 243. cap. 4. num. 33. Binsfeldius in Enchir. part. 1. disp. 16. §. 9. & Sotus in 4. dist. 25. q. 1. art. 1. ad secundum argumentum. & hoc ex consuetudine, quæ licet dare non possit ad hoc iurisdictionem, est tamen signum eam habere à Papa.

3. Notandum est tamen ex Ledesma, Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 19. num. 21. docere per Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 10. derogari facultatem, quam habebant Cardinales conferendi primam Tonsuram, quia expressè reuocat consuetudinem, etiam inmemorialem. Verùm ego inuenio Doctores post Conc. Trident. asserere Cardinales Presbyteros, Tonsuram ceterosque Ordines suis familiaribus conferre posse, & ita docet præter Doctores citatos Parisius de resignat. benefic. lib. 4. q. 2. n. 88. Azorius tom. 1. lib. 4. cap. 3. q. 2. Sebast. Casar. in relect. de Eccles. Hierarch. part. 1. disp. 2. §. 5. num. 2. Campanili in diuer. iur. Can. rubr. 6. cap. 2. num. 12. Hentriquez lib. 10. cap. 27. num. 3. Fornarius de sacram. Ordin. cap. 5. Granadus de Sacram. in 3. part. contr. 9. tract. 2. disp. 2. num. 1. Tamburinus de iure Abbat. tom. 1. disp. 11. q. 4. Moneta de iudic. conserr. cap. 5. num. 15. Martinius tom. 3. tract. de sacram. Ord. disp. 8. sect. 1. num. 8. Hieronymus Llamas in summa 3. cap. 3. §. 3. Alzedus in praxi Episcop. part. 2. cap. 5. num. 9. Tuschus lit. C. concl. 100. num. 50. Loricus in Thesaur. ver. Cardinales §. 7. Cucchus in institut. Canon. lib. 2. tit. 4. num. 66. Pintus de Ordin. q. 6. art. 1. num. 46. Barbofa in Concil. Trident. sess. 23. cap. 9. num. 3. & de potestate Episc. part. 2. allegat. 5. num. 19. vbi testatur ita sensisse Rotam in vna Cremon. 9. Decembris 1592. vnde non est audientus Sanchez, & Germonius.

RESOL. LII.

An Cardinales habeant ius conferendi beneficia in suis Titularibus Ecclesijs?

Et idem dicendum est de Canonicatibus, & Præbendis, quæ ab ipso titulo dependent?

Et an Cardinales possint absoluerè à iuramento in suis titulis? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 13.

§. 1. Respondeo affirmatiuè, quod intellige quando sunt in vrbe, nam in eorum absentia solus Papa confert, & ita docet Ioannes Chokiet in comment. regul. 1. cancell. num. 23. ver. Secunda reseruatio Barbofa collectan. in Cod. tom. 1. lib. 1. tit. 3. cap. 11. nu. 3. Gonzalez ad regul. 8. Cancellar. glof. 13. num. 20. Grillenzonius conf. 63. per totum. & Germonius tr. de indul. Cardin. §. 1. am ratione, num. 24. vbi sic ait. Licet tituli in Vrbe sint, & eorum beneficia iure ordinario ad Pontificis Maximi, veluti ad proprii Episcopi collationem, & provisionem spectent; verum tamen Pontifices ipsi, vt ostenderent Cardinales sibi verè filios, & fratres esse, & vt eos suorum titulum studiosos per residendum magis allicerent, pleniorum eisdem dederunt conferendi facultatem, cap. bis qua de maior. & obed. Ita Germonius, vbi num. 16. ex Bellinzonio in tract. de Charit. subs. qu. 3. dicit Cardinales maius habere in Ecclesijs titularibus quam Ecclesias matrices in Capellis non subiectis, possunt enim omnia beneficia, Canonicatus, & præbendas, quæ ab ipso titulo dependent, Cardinales conferre. Vide etiam Albanum tr. de Cardin. q. 46. Sed an Cardinales possint absoluerè à iuramento in suis

suis titulis, vide Camillum Billotta tract. de Absol. iur. lib. 2. c. 7. & Merollam 10. 1. disp. 1. cap. 3. difficult. 5. num. 225.

RESOL. LIII.

An Cardinales in Ecclesiis sibi concessis possint conferre beneficia, & exercere iurisdictionem ante captam possessionem, & ostensionem literarum? Ex part. 5. tit. 2. Ref. 47.

§. 1. Videtur negativè respondendum, & ideo Episcopus non potest absque litterarum ostensione possessionem consequi, ut docet Parisius de resignat. lib. 8. q. 5. n. 33. Azorius p. 2. lib. 3. c. 29. q. 9. & alij, nam quamvis iure communi, ubique erit canonica institutio confirmatus, habeat ea quæ sunt iurisdictionis, dignitatis, & de lege Diocæsanæ, cap. transmissam, c. nostri, c. qualiter, de elect. c. inter corporalia, de translat. Episc. & statim ac sunt propoliti in Consistorio Sanctitatis suæ, dicantur electi, nominati, designati, præsentati, instituti, ac confirmati, nihilominus per Extravag. iniuncta, de elect. inter communes, si velint prædicta exercere, debent obtinere prædictas literas, aliàs possessionem Episcopatus consequi non possunt.

2. His tamen non obstantibus dict. Extravag. iniuncta, non habet locum in Cardinalibus Episcopis, qui ante possessionem adepti, & ostensionem litterarum iurisdictionem exercere possunt, ut observat Laurorius in var. elucubr. tit. 4. c. 25. nu. 10. Gonzales in reg. 8. Cancell. gl. 2. 4. n. 7. Barbosa de potest. Episc. part. 3. allegat. 1. 11 n. 35. Belenchus de charitate subg. 9. 60. n. 16. & alij.

RESOL. LIV.

An Cardinalis ad Episcopatum assumptus, si nondum possessionem fuerit adeptus, possit adhuc beneficia conferre?

Et an Cardinales possint conferre beneficia commendata, siue ad tempus, siue ad vitam dissoluta commenda; & idem dicendum est de vniis, dissolutis vniionibus? Ex part. 5. tit. 2. Ref. 45.

§. 1. Negativè respondet Atchiadiconus in c. eum qui, de prebend. in 6. Dynus ad reg. 1. n. 17. de regulis iuris in 6. Ripa conf. 11. Rebuffus in praxi benefice. tit. de simonia, in resignat. n. 44. & alij Ait enim Dynus canonicam institutionem appellari illam, in qua omnia substantialia concurrunt, videlicet institutio, seu collatio, inuestitura, seu collationis confirmatio, & missio in possessionem. Per institutionem verbalem tribuitur ius proprietatis, per inuestituram declaratur, & confirmatur illius iuris collatio, ut cap. ad hac, §. in quadam, & c. ut nostrum, de offic. Archid. & c. cum ex iniuncto, de heret. & per inductionem in possessionem tribuitur ius possessionis, vel quasi, & ius administrationis, d. cap. ad hac, & cap. ut nostrum, ibi, ponere Abbates, & Abbatissas in Sede, ergo, &c.

2. Verum ego affirmatiuæ opinioni adhæreo, quam docet Germonius de Indulg. §. nec non, n. 8. vbi post multa concludit possessionis apprehensionem esse vtiq; necessariam quoad solemnitatem, ut possit prouisus ostendere se esse in possessione, sicque illatam molestiam repellere, inferendamve præcauere; non sequi tamen quin ante adeptam possessionem possit administrare & exercere ea, quæ sunt iurisdictionis, dummodo tertio non præiudicet. Sed sic est, v^t notat Innoc. Hostiensis, Abbas in c. transmissi, de elect. cum Oldrado conf. 191. quod statim ac quis est electus Episcopus, & confirmatus, potest exercere ea, quæ sunt iurisdictionis, vti est beneficiorum collatio etiam extra Diocæsim, etsi nondum in eam se contulerit, sic Ecclesia dicitur vacare vsque ad confirmationem gl. ad Clem. 1. ver. collatio, ut sit pendens. & ibi not. Imola. num. 20. vers. iuxta prædicta. Felin. ad cap. cum Bertoldus, col. 2. num. 3. vers. dixit etiam, de re iudic. Panuin. de offic. & potest. Cap. Sed vde. prælad. 7. num. 16. in fine. Franc. ad c. quamuis. §. 1. num. 1. de elect. lib. 6. Rota decis. 6. vers. hoc etiam, de elect. in nouis. decis. 182. diuers. p. 2. quæ cum luce clariora sint, videtur dicendum non opus esse possessionis apprehensione ut Cardinalis virtute indulti conferat, etiam si eam & naturaliter & corporaliter nondum cœperit, ut ait Innocent. in c. cum super, ibid. n. 17. de conf. posses. & propriis. sequitur Abbas, cui adstantur Gemin. & Paril. ad cap. eum qui, de prebend. lib. 6. & ita hæc sententiam ex neotericis, præter Germonium tenet etiam Massobrius in praxi habendi concurs. prælad. 26. dub. 6. num. 3. quando Episcopus Cardinalis fuerit confirmatus, & quando possessio talis Episcopatus fuerit vacua; nam si fuerit ab aliquo occupata, putat prius possessorem expellendum esse iusta sententia.

3. Notandum etiam hic obiter Cardinales posse conferre beneficia commendata siue ad tempus, siue ad vitam dissoluta commenda, & idem de vniis dissolutis vniionibus. Ita Germonius loco cit. §. qua. extra n. 18. & Massobrius dub. 15.

RESOL. LV.

An Cardinalis Episcopus possit providere beneficia reseruata vacantia tempore sui Antecessoris non Cardinalis?

Et quid de conuerso, vacante beneficio in mense alias reseruato tempore, quo Cardinalis erat Episcopus, quod durante vita Cardinalis non fuit prouisus, an possit dictum beneficium ab Episcopo non Cardinali successore provideri? Ex p. 5. tit. 2. Ref. 27.

§. 1. Respondeo vel habet indultum, vel non habet, si non habet, non potest, quia tale beneficium à puncto vacationis fuit Sedi Apostolicæ reseruatum; sed si Cardinalis habet indultum solitum ad conferenda beneficia, illud beneficium conferre poterit, dummodo indultum extendatur ad beneficia etiam vacantia, aliàs minimè. Ita Garzias de benefice. part. 5. c. 1. n. 635. Massobrius in praxi habendi concurs. prælad. 26. dub. 3. Gonzales in reg. 8. Cancellar. gl. 2. 4. n. 108. & Castrus Palaus tom. 2. tr. 13. disp. 2. punct. 22. §. 4. n. 7. qui tamen n. 8. contra Gonzales putat è conuerso vacante beneficio in mense alias reseruato, tempore quo Cardinalis erat Episcopus, quod durante vita Cardinalis non fuit prouisus, posse dictum beneficium ab Episcopo non Cardinali successore prouideri, non obstante reg. 2. Cancell. Sed sententiam Gonzales tenet Massobrius ubi supra dub. 4. unde puto vtramque sententiam probabilem esse.

RESOL. LVI.

An beneficia simultanea collationis Episcopis, & Capitulo vacanti in mense Apostolico, à Cardinali simul cum Capitulo prouideri debeant, & quid in beneficiis aliis reseruatis?

Ll Et

Et notatur Cardinalem habentem facultatem conferendi beneficia reservata, & in alium substituendi posse substitutum dicta beneficia conferre, sicut potest Cardinalis. Ex part. 5. tract. 2. Ref. 26.

§. 1. **Q**uoad primum, respondeo à Cardinali simul cum Capitulo prouidenda esse. Ita Gonzales ad Reg. 8. Cancell. gloss. 24. a nu. 52. qui n. 61. dubitat an idem dicendum sit in beneficiis simultaneæ collationis aliàs reservatis, ad quorum prouisionem Cardinalis Episcopus indultum à Pontifice obtinet, & affirmatiue respondet, quia indultum non ampliat facultatem conferendi, sed solum remouet obstaculum reservationis, qua remota Cardinalis iure ordinario prouidet; sed in prouisione ordinaria Capitulum concurrat, ut suppono, ergo supposito hoc indulto concurrere debet.

2. Verùm mihi contraria sententia magis placet, quam tuetur Garzias de benef. p. 5. c. 1. n. 628. scilicet solum Cardinalem virtute indulti beneficia aliàs reservata prouidere posse, & non Capitulum, quia virtute indulti non cessat reservatio, esto in ea dispensatur. Reservatio namque horum beneficiorum est lex omnes Cardinales astringens, à cuius legis obligatione Cardinales priuilegiati eximuntur: eximuntur, inquam, vi priuilegij manente reservatione, sicuti cum tempore interdicti conceditur tibi potestas audiendi Sacrum ob priuilegium Bullæ, priuilegium inquam, Bullæ non tollit interdictum, sed illo manente tibi facultatem concedit Sacrum audiendi, ac si interdictum non esset, sic in hoc indulto prouidendi beneficia reservata; perseverante enim reservatione concedit indultum Cardinalibus facultatem prouidendi beneficia ac si reservatio non esset. Ex quo fit Cardinales non iure ordinario, sed virtute indulti, ut à Sede Apostolica delegationem hæc beneficia prouidere, ergo, &c. Et ita hanc sententiam docet etiam Castr. Palauus tom. 2. tr. 13. disp. 2. punct. 22. §. 4. n. 4. Sed circa præsentem quæstionem vide etiam Massobrius in praxi habendi concur. pral. 26. dub. 35.

3. Notandum est etiam hic obiter Cardinalem habentem facultatem conferendi beneficia reservata, & in alium substituendi, posse substitutum dicta beneficia conferre, sicut potest Cardinalis. Ita Rota Romana coram R. P. D. Vbaldo in vna V. l. spon. 20. Junij 1614. apud posthumas Farinacij tom. 1. decis. 595 num. 1.

RESOL. LVII.

An Cardinalis possit in curia conferre sine consensu Parochialem Ecclesiam, qua vacauit in sua Diocesi?
Ex part. 5. tr. 2. Ref. 42.

§. 1. **R**espondeo posse, dummodo ille, cui conferatur, fuerit examinatus ab examinatioibus deputatis à Papa, vel eius Vicario. Dispositionem verò sacri Concilij Trid. c. 18. de reform. sess. 14. ibi. etiam si ipsa Parochialis reservata, &c. etiam vigore Indulti S. R. E. Cardinal. putat habere locum circa Indulta extraordinaria duntaxat, vel nisi Indulta sint extraordinaria, nimirum circa ea beneficia, quorum collationes spectant ad Cardinales ratione alicuius Abbatiæ, vel dignitatis, quas possident in aliena Diocesi, non autem circa Indulta ordinaria. & ita docet Germonius tract. de Indul. cur. §. quibusuis, n. 9. & post illum Massobrius in praxi habendi concur. requis. 7. dub. 42. qui pro hac firmata sententia adducunt multas rationes.

RESOL. LVIII.

An Vicarius Cardinalis habens facultatem conferendi beneficia possit illa conferre extra Diocesim, quia de Cardinalibus non est difficultas? Ex p. 5. tr. 2. Ref. 43.

§. 1. **D**E Cardinalibus non est difficultas, quia Ordinarius potest extra territorium exercere ea, quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, & causæ cognitionem non requiritur, ex l. 2. ff. de officio Procons. & Legat. & ex gl. in cap. nouit, de officio Legat. & latè Iafon in l. extra territorium, ff. de iurid. extra territorium, seu Diocesim posse conferre beneficia. Est igitur quæstio, si Cardinalis Vicario generali suo dederit facultatem conferendi beneficia, an possit idem Vicarius conferre extra Diocesim? & post multa Germonius tract. de Indul. §. tibi, num. 85. in affirmatiuam sententiam transit.

2. Verùm Massobrius in praxi habendi concur. pral. 26. dub. 5. num. 6. distinguendum putat, ait enim, aut Cardinalis qui habet indultum, reperitur in Rom. Cur. aut etiam est absens à Curia, & Diocesi, sed cum licentia Papæ, & sic poterit eius Vicarius etiam extra Diocesim conferre. Aut est absens sine licentia, & tunc nequaquam poterit Vicarius conferre, ex prædictis, quia Cardinalis non potuisset id ei dare, nemo enim dat quod non habet c. cum Daibertum l. b. 7. facit. c. nemo 79. de reg. iur. in 6.

RESOL. LIX.

An Cardinales possint conferre beneficia Episcopatum à se resignatorum, etiam post praeconizationem resignatary, si nondum tamen fuerit adeptus possessionem?
Ex part. 5. tract. 2. Ref. 44.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Germonius de Indul. Cardin. §. nec non quarumvis num. 22. nam qui resignauit Episcopatum in fauorem alicuius, est adhuc eius dominus, ut possit conferre beneficia tum ratione indulti, tum potestate ordinaria, quia adhuc in possessionem est; & quamquam dicatur per resignationem esse priuatum, intelligi tamen debet de possessione iuris, quæ perdit, non tamen possessionem naturali, cui potest incumbere, donec sciat præfatam resignationem habuisse effectum, ut censet Innocent ad c. qui in dubiis, de rer. permitt. & captam esse possessionem. Vnde Gomezius ad reg. de publ. g. 15. scribit eandem regulam non habere locum nisi tribus concurrentibus, videlicet quod resignatio non fuerit publicata, possessio petita, & quod resignans decesserit, in possessione, & Puteus decis. 337. nu. 2. lib. 3. ait, quod tunc resignatarius dicitur etuilerit & naturaliter possidere, quando est apprehensa possessio, & in decis. 158. nu. 3. eodem lib. 3. quod cum sit resignatio in fauorem certæ personæ ante apprehensionem, seu acquisitionem, resignans dicitur etiam possidere, & titulum coloratum habere. Hæc Germonius, cuius sententiam sequitur etiam Massobrius in praxi habendi concur. pral. 25. dub. 6. num. 6.

RESOL. LX.

An Cardinales possint recipere resignationes beneficiorum existentium in suis titulis;
Et an hoc extendatur ad Cardinales habentes Archiepiscopatum, Abbatis, vel Prioratus in Commendam, ex dispensatione?

Et

Et an Cardinales renunciantes Episcopatu retineant facultatem conferendi beneficia in mensibus Papæ ex eius indulto? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 14.

§. 1. Hanc quæstionem doctè pertractat Flaminus Parisius de resignat. benef. lib. 7. q. 12. per totam, ubi n. 8. docet Cardinales posse recipere resignationes beneficiorum existentium in suo titulo, quia possunt conferre, vt dictum est *supra*, illa beneficia, & possunt destituere beneficiatos, quod ius cõpetit eis ratione titularum, vt etiam tradit Mandosius in *reg. 7. Cancell. q. 1. n. 5.* ubi plures alios allegat. & hanc etiam opinionem docet Barbosa *collect. in Cod. tom. 1. lib. 1. tit. 33. c. 11. n. 3.* Et hanc opinionem Parisius ubi *supra* n. 22. extendit ad Cardinales habentes Archiepiscopatum, Episcopatum, Abbantias, vel Prioratus in commendam ex dispensatione Papæ: possunt enim recipere resignationes beneficiorum ratione Archiepiscopatus, Episcopatus, &c. nam si possunt conferre beneficia vacantia ratione Archiepiscopatus, Episcopatus, &c. poterunt etiam resignationes recipere,

2. Nota hîc etiam Cardinales renunciantes Episcopatu retinere facultatem conferendi beneficia in mensibus Papæ, ex eius indulto, vt docet Parisius *num. 23.* qui etiam *num. 27.* rectè notat, Cardinales, qui habent indulta in Episcopatu renunciatis etiam si resignatio beneficii fuerit facta coram Episcopo in mensibus, in quibus ipsi habebant potestatem conferendi, posse etiam ad illos spectare beneficium resignatum in manibus Episcopi conferre, & ratio est clara, quia si renunciatio fiat coram Episcopo in mensibus Papæ referuatis, collatio, hoc non obstante, spectat ad Papam, & non ad Episcopum recipientem ipsam resignationem; ergo etiam in casu nostro debet spectare ad Cardinales, qui per indultum loco Papæ successerunt. Et ita etiam tenuit in causa inter Cardinalem Urbini, & Archiepiscopum consulendo, Gabriel. *lib. 1. conf. 187.*

RESOL. LXI.

An familiares Cardinalium in absentia gaudeant fructibus suorum beneficiorum? Ex p. 5. tr. 2. Ref. 79.

§. 2. Respondeo affirmatiuè cum Cuccho in *Instit. Can. lib. 2. tit. 4. n. 69.* ubi sic ait. Cardinales possunt suorum beneficiorum fructus, etiam dum ab eis absent, in Curia Romana existentes percipere, quia Romana Ecclesia, quæ cæterarum omnium est mater, deferentes, aliis quoque Ecclesiis seruire videntur, & in suis beneficiis residere, quod etiam de familiaribus eorum traditum est, cum & ipsi eadem ratione, eisdem privilegiis perfrui debeant. Ita ille, & ante illum Laudens. *tract. de Cardin. q. 69.* ubi citat per hoc sententia Ioannem Andream, & Butrium *cùm dilectus, de cler. non resid.* & hanc etiam sententiam docet Albanus de *Cardinalibus q. 42. priuil. 6.* & alij penes ipsum.

RESOL. LXII.

An Cardinales, quando Patroni sunt discordes, possint providere Ecclesiis iuris Patronatus? Ex part. 5. tr. 2. Refol. 94.

§. 1. Videtur negatiuè respondendum, quia hoc, vt obseruat Lessius *lib. 2. c. 34. dub. 6. n. 27.* & alij committer, competit Episcopis, ex *cap. si Tom. I. X.*

verò, & e. quoniam in quibusdam, de iure patron. Sed ex hac ratione probatur posse Cardinales hoc officere, quia vt. ^{*} Sæpius *supra* probatum est satis, Cardinales in suis titulis habent plenum ius Episcopale. Vnde Cardinalis in *Clem. ne Romani, §. irritum, q. 3.* dicit, quod tituli Cardinalium æquiparantur Ecclesiis Episcopalibus, & sic habent iura Episcopalia, & sic congruente de officio *Ordin. &* consequenter possunt conferre beneficia suis titulis subiecta, vt ^{*} *supra* dictum est: & ideo ad casum propositum affirmatiuam sententiam ex rationibus adductis tenet Vinc. Grilenzon. *conf. 63. n. 9.* asserens quod quando patroni discordant in presentando, sicut Episcopi, ita & Cardinales prouident Ecclesiis.

* Sæpius *supra* in Resolutionibus. quæ hic sunt *supra* 38. 39. 40. 41. & in *supra* Resolutionibus, quæ hic sunt 52. 53. & 54. & aliquid in *Ref. 55. 56. & 57.*

RESOL. LXIII.

An Cardinales in Ecclesiis titularibus possint cognoscere causas clericorum præsertim criminales?

Et quid est dicendum, si clericus aliquis sit depositione dignus; an Cardinalis debet sententiam ferre, actum tamen degradationis Episcopo committere? Ex p. 5. tr. 2. Ref. 7.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Mandosius in *regul. 7. Cancell. q. 2. n. 7.* ubi testatur Cardinales in Ecclesiis suorum Titulorum non tantum iurisdictionem habere vt possint causas ciuiles & criminales cognoscere, ac iudicare, nisi priuilegijs Pontificiis id faciant.

2. Sed alij affirmatiuam sententiam tenent ex his, quæ asserit Lotherius de *benef. tom. 1. lib. 1. quæst. 8. n. 50.* & Grilenzonius *conf. 63. per totum.* Layman in *Theolog. moral. lib. 1. tract. 4. c. 7. §. 7. n. 28.* ubi ex Abbate & aliis firmant Cardinales in suis Titulis habere iurisdictionem Ecclesiasticam, & alia exercere, quæ Episcopalis iurisdictionis sunt, & Probus ad Ioannem Menochium in *cap. 1. num. 2. de maior. & obediën.* testatur Papam sibi hoc dixisse. Verum inuenio hanc quæstionem in terminis tractare Anastasium Germonium *tract. de Indult. Cardin. §. tam ratione, num. 34.* ubi tenet Cardinalem non Episcopum de causa criminali posse cognoscere, & si Clericus erit depositione dignus, sententiam ferre, actum tamen degradationis Episcopo committere debere, cum hoc sit *Ordinis.* Et ideo Rota coram Aldobrandino dixit, Cardinales quoad iurisdictionalia habere iura Episcopalia, *part. 1. decis. 233. n. 19.* in *Decis. dierforum Auditorum.*

RESOL. LXIV.

An Cardinales possint habere priuatum carcerem ad suos familiares coërcendos?

Et an familiares Cardinalium ex consuetudine remittantur ad ipsos Cardinales, & ipsi Domini Cardinales sint eorum indices competentes, ita vt Vicarius Papa dictos familiares non indicet, sed eos remittat suo Cardinali?

Et an Cardinales possint habere familiam armatam?

Et an, qui alium cepit ex iusta causa, possit illum detinere spatium 20. horarum, & ipsum captum iudicet presentare?

Et quid, si illum detinet non ex iusta causa, qua pena puniri debet? Ex part. 5. tractat. 2. Resolut. 25.

§. 1. Liber huic dubio respondere eum verbis insignis Criminalistæ Iul. Clari in *praxi lib. 5. §. final. l. 1. 2. quæst. 66.*

Sup. hoc fit in Ref. 4. Nec ad hoc pertinet.

NATI
TRIUMPH
X
III
I

Sup. hoc & contentio in vers. seq. Ille vero, huius Ref. supra in tr. 2. lege do. Crinam Ref. 113. & signanter §. 2. & vide etiam alias Ref. & §§. eius adnot. omnium.

Sup. hoc infra in tr. 8. Ref. 10. §. Adeo. ad medium, à vers. Item magis.

9.66. num. 32. vbi sic ait. Priuatum carcerem exercens punitur pœna capitis, vt est text. in l. 1. C. de priuatis carcer. & aduerte quia ille, qui capit aliquem, & detinet, non ex iniusta causa, punitur pœna priuati carceris, etiam si illum detineat minori spatio 20. horarum. Ille verò qui alium capit ex iusta causa, potest illum detinere spatio 20. horarum, & ipsum captum iudici præsentare, & ita concludunt omnes DD. vt dicit Cauell. super 56. ritum Magna Curie, n. 2. Scias tamen quòd dispositio illius legis non habet locum in Cardinalibus S. R. E. nam hodie quilibet Cardinalis habet priuatum carcerem ad puniendos domesticos, & familiares suos. Et ita vsum obtinuisse testatur Manfredus in tr. de Card. cap. 8. priuileg. 19. Ita ille, & post illum Tuschus tom. 1. concl. 100. num. 52. Cucchus vbi infra num. 92. cui adde Zechium de Rep. Christiana tit. 3. de Cardin. num. 9. & ideo Barbosa de iure Eccles. lib. 1. cap. 4. num. 85. asserit Cardinales habere facultatem iudicandi priuatiuè quoad alios eorum familiares, & ita etiam docet Carolus de Grassis in tr. de effect. cler. effect. 1. n. 151. vbi sic ait, Familiares Cardinalium ex consuetudine remittuntur ad ipsos Cardinales, & ipsi Domini Cardinales sunt eorum iudices competentes. Ita ille. Et tandem Pereyra de manu Regia, tom. 2. c. 10. n. 13. & Carleualius, vir quidem doctus, de iudiciis, lib. 1. tit. 1. disp. 2. §. 6. sect. 6. n. 509. Vnde, vt docet Albanus de Card. quest. 42. priuileg. 15. & Laudens. de Card. quest. 17. Barbaria de Card. 9. 11. Gratianus in disceptat. tom. 2. cap. 341. n. 16. Bagnus de dignitatibus S. R. E. tr. 11. fol. 183. Cucchus in in iustit. can. lib. 2. tit. 4. num. 114. Manfredus de Card. decif. 140. Vicarius Papæ dictos familiares non iudicat, sed eos remittit suo Cardinali, & ideo non est audiendus Bonacina tom. 3. disp. 1. q. 16. punct. 3. n. 7. & Scaccia de ind. caus. & c. tom. 1. lib. 1. cap. 11. num. 22. qui hanc obseruantiam itegant. Nota etiam hic obiter cum Iacobatio de conciliis, lib. 1. fol. 38. col. 1. lit. B. posse Cardinales habere familiam armatam.

RESOL. LXV.

An Cardinales, si sint iudices reuocari possint? Et quid, si sit index delegatus, & etiam Legatus à latere? Et quid est dicendum, si sint iudices alterius Cardinalis? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 30.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet, ex iusta causa, etiam si sit index delegatus. Ita Rolandus à Valle lib. 3. conf. 19. num. 17. vbi hoc etiam docet in Cardinali Legato à Latere. Parisius lib. 1. conf. 31. num. 98. Iacobus Lauer. de iudice suspecto cap. 2. num. 13. & 14. & Mandosius in praxi commiss. in 8. formula, ver. Auditoris Camera, ita testatur. Et hanc sententiam, præter Doctores citatos, docet etiam Glorifius resp. 11. num. 3. Zechius de Republ. Christi. tit. 3. de Card. n. 9. priuileg. 4. Laudens. de Card. q. 50. & Barbaria p. 2. quest. 3.

2. Verùm non desunt Doctores asserentes Cardinales non posse vt suspectos reuocari, & ita tenet Præpositus in cap. postremo, n. 8. ver. & ideo cum de Cardinalibus, extra de appell. post Innocentium, Ioannem Andream, & Hostiensem locis ibi per eum relatis, & ibi etiam Francus n. 15. & hanc sententiam docet etiam Decianus de probat. lib. 2. cap. 33. num. 15. & ex neotericiis Guafinus in defen. 1. c. 19. n. 102. vbi sic ait. Cardinales non dantur suspecti, nisi essent iudices alterius Cardinalis. Sic ille. Vide etiam Scacciam de appell. q. 16. limit. 1. n. 17.

3. Sed si esset tenenda prima opinio, dicendum erit, quòd magna requiritur causa ad reuocandum Cardinalem. Ita Manfredus de Cardinalibus decif. 151. & potentior, quàm in aliis. Ita Albanus de Cardinal. q. 42. Nam, vt obseruat ex cap. nouit; de appellat. Decius & ex cap. ad petitionem, de accusat. Hostienfis & Butrius, & ex ipsis, Moneta de iudic. confen. cap. 9. num. 21. Cardinales non ita facillè reuocari possunt. Vide etiam Lancelotum in Templo iudic. lib. 2. c. 2. de Cardinalibus §. 3. n. 16. & Zoffonem in Pragm. & Antifato ver. 2. obseru. 2. n. 114.

RESOL. LXVI.

An liceat à sententia Cardinalium appellare? Et quid à sententia vnius Cardinalis? Et an à sententia Regis, & Præfatis, vel Præfecti non detur appellatio? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 36.

§. 1. **A**sferunt communiter Doctores, non posse appellari à sententiis totius cœtus Cardinalium, secus autem à sententia vnius Cardinalis, nam ab illa datur appellatio. Ita docet Albanus de Cardin. qu. 42. priuileg. 3. Iacobatus de Concil. lib. 1. fol. 38. col. 2. lit. B. Manfredus de Cardinalibus in decif. 30. Intrigliolus singul. 130. num. 5. Laudens. de Cardin. quest. 66. & 67. Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 4. quest. 20. Zechius de Republ. Eccles. tit. 3. de Cardinal. numero 9. priuileg. 4. & Lorichius in Thesau. ver. Cardinalis, §. 7. priuileg. 10. Cucchus in iust. canon. lib. 2. tit. 4. n. 61. & 62. & Cevallos de cognit. part. 2. quest. 131.

2. Sed non desinam hic adnotare pro dignitate Dominorum Cardinalium, quòd aliquis possit dicere neque à sententia vnius Cardinalis dari appellationem, per textum iuncta glossa in l. 1. ff. de officio Prætoris, vbi textus ait, à sententia Præfecti appellari non licere, & subiungit glossa Cardinalem Præfecto æquiparari, ergo illa glossa sic ad textum relata hanc questionem in fauorem Cardinalium determinat, & reuera si Ruginellus tract. de appellat. §. 2. cap. 2. num. 35. Farinacius q. 101. limit. 14. numer. 72. Rolandus à Valle lib. 1. conf. 94. num. 1. & alij communiter asserunt, quòd à Præfecti prætório sententia non appellatur, quare appellandum est à sententia Cardinalium, qui præfecto prætório æquiparantur, vt docet Alex. in rubr. de appell. n. 39. ver. sed quid de Cardinalibus.

3. Imò si à sententia Regis non appellatur, vt obseruat Corsetus de præst. Regis p. 3. q. 22. n. 18. Farinacius vbi supra, & alij, neque à sententia Cardinalium videtur appellandum esse, quia Regibus æquiparantur, & ideo in cap. felicitis, de pœn. in 6. inferentes iniuriam Cardinalibus tanquam rei læsæ Maiestatis puniuntur, imò Reges vocantur, vt obseruat Gonzales in regul. 8. anc. Cell. glossa 24. num. 14. Iafon in l. centurio, ff. de vulgar. & pupill. substit. & alij, quos citat & sequitur Barbosa in collect. in Cod. tom. 1. lib. 1. tit. 3. cap. 21. num. 5. & Bonacina in tr. de elect. Summi Pont. disp. 1. qu. 1. punct. 1. §. 2. n. 2. Sed, vt vetum fatear, prima opinio est communis.

RESOL. LXVII.

An quando mandatur causa Cardinali cum clausula appellatione remota, censetur exclusa etiam appellatio iusta? Et notatur, quòd causa semel commissæ Cardinali, & ab eo non decisa, non committitur alteri inferiori Cardinali

Cardinali propter eius reverentiam, &c. Ex part. 5. tr. 2. Ref. 371.

§. 1. **S**uppono in rescriptis dictam clausulam apponi potius, de stylo generali, quam de ministerio speciali, sonat enim potius in quamdam monitionem, videlicet ut non deferatur appellationi frustratoriae, quam quòd in aliquo deroget iuri communi unde talis clausula tollit solum friuolas, non autem legitimas appellationes. Ita Cenedus in *quæst. can. 9. 45. num. 43.* & Lancellot. *de arbent. part. 2. c. 12. limit. 8. n. 39. & 40.* & ideo ex Bartolo & Ripa docet Anton. Rippol. *variar. resol. cap. 2. de recus. omn. iudicium, num. 22.* quòd prohibita appellatione intelligitur solum de friuola, non autem de vera & reali. Hoc tamen supposito, & non obstante, respondeo ad quæstionem propositam affirmativè, & ita docet Farinacius in *fragmen. crim. part. 2. ver. index. nu. 963.* Tuschus *conclus. 400. num. 11.* Barbosa *claus. 9. num. 17.* Cucchus in *instr. canon. lib. 2. tit. 4. num. 103.* Zechius de *Republ. ca. Christiana, tit. 3. de Cardin. num. 9.* vbi sic ait. Quando Cardinali causa mandatur appellatione remota, non friuola tantum, sed quæcumque appellatio verita censetur iusta, vel iniusta. Ita ille, & ante illum Iacobatius de *Conciliis lib. 1. fol. 38. col. 1. lit. B.* Loricichus in *Thesaur. ver. Cardinalis §. 7. prinil. 9.* Manfredus de *Cardinal. decis. 156.* & Albanus de *Cardinal. quæst. 42. prinil. 4.* vbi sic ait. Clausula, *Appellatione remota*, in commissionibus apposita friuolas tantummodo appellationes reicere videtur, secus tamen est, quando in commissione Cardinali apposita esset.

2. Notandum est etiam, hic obiter pro præstantia Cardinalitatis dignitatis, quòd causa semel commissa Cardinali, & ab eo non decisa, non committitur alteri inferiori à Cardinali, propter illius honorem. Ita Manfredus *vbi supra decis. 179.* & Iacobatius *loc. cit.* Item in signaturis, & iudiciis cum Papa eis causas delegat, non solere apponere clausulam, ut iustitiam faciant, sed tantum ut audiant & decident ne eis cum his verbis iniuria inferre videatur. Ita Zechius de *Republ. Christ. tit. 3. de Cardin. n. 9. prinil. 11.* Cucchus in *instr. can. lib. 2. tit. 4. num. 77.*

RESOL. LXVIII.

An Cardinales veniant in appellatione Clericorum, & in appellatione Curialium urbis Romane: Ex part. 5. tract. 2. Ref. 69.

§. 1. **R**espondeo in materia favorabili venire, Ita Duardus in *Bull. Cæne, lib. 2. can. 11. qu. 6. n. 11.* Alterius de *cenfuris, tom. 1. lib. 5. disp. 12. cap. 3.* Trotr. de *vero & perfecto Clerico c. 7. n. 3.* Belletus in *disquis. Cleric. p. 1. tit. de discipl. Clericali, §. 2. n. 8.* Calderinus in *c. in nostra, de rescript.* Secus autem dicendum est in materia odiosa, nam tunc appellatione Clericorum minime Cardinales comprehendit tradit Iason. *vol. 4. conf. 117.* Ruinus *vol. 5. conf. 4. n. 6.* Cephalus *vol. 1. conf. 1. n. 40. 42. & seq. Gigas de pensio. 9. n. 7.* Romanus *conf. 498.* Ferrerus *lib. 2. conf. 315. n. 7.* & alij, quos citant & sequuntur amicissimi Sanctarellus & Barbosa, ille in *var. resol. p. 1. 9. 38. num. 13.* hic autem in *tract. de appell. verbor. & c. appellat. 5. n. 6.* Notandum est etiam hic Cardinales appellatione Curialium urbis Romane in favorabilibus contineri, secus autem in odiosis, & ita docet Manfredus de *Cardin. decis. 148.* Laudentis de *Cardin. quæst. 24.* & alij.

Tom. IX.

RESOL. LXIX.

An credendum sit Cardinali testanti de re aliqua, etiam sine iuramento?

Et notatur, quod assertioni Cardinalis confirmanti statutum de mandato speciali Sedis Apostolica creditur?

Et quid, si dicat factum esse à Papa viâ Vocis oraculo?

Et Cardinali se esse Legatum dicenti creditur circa ordinariam potestatem, etiam si literas Legationis non exhibeat. Ex part. 5. tract. 2. Ref. 31.

§. 1. **N**egativam sententiam, quando agitur de præiudicio tertij, docet cum multis Doctores Gloriotius *respon. 12. num. 84.* Barbosa in *decretum Gratiani part. 1. dist. 97. cap. 3. num. 1.* Riccius *part. 4. collect. 1459.* & Zechius de *Republ. Christiana tit. 3. de Cardin. n. 9.* Sed quidquid sit de iure, de consuetudine Romanæ Curie credendum esse Cardinali aliquid asserenti etiam in præiudicium tertij, testatur Decius in *c. constitutus, n. 9. de appellat.* Ancharanus in *Clem. 1. n. 1. & ibid. Bonifacius n. 53. de probat. & alij.* Vetum has sententias concordat & limitat Farinacius *9. 63. an. 58.* Tuschus *lit. C. concl. 103.* & Mascardus *conf. 140. & 269.* & ideo in casu contingenti vide illos. Nec etiam deseras videre Decisionem Rotæ coram R. P. D. Damasceno die 5. Martij 1618. apud posthumas Farinacij *tom. 2. decis. 630.* & coram Seraphino die 15. Octobris 1571. *tom. 1. decis. 142.* & *decis. 133. p. 1. n. 1. & decis. 293. n. 1. & p. 2. duertorum Auditorum.*

2. Nota tamen quòd Laudensis *tr. de Card. 9. 56.* docet quòd creditur testimonio Cardinalium sine iuramento, & Manfredus de *Cardinal. decis. 158.* firmat credendum Cardinali de eo, quod dicit factum à Papa viâ vocis oraculo, etiam si agatur de præiudicio tertij. Ita Puteus *lib. 1. decis. 2.* Caputaquen, *p. 1. decis. 95.* Riccius in *collect. part. 4. collect. 1459.* Lapus *allegat. 33. n. 4.* & alij cum Germonio de *sacra immunit. lib. 3. c. 6. n. 43.*

3. Nota etiam quòd assertioni Cardinalis confirmanti statutum de speciali mandato Sedis Apostolicæ creditur. Ita sacra Rota die 15. April. 1611. coram Manzanedo apud Farinacium *p. 2. decis. 339. num. 1.* & Cardinali asserenti se esse Legatum creditur circa ordinariam potestatem, etiam si literas legationis non exhibeat, ut tradunt Doctores, quos citat & sequitur Barbosa *collect. in Cod. tom. 1. lib. 1. tit. 15. num. 5.*

RESOL. LXX.

Quam fidem faciat Cardinalis deponens de facto proprio, vel ad favorem sui familiaris: Ex p. 5. tr. 2. Ref. 93.

§. 1. **R**espondeo quòd Cardinalis deponens in facto proprio facit plusquam semiplenam probationem. Ita sacra Rota die 29. Jan. 1601. coram Illustrissimo Domino meo Coccino, litteris & virtute Vrbi & Orbi noto *decis. 19. n. 1.* Respondeo secundò quòd attestatio Cardinalis ad favorem sui familiaris, quamvis non plenè probet, facit tamen magnum adminiculum. Ita etiam sacra Rota die 11. Martij 1615. coram eodem Coccino apud Farinacium *tom. 4. decis. 536. n. 9.* & apud Ludouisium *decis. 166. num. 11.* vbi etiam docet, quòd ad effectum iustificationis plenè probat, quicquid sit ad effectum reservationis. Notandum est etiam hic quòd fides simplex extrajudicialis & sine iuramento facta per Cardinalem,

L 1 3 licet

NATI
TRIUMPHUM
1618
1619
1620
1621
1622
1623
1624
1625
1626
1627
1628
1629
1630
1631
1632
1633
1634
1635
1636
1637
1638
1639
1640
1641
1642
1643
1644
1645
1646
1647
1648
1649
1650
1651
1652
1653
1654
1655
1656
1657
1658
1659
1660
1661
1662
1663
1664
1665
1666
1667
1668
1669
1670
1671
1672
1673
1674
1675
1676
1677
1678
1679
1680
1681
1682
1683
1684
1685
1686
1687
1688
1689
1690
1691
1692
1693
1694
1695
1696
1697
1698
1699
1700

Super hoc
præiudicio
in tom. 1. tr.
5. Ref. 20. §.
Nec obstat.
ad lin. 4.

licet non probet concludenter, multum illi tribuitur, vt dictum est in *Rota die 26. Iun. 1600. coram eodem Coccino decis. 4. num. 3.*

RESOL. LXXI.

A quo lites, & cause inter Cardinales vertentes sint decidenda? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 23.

§. 1. **R**espondeo per Summum Pontificem tantum, priuatiuè quo ad alios, appellatione remota ex *Bulla Pauli IV. sub die 9. Ian. an. 1556.* & ita obseruat *Barbosa de iure Eccles. lib. 1. cap. 4. nu. 79.* cui ego addo *Lothertium de benef. tom. 1. lib. 1. quæst. 8. num. 48.*

RESOL. LXXII.

An familiares Cardinalium in eorum causis sint testes idonei?

Idem dicendum est de familiaribus Episcoporum? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 56.

§. 1. **V**idetur negatiuè respondendum quia testes à iure repelluntur, ex multis capitibus, & inter illa, vt notat *Lessius lib. 2. c. 30. dub. 5. n. 38.* quando testis est domesticus ipsius producentis.

2. Sed ab hac doctrina excipiuntur Cardinales, & ideo *Albanus de Cardinal. q. 42. prinil. 11.* sic ait. Iure optimo dicendum est Cardinalium familiares, qui ob dominorum dignitatem, ac de ipsis præsumptam integritatem boni & honesti interpretatione iuris estimantur ad perhibendum pro suis dominis testimonium non prohiberi, licet regulariter id vetitum sit. Ita ille, & reuera, si *Felinus in c. in litteris. n. 7. de testib.* hanc opinionem tenet quoad familiares Episcoporum, quanto magis hoc dicendum est de familiaribus Dominorum Cardinalium?

RESOL. LXXIII.

An in pari causa sententia sit deferenda in fauorem Cardinalium? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 78.

§. 1. **A**firmatiuè respondeo cum *Cuccho in inst. Canon. lib. 2. tit. 4. num. 104.* vbi sic ait. Vbi partium iura sunt ambigua, nec satis liquet pro quo ferenda sit sententia, in pari causa pro Cardinale potius sententia ferenda est. Ita ille, qui citat *Romecium, & Manfredum.*

RESOL. LXXIV.

Quot testes requirantur ad damnandum Cardinalem de crimine?

Et quot testes, &c. quando Cardinalis est Episcopus, & quot quando sum Presbyteri, & quot, quando sunt Diaconi?

Et an Cardinales possint conuinci, aut damnari de delictis commissis ante Cardinalatum?

Et an Papa in puniendo, & damnando Cardinali teneatur adhibere Collegium, vt simul cognoscat, & indicet? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 24.

§. 1. **R**espondeo ex text. *cap. Prasul. 2. quæst. 4.* quod Cardinales non possunt damnari nisi fuerint conuicti per 72. testes, si sunt Episcopi, & per 64.

si sint Presbyteri, ac tandem per 27. si fuerint Diaconi. Ita *Loricichius in Thef. Theolog. ver. Cardinalis. §. 10.* *Manfredus de Cardinal. def. 142.* *Sebast. Casar relect. de Eccles. Hierarch. part. 1. disputat. 2. §. 5. num. 2.* *Iulius Clarus in practica crimin. quæst. 66. num. 5.* & *Zechius de Republ. Eccles. tit. 3. de Cardinal. num. 9. priuileg. 10.* licet obseruent hodie hoc non esse in praxi, quando Papa procedit contra Cardinales, quod etiam notauit *Borellus in summa omnium decisionum tom. 2. tit. 5. num. 78.* & *Antonius Scappa de iure non scripto lib. 1. quæst. 10. num. 14.* Sed quidquid sit de tali obseruantia, notandum est quod *Zechius vbi supra, Manfredus de Cardin. decis. 181.* & *Barbatia de Cardin. quæst. 11. n. 2. & 10.* asserunt Cardinales gaude- re dicto priuilegio *c. prasul.* neque conuinci, aut damnari de delictis commissis ante Cardinalatum, licet contrarium videatur asserere *Laudensis de Cardinal. q. 72.* Sed an Papa in puniendo & damnando Cardinali teneatur adhibere Collegium, vt simul cognoscat & iudicet, respondet negatiuè *Iulius Clarus in praxi criminali. q. 35. n. 11.*

RESOL. LXXIV.

An condemnatus, si obuiam habeat Cardinalem sit liberandus?

Et docetur hoc procedere, quando Cardinalis casu, & non data opera in reum incidit, cui sine iuramento in hac re credendum sit? Ex part. 5. tractat. 2. Resolut. 29.

§. 1. **N**egatiuè respondet *Corfettus in suis singul. verb. Cardinalis, Barbatia tr. de Cardin. q. 9. n. 1. & seq. & Farinacius in frag. crimin. part. 1. n. 631.* vbi, quod valde miror, mordicus contendit hoc priuilegium Cardinales minime habere, sed ipsos ex consuetudine hoc habere priuilegium, vt si obuij facti sint condemnato, possint cum à morte liberari, tradit *Baldus in l. adductos C. de appellat. & communiter Iuriconsulti, quod asserit Iul. Clarus in pract. crim. lib. 5. §. fin. q. 98. n. 5.* Licet ipse, si casus contingeret, sit in sententia, vt posset pœnam mortis mitigari, & reus ad tritemes transmitti, & hoc nisi crimen, pro quo ille fuisset condemnatus, esset de atrocissimis, vt crimen falsi, læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, proditionis patriæ, & huiusmodi. Quod etiam docet *Decianus tom. 2. lib. 7. c. 37. n. 27.* & *Villadiego tract. de Cardin. q. 13. n. 64.* *Loricichius in Thef. ver. Cardinales. §. 7.* *Cucchus de institut. can. lib. 2. tit. 4. num. 85.* *Lancellotti in Templo ind. lib. 2. c. 2. de Cardin. §. 3. n. 30.* *Zechius de Republ. Christiana tit. 3. de Cardin. num. 9. priuileg. 7.* & *Farinacius loco cit. Si, ait ipse, opinio esset tenenda in fauorem Cardinalium, quam omnino tenendam esse puto cum Doctoribus, quos citat & sequitur *Barbosa de iure Eccles. lib. 1. c. 4. num. 61.* quibus ego addo *Anastasium Germonium de sacra imm. lib. 3. c. 6. n. 52.* qui hanc sententiam tenet, quando Cardinalis casu, non data opera, in reum incidit, cui sine iuramento in hac re credendum esse doct. Non est igitur audiendus *Farinacius*, apud quem minime esse debent deterioris conditionis *S. R. E. Cardinales*, quam olim apud Romanos fuerint *Flamines Diales, & Virgines Vestales*, quarum auctoritas tanta fuit quòd si aliquis ad verberandum traheretur, & supplex ad Flaminem procumberet, eo die verberati piaculum esset, auctore *Gellio lib. 10. c. 15.* vel si ad capitale supplicium aliquis duceretur, & casu transisset aliqua *Virgo Vestalis*, is necari non posset. Et ita hanc sententiam docet *Danza in pugna Doctorum, de qualitat. officialium, cap. 1. num. 16.* Et ego absolute-
tento*

teneo in fauorem dominorum Cardinalium, atque illam præter Doctores citatos tenet etiam Albanus de Cardinalibus, *quest. 47.* in casu contingenti omnino videndus, qui respondet ad argumenta quæ pro contraria sententia docet Corsetus *vbi supra.* Nec desinam hic apponere exemplum Cardinalis Ximenij Archiep. Toletani, qui, teste Gomezio de rebus gestis Ximenij lib. 3. & Roufello in *histor. Pontif. iur. lib. 2. cap. 10. num. 18.* cum audiret strepitum trahentium quemdam ad furcas, iussit illum exolui, id permissi suæ dignitati asserens.

RESOL. LXXVI.

An si quis eiciat Cardinales à terris, in quibus nati sunt, aut domicilium habent, incurrant excommunicationem Bulla Cæna, si non exercent Legationem aliquam?

Et quid si solis verbis comminatoriis, quis eiciat prædictos Cardinales si ob minas actus relinquunt loca?

Idem dicendum est in prædictis casibus de iussa exequentibus, quia huiusmodi censentur vna persona cum mandante.

Et an idem dicendum sit de Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Legatis Sedis Apostolicae, & Nunciis? Ex part. 5. tract. 2. Res. 82.

§. 1. Negatiuam sententiam docet ex Vgolino Duardus in *Bulla Cæn. lib. 2. can. 11. q. 6. n. 6.* vbi sic ait. Ad contrahendam prædictam excommunicationem oportet, vt dicti Antistites eiciantur à prædictis locis, dummodo sua sint, id est, in eis iurisdictionem habeant ratione suarum dignitatum, siue iurisdictionis spiritualis sit, siue temporalis. Nam quamuis nomen illud suum sit æquiuocum, vt habetur ex Bart. *l. cum in testamento, ff. de aur. & argent. leg. & l. ason in l. pecunia n. 2. ff. si cer. per.* atque aded aliquando significet dominium & proprietatem vt in *l. 2. ff. de relig. & sumpt. funer.* aliquando id, quod de facto tenetur, vt ait Bart. *in rub. E. de verb. sign. n. 5.* & aliquando id, quod sub cura & administratione habetur, vt per gloss. *in c. 2. ver. rebus suis.* vbi etiam Felin. *de iur. iur.* nihilominus hoc loco per ly suis, significatur dioceses, territoria, & tetra, seu dominia, in quibus Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi Apostolicæ Sedis Legati, & Nuncijs iurisdictionem ratione suarum dignitatum obtinent, siue iurisdictionis sit temporalis, siue spiritualis simul, qualis est quam habet Episcopus Imolensis Bagnariæ, siue spiritualis tantum, vt Episcopi in suis Diocesis, quas habent in locis aliorum Principum, & legati ac Nuncijs in suis locis. Vbi eorum munera obeunt Archiepiscopi & Patriarchæ in suis Provinciis, & Cardinales in suis Ecclesijs titularibus, quoniam hoc priuilegium ob eas dignitates ipsis concessum est. Ita Duardus, cui adde Soufas in *Bulla, c. 12. ante disputat. 60. numer. 3.* Coriolanum in *Bulla Cæn. excommunic. 4.* & Filiucium *tom. 1. tractat. 16. cap. 9. num. 248.* & Reginaldum *tom. 1. lib. 9. cap. 20. num. 225.*

2. Sed ego contrariæ sententiæ adhæreo, quam tuetur Scortia in *Bulla Pontif. ept. 166. theorem. 420.* Naldus in *sum. ver. Bulla Cæn. num. 46.* Alterius de *conf. tom. 1. lib. 5. disput. 12. c. 4.* & Bonacina in *Bull. Cæn. disp. 1. q. 12. punct. 1. num. 17.* & ratio est, quia in hoc casu verificantur verba Canonis absolute excommunicantis efficientem præfatos Cardinales, vel Prælatos à terris suis, terra enim quæ alicui titulo patrimonij, hæreditatis, originis, vel domicilij competit,

juxta communem & vulgarem loquendi modum dicitur sua.

3. Sed obiicies, Papa istam excommunicationem imposuit fauore dignitatum, alioquin ipsarum mentio frustra hic facta fuisset; ergo vt quis excommunicationem contrahat, debet expellere Prælatum à loco, in quo spirituales, vel temporales iurisdictionem habeat ratione dignitatis, non titulo patrimonij, aut alia ratione. Resp. etiam si Papa in gratiam dignitatis hoc priuilegium concesserit, nihilominus cum absolute & indistincte loquatur, par non est vt nos hoc priuilegium ad terras ratione dignitatis subiectas restringamus, & in hoc casu non solum iudices & Principes, sed etiam iussa exequentes in dictam excommunicationem incidunt, quia huiusmodi censentur vna persona cum mandante Cardinales eici, & idem est vtiusque delictum, vt patet ex ipso Soufa. *vbi sup. n. 4. & c. 10. disp. 58. conclus. 3.*

4. Notandum est etiam hinc obiter incidere in dictam excommunicationem si quis eiciat Cardinales modo quo supra, solis verbis comminatoriis? requiritur tamen effectus, id est, vt Cardinalis ob minas actus relinquat loca, vbi moratur, & recedat. Ita Alterius de *conf. tom. 1. lib. 5. c. 4. in fine.* Scortia, Duardus & Bonacina *vbi supra,* quibus adde Filiucium *tom. 2. tr. 16. c. 19. n. 249.*

RESOL. LXXVII.

An si quis insultum faciat ad domum Cardinalis, vt ex hoc ei verecundiam tantum inferat, incurrat excommunicationem Bulla Cænæ? Ex part. 5. tr. 2. Res. 81.

§. 1. Negatiuè respondet Acoſta in *Bulla Cruc. q. 65.* Sayrus *lib. 3. c. 65. n. 6.* Filiucius *tem. 1. tract. 16. cap. 9. n. 145.* Duardus in *Bulla Cænæ, lib. 2. can. 11. q. 7. n. 3.* Barbosa in *Collectan. Doct. in 6. Decretal. lib. 5. tit. 9. c. 5. num. 7.* & alij, quia in tali casu sic facientes non dicuntur Cardinales hostiliter insequi, contra quos Bulla infert excommunicationem, & cap. felicitis alias pœnas.

2. Verum semper mihi magis placuit opinio Alterij de *conf. tom. 1. lib. 5. disput. 12. cap. 4. col. 4. fol. 616.* vbi ex multis validis rationibus probat sic facientes in censuram Bullæ incurrrere, quia verba legis iuxta finem, propter quem edita est, intelligi debent, ex *l. in agris, de acquir. rer. dom. & cap. finali, de prob.* Sed finis Summi Pontificis in Bulla fuit prouidere dignitati Cardinalium, vt ab omnibus debito honore afficerentur, & à nemine laederentur. Verum huic fini non satis prospectum fuisset, si censura lata esset solum in eos, qui Cardinales insequerentur dum fugerent, vt evitarent manus insequentium, nisi comprehenderet etiam illos, qui insultum facerent in eorum domos, nam quamuis illa obfessio non ordinaretur ad pœnam, vel actum iudiciale contra illos, tamen reuera est ignominiosa ipsi Cardinali, neque fieret sine graui eiusdem Cardinalis iniuria: ergo, &c. Reliquas rationes videbis apud Alterium *loc. cit.*

RESOL. LXXVIII.

An offendentes Cardinales incurrant crimen læsæ Maiestatis, & quid, si contra illos tantum verba iniuriosa protulerint?

Et an ipse Imperator offendens Cardinalem aliquo modo expresso, sit reus læsæ Maiestatis?

Et in textu huius Resolutionis proponuntur 37. pœnæ, quæ

qua supradictis infliguntur; & quod offendentibus familiares Papa, vel Cardinalis pœna imponitur pro qualitate culpa? Ex part. 5. tractat. 2. Resolut. 80.

§. 1. Offendentes Cardinales eos esse reos læsæ Maiestatis, patet ex c. *felicis, de panis, in 6.* vbi supradictis plurius infliguntur pœna, nempe 37. vt obseruat Manfredus de Cardin. cap. 8. & Lancellor. in *Templo iud. lib. 2. c. 2. de Cardin. §. 3. n. 26. in d. cap.* Cardinalem S. R. E. qui fuerit hostiliter insequutus, vel percussit, aut ceperit, vel socius fuerit facienti, aut fieri mandauerit, vel factum ratum habuerit, aut consilium, auxilium, vel fauorem dederit, vel postea receperit, aut scienter defensaerit, sit reus læsæ Maiestatis, perpetuo infamis, dissidatus, & bannitus, non potest testari, nec succedere, etiam ab intestato, eius adificia dari debent in ruinam nullo tempore reparanda, nullus ei obligatur reddere debitum, vel respondere in iudicio, eiusque bona applicantur fisco; sit ipso facto priuatus omni feudo, gubernatione, beneficio Ecclesiastico, de quibus Rector Ecclesiæ disponere poterit. Eius filij, nepotes, vel pronepotes per rectam lineam priuantur beneficiis, sine spe ascensionis ad dignitates, regimen, honores etiam mundanos; non sunt apti ad Ordines, nec ad testificandum, nec ad actus legitimos; & prædictus atque alij tanti mali participes sunt excommunicati, & singulis diebus festiuis vt tales publicari debent, dum sunt contumaces, nec absolui possunt nisi à Papa, præmissis festigationibus in nudo ad cautelam, & ultra mare ad triremes relegari debent. Illum autem qui fuit simpliciter Consiliarius, vel fautor, iudex pro qualitate culpæ castigare poterit. Prædictæ item pœna per Papam extendi poterunt ad collaterales fratres, videlicet nepotes & pronepotes talium. Contra vero offendentes familiares Papæ, vel Cardinalis pœna imponi poterit pro qualitate culpæ. Tandem contra occidentes Cardinalem, vel dantes causam mortis, acriter etiam à laicis & secularibus insurgere debet, qui si non fecerint hæc obseruari intra mensem, sunt excommunicati, & eorum ciuitas priuatur Pontificalibus, & est interdicta.

Sed de istis pœnis, & de tota hac materia videbis Farinacium in *Praxi crim. q. 112. à n. 75. vsque ad num. 131.* Barbosam in *Collect. Doctor. tom. 3. in 6. Decret. lib. 5. tit. 9. c. 5. per totum.* Azevedum in *recopil. lib. 8. leg. 1. tit. 18. n. 7.* & expositores Bullæ Cœnæ in *Can. 11.*

2. Verùm difficultas est, an qui iniuriam verbalem in Cardinalem protulit incidat in pœnas d. c. *felicis*, ita vt dicatur incidisse in crimen læsæ Maiestatis? Hanc quæstionem latè discutit Albanus de Cardin. q. 42. *prinil. 7.* & licet pro affirmatiua sententia multas adducat rationes, tamen ipse in negatiua persistit, quam etiam tenet Couarr. *lib. 1. var. cap. 11. nu. 5.* Plazza de *delictis lib. 1. cap. 2. num. 5.* Diaz in *pract. crimin. cap. 69. num. 3.* Naldus in *sum. ver. Bulla Cœna, n. 45.* Alterius de *Censuris, tom. 1. lib. 5. disp. 12. cap. 4. quest. 2.* Zechius de *Republ. Christi. tit. 3. de Cardinal. num. 9. prinileg. 3.*

3. Non desunt tamen Doctores (tanta est dignitas Dominorum Cardinalium) asserentes in tali casu Cardinalem iniuriantes pœnas dicti *cap. felicis*, non effugere & reos læsæ Maiestatis effici; & ita præter Ioannem Ananiam in *cap. 1. de maledictis, col. 4.* & Felin. in *c. non dubium, num. 5. de sentent. excomm.* tenet hanc sententiam Hieronymus Manfredus *tract. de Cardinal. decis. 205.* & Iacobatius de *Conciliis lib. 1. fol. 39. col. 1. lit. B.* quia verbum *percussit* in d. cap.

felicis positum duplicem sensum habet, verificari enim potest & in percussione verbali, & actuali; vnde ista constitutio licet pœnalis sit, attamen simul fauorabilis est, cum præcipuè in fauorem Cardinalium edita sit, debet ergo hanc percussionem verbalem complecti.

4. Notandum est etiam hic obiter, quia in d. c. *felicis*, nullus omnino excipitur, & idè notat Gigas de *crimine læsæ Maiestatis lib. 1. q. 5. num. 10.* & Gambacurta de *immunit. lib. 5. c. 40. num. 5.* etiam Imperatorem ipsum offendendo Cardinalem aliquo modo in d. c. *felicis*, expresso, esse reum læsæ Maiestatis, quod etiam tenet Glossa *id. cap. Apostolica de sentent. & re iudicata, ver. Cardinales.*

RESOL. LXXIX.

An si quis percutiat Cardinalem percussione leuissima, incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ?

Et quid, si istius solummodo vestes tetigit, aut eleuauit manum ad percutiendum Cardinalem, quamuis postea non percutiat? Ex part. 5. tract. 2. Resolut. 92.

§. 1. Affirmatiuè respondeo cum Scortia in *Bull. Pont. epist. 166. theor. 420.* vbi sic ait. Actiões principales quæ excommunicationi subiiciuntur contra offendentes Cardinales, sunt hæc: Interdictio, mutilatio, &c. Percussio iniusta etiam si physice sit leuissima, dummodo existimetur secundum moralem opinionem grauis iniuria ratione honoris & dignitatis: vt si Cardinalis percutiatur chirotheca. Ita ille. Vide etiam circa præsentem quæstionem Megalam in *3. p. lib. 3. c. 9. g. 1. n. 5.* qui n. 6. notat incurrere censuram Bullæ, si quis habet animum percutiendi Cardinalem, si ictus solummodo vestes tetigit, nam qui percutit vestem, qua est indutus Cardinalis, formaliter illum percutit, & per accidens est, si ictus personam non tetigit. Adde quòd ex Alterio de *cons. tom. 1. lib. 5. disp. 12. cap. 5. dub. 1.* posset quis dicere incurrere etiam excommunicationem Bullæ Cœnæ eleuantem manum ad percutiendum Cardinalem, quamuis postea non percutiat.

RESOL. LXXX.

An qui offensionem in Cardinalem, cum possit, non impedit, incurrat excommunicationem Bullæ Cœnæ?

Et an idem dicendum est de illo, qui sine vite periculo clamando poterat eiusmodi Prælatis opem ferre, & non clamauit aut pecunia eos redimere, & non redemit? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 88.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Bonacina in *Bullæ Cœnæ disp. 1. q. 12. punct. 3. n. 14.* vbi putat eum, qui non prohibet delicta; de quibus loquitur Bulla, non affici excommunicatione huius Canonis, non prohibendo præcisè, nisi fortè consentiat cooperando, & auctoritatem præstando. Ratio est, tum quia communiter approbati solet *regul. iur. in l. culpa caret. ff. de regul. iur.* in qua dicitur neminem ex sola scientia & notitia criminis teneri; tum quia in hoc Canone, excommunicantur patran-tes delictum, vel præstantes auxilium, consilium, & fauorem ad illud patrandum, qui autem non impedit, propriè loquendo, non præstat auxilium, consilium, vel fauorem, cum negatiuè se habeat: auxilium verò, consilium & fauor potest

S.R.E. Cardinalium, &c. Ref. LXXXI. &c. 405

postitum influxum importare videntur, tum quia verlamur in materia pœnali, & odiosa, in qua stri- & è interpretatio faciendâ est, tum quia dum Sum. Pontif. vinculo excommunicationis ligare intendit non impediens, solet eos exprimere, vt in *cap. quanta, de sent. excom.*

2. Verùm omnino contrariam sententiam tenendam esse puto, quam tuetur Alterius *de cens. tom. 1. lib. 5. disp. 12. cap. 6. col. 10.* Duardus *lib. 2. can. 11. q. 19. num. 1.* & Vgolinus *part. 2. cap. 11. ver. vel fauorem, num. 3.* & ratio est, quia facere proculdubio dicitur, quod vt dicti Canonis expressè prohibetur, quod verè percutienti faueat. Probatur ex text. in *cap. quanta, de sent. excommunic.* vbi habetur quod hi delinquentibus fauere dicuntur, qui, cum possint, manifesto facinori desinunt obuiare: si ergo fauere illi dicuntur, qui cum possint manifesto facinori non obuiant, idem proculdubio dicendum est de non prohibente percuti Cardinalem, aut alium Antistitem cum possit, atque aded in supradictam excommunicationem incidat. Ampliatur hæc conclusio, vt non solum locum sibi vindicet in iudiciis ac Potestatibus, qui ad id ex officio tenentur, sed etiam in iis, qui iurisdictionem non habent: nam si possunt prohibere ne Antistites offendantur, & non prohibent, prædictam excommunicationem contrahunt, eo quod text. in *cap. quanta*, generaliter loquitur, vt benè declarat Vgolinus *loc. cit.* vbi etiam *num. 4. 5. & 6.* hoc idem dicendum esse ait, si quis sine suæ vitæ periculo clamando poterat huiusmodi Prælati opem ferre, & non clamauit: aut pecunia eos redimere, & non redemit, quia tunc in excommunicationem incidet, per ea, quæ docet Socinus in *cap. ad audientiam, num. 35. 9. 98. de homici. dio.*

RESOL. LXXXI.

An si quis tantum sciens aliquos contra Cardinalem conspirasse, & illos non denunciaret, & patefaciat, incidat in excommunicationem?
Et an illos teneatur reuelare, etiam si per fraternam correctionem speratur emendatio? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 89.

§. 1. **Q**uicquid sit de censura Bullæ Cœnæ, certum est, vt notat Peregrinus *de immunit. cap. 1. num. 4.* & alij, incidere in excommunicationem latam à Pio V. 14. Kal. Ianuar. anno 1569. occasione mortis attentatæ contra S. Carolū Borromæū, in qua Bulla præscribitur, vt quisquis quouis modo cognouerit, siue ex litteris, scripturis, cœtu, conatu, concursu, insidiisque, aliisque signis, & iudiciis qualemcumque scientiam habuerit, vel etiam coniecerit, vel intellexerit quempiam auctorum, administratorum, vel consociorum coniurationis, seu conspirationis, aut commissi, committendive criminis in personam Cardinalis, teneatur quamprimum id Romano Pontifici, si in Curia fuerit, sin autem, Ordinario loci, vel si Cardinalis ipse Ordinarius extiterit, propinquiori Episcopo, & si crimen nondum commissum fuerit, etiam ipsi Cardinali quanto citius reuelare, & quicumque etiam non subditus, & omnino extraneus hac in re defecerit, cuiuscumque dignitatis fuerit, excommunicationis laqueo innodatus remaneat, pariterque maiestatis reus infamiam, & omnes pœnas in *cap. felicitis, de pœnis in 6.* inflictas eo ipso incurrat. De supradictis verò pœnis, & de tota materia huius Bullæ, vide Scortiam in *Constit. Pontif. epi. 109. de herem. 297.*

2. Sed difficultas est, an in tali casu sit adhuc reus

reuelandus, si speretur per correctionem fraternam eius emendatio, & periculum non sit in mora? Negatiuam sententiam docet Duardus in *Bullæ Cœnæ, lib. 2. can. 11. q. 19. num. 1.* vbi sic ait. Benè verum est quod si quis sciat aliquem parare insidias huiusmodi Prælati, & probabiliter credat per secretam admonitionem illum recessurum à tali facinore, tunc debet præmittere secretam correctionem, cum hæc iure diuino præcipiatur, vt in *cap. si peccauerint, 2. q. 1. & cap. nouit, de indic. quod verum puto nisi ex dilacione denunciationis talis criminis immineret periculum multitudini, quia tunc sine dilacione faciendâ est denunciatio, quia bonum commune id postulat, & qui sic occultè peccat, non solum in te peccat, sed etiam in alios, iuxta ea, quæ docet D. Thom. 2. 2. q. 33. art. 7. in corp. dum inquit, quod si aliquis occultè tractet, quomodo ciuitas tradatur hostibus, vel si hæreticus priuatim homines à fide auerrat, oportet statim procedere ad denunciationem, vt huiusmodi nocentium impediatur nisi fortè aliquis existimaret, quod statim per secretam admonitionem posset huiusmodi mala impedire; ex quibus patet satis rigorosam esse Alterij sententiam, dicentis quod si sciat contra Cardinalem, vel alios Prælatos hic recensitos per aliquem machinari malum, quamuis eum mouerit, & speret emendationem, tamen à reuelatione desistere non debet. Ita Duardus.*

3. Verùm sententiam affirmatiuam Alterij, quam docet *tom. 1. de cens. lib. 5. disp. 12. cap. 6. col. 20. fol. 629.* tenet etiam nouissimè Martinus Bonacina in *Bullæ Cœnæ disp. 1. q. 12. punct. 3. num. 15.* quia quoties denunciatio, vel accusatio præcipitur in pœnam delinquentis, & ob commune bonum faciendâ est, siue delinquens priuata correctione emendetur, siue non. In hac autem constit. Pij V. præscripta videtur reuelatio in pœnam delinquentis, & ob commune bonum, quod offensione Cardinalium violatur, vt colligitur ex verbis constit. quibus præcipiuntur delinquentes reuelari non solum ante patratum crimen, sed etiam crimine perpetrato: ergo, &c. ex quibus à fortiori, amice Lector, hic aduerte, quàm verè ego in 4. p. tract. 5. ref. 24. docui, in delictis pertinentibus ad nostrum Tribunal S. Officij esse reos denunciandos, etiam si de illis speretur per correctionem emendatio, nam talis denunciatio præcipitur in eorum pœnam, & ob publicum Reipublicæ bonum. Non nego igitur supradictis minimè adhibendam esse correctionem, si speretur; id quod constanter nego, est vt non sint post correctionem Tribunali denunciandi. Vide incipsum, vbi supra.

RESOL. LXXXII.

An Cardinales percipientes se ipsos incurrant in censuram Bullæ Cœnæ?
Idem dicendum est de clericis percipientibus se ipsos quoad censuram cap. Si quis, &c. Ex part. 5. tract. 2. Ref. 84.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam tenet Duardus in *Bull. Cœn. lib. 2. cap. 11. q. 22. num. 2.* & Vgolinus in *Bull. Cœn. cap. 11. §. 1. num. 2.* ex Tabiena *ver. excommunicatio 1. cap. 1. num. 32.* & ratio est, quia Clericus seipsum percipiens incidit in excommunicationem latam in *cap. si quis suadente diabolo 17. q. 4.* ergo nequè Cardinalis immunis erit ab hac excommunicatione Bullæ, si seipsum percipiat. Deinde hæc Bulla lata est in fauorem status Cardinalium. Ergo non potest Cardinalis cedere priuilegio huius Bullæ, quia est priuilegiū concessū dignitati, & nõ personæ.

2. Verùm

Sup. hoc in Ref. not. seq.

Quæ tunc inueniuntur in tom. 5. ff. 9. Ref. 4. & in aliis eius primæ not.

2. Verum ego probabiliter contra Duardum contrariam sententiam docui in 3. part. tract. 5. resol. 81. & docet Bonacina in Bulla Cens. disp. 1. quast. 12. Quæ hic reperitur in tom. 6. tra. 2. punct. 3. num. 3. & ratio est, quia volenti, & consentienti, non fit iniuria, ex l. nemo praesumitur ff. de reg. iur. Deinde quod fauore alicuius inductum est, non debet in ipsius damnum retorqueri, ex l. nulla iuris ratio, ff. de legibus, & tandem, quia plures ex actionibus prohibitis in Bulla, & similiter in cap. felicitis, & in Clem. si quis suadente, nullo modo aptari possunt personæ iniuriæ patienti, sed necessariò requirunt causam efficientem extrinsecam, vt capere, carcerare, detinere, hostiliter insequi, à Diocæsis & terris eiicere. Nemo enim se ipsu eiicit, vel insequitur, & ergo eodẽ modo accipiendæ sunt aliæ actiones, vt scilicet, intelligantur sub excommunicatione prohibita, quatenus ab aliis inferuntur aduersus dictas personas Ecclesiasticas. Item si Cardinalis se ipsum percutiens incideret in hanc excommunicationem Bullæ; ergo idem dicendum esset in Canone 9. de his qui veniunt ad Sedem Apostolicam, & in 10. de peregrinis ad Urbem accedentibus, si quis eorum in se ipsum manus inferret contra dispositionem Bullæ. Est enim eadem & par ratio, & tamen nemo id affirmat. Adde quod ego ipse satis etiam probabiliter vbi supra finnaui, Clericum percutientem se ipsum non incurrere excommunicationem cap si quis suadente, & ita hanc sententiam loquens in specie de Cardinalibus se ipsos percutientibus, docet etiam esse probabilem Alterius de censuris, tom. 1. lib. 5. disput. 12. cap. 3. dub. 2.

Vbi supra in Ref. not. præterea à principio, & in alia eius primæ annot.

RESOL. LXXXIII.

An offendentes Clericos familiares Cardinalium eorum intuitu incidant in excommunicationem Bullæ Censæ? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 83.

§. 1. Negatiuè respondet Acoſta in Bulla Cruc. 9. 65. Souſa in Bulla Censæ, cap. 12. disputat. 66. num. 3. Duardus lib. 2. can. 11. qu. 10. num. 1. Barbosa in Collect. Doct. tom. 3. in Decr. lib. 5. tit. 9. cap. 5. num. 35. Alterius de cens. tom. 1. lib. 5. disp. 12. cap. 3. dub. 7. & alij afferentes tales non incurrere dictam excommunicationem, etiam si offendant dictos familiares coram Cardinalibus, ex ipsorum intuitu, & in contemptum, quia censura non ligat ultra mentem conditoris verbis expressam; sed in Bulla exprimentur tantum Cardinales, & non eorum familiares, ergo, &c.

2. Sed est tanta dignitas Dominorum Cardinalium, vt propterea contrariam sententiam docuerit ex Armilla & Vinaldo, Greg. Sayns de cens. lib. 3. cap. 15. num. 3. Sed quicquid sit de hoc, certum est, offendentes Cardinalium familiares incurrere excommunicationem reservatam Summo Pontifici in cap. felicitis, de penis, in 6. & in Bulla Pij V. edita 14. Kal. Ian. ann. 1569. Ita Souſa vbi supra, & Alterius de cens. tom. 1. lib. 2. disput. 12. cap. 3.

RESOL. LXXXIV.

An Cardinales Religiosi statim soluantur à voto paupertatis, & efficiantur Domini reddituum Ecclesiasticorum instar Cardinalium secularium: & ideo superuacaneè consumpta, & in vsus illicitos non teneantur restituere ab ipsis recipientes?

Idem inferunt de Religiosis Episcopis.

Et an Cardinales Religiosi recuperent facultatem te-

standi de rebus suis, quas ex professione Religionis amiserant? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 64.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Barbosa in iure Eccles. lib. 1. cap. 3. num. 24. & alij penes ipsum, quibus ego addo Suarez de Relig. tom. 4. lib. 3. c. 19. vbi docet eandem esse rationem de Episcopo ac de Cardinali, sed Episcopus Religiosus non liberatur à voto paupertatis, vt communiter asserunt Doctores, & nouissimè Lopez de Texeda tom. 1. lib. 2. tract. 1. contr. 2. num. 3. ergo neque Cardinalis. Et ita hanc sententiam docet etiam Sanchez in summa tom. 2. lib. 6. cap. 6. num. 34. & amicissimus & doctus Lezana in 99. regul. cap. 17. num. 5. vide etiam Manfredum de Cardin. decis. 154.

2. Verum ego contrariam sententiam probabilem esse existimo, secundum quam dicendum est Religiosum creatum Cardinalem eximi à voto paupertatis, & effici verum dominum reddituum Ecclesiasticorum instar Cardinalium secularium; & ideo superuacaneè consumpta, & in vsus illicitos non teneri restituere, neque ab ipsis accipientes, ad restitutionem strictos esse, & ratio horum omnium est, quia etiam Regulares Episcopi non tenentur amplius ad votum paupertatis: ergo neque etiam effecti Cardinales, quod autè Religiosi ad Episcopatum assumpti soluantur paupertatis voto, ego alibi probabiliter docui, & nunc etiam doceo cum Soto de iust. lib. 7. q. 4. art. 2. Valquez in part. 2. q. 96. art. 4. disp. 165. cap. 8. num. 51. ad finem & num. 104. & in tract. de elemosyna. Pro hac sententia adduxi Petrum Hurtadum de Mendoza, & alios, quibus nunc addo Michaëlem de Palatio, insignem Theologum Salmaticensem, in 4. sentent. disp. 38. disput. 1. & hanc sententiam quoad Episcopos & etiam Cardinales probabilem esse fatentur ipsimet aduersarij, vt Sanchez loco citato.

3. Notandum est tamen quod stando in prima opinione, Cardinales & Episcopi Religiosi licet non sit dominus reddituum Ecclesiasticorum, potest tamen de dictis bonis facere id, quod facere possunt alij Cardinales & Episcopi seculares, neque alia obligatione tenentur: nam quamvis careat dominio illorum, habet liberam & absolutam administrationem, & dominium, quod manet penes Ecclesiam, ita suppositum est eius voluntati, vt quicquid fecerit, tantum habeatur, & validum, quoad dominij transactionem, siue peccet in erogando, siue non, nisi forte expressa aliqua limitatio, aut conditio in ipsa collatione Episcopatus imponatur, & ita docet Lorca in 2. 2. D. Thom. q. 32. art. 9. sect. 4. disp. 4. mem. 1. num. 31. Granadus in 2. 2. contr. 3. tract. 11. disp. 5. num. 2. & nouissimè Andreas Duuallius in 2. 2. tr. de elem. q. 8. art. 5. in fine. Vnde apparet ex his nimis rigidè contra me & alios viros doctos insurrexisse eruditum Bañez Faiardo in resol. de Episc. Regulari, vt in tract. de elem. dicitur.

4. Non desinam etiam hic apponere id quod docet Laudensis de Card. q. 22. & Cucchus in iust. Can. lib. 2. tit. 4. nu. 111. Cardinales Religiosos recuperare facultatem testandi, & dispensandi de rebus suis, quam ex professione Religionis amiserant.

RESOL. LXXXV.

An Cardinales Religiosi teneantur ad vota qua præter tria substantialia emittuntur in Religionibus iuxta eorum statuta? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 65.

§. 1. Vt v. g. in Religione Minorum emittitur quartum votum de seruanda vita quadagesimali,

fimali, & in Societate IESV Professi emittunt votum, quo promittunt se obedientia Pontificis coactos ad Episcopatum admittendum non detestatos audire consilium generalis Societatis, vel eius, quem ad id substituerit. Et affirmatiuam sententiam docet Vasquez in 1.2. disput. 165. cap. 8. num. 89. in fine, & quoad Episcopos docet Laurentius de Peyrinis in priuil. Minim. tom. 3. cap. 14. nu. 3. ergo idem dicendum est de Cardinalibus.

2. Sed ego contrariam sententiam probabilem esse puto, quam tuetur Sanchez in summa tom. 2. lib. 6. cap. 6. num. 34. in 2. o. num. 15. quia ad ista vota non tenentur Religiosi ad Episcopatum assumpti; ergo neque ad Cardinalatum promoti. Vide me ipsum in tract. Miscell. ubi hanc sententiam contra Peyrinum quoad Episcopos tenui, & nunc idem quoad Cardinales sentio, quos ex Minimorum Ordine assumptos probabiliter puto statim esse solutos à voto vitæ quadragesimalis.

RESOL. LXXXVI.

An Cardinales Religiosi, si deponant habitum sue Religionis, incurrant excommunicationem? Idem inferitur de Episcopis Religiosis? Ex part. 5. tr. 2. Resol. 66.

§. 1. Respondeo Cardinales teneri portare habitum suæ Religionis, vt ex multis tenet Suarez de Relig. tom. 4. lib. 3. cap. 19. num. 4. & Pacianus vol. 1. conf. 132. num. 39. & 40. Difficultas est, an si illum dimittant, incurrant excommunicationem latam in cap. ne Clerici, vel Monachi in 6. & videtur affirmatiuè respondendum ex principio sapientis dicto, quia Episcopi id facientes in excommunicationem incurrent, vt tradit Riminaldus vol. 1. conf. 6. nu. 7. Pacianus vbi supra num. 42. Maiolus de irregular. lib. 2. cap. 1. n. 11. Surtus de aliment. tit. 8. priuileg. 79. num. 10. & alij. Ergo idem dicendum est de Cardinalibus.

2. Sed ego contrariæ sententiæ adhaereo, quam docet Sanchez in summa tom. 2. lib. 6. cap. 6. n. 54. in 2. o. n. 21. & Barbosa de iure Eccles. lib. 1. cap. 3. n. 25. & Lezzana in qq. canon. cap. 17. n. 9. quia Religiosi Episcopi id facientes non incurunt in excommunicationem; ergo neque Cardinales; quod Episcopi verò habitum suæ Religionis deponentes non incurunt dictam excommunicationem, probatur, quia nullo iure est excommunicatio indicta Monacho, qui prætextu Episcopalis dignitatis habitum dimittit, & Episcopalem induit, quia textus ille excommunicans clare loquitur de Religioso sub Abbatis obedientia manente, eiusque regulis astricto, atque ita eam rationem reddit, ne detur Monachis materia vagandi dimisso habitu, eo quod à nemine cognoscuntur, quæ in Episcopo Religioso deficiunt, vt potè qui non est sub regulæ obedientia, & induens Episcopalem habitum minus aptus erit ad euagandum, & ita hanc sententiam loquens de Episcopis tenet etiam Rodriguez in qq. regul. tom. 2. q. 58. art. 3. Tappia in amb. in gregr. ver. suæ. cap. 6. num. 61. C. de sacros. Eccles. Lopez de Texeda tom. 1. lib. 2. tract. 1. contr. 2. num. 14. & alij.

RESOL. LXXXVII.

An Cardinalis Religiosus possit esse compater in Baptismo, & Confirmatione? Idem dicendum est de Episcopis Religiosis? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 67.

§. 1. Quamuis Imola in Clem. 1. n. 2. de statu Monach. dicat posse licere Episcopis hanc compaternitatem non suscipiendo, sed baptizando; vnde idem videtur dicendum de Cardinalibus: tamen ego puto absolute posse Episcopos & Cardinales tenere in Baptismo, & sic eam compaternitatem contrahere, & patet exemplo Gregorij, qui ex Religione promotus ad Cardinalatum factus est Mauritij Imperatoris compater, & ita de Episcopis docet Rodriguez in qq. regul. tom. 2. quest. 58. art. 3. Barbosa de officio Parochi, cap. 18. nu. 32. & de Cardinalibus idem Barbosa in iure Eccles. lib. 1. cap. 3. num. 26. Sanchez in summa, tom. 2. lib. 6. cap. 6. num. 34. & ratio est, quia in Episcopis, & Cardinalibus non subest familiaritatis nimia periculum, & inde incontinentiæ, ex quo Canones hoc officium facere Religiosis prohibuerunt.

RESOL. LXXXVIII.

An Cardinales ex licentia Summi Pontificis possint testari de bonis perceptis Cardinalitii Galeri? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 50.

§. 1. Negat Barbatia de Card. q. 4. num. 7. vbi sic ait. Si quaeritur vtrum Papa possit concedere potestatem testandi Cardinalibus de rebus quæstis intuitu Cardinalatus, & videtur dicendum, quod potest haberi, habet enim potestatem supra ius posituum. c. in motuit. de elect. cap. proposuit. de concess. prob. cum similib. Sed iura positiua prohibuerunt Clericos, Sacerdotes, Episcopos, Cardinales, & similes posse testari de rebus quæstis ab Ecclesia: ergo Papa potuit circa illa iura dispositiua dispensare, & propter hoc seruatur communis moderna obseruantia, in quo videmus Summum Pontificem concedere huiusmodi potestatem. Aut quaeritur, vtrum Papa possit concedere potestatem Cardinalibus testandi super rebus quæstis ex Cardinalatu, relinquendo illas extraneis, & præferendo eos Ecclesiæ, & tunc si hoc facere potest, ipse Deus iudex, qui omnia nouit, iuxta illud: Nouit ille, qui nihil ignorat. c. noui. de iudic. sub iudic. tamen in decisione sanctæ matris Ecclesiæ: & pondera etiam, quia licet Papa concedat facultatem testandi Cardinalibus de rebus quæstis intuitu Cardinalatus; debet restringi, & limitari illa potestas, videlicet ad bonè meritos, vt superius in præcedenti quaestione dixi, vel ad pias causas, seu ad elemosynas.

2. Verum his non obstantibus affirmatiuam sententiam docet Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 3. quest. 6. quia hæc bona Cardinalibus non dantur ratione Ecclesiæ vel beneficij Ecclesiastici, sed simpliciter ratione muneris & officij, quo apud Pontificem funguntur. Sed in hoc attendenda est consuetudo Romanæ Curie.

RESOL. LXXXIX.

An Cardinales in testamentis gaudeant priuilegio Militum? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 51.

§. 1. Suppono priuilegium militum consistere primo circa formam & solemnitatem testamenti, vt septem testes non requirantur, sed duo solum, vel ad validandum dispositionem, si miles testetur in castris extra confictum belli, vel ad verificandum scripturam militis testamentum facientis in confictu belli, vt superius dictum est. Secundo circa substantiam & efficaciam dispositionis, quia miles potest decedere

NATI
tributa
X
III
4

decedere pro parte testatus, & pro parte intestatus, l. miles ita, ff. de milit. test. quod paganus non permittitur. Tertio circa personam hæredis instituti, quia potest institui etiam personam incapacem, vt est deportatus, l. neque, §. & deportati, ff. de milit. test. & ita docet Molfesius in sum. tom. 2. tract. 13. cap. 2. num. 59. & alij communiter. Hoc supposito negatiue responder ad propositam quæstionem. Iason in l. quamquam, C. de test. mil. qui ait ideo hoc priuilegium militibus concedi, quia simplices & ignari interpretatione iuris existimantur, quæ quidem ratio in Cardinalibus non viget: ergo, &c.

2. Sed his minime suffragantibus asserunt DD. Cardinales habere priuilegium testandi iure militari, & ita docet Albanus de Cardinal. quæst. 42. §. secundo principaliter, vbi pro hac sententia citat Baldum. Idem docet Manfredus de Cardinal. decis. 221. & Zechius de Republ. Christ. tit. 3. de Cardin. n. 9. prinil. 11. cum Gratiano in disceptat. tom. 2. cap. 3. 12. n. 11. Germonio de sacra immun. lib. 3. c. 6. n. 66. & Bagno de S. R. E. dignitatibus, tr. 11. fol. 182.

RESOL. XC.

An Cardinales testantes ex facultate Pontificis teneantur adhibere formam iuris Civilis, aut Canonici? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 52.

§. 1. **A**D hoc dubium respondet Azorius tom. 2. lib. 5. cap. 5. 9. 7. facultatem dictam intelligi, vt testari queat seruatis, quæ Canonico iure, non civili, præscribuntur, & quia ius Canoniceum, vt patet ex cap. cum esset, & cap. relatum, de testam. solum requirit duos, aut tres testes, ideo testamentum subsistit factum à Cardinali duobus, aut tribus testibus adhibitis, quantum iure civili septem requirantur. Testamenta Cardinalium Romani Pontificis cõsensu facta iuxta Canones, non iuxta leges civiles metiri debemus. Hæc Azorius, qui malè pro contraria sententia citat Barbatiam de Card. 9. 4. n. 9. vt legenti patet, aperte docet Cardinales testantes ex facultate Papa validè testari cum formulis iuris Canonici quod etiam nouissimè docet Bagnus de dignit. Cardinalium S. R. E. tract. 11. fol. 180.

2. Non desinam tamen hic adnotare ea, quæ circa præsens dubium notat Germonius tract. de indult. Cardinal. §. quod tu Romanum. n. 22. vbi sic ait. Inanis redditur illa quæstio, an si Papa concedat Cardinali testandi facultatem, hæc facultas accipi debeat, prout ius civile disponit, aut prout Pontificium. In qua sanè controuersia mihi tempus conterere videntur interpretes nostri, quos citat & sequitur Andreas Barbatia in dicta quæst. 4. num. 7. ver. sed potest quispiam, vsque ad finem, nam si verum est, vt est vero verius, Cardinales posse de rebus propriis, patrimonialibus inquam, & ex proprio acquisitis, vel ab amicis, & affinis intuitu personæ, non æquè dignitatis relictis liberè disponere, si verum quoque est, prout est, Principem concedendo testandi facultatem alicui videri concedere, quod ille non habet, videtur Pontifex maximus Cardinali concedere, vt testari possit de acquisitis ex fructibus rerum Ecclesiasticarum, quæ sanè bona regulantur, vt nemo nescit, secundum Pontificias dispositiones, non autem Cæsareas constitutiones. Atqui iure Pontificio cautum est, vt videas in cap. cum esset, cap. relatum 1. vbi omnes notant, de test. subsistere testamentum, in quo duo tantum, vel tres fuerint adhibiti testes, cum septem iure civili esse debeant. Vnde in ea sum sententia, vt existimem facultatem testandi Cardinali

concessam, non de solemnitatibus intelligi debere, sed de dispositione bonorum, de quibus alias ipse testari non poterat, etsi idem Barbatia parum cautè post Salicetum putauerit in d. quæst. 4. num. 9. Cardinalem hac facultate habita quoad solemnitatem testamenti non teneri testes adhibere, licèt teneatur quoad probationem, quæ quidem solutio absurda non videtur in eo, qui cum liberè habeat testamenti factionem, facultatem testandi à Principe obtinet, quia licèt tunc possit omittere solemnitates, præcipue quoad numerum testium de iure communi necessariorum, rectius tamen fecerit si propter pleniorum probationem eos adhibuerit, ne in falsitatis discrimen veniat testamentum. Hucusque Germonius.

RESOL. XCI.

An facultas concessa Cardinalibus testandi intelligatur pro prima vice? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 53.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Cucchus in inst. Can. lib. 2. tit. 4. num. 90. & Zechius de Republ. Christ. tit. 3. de Card. num. 9. prinil. 8. vbi sic ait. Solet à Pontificibus Cardinalibus concedi, vt de fructibus dicitur l. ex beneficiis quæstus testari possint, quæ tamen licentia facta primo testamento extinguitur. Ita ille, qui pro sua sententia citat Decium conf. 52. & Socium iuniorem lib. 1. consil. 89. & ita licentia vt aliquis monasterium Monialium ingrediatur, vel vt ad urbem accedat, intelligenda est vt semel tantum introeat, vel in Urbem veniat.

2. Verum mihi contraria sententia placet, quam loquens in terminis de Cardinalibus docet Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 3. quæst. 10. vbi ex multis docet facultatem testandi ad primum testamentum non expirare, non enim est idem iuris de testamento quod de aliis rebus, nam testamentum non nisi morte testatoris confirmatur, & hominis voluntas vltima non est ante mortem, vt cætera primo actu perficiuntur.

RESOL. XCII.

An licentia concessa Cardinalibus testandi expiret mortuo Pontifice, qui illam concessit? Et an Pontifex possit concedere facultatem testandi non solum in pios vsus, sed etiam in quoslibet, dummodo liciti sint, & honesti? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 54.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Cucchus in inst. can. lib. 1. tit. 4. n. 90. & Zechius de Rep. Christ. tit. 3. de Cardinal. num. 9. prinil. 8. vbi sic ait. Solet à Pontificibus concedi Cardinalibus vt de fructibus ex beneficiis quæstus testari possint, quæ tamen licentia extinguitur mortuo concedente testamento non facto. Sic ille, qui citat pro hac sententia iuniorem lib. 1. conf. 89. num. 33. & ratio est, quia est facultas ad actum odiosum, & iuri communi repugnantem.

2. Sed ego contrariam sententiam teneo, quia cum testamentum vim non habeat, nisi post testantis mortem, illi, cui testandi licentia concessa est, imputari nequit concedente superflite eum testatum non fuisse, si quidem longiorem vitam adeptus est, quam is, qui facultatem concessit, & ea facultas pro tempore mortis, à quo debet testamentum vim habere, deseruit potissimum, & ita docet mutans sententiam, Couarruias in c. cum in officiis, n. 8. de testam. in 2. edit. Gutierrez

Cattierrez in 99. pract. lib. 2. q. 75. n. 1. & seq. Burfatus vol. 1. conf. 30. Henriquez lib. 7. cap. 21. num. 6. Molina de iustitia. tom. 1. ar. 2. d. 57. 141 & alij, quos citat & sequitur Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 8. disp. 28. n. 82. & hanc sententiam loquens in terminis de licentia data Cardinalibus testandi, tenet Megalium in promp. tur. ver. Cardinalis, n. 10.

3. Notandum est tamen hic obiter contra Barbariam de Cardin. q. 4. & Nauarrum de redd. Eccles. q. 3. posse Pontificem concedere facultatem testandi Cardinalibus non solum in pios vsus, sed etiam in quolibet, dummodo liciti sint, & honesti, & Pontifex tales licentias se concedere consuevit, Ita Azor, tom. 2. lib. 4. c. 3. q. 12. & Bagnus de S. R. E. dignitatibus. ar. 11. fol. 180.

RESOL. XCIII.

Notabilia quedam de Cardinalibus ex Sacra Rota Decisionibus in quibus fuisse tractatur collecta? Ex p. 5. tr. 2. Ref. 97.

I. AN vniri possint beneficia reseruata de tempore vnionis, si fiat vnio à Cardinali habente Indultum, Rota coram Caualecio decif. 628. num. 3.

II. Indulta Cardinali concessa, an capiant beneficia electiua? Rota coram Puteo lib. 3. decif. 190.

III. Indultum Cardinalis quando non capiat vacationem? ibidem lib. 3. dec. 13.

IV. Indulta Cardinalium an respiciant beneficia de nouo erecta? ibidem lib. 2. decif. 194.

V. Indultum Cardinalis quod cessantibus commendis & vnionibus providere possit, quomodo intelligatur? ibidem lib. 3. decif. 13.

VI. An Cardinales subiaceant Regulæ de publicandis resignationibus? ibidem lib. 1. dec. 189.

VII. Derogatio Indulti Cardinalis ordinarij non datur nisi expresse dicatur, ibidem lib. 2. dec. 412.

VIII. Derogatio Indulti Cardinalis an intelligatur de Indulto Cardinalis extraordinario, non autem Cardinali concessio? ibidem lib. 3. decif. 93.

IX. Auditores Cardinalium quando & quomodo possint seruari terminos? ibidem lib. 2. dec. 17.

X. Cardinalium dicto quando credatur? Rota coram Scraphino tom. 1. decif. 354. n. 12. & decif. 142. num. 1.

XI. Cardinales non ligantur dispositione Extravaag. Immuta, & possunt etiam ante adeptam possessionem, Episcopatus beneficia conferre. ibid. tom. 2. decif. 1144. n. 3.

XII. Cardinalis Vicecancellarius, vel Cameraarius vel Penitentiarius non sortiuntur aliquam prerogatiuam in iis, quæ spectant ad officium Cardinalium in eorum Collegio. ibidem decif. 716. num. 6.

XIII. Cardinales sunt familiares Papæ, & non commensales, non veniunt appellatione Officialium, nec in generali dispositione, veniunt tamen in fauorabilibus, etiam in præiudicium concedentis, Rota coram Crescentio decif. 3. n. 12. & 3.

XIV. Cardinales milites Religionis Ierosolimitanæ non sunt exempti ab oneribus impositis Commendis ab eisdem. Rota coram Mantica decif. 230. n. 8.

XV. Cardinales sunt exempti ab oneribus impositis & imponendis pensionibus, quæ eis à Pontifice conceduntur. ibidem n. 7.

XVI. Cardinalium literæ priuatæ non probant.

Tom. I. X.

Rota coram Casare de Grassis decif. 172. num. 12.

XVII. Literæ missiue Cardinalis nepotis Papæ, & Superintendententis loquentes de omnibus beneficiis extenduntur ad Canonicatus in Collegiata, & quare & quando derogent Breui Pontificio. ibid. decif. 112.

XVIII. Cardinalis potest nolle vti Indulto, sed magis vti mensibus Ordinariorum. Rota coram Achille de Grassis dec. 407.

XIX. Cardinalibus sex menses dati ad resignandum beneficium minoris valoris 200. currunt à die prouisionis, non autem à die habitæ possessionis. ibid. decif. 1.

XX. Regula modificatoria Indultorum Cardinalium absentibus durantiis expectatiuis, vt habeant tantum alternatos menses, procedit tam in Cardinalibus, qui semper fuissent absentes, quam in his, qui à principio præsentibus, postea cœperunt abesse. ibid. decif. 410.

XXI. Cardinalis non inhihet alteri Cardinali. Rota in antiquis decision. 31. de dolo & contum.

XXII. Cardinalibus obreuerentiam non inhihetur. ibidem decif. 25.

XXIII. Cardinales non gaudent Indulto, qui nunquam fuerunt in Curia. Rota in decisionibus nouissimis part. 3. lib. 3. decision. 1953.

XXIV. Cardinalis acceptans beneficium ita vt gratia familiaris non possit canonizari, cui ex fauore fuit postea beneficium collatum, non nocet per gesta à se ante præstitum consensum dicto familiari, ibid. decif. 338. n. 2.

XXV. Cardinalis gratia obtenta ius suum à se sine consensu Papæ abdicare non potest. ibid. decif. 358. num. 3.

XXVI. Cardinalium familiares descripti in matricula, si inter eos non reperiatur descriptus, qui se dicit familiarem, an ob id non sit habendus pro familiari. ibidem decision. 416. n. 2.

XXVII. Cardinalis titularis habet de iure ius conferendi in sua Ecclesia hæc tamen iuris assistentia non sufficit ad manutationem, quando probatur alium esse in possessione. Rota apud Farinacium decif. 423. n. 3.

XXVIII. Indultum conferendi in mensibus reseruatis non suffragatur vbi Episcopus est Cardinalis, quia tunc nulli sunt menses reseruati. Rota coram Ludouiso decision. 91. n. 1.

XXIX. Indultum concessum alicui Cardinali intra alienam diocesim, non comprehendit beneficia spectantia ad collationem ordinarij. ibidem decif. 295. n. 8. & hoc est ita verum, vt etiam si sedes Episcopalis vacaret, dum vacat beneficium in mense Ordinarij non potest Cardinalis illud conferre. ibidem, & Rota dec. 442. diuers. Alia etiam priuilegia Cardinalium ex sacra Rota decreta videbis apud Ricciū part. 1. collect. 120. Et ne deseras in casu contingenti etiam videre duas magistrales decisiones Rotæ apud posthumas Farinacij tom. 2. decision. 403. & tom. 1. decision. 464. vbi exactè explicatur, quando, quomodo, & ex quibus censetur probata familiaritas Cardinalium ad effectum reseruatiōis. Et hæc dicta sufficiant circa præsentem tractatum de sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus.

M m Subsequuntur

Subsequuntur omnes Resolutiones
de Collocutionibus & Scriptio-
nibus vetitis tempore Conclavis,
Ex duodecima parte R. P. Dia-
na in eius secundo Tractatu.

RESOL. XCIV.

An Cardinales loquentes cum aliis existentibus extra Conclauem de rebus ad electionem pertinentibus, incidunt in censuram Papa reservatam?

Et negatiue respondetur?

Et notatur, quod contra colloquentes palam Cardinalibus nulla est pena lata sententia, sed contra secreto loquentes. Ex part. 12. tract. 2. Resol. 1.

§. 1. **R**ESPONDENT aliqui negatiue, quia in Cap. ubi periculum de elect. in 6. sic habetur. Nulli fas sit ipsis Cardinalibus, vel eorum alicui nuncium mittere, vel scripturam: qui vero contra fecerit scripturam mittendo, vel nuncium, aut cum aliquo illorum secreta loquendo, ipso facto, sententiam excommunicationis incurrat: ita ibi. In quibus verbis ut patet, solum excommunicantur ad Cardinales in Conclauis existentibus scripturam, vel nunciu mittentes. Ergo mittentes a Cardinalibus distinguuntur: maxime cum in verbis antecedentibus dixerit Pontifex nulli ad eosdem Cardinales aditus pateat. Ergo personae extra Conclauem existentes, sunt quae huic excommunicationi subiiciuntur, non autem qui intra Conclauem existunt. Itaque haec excommunicatio non comprehendit ipsos Cardinales, sed nuncium, vel scripturas mittentes, vel secreto alloquentes. Ita docet. Caietan. verb. Excommunicatio cap. 55. Sayrus libr. 3. capite 35. numero 3. Filliucius tractatu 14. cap. 4. quaestione 2. numero 54. Suarez disp. 23. sect. 4. num. 2. Bonacina tom. 3. de censur. disp. 2. quaest. 2. punct. 34. num. 6. Castrus Palaus tom. 6. disp. 3. punct. 31. num. 1. Sed quid dicendum in terminis Bullae Pij IV. respondeo etiam negatiue; nam Pontifex ibi sic ait. Clauso Conclauis, nulli ad colloquium, etiam extra portam Conclauis, etiam Principum Oratores, nisi ex magna, & urgenti causa a maiori parte Collegij approbata admittantur. In quibus verbis, ut patet, nulla imponitur excommunicatio Cardinalibus propter locutionem, vnde Castrus Palaus ubi supra num. 1. in fine, sic ait. Aduerte in fine huius Constitutionis Gregorij, Pij IV. in Bulla eiusdem incipiente. In eligendis Ecclesiarum Praelatis, excommunicationem sibi reservatam profert adversus quoscunque etiam Cardinales, qui litteras, aut cuiusvis generis scripta nuncium vel notam, aut signum miserint ad eos, qui in Conclauis fuerint, vel e contra e Conclauis ad eos, qui foris fuerint, & adversus quoscunque has litteras, scripta, nuncium, vel notam recipientes. Ex quo iam dubitare non licet quocunque modo littera, vel nuncius mittatur, siue secreta siue publice, sub hac excommunicatione comprehendendi: neque etiam dubitare licet comprehendendi Cardinales. Ob locutionem autem praesenti Constitutione Pij IV. excommunicatio non iniungitur; bene tamen in dicto capite ubi periculum. Ita ille. Et punct. 29. numero 6. Sic etiam asserit. In Bulla Pij IV. in ordine 63. edita. Anno 1562. cu-

ius initium est, In eligendis Ecclesiarum Praelatis, Pontifex sub excommunicatione ipsi reservata prohibet litteras aut cuiusvis generis scripta ad eos qui in Conclauis erunt seu nuncium, vel notam, aut signum mittere, aut recipere, aut e contra, e Conclauis ad eos qui foris erunt. Insuperque prohibet, & si non sub excommunicatione, ut clauso Conclauis ad colloquia etiam extra portam Conclauis, etiam Principum Oratores, nisi ex magna, & urgenti causa a maiori parte Collegij approbata admittantur. Haec Palaus. Itaque dicendum est Pium IV. ad confirmationem eorum, quae disposuerat Gregor. X. in d. capite ubi periculum addidisse excommunicationem Papae reservatam, non solum contra scribentes extra Conclauem intra Conclauem, ut fecerat Gregorius, sed etiam Cardinales recipientes litteras, & illas scribentes ex Conclauis ad alios extra Conclauem. Prohibuit etiam Collocutiones, sed non cum poena excommunicationis; & ita haec sententiam praeter Palaum ubi supra in terminis Bullae Pij IV. docet Bonacina como tercio, disputatione 2. quaestione 2. punct. 34. numero 9. ubi loquendo de differentia inter Constitutionem Pij IV. & capite ubi periculum, sic asserit; Patet differentia inter istam, & praecedentem Excommunicationem. Primo, quod ista est reservata Summo Pontifici, illa nequaquam. Secundo, in ista non solum prohibitum est mittere litteras, scripta, & signa, verum etiam illa recipere: illa vero non imponitur excommunicatio recipientibus. Tertio in illa prohibitum est sub excommunicatione secreta loqui, in hac vero Constitutione prohibitum quidem est, sed non sub censura. Haec Bonacina, cui etiam adde Iosephum Gibalinum in Synopsi censurarum verbo Electio numero 6.

2. Itaque dicendum est, in dicta Constitutione non inueniri censuram latam reservatam contra colloquentes, sed contra scribentes ex Conclauis ad alios existentes extra Conclauem, vel scribentes Cardinalibus, vel aliis existentibus in Conclauis.

3. Et tandem non deferam hic apponere verba Patris Thesauri in praxi de poenis par. 2. verb. Conclauem, capite 2. §. Item Pius. ubi sic ait, Nota quod contra colloquentes palam Cardinalibus nulla est poena lata sententia, ex praedictis, Itaque solum ij, qui secreta loquuntur cum Cardinalibus in conclauis existentibus incurrant excommunicationem non reservatam: ipsi autem Cardinales secreta loquentes cum aduenientibus, non incurunt ullam censuram. Ita Thesaurus.

RESOL. XCV.

Rationes pro affirmatiua sententia adducuntur, sed negatiua firmatur?

Et docetur, quod mens legis magis est attendenda, quam verba?

Et explanatur legem poenalem extendendam esse ad alium casum, quando militat eadem ratio.

Et quod in his, quae per rationem legis comprehenduntur, non dicitur fieri interpretatio extensiva, sed comprehensiva? Ex part. 12. tract. 2. Resolut. 2.

§. 1. **S**ed his non obstantibus affirmatiua sententiam aliqui satis probabilem existimabunt, nempe Cardinales non solum mittentes litteras, & nuncium ad alios extra Conclauem existentes, sed etiam cum ipsis colloquentes in censuram referuntur Pij IV. incidere.

2. Probatum

2. Probatur Primò hæc opinio, quia legis mens magis est attendenda, quam verba, vt patet ex *l. feri- res, ff. de legib. non aliter, ff. de legat. 3. l. nominis, & rei, §. verbum ex legibus, ff. de verb. signific. & tenet Suedus decif. 35. numero 14. Ferrer, in *Constit. Catal. Gloss. 4. num. 66.* vnde Bartholomæus Humada in *schol. ad Glossam, Lopez l. 57. tit. 5. part. 1. gloss. 2. numero 7.* docet ex Baldo in dicta *l. feri,* quod non solum recedere debemus à verbis legis, & seruare mentem, vbi est expressa, sed etiam vbi mens, seu ratio non est expressa, sed certum est Summum Pontificem Pium IV. in dicta Constitutione aliam non habuisse mentem ac finem, quam ob solam Pontificis electionem Cardinales ab omni communicatione cum aliis extra Conclauem se abstinerent, vnde prohibuit sub censura sibi seruata ad eos mittere licteras, nuncium, &c. Ergo quanto magis dicendum voluisse Cardinalibus prohibere colloquutionem cum Rege, & sic supradictis, cum lingua magis vrgeat, & vim habeat, quam calamus.*

3. Quam probatur, & confirmatur hæc opinio, quia in Bulla Pij IV. §. *Clauis & §. litteras* versantur, & respiciunt vnã eandemque materiam, videlicet remotionem ab omni communicatione cum existentibus extra Conclauem, prohibendo colloquutionem, litteras, mandata, notas, signa, ergo licet materialiter videantur duo §§. distincti, sunt tamen formaliter vnus, & idem, & idem in *Rubr. §. litteras* dicitur *Clauis Conclauis litteras, & signa similiter prohibentur.* Nota dictionem *similiter*, quæ est repetitiua, vt obseruat Ruinus *conf. 169. numero 2. vol. 2. & Surdus decif. 88. num. 15.* Vnde inducete dispositionem similem præcedenti, dixit Sacra Rota coram Seraphino *rom. 2. decif. 1384. num. 1.* Ergo censura lata in dicto §. *litteras* cadit etiam, & includit antecedentem §. *Clauis*, & ideo non solum mittentes, & recipientes litteras, vel scripturas, sed etiam colloquentes cum his qui extra Conclauem existunt de rebus pertinentibus ad Electionem, in excommunicationem incidere dicendum erit, cum vtroque par sit ratio, vt statim videbimus, & alioquin contra Regulam *cum quis de regulis iuris* in 6. quod vna via denegatur, altera concederetur, vnde Petr. Peckius in dictam Regulam sic ait. *Quoniam in omnibus dispositionibus, & publicis, & priuatis scripturæ sententiæ, & menti cedere æquum est, cum ratio legis lex sit, & non legis verba captanda sint, sed legislatoris intentio spectari debeat, optima sane ratione constitutum fuit, quod cum quid alicui vna via per legem prohiberetur ad id alia via, sub velamento, & prætextu verborum, contra legis mentem admitti non debet.* Ita ille Cui adde Varnesium *vol. 2. consil. 459. num. 2. Vela dist. 10. num. 59. Sesse decif. 28. num. 11. Larrea Decif. Granat. 1. num. 45. lib. 1. Sanchez de matrim. lib. 10. disp. 8. num. 20.* & alij afferentes absurdum esse, quod vna via denegatur altera concedere: Sed hoc eueniret in casu nostro, nam ad euitandam omnimodam communicationem cum aliis extra Conclauem denegarentur sub censura latæ sententiæ scripturæ, & mandata per nuncium, sed concederentur sine incurfu censurarum colloquia.

4. Probatur tertio, quia non pauci, nec contentemendi, imò magni nominis Doctores asserunt etiam legem pœnalem extendendam esse ad alium casum, quando militat eadem ratio & ita per Textum in *l. 2. vers. si Curatores, ff. ad Tertull. & in cap. si postquam, cum gloss. de elect. in 6. docet Alphonsus Modicius in §. *lex est insti. de iur. gent. dub. 54. numero 1.* Quia, vbi est eadem ratio, & omnimoda similitudo, debet esse eadem iuris dispositio, etiam in pœnalibus: quia tunc non dicitur fieri extensio, sed quedam declaratio, vt notat *Gloss. singularis in cap. 1. in verb. Italia de temp. ordinand. lib. 6.* quam pro singulari commendat Panormitanus in *cap. nihil columna, antepenult. de elect. & in cap. fin. columna. 2. de rescript.* Et hæc omnia latè firmat ex Neotericis Gutierrez *pract. 99. lib. 3. quest. 17. num. 83.* vbi probat, quod in quacunque materia sumus, vbi habet locum ratio legis, ibi quoque locum debet habere ipsa lex *l. illud, ff. ad l. Aquiliam. l. à Titio, cum similibus, ff. de verb. obligationibus. Mantie. de coniecturis vltimarum voluntatum lib. 2. cap. 11. num. 20. Tiraquell. de causis cessantibus part. 1. num. 151. Becc. conf. 89. num. 10. Decian. conf. 76. num. 10. lib. 2. Mascard. de probat. concl. 1162. num. 4. & prius conclus. 312. num. 9. Adde Barb. consil. 10. numero 11. 12. & 19. lib. 2.* Hinc est, quod in his quæ per rationem legis comprehenduntur non dicitur fieri interpretatio extensiuæ, sed comprehensiuæ, Rolandus à Valle *conf. 27. num. 6. cum segg. lib. 1. Molina lib. 1. de Hispan. primogen. cap. 5. num. 12.* Vnde in tali casu non dicitur lex extendi, sed includi ille casus sub eiusdem legis dispositione, latè Crauer, de *Antiquis. temp. 4. part. princip. in princip. num. 91.* cum sequentibus & Parisius *conf. 22. numero 20. lib. 2.* quibus adde Antonium Frances in *Pastor. Regul. part. 2. quest. 10. num. 52.* Ergo cum ex supradictis pateat ex identitate rationis legem pœnalem esse extendendam, à fortiori dicendum est in casu nostro Constitutionem Pij IV. contra Cardinales, mittentes, litteras, & nuncium extra Conclauem ad alios, extendendam esse ad Cardinales cum ipsis colloquentes, nam in hoc casu militat eadem, imò maior ratio: vnde ex superius allatis patet opinio hæc affirmatiuam cui ego ad hæc Eminentissimis DD. Cardinalibus confulerem, esse satis probabilem. Illa tamen non obstante, existimo opinionem negatiuam Castri Palai, & Bonacinz non carere probabilitate, & ideo illam sequentes non damnarem. Nam in materia, censurarum respicitur communiter à Doctoribus argumentum à simili, vt notat Amicus in *Curs. Theologic. tom. 7. disputatione 31. sect. 3. numero 58. & alij* imò & à fortiori, vnde verba interpretanda sunt, vt iacent, & sonant. * Pœnetenim, ad alios casus non sunt extendendæ, sed restringendæ, *l. factum cuique, §. in pœnalibus, ff. de Reg. iur. capite in pœnis eodem tit. in 6. docet Surdus de aliment. tit. 1. questione 51. numero 12. Burgos de Paz. conf. 8. numero 2.* etiam si extensio efficeretur ex similitudine rationis, vt docet Gironda de *privileg. explicat. numero 540. Ducnas Regul. 281.* cum aliis communiter. Ergo, cum Pius IV. fulminauerit sententiam excommunicationis contra Cardinales mittentes, & recipientes litteras, nuncium, &c. non est extendenda ad colloquentes, nam, si istos voluisset comprehendere, expressisset, vt fecit, contra mittentes, & recipientes litteras. Ergo dum non expressit, comprehendere non voluit, quia vt diximus, si voluisset expressisset *leg. vnica, cap. fin. autem, C. de caduc. tollen. cap. 2. de transf. Prælat. Tiraquellus in leg. si vnquam, verb. libertis, numero 3. C. de renocan. donat. Surdus conf. 88. numero 4. Gutierrez Pract. 99. lib. 3. quest. 22. numero 7. & alij.* Sed si aliquis veller stare in hac opinione quod Cardinales loquentes de rebus pertinentibus ad Electionem non incidant in censuram Papæ seruata, restat videre an saltem Cardinales in tali casu peccent mortaliter.*

Ref. 62. §. i. in fine, & in aliis eius annotat. & in rom. 5. tr. 1. Ref. 90. §. 2. & vlt. & ibi in tr. 3. Ref. 34. §. Nec valer. ad medium, & ibidem in tr. 9. Ref. 35. §. 1. & in Ref. 55. §. Adde, & in Ref. 78. §. 1. & 2. & ibi in tr. 10. Ref. 122. §. 2. ad medium, vers. Vnde, & in tom. 6. tr. 1. Ref. 79. & in to. 7. tr. 1. R. 1. §. Hæc paulo post initio, à vers. tamen lex. Et pro interpretatione comprehensionis, & non extensiuæ contenta in hoc textu late sup. in tr. 1. Ref. 128. §. Probatur tertio, ad medium, à vers. Hinc est, & in to. 2. tr. 1. Ref. 179. §. 2. ante medium, & in tom. 3. tr. 2. Ref. 47. §. Et hæc ante medium, vers. nec dicitur extensio, & in to. 7. tr. 1. Ref. 1. §. Nec obstat primo, ad medium, à vers. Et in tali casu, in Ref. 3. §. 1. prope finem, & in Ref. 304. §. Confirmatur, & in Ref. 313. §. Sed hæc à lin. 5. * Sup. hæc pœna in omnibus Ref. & §§. not. primæ huius §.

hoc hoc la. supra in Ref. 1. Pro- cap. si postquam, cum gloss. de elect. in 6. docet Alphonsus Modicius in §. *lex est insti. de iur. gent. dub. 54. numero 1.* Quia, vbi est eadem ratio, & omnimoda similitudo, debet esse eadem iuris dispositio, etiam in pœnalibus: quia tunc non dicitur fieri extensio, sed quedam declaratio, vt notat *Gloss. singularis in cap. 1. in verb. Italia de temp. ordinand. lib. 6.* quam pro singulari commendat Panormitanus in *cap. nihil columna, antepenult. de elect. & in cap. fin. columna. 2. de rescript.* Et hæc omnia latè firmat ex Neotericis Gutierrez *pract. 99. lib. 3. quest. 17. num. 83.* vbi probat, quod in quacunque materia sumus, vbi habet locum ratio legis, ibi quoque locum debet habere ipsa lex *l. illud, ff. ad l. Aquiliam. l. à Titio, cum similibus, ff. de verb. obligationibus. Mantie. de coniecturis vltimarum voluntatum lib. 2. cap. 11. num. 20. Tiraquell. de causis cessantibus part. 1. num. 151. Becc. conf. 89. num. 10. Decian. conf. 76. num. 10. lib. 2. Mascard. de probat. concl. 1162. num. 4. & prius conclus. 312. num. 9. Adde Barb. consil. 10. numero 11. 12. & 19. lib. 2.* Hinc est, quod in his quæ per rationem legis comprehenduntur non dicitur fieri interpretatio extensiuæ, sed comprehensiuæ, Rolandus à Valle *conf. 27. num. 6. cum segg. lib. 1. Molina lib. 1. de Hispan. primogen. cap. 5. num. 12.* Vnde in tali casu non dicitur lex extendi, sed includi ille casus sub eiusdem legis dispositione, latè Crauer, de *Antiquis. temp. 4. part. princip. in princip. num. 91.* cum sequentibus & Parisius *conf. 22. numero 20. lib. 2.* quibus adde Antonium Frances in *Pastor. Regul. part. 2. quest. 10. num. 52.* Ergo cum ex supradictis pateat ex identitate rationis legem pœnalem esse extendendam, à fortiori dicendum est in casu nostro Constitutionem Pij IV. contra Cardinales, mittentes, litteras, & nuncium extra Conclauem ad alios, extendendam esse ad Cardinales cum ipsis colloquentes, nam in hoc casu militat eadem, imò maior ratio: vnde ex superius allatis patet opinio hæc affirmatiuam cui ego ad hæc Eminentissimis DD. Cardinalibus confulerem, esse satis probabilem. Illa tamen non obstante, existimo opinionem negatiuam Castri Palai, & Bonacinz non carere probabilitate, & ideo illam sequentes non damnarem. Nam in materia, censurarum respicitur communiter à Doctoribus argumentum à simili, vt notat Amicus in *Curs. Theologic. tom. 7. disputatione 31. sect. 3. numero 58. & alij* imò & à fortiori, vnde verba interpretanda sunt, vt iacent, & sonant. * Pœnetenim, ad alios casus non sunt extendendæ, sed restringendæ, *l. factum cuique, §. in pœnalibus, ff. de Reg. iur. capite in pœnis eodem tit. in 6. docet Surdus de aliment. tit. 1. questione 51. numero 12. Burgos de Paz. conf. 8. numero 2.* etiam si extensio efficeretur ex similitudine rationis, vt docet Gironda de *privileg. explicat. numero 540. Ducnas Regul. 281.* cum aliis communiter. Ergo, cum Pius IV. fulminauerit sententiam excommunicationis contra Cardinales mittentes, & recipientes litteras, nuncium, &c. non est extendenda ad colloquentes, nam, si istos voluisset comprehendere, expressisset, vt fecit, contra mittentes, & recipientes litteras. Ergo dum non expressit, comprehendere non voluit, quia vt diximus, si voluisset expressisset *leg. vnica, cap. fin. autem, C. de caduc. tollen. cap. 2. de transf. Prælat. Tiraquellus in leg. si vnquam, verb. libertis, numero 3. C. de renocan. donat. Surdus conf. 88. numero 4. Gutierrez Pract. 99. lib. 3. quest. 22. numero 7. & alij.* Sed si aliquis veller stare in hac opinione quod Cardinales loquentes de rebus pertinentibus ad Electionem non incidant in censuram Papæ seruata, restat videre an saltem Cardinales in tali casu peccent mortaliter.

RESOL. XCVI.

An Cardinales loquentes cum aliis existentibus extra Conclauem de rebus pertinentibus ad electionem peccent saltem mortaliter?

Et deducitur, quod si necessitate urgente Sacerdos absque praua confessione celebrauerit, Quam primum confiteatur, & quia sunt verba imperatiua non important praeceptum ad mortale, sed consilium, & adhortationem.

Et docetur, quod consuetudo, & obseruantia subsequens est optima legum interpres? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 3.

^{Sup. hoc latissime in to. 6. tr. 1. Ref. 29. & in multis alijs eius prima not.} §. 1. **N**egatinè prima facie videtur respondendum: nam Pius IV. sic ait. *Clauis Conclauis nulli ad colloquium admittantur* * Quae quidem verba cum sint imperatiua, non inducunt praeceptum aliquod, quia sunt simplicia quaedam verba; Et quando Ius, vel Superior aliquid sub culpa praecipere volunt, fortioribus terminis uti solent. Et ita hanc sententiam generaliter, & absque vlla limitatione docet Bordonus in *cons. regul. tom. 2. resol. 61. quast. 9. nu. 27.* Patrum Thomistarum decus Cardinalis Caietanus 2. 2. *quast. 186. art. 9. circa solut. ad 1.* Castro lib. 1. *deleg. poen. cap. 5. docum. 4.* Salon. 2. 2. *quast. 77. art. 2. centrouers. 8. col. 3. vers. Ex his sequitur.* Carbon. *de legib. lib. 7. diff. 4. ad fin.* Confirmatur haec opinio auctoritate Petri de Ledesma in *Summa Tom. 1. de Eucharist. c. 11. artic. 9. conclus. Villalobos in Summa tom. 1. tract. 7. diff. 37. num. 7.* Tamburin. *opusculo de Commun. cap. 1. §. 6. nu. 49.* Lud. de S. Ioanne *quast. 7. de Eucharist. art. 7. dub. 1. in fin. pag. 264.* Martin. de S. Ioseph. *lib. 1. tract. 7. de Eucharist. num. 19.* asserentium verba Concilij Tridentini *sess. 13. cap. 5.* Quod si necessitate urgente Sacerdos absque praua confessione celebrauerit, quam primum confiteatur, quia sunt verba imperatiua, non important praeceptum ad mortale, sed consilium & adhortationem. Et ad plurimum verba imperatiua, important tantum praeceptum sub veniali, tradunt Nauarrus *cap. 12. num. 49.* Emanuel Sa *verb. lex. num. 6.* Sayrus in *Clauis Regia lib. 3. cap. 7. num. 2. & alij.*

2. His tamen non obstantibus puto affirmatiuam sententiam tenendam esse. Probatur primò, quia supradicta opinio Caietani, & aliorum procedit quando materia non est grauis, sed quando verba imperatiua versantur circa materiam grauem, & quae plurimum interest Reipublicae, tum dicta verba importare praeceptum sub mortali, tradunt communiter Doctores, vt Castros Palaus *tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 9. num. 2.* Vasquez in *1. 2. tom. 2. disp. 178. cap. 3. num. 21.* Sanchez *de matrim. lib. 4. disp. 23. num. 12.* & in *Summa tom. 2. lib. 6. cap. 4. num. 26.* Merolla. *tom. 2. disp. 4. cap. 3. diff. 1. num. 110.* & alij. Quod patet ex Clement. *Exiui, §. item quia, vers. nos itaque de verb. significat.* vbi Pontifex expressè dicit, verba imperatiui nec continere praeceptum, nec ei aequipollere, & statim ex materiae grauitate praeceptum collegit. Sed in nostro casu materia praecipii est in re grauissima, quae importat, & conducit ad bonum vniuersale totius Ecclesiae, videlicet ad liberam, & rectam electionem Summi Pontificis. Ergo verba supradicta Pij IV. licet imperatiua, praeceptum sub mortali continere omnino dicendum est. Et ita interpretata est dicta verba Pij IV. consuetudo, & obseruantia subsequens, quae est optima legum interpres l. *minimè, ff. de legibus l. si de interpretatione, ff. eod. tit. cap. cum de consuetud. Sylluan. conf. 88. num. 27.* Tiraq. *De nobil. capite 10. num. 9.* Afflic.

^{Ad haec obsecro, quod haec duo nomina consuetudo & obseruantia au-}

Neap. *decif. 166. num. 9. & decif. 173. numero 3.* Menoch *conf. 32. numero 44. & conf. 390. num. 21. conf. 577. num. 2. & 3. vol. 3.* Mascard. *de probat. conclus. 1415 numero 10.* Bruno à Sole in *locis commun. verb. consuetudo 6.* Cardof. in *praxi Iudicum, & Aduocat. eod. vob. numero 3.* Cald. Pereira in *l. si curatorem, C. de integr. restit. minor. verb. contractum num. 29.* Beller. *disquis. cleric. p. 1. tit. de Clerico debitore, §. 12.* Mendez à Castro in *praxi Lusit. lib. 2. cap. 1. numero 12.* Camil. Borell. in *Summa omnium decif. tit. 14. numero 88.* Cened. *praetic. & canon. 99. lib. 1. quastione 3. numero 11.* cum alijs, quibus adde Ioannem Praepositum in *cap. 2. num. 14.* & Amicum in *Curso Theolog. tom. 5. disp. 5. sect. 8. num. 204.* asserentes, obligationem ad mortale solo verbo imperatiuo declarare praxim, & consuetudinem. Et ideo loquentes de verbis imperatiuis asserunt plures standum esse consuetudini acceptanti, & intelligenti ea verba. Si enim ita explicuit tanquam verba praecipii, continebunt praeceptum; si verò tanquam verba consilij continebunt consilium. Vbi autem consuetudo nihil explicuit, spectandam esse materiam, & si ea magni ponderis, & necessitatis sit, & ita verisimile sit, eam sic à superiore ponderatam, continebunt praeceptum; seorsum autem si non. Sic Anton. in *cap. nam concupiscentiam in fine de consit. & ibi Panorum, num. 4. Imol. num. 10. Felin. numero 8. vers. De aliquibus autem verb. Alex. de Neuo numero 26. Angel. verb. lex. num. 3. & ibi Tab. quast. 28. num. 29. Armilla num. 4. Syluest. verb. Praeceptum quast. 2. Euerard. in *suis topicis loco ab aequipollentibus, num. 11.* Sanchez *temo 2. Summa lib. 6. cap. 4. num. 39. & alij.* Sed in casu de quo loquimur, etiam si non adesset, consuetudo, quod negamus, tamen materia est ita grauis, vt grauior esse non possit, videlicet, vt diximus, media ad rectam electionem Pontificis. Ergo in dictis verbis imperatiuis praeceptum sub mortali Pium IV. imposuisse, manifestè apparet, nec aliter sentiendum puto.*

3. Ad auctoritatem desumptam ex verbis Concilij Tridentini vbi supra, Respondeo contra Ledesnam, & alios, verba illa imperatiua, vt ego * alibi probaui, inducere obligationem sub mortali, quia versantur, vt est in casu nostro circa materiam grauem, ita etiam interpretante consuetudine. Et ita docet Amicus *loco citato num. 204.* Et me citato *Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 9. dub. 9. num. 176.* & me citato *Leandrus de Sacram. tom. 2. trat. 7. disp. 7. quast. 46.* & me citato *Eminentiss. Card. Lugo de Euchar. disp. 14. sect. 7.* & me citato *Auerfa de Sacram. Eucharistiae. quast. 8. sec. 7.* & me citato *Francisco de Lugo de Sacram. l. 4. c. 6. §. 8. nu. 61.* & me citato *Paulus Maria Quartus, in Rubricas Missalis Romani p. 3. tit. 8. sect. 3. dub. 6.* & me citato *Trollench, de Sacram. l. 3. c. 6. dub. 4. §. 4. n. 26.* & me citato *Eliquis Bassatus vob. bo Communio sacra n. 59.* & me citato *Calpensius in Curso Theolog. tom. 3. tract. 22. disp. 9. sec. 2. num. 26.* cum alijs communiter.

RESOL. XCVII.

An Collocutiones, & Scriptiones, quae ordinantur ad Bonam electionem futuri Pontificis, prohibeantur in Bulla Pij IV. in eligendis, &c. Et opinio negatiua adestur.

Et docetur, quod mens Legislatoris, & finis legis colligitur ex eius proemio.

Et probatur, quod quando cessat finis adequatus, & fundamentalis legis etiam in particulari, lex non obligat.

Et quod lex fundata in presumptione, ipsa deficiente, non adstringit? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 4.

§. 1. IN Bulla sic habetur, Clauſo Conclauſi nulli ad colloquium etiam extra portam Conclauſi, etiam maiori parte Collegij approbanda admittantur, Littere uero, aut cuiusuis generis ſcripta ad eos qui in Conclauſi erunt, ſeu nuncium, uel notam, aut ſignum mittere, ſeu recipere, aut contra, e Conclauſi ad eos qui foris erunt, nullo modo liceat, qui contra fecerint, quacumque dignitate, etiamſi Cardinalatus honore preſequeant, poene excommunicationis lata ſententia ſubiaceant, abſoluendi facultate, præterquam in mortis articulo, ſoli Pontifici Maximo reſeruaſi, à quo nihilominus pro qualitate delicti ultra dictam excommunicationis poenam puniendi erunt.

2. Ad dubium propoſitum negatiuè uidetur reſpondendum, quia in hoc caſu ceſſat finis legis ſcriptionis prohibentis.

3. Probatuſi eo quod mens Legislatoris, & ſignis legis colligitur ex eius proœmio, ut patet ex l. ſi. ff. de Hæredibus inſtit. & ibi Bartolus, Baldus, Angelus, & Inola. Idem habetur in l. 1. de orig. Iuris, & docent Molina de primogen. lib. 1. cap. 5. num. 14. & 35. Gutierrez præct. lib. 1. quaſt. 27. num. 90. & 91. Hurtadus tom. 1. tract. 2. cap. 2. reſol. 3. num. 30. Soccin. de conſeſſ. ſollicit. tract. 1. cap. 7. num. 4. Panormitanus in cap. aduerſus de immun. Ecleſ. num. 2. Nauarrus in cap. ſi quando de reſcrip. except. 8. num. 1. Oldradus conſ. 103. Titaquellus tit. ceſſante cauſa limit. 1. n. 90. & 91. Paz conſ. 92. num. 6. Quintana Dueñas tom. 1. tract. 3. ſingul. 18. num. 8. Salas de legib. diſput. 17. ſect. 9. num. 13. & alij. Sed ut patet in §. 1. Bullæ Pij IV. finis ſuæ Conſtitutionis fuit, tollere abuſum qui libertæ, rectæ & maturæ Electioni Pontificis obſtare poterant, & ideo Bonacina tom. 3. diſput. 2. quaſt. 2. punct. 35. num. 13. & Caſtus Palaus num. 6. diſput. 1. punct. 18. num. 6. cum Joſepho Gibalino in Synopſi Cenſurarum ver. Electio num. 6. docent finem dictæ Bullæ Pij IV. eſſe, ut electio futuri Pontificis libera omnino ſit. Et Sayrus de cenſur. lib. 3. cap. 3. num. 2. ait, materiam Canonis ubi periculum in 6. eſſe occaſionem differendi, uel turbandi electionem Summi Pontificis. Ergo quando colloctiones cum Cardinalibus, uel ſcripturæ ad eos miſſæ nullum continent abuſum, nullam occaſionem differendi, uel turbandi electionem Pontificis, imò conducunt, & ordinantur, & efficiunt, ut actu ſequatur ſubita, recta, libera & matura electio ipſius Pontificis, ut eſt finis, & uoluntas dictarum Conſtitutionum, in tali caſu dicendum uidetur ita colloquentes, & ſcribentes neque peccare mortaliter, nec incidere in cenſuras.

4. Probatuſi hæc opinio, quia quando ceſſat finis adæquatus, & fundamentalis legis etiam in particulari, lex non obligat, & lex fundata in præſumptione, ipſa deficiente non adſtringit.

5. Probatuſi primo ex iure Canonico, ut patet in cap. miramur, de ſeruis non ordinandis, iuncto cap. multis, de at. & qual. cap. cum ceſſante de appellatio. lib. cap. quorundam de iudic. cap. Marchion. 1. quaſt. 2. cap. ſi. de Reg. iuris, & gloſſa verſ. ſeruorum in cap. ita quorundam de Iudais.

6. Probatuſi, ex iure ciuili, ut patet ex l. quod diſtum 32. ff. de pactis, l. adigere 6. §. quamuis de iure patronatus l. illud 9. ff. ad legem Aquiliam, ita demum, ſi de adminiſtr. tutor. l. quod ait lex, ff. de dinor. iis, l. 1. §. vltim. ff. de alimentis legatis, & Gloſſ. verb. prouidentia, & uerbo filio procedente lib. 2. verſ. & ſi extraneum, ff. de uulgari.

Tom. IX.

7. Et tandem probatur auctoritate Doctorum, ita Granadus in 1. 2. controu. 7. tract. 3. p. 2. diſput. 15. ſect. 2. & alij quos alibi adduxi, & ad ſatietatem adducit Franciſcus Soula in Bullam Clementis VIII. de largitione munerum fundam. 2. num. 24. quibus nunc addo Martinum de S. Joſeph poſt Regulam S. Franciſci fol. 437. numer. 7. & me citato Roccaful. tom. 1. p. 3. lib. 6. de lege humana in communi capite 15. & me citato Crescent. in Praſidio Romano lib. 3. numer. 28 & me citato Bertrand. Loth. in Reſol. Theol. tractat. 2. artic. 8. & Tamburin. vir. doct. & amiciff. in decal. tom. 1. lib. 2. cap. 1. §. 10. num. 3. & me citato Pollachus in uacat. epidem. p. 1. num. 65. & me citato Caramuel in Theologia regulari diſp. 5. nu. 50. & me citato Poſſentius uerb. lex, in collect. reſponſionum moralium tit. de Monialibus, inquis. 2. n. 52. Et nota quod Granadus addit ſupra ſect. 3. num. 24. Satis eſſe probabiliter cognoſci ceſſare adæquatam rationem legis, ut licet poſſit non ſeruari? dummodo, ut obſeruat Roccaful. ubi ſup. Abſit ſcandalum, & rectè procedatur in rei ueritate, non uerò ſimulatione, fingendo deſicere, & ceſſare finem legis in particulari, cum minime deſiciat. Vnde ex his aliqui non poſſunt intelligere, quomodo Pius IV. & Gregorius X. qui nihil aliud intendunt in ſuis Conſtitutionibus, quam optimam Pontificis electionem, quod poſtea uelint eos excommunicationis nexu vinciri qui ſcriptiones adhibent tanquam media probabilia opportuna, imò, & forſan neceſſaria ad adiuuandam, & efficiendam dictam electionem, ideo putant in dictis Conſtitutionibus ſolum prohiberi litteras, quæ tanquam abuſus tendere poſſunt ad differendam, turbandam, & impediendam liberam reſectam, & maturam Pontificis aſſumptionem, non autem colloctiones, litteras &c. quæ illam adiuuare poſſunt, & ad hunc finem adhibentur.

RESOL. XCVIII

Opinio affirmatiua firmatur.

Et explanatur, quod aliquando lex fundatur in periculo facti, uel delicti, & uirumque explicatur, quomodo debeat intelligi.

Et additur, quod opinio, qua docet, ceſſante fine legis, ceſſare obligationem legis etiam in caſu particulari, eſt contra communem? Ex part. 12. tract. 2. Reſolut. 5.

§. 1. Verum ſupradicta opinio, licet prima fronte ſpecioſa uideatur, quam ego olim ſpeculatiuè loquendo, probabilem cenſui, aſſertendo ceſſante legis fine, non obligare legem etiam in particulari, nunc tamen omnino exiſtimo præctice in noſtro caſu non eſſe hanc ſententiam conſulendam. Durum enim mihi uidetur in re tam graui relinquere iudicium de ceſſatione legis, non ſolum omnibus Eminentiſſimis Cardinalibus, ſed etiam ſecularibus, itaut poſſint impunè ſcribere, & colloqui cum ipſis, quoties probabiliter dictas colloctiones, uel litteras exiſtimarent conducere ad bonam electionem Pontificis; atque ideo non addeſſe in illis abuſum, ſed ceſſare finem legis. Et vnus ſcriberet contrarium, quod ſcriberet alter, & ideo vnusquisque diceret, quod ceſſat finis legis in ſuo caſu. Vnde ſi hæc opinio eſſet admittenda, dubitarem quod Sacrum Conclauſe, & eius Rotæ magis frequentarentur, quam Poſta Paſcuini, & Conſtitutiones Pontificiæ tam arctæ deſeruirent de uento, & in fumum tranſirent, & electio Summi Pontificis uſque ad Kalendas Græcas differretur. Ideo negatiua ſententiæ, quam certam

Alibi in to. 6. tr. 1. Ref. 70. 71. & 72. & ibi in tr. 3. Ref. 16. §. vlt. à lin. 5. & ibi in tr. 8. ex doctrina Ref. 57. 8. vlt. & in tom. 1. tra. 5. Ref. 45. à lin. 4. & uerſ. Proinde & in tom. 5. tra. 8. ex doctrina ref. 10. & in to. 7. tr. 3. Ref. 3. prope finem, à uerſ. Et factis, & hic in Ref. ſeq. per rot. ſignantes in §. vlt.

NATI
ERIBU
X
III

Mm 3 tant

tam existimo, adhaerendum puto, proflus affirmati-
uam refellendo.

Sup. doctri-
na contenta
in hoc &
duob. seqq.
§§. lege in
tom. 7. tr. 1.
ex Ref. 308.
§. Nec. ad
lin. 12. & in
tom. 6. tr. 1.
Ref. 69. &
alias eius
primæ notæ.
& si placet
etiam alias
eius annot.

2. Dico igitur, quod lex aliquando fundatur in
periculo facti, vel delicti, quando enim lex, seu
præceptum fundatur præsumptione facti, vel deli-
cti, si factum, vel delictum cessat, cessat etiam ob-
ligatio legis, ut fuisse institutus hæres alicuius, non
fecisti inuentarium, præsumitur, quod bona hæ-
reditatis abscondisti, & propterea es condemnatus
ultra vires: si reuera non abscondisti, non teneris
in conscientia. At quando lex, seu præceptum fun-
datur in periculo facti, vel delicti, etsi delictum,
seu factum, cesset in aliquo casu speciali, quia
non cessat generaliter, & absolute, id est non cessat
ab entitate præcepta in se, ideo non cessat lex, ne-
que præceptum. Ideo contractus minoris, vel pu-
pilli sine auctoritate tutoris, & aliis conditionibus
requisitis non valet, etsi cesset omnis fraus, Sic obli-
gatio dotis, renunciatio illius, donatio vxoris fa-
cta marito, renunciatio legitimæ, confessio Sacra-
menti, electio, & alia similia, si fiant sine solem-
nitatibus, etiam sine fraude, non valent; etsi alia
viget lex, quia non fundatur in facto, seu deli-
cto præsumpto, sed in periculo facti, id est
quod factum, seu delictum in ea re esse potuit,
etsi actu non sit. Ita ex Pontio, Suarez, Salas,
Bonacina, & aliis, docet hæc omnia Ferdinand.
à Castro Palao tom. 1. tractat. 3. disp. 1. punct. 14.
num. 13. Quibus addè Ianuarius de Casibus refer-
uatis resol. 34. num. 14. & nouissimè Angelum
Boslium Variar. tom. 3. tit. 16. §. unic. numero 11.
& 12.

3. Hoc supposito, sic argumentor. Quando lex
præsumitur, & fundatur non in delicto, sed in pe-
riculo delicti, illo deficiente adhuc lex obligat, sed
in nostro casu, constitutiones Pontificiæ non fun-
dantur, nec præsumunt factum, vel delictum, sed
periculum facti, & delicti: ergo etiam deficiente
præsumptione, & delicto obligabunt.

4. Probo minorem ex verbis Bullæ Pij IV. §. 2.
ibi, Nos quantum cum Deo possumus futuris periculis
occurrere volentes &c. Et ideo dixit Bonacina vbi in-
fira num. 10. quod Summus Pontifex ad præcauenda pe-
ricula prohibet mitti scripta cuiusvis generis, &c.
Quod confirmatur ex illis verbis Greg. X. in cap.
vbi periculum, pro his tantum, quæ ad electionis nego-
cium pertinent vocaretur, &c. videlicet ait, Glossa,
Aduocati, & Religiosi. Ergo non prohibentur tan-
tum collocutiones quæ continent abusus & delictum, sed
etiam locutiones absque abusu, & delicto, imò licitas
in ordine ad rectam electionem Pontificis. Itaque
axioma illud Iuriconsultorum, ac Theologorum,
legem fundatam in præsumptione, si præsumptio
deficit non obligare, & cessante sine legis, legem
non attere, intelligenda sunt, ut diximus de fine
legis, & præsumptione, quæ fundantur in de-
licto, non autem in periculo delicti, ut accidit in
casu nostro circa prohibitiones Colloquutionum
vel scribentium ad conclauem, seu existentes in
Conclau.

5. Ad argumentum verò desumptum ex ver-
bis Pij IV. appositis in præmio seu §. 1. suæ Con-
stitutionis patet responsio ex dictis, videlicet Ponti-
ficem ibi non loqui de abusibus continentibus deli-
ctum, sed tantum periculum. Ergo.

6. Adde, quod illa opinio, in qua fundatur
contraria sententia, videlicet cessante sine legis,
cessare obligationem legis, etiam in casu particula-
ri, est contra communem, ut me citato obseruat
Bassæus verb. lex. §. num. 3. & me citato Merolla

Sup. hoc in
omnibus
Ref. & §§.
positis in
annot. §. Et
tandè, præ-
cedentis
Ref.

tom. 2. capit. 8. dub. 2. difficult. 1. & me citato Verricell.
in 99. Moral. tract. 3. quest. 13. numer. 13. & me citato
Pellizzarius in Manual. Regul. tom. 2. tractat. 6. cap. 4.
num. 22. & me citato Hurtadus var. tom. 1. tra. 3. cap.
6. resol. 35. num. 223. & me citato Caspensis in Cosf.
Theol. tom. 1. disp. 6. sectio. 1. num. 4. Aranojo in 1. 2. D.
Thom. quest. 97. disp. 3. sect. 7. diff. 3. num. 45. & hæc
opinio communiter recipitur in Schola Societatis,
& ita præter Suarez, Vasquez, Salas Baldellum,
Azorium, Fillicium, & alios à me alibi adductos
tener nouissimè Escobar in Theol. Mor. tom. 1. lib. 3.
cap. 9. num. 66. Vnde practicè ego negatiuæ senten-
tiæ adhaereo.

RESOL. XCIX.

An in prohibitione colloquendi, & scribendi contenta in
Bulla Pij IV. detur paruitas materia, excusans a pec-
cato mortali, & ab incurfione censurarum? Ex p. 12.
tr. 2. Ref. 6.

§. 1. **N**egatiuam sententiam mordicus sustinet Bo-
nacina tom. 3. disput. 2. quest. 2. punct. 34. n. 13.
vbi sic ait. Dubium est vtrum mittens, vel recipiens mo-
dicum chirographum, & valde breuem scripturam,
vinculo huius censura obstringatur. Ratio dubitandi
est, tum quia paruitas materia semper excusat à mortali,
consequenter etiam ab excommunicatione, quæ per pecca-
tum mortale incurritur, tum quia legens octo, vel decem
lineas libri ob hæresim damnati, non officitur excommu-
nicatione lata contra legentes libros hæreticorum, etiam
si in illis paucis lineis inseruitur sit error, cuius causa liber
ille damnatus fuit: ergo multo minus in præfatis casibus
incurrit excommunicationem mittens, vel accipiens bre-
uissimum chirographum. Et ideo post hæc dicta sic
sic subdit Bonacina,

2. His non obstantibus omnino sustinendum est, iam
recipientem, quam mittentem breue chirographum in
præfatis casibus vinculo excommunicationis ligari; Ratio
est, tum quia prohibitio generalis est, non solum
enim prohibentur litteræ, verum etiam scriptura cu-
iusvis generis, nota & signa; huiusmodi autem chiro-
graphum comprehenditur sub nomine scripti cuiusvis
generis, vel saltem sub nomine nota, aut signi, tum quia
vbi est eadem ratio, debet etiam esse eadem iuris
dispositio. I. illud, ff. ad leg. Aquil. l. illud, Cod.
de sacrosanct. Eccles. & l. à Titio, ff. de fur-
tis. Ratio autem ob quam ista excommunicatio lata
est, militat tam in breui chirographo, quam in lon-
giori, cum inde arripri possit occasio impediendi libe-
ram futuri Pontificis electionem. Ad primam rationem
dubitandi, Respondeo, in hoc casu non adesse parui-
tatem materia, sed materiam ipsam sufficientem ad
mortale, & ad censuram incurrendam, ut patet ex
rationibus à me allatis. Ad secundam, negatur con-
sequentiâ. Ratio disparitatis est, quia illa excommuni-
catio lata est contra legentes libros hæreticorum, qui au-
tem paucas lineas legis, non dicitur, moraliter loquen-
do librum legere, consequenter ratione paruitatis materia
à mortali, & censura excusatur. Qui verò breue chirogra-
phum in Conclauem mittit, vel recipit, dicitur recipere
aliquod scriptum, notam, vel signum, quod est materia
istius excommunicationis: consequenter non excusatur à
mortali, & ab excommunicatione. Hucusque Bonacina,
cuius opinio tertere quidem debet illos, qui forsitan
folia integra extra Conclauem scriberent, vel reci-
perent.

3. Sed licet hæc opinio sit satis probabilis, tamen
ego puto aduersus illam: dandam esse paruita-
tem

tem materiae in prohibitione colloquendi, & scribendi contenta in Bulla Pij IV. Et ita hanc sententiam sustinet Castrus Palatus tom. 6. disp. 3. punct. 29. num. 6. ubi ita asserit. Ex eodem etiam sine desumendum est, an litterarum missio gravitatem peccato mortali requisitam attingat: si enim ex se leuiter nocere possit, & non graviter intentioni Pontificis, a peccato mortali & consequenter a censura excusabitur. Nihilominus, consultum est a qualibet litterarum missione, & secreta locutione omnino abstinere, tum ob scandalum, tum quia saltem in foro exteriori dum veritas non manifestatur, sic litteras mittens recipiens, & secreta colloquens excommunicationi subiectus erit. Itaque, & ego. Vnde ex his ego interrogatus respondi non esse paruitatem materiae, sed peccatum mortale si aliquis ex Conclavi diceret alicui his paucis verbis: Vade, & dic Oratori Hispano, vel Gallo, ut impediat electionem eam faciendam Cardinalis N. nam licet verba prolata quoad materiale sint pauca, formaliter tamen sunt multa, & graviter nocent intentioni Bullae prohibentis colloquia, & scriptiones, ne turberetur electio Pontificis: Secus autem dicendum est, ut observat Palatus, si aliqua pauca verba etiam circa electionem leuiter nocere possint intentioni Pontificis, ut si quis diceret alicui: *Cardin. N. habuit decem vota*, maxime si in hoc non sequeretur turbatio, vel aliud inconueniens in Conclavi.

4. Itaque paruitas materiae in hoc casu non solum metienda venit ex quantitate, vel paucitate verborum, sed ex leui, vel magno nocimento, quod verba illa asserere possunt electioni Pontificis; Id vero, quod diximus in ordine ad Colloquia, dicendum est etiam in ordine ad scriptiones.

RESOL. C.

An peccet mortaliter Cardinalis, si in Rota audiat aliquem cum ipso loquentem, ipso tamen nihil respondente, vel contra?

Ex quo deducitur, quid est dicendum de excommunicatione lata contra colloquentes cum Monialibus, si quis cum aliqua loquitur, ipsa vero nihil respondente? Ex part. 12. tractat. 2. Resolut. 7.

§. 1. Difficultas oritur ex verbis Pij IV. appositis in Bulla, ubi sic habetur *Claufo Conclavi nulli ad colloquium admittantur*, Nota verbum *Colloquium*, quod importat duorum locutio: Sed in nostro casu tantum vnus loquitur, & alter nihil respondet; ergo non dicitur colloquium, & ideo non adest transgressio praeccepti. Vnde in casu simili Pelizzarius de *Monialibus cap. 5. section. 5. quaest. 2. 17. num. 2. 17.* Sic ait, *Probabile videtur non incurrere excommunicationem latam contra colloquentes cum Monialibus eum, qui cum Moniali loquitur ipsa nihil respondente, siquidem in tali casu non interuenit propria colloquio, quae (la prohibetur sub censura; quae opinio forte non est improbabilis, aeterna communi doctrina ad incurrendam censuram praerequiri effectum completum, & consummatum, sub ea prohibetur. Ita ille.*

2. Sed ego alibi hanc sententiam impugnari & impugnat Ioseph Demarius in *Praxi Cas. Refer. Disquis. 3. quaestione 5. numer. 100.* nam relictis rigoribus grammaticalibus, idem est loqui, ac colloqui, quod probant in terminis casus nostri; nam ubi Pius IV. in sua Bulla prohibet *Colloquia*, antea Gregorius X. prohibebat *loquutiones*. Et in de-

cretis Pontificum eorum mens est attendenda. Adde, quod in casu nostro videntur supradicti peccare, & incurrere excommunicationem: nam licet non respondeant, certum est, quod in tali casu contra prohibitionem Pij IV. recipiunt, vel mittunt nuncium, vel recipiunt, & praebent notas, & signa: nam quae maiora signa, & notae, quam verba, & ideo sunt comprehensae in §. *litteras* dictae Bullae Pij IV. Sed probabiliter contrarium dici potest: nam verba censurarum, ut sonant, & strictè debent intelligi: Ergo in casu nostro isti tales non incurrunt in censuram. Probat, quia certum est non recipere, nec mittere litteras, non recipiunt nuncium, quia nuncius mittitur ab alio, & loquitur nomine alterius. Non recipiunt signa, & notas, quia signa, & notae significant aliquid ex conuentione, & intelliguntur tantum mittenti, & illi ad quem mittuntur. Ut notat Bonacina tom. 3. disp. 2. quaest. 2. punct. 35. num. 10. verba autem non ita, sed ea à primæua institutione eandem rem omnibus significant, & manifestant, & ab omnibus aequaliter intelliguntur. Ergo in nostro casu non est locus censurae: Casus est curiosus, ideo in cogita.

3. Quod tamen intellige, quoad Censuras, per ea quae dicta sunt in *resolut. 2.* nam quoad peccatum, ut diximus *resolut. 3.* propter cooperationem cum locutione alterius circa res pertinentes ad electionem, ut suppono, aliter philosophandum erit.

Quae hic sunt supra Ref. 95. & 96.

RESOL. CI.

An ad incurrendam censuram latam in cap. Cum periculum, requiratur, quod missio scripturae, vel nunciij sit secreta, ut requiritur pro colloquio? Et quid quoad Bullam Pij IV? Ex part. 12. tractat. 2. Ref. 8.

§. 1. Suppono quod in dicto cap. excommunicantur omnes qui mittunt scripturam aut nuncium, vel loquuntur occultè Cardinalibus aut alicui eorum existentibus in Conclavi pro electione Papae. Difficultas est. An ad incurrendam dictam censuram requiratur, missio litterarum, vel nunciij esse secretam, sicut requiritur in locutione?

2. Et quidem Geminianus, Ioan. Andreas, & Archidiaconus in dicto cap. Syluester verbo *Excommunicatio 9. num. 34.* Angelus eodem 7. casu 23. Tabiena 5. casu 16. & alij, existimant nuncium, & scripturam secretè mixti debere, ut huic excommunicationi locus sit, quia nulla est specialis ratio, quare potius in locutione requiratur secretum, quam in scriptura, & nuncio, praeterquam quod ad verbum illud, *secretè*, positum in fine clausulae, ad omnia antecedentia referri debet. Nihilominus contraria sententia communior est.

3. Dicendum est itaque solam locutionem secretam excommunicationi subici, nunciij, vel scripturae missionem quaecunque sit, siue secreta, siue publica, excommunicatione affici. Retio est quia Pontifex non absque mysterio seorsim loquutus est de nuncio, & scriptura, eaque nulla apposita restrictione generaliter prohibuit dicens; *Nulli etiam fas sit ipsi Cardinalibus, vel eorum alicui nuncium mittere, vel scripturam*, statimque subiungit, *Qui vero contra fecerit scripturam mittendo, vel nuncium, aut cum aliquo ipsorum secretè loquendo, ipso facto sententiam excommunicationis incurrat.* Non igitur aduerbium illud *secretè* ad nuncium, M m 4 vel

vel scripturam referendum est, sed solum ad locutionem. Præterquam quod communicatio per scripturam, vel nuncium ex se secreta est, ideoque opus non fuit huic communicationi eam qualitatem exprimeret. Et ita docet Toletus lib. 1. *summe. cap. 38. num. 1.* ubi ex Caiet. notar particulam illam, *secretè*, non esse coniungendam cum *scriptura*, aut *nuntio*, sed cum vltima particula, scilicet, cum *locutione*. Ita etiam Suarez *disputat. 23. sect. 4. num. 1.* qui etiam notat ex eodem Caietano, quod hæc excommunicatio non ligat ipsos Cardinales, etiam si has actiones inter se, vel cum aliis faciant, nec etiam Cardinales, qui colloquuntur, vel recipiunt scripturam, vel nuncium, sed eos, qui mittunt, vel secretè colloquuntur, & in Conclauis non existunt. Itaque certum est licere Cardinalibus in Conclauis existentibus inter se loqui secretè, vel nuncium mittere, aliquem scilicet famulum, quem vnusquisque intus habet, & eadem ratione licere scriptum inter se dare, vel mittere quantum est ex vi huius legis. Ita Suar. Vide etiam circa præsentem difficultatem Sayruus *de cens. lib. 2. cap. 35. num. 3.* Et Filliucius *tom. 1. tract. 14. cap. 2. quest. 2. punct. 34. num. 4.* Castrum Palaum *tom. 6. diff. 3. punct. 31. num. 1.* & nouissimè Marcum Serium *de Censur. tom. 5. disp. 3. diff. 3. quest. 2. num. 1.* & Gibalinum in *Synopsi censurarum verb. electio num. 6.* Sed quicquid sit de intelligentia Censuræ latæ à Gregorio X. in d. cap. ubi periculum. Certum est hodie per Bullam Pij. IV. absolutè, & generaliter omnes mittentes litteras, scripturas, &c. extra Conclauem, vel illas recipiendo, incurtere in censuram latæ sententiæ, summo Pontifici seruata.

RESOL. CII.

An Collocationes, & Scriptura præter materiam electionis sint in dicta Bulla interdicta? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 9.

§. 1. **S**ed ne videar nimis rigidus obferuo Martin. Bonacinam *tom. 3. disput. 2. q. 2. pun. 35. num. 10.* etiam docere in dicta Constitutione Pij IV. prohiberi non solum litteras, &c. de rebus pertinentibus ad electionem, sed ad quascunque alias materias: sic enim ait, *Sed modo dubium est Primo, vtrum ad istam excommunicationem incurrendam opus sit, vt scriptura tractet de re ad Pontificis electionem pertinente? Respondeo, id non requiri, sed sufficere quamlibet scripturam. Ratio est, tum quia Summus Pontifex ad præcauenda pericula prohibet mittere, vel recipi scripta cuiusvis generis, ibi, litteras verò, aut cuiusvis generis scripta, tum quia sicut prohibetur qualibet locutio cum Cardinalibus. ita etiam cuiuslibet scriptura transmissio. Addo sub eadem excommunicationis pœna prohibitum esse nuncium notam, aut signa mittere, etiam si illa signa nota sint tantummodo mittenti, & illi ad quem mittantur, vt si quis cum aliquo qui Conclauem ingressus est confingat quosdam Characteres, aut signa, vt aliter intelligat illud significari, quoties talis signum dederit, Ita ille.*

2. Verum hæc opinio mihi non placet, sed magis adhæreo sententiæ Iosephi Gibalini in *Synopsi Censurarum verb. electio num. 6.* Castrum Palaum *tom. 6. disputat. 3. punct. 18. num. 6.* & Iulij Laurij in *suis elucubrationibus tit. 3. capit. 2. numer. 10.* & 11. qui rectè docent Pontifices in dictis Constitutionibus loqui tantum de collocationibus, & scripturis tractantibus de electione summi Pontificis, & non

de aliis pertinentibus ad alia negotia. Nec obstat ratio à Bonacina adducta, Bullam Pij IV. generaliter, indistinctè cuiusvis generis scripta, interdiceret, quia illa verba *cuiusvis generis* non ad materiam in scriptura contentam, sed ad modum scripturæ referri debent. Itaque dicendum est, illa verba intelligenda esse de negotiis deuantibus ab electione, prout videtur intelligi Pius IV. de scripturis pertinentibus ad electionem. Ideo in cap. *Vbi periculum §. hoc sacro verb. nullo:* adducuntur verba *secretè loquuntur;* & in Bulla Pij IV. in dicto §. *litteras* dicitur *nota* aut *signum*: alia enim negotia, & scripturæ non tangentes negotium electionis, vel Conclauis; parum refert, quod secreto, vel per signum, aut notam tractentur.

RESOL. CIII.

De deferentibus litteras, & loquentibus cum famulis Cardinalium, an incurram in censuram?

Et quid, si sciunt postea famulos omnia referre suo Cardinali?

Et notatur, quod dicti famuli, Conclauista, & Magister Cæremoniarum, & alij existentes in Conclauis, licet non incurram censuram Pij IV. loquendo cum alijs extra Conclauem de rebus pertinentibus ad electionem, peccabunt tamen mortaliter, & qui cum illis loquentur, etiam lethaliter peccabunt?

Et aduertitur secretam locutionem tamen ad electionem non pertineat, excommunicationi subiecti? Ex part. 12. tr. 2. Ref. 10.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Thesaurus in *praxi de pœnis par. 1. ver. Conclauem, cap. 2. §. Nota* quod, ubi sic ait, *An autem pœna ibi contra dictos deferentes litteras, notas, & signa furtiue, sit lata sententiæ? Respondeo secundum communem opinionem esse lata sententiæ, quia verbum incurram, est lata sententiæ.* Sed ego ex sola delatione litterarum non video ubi sit lata talis censura: nam Gregorius X. loquitur de mittentibus litteras, & scripturas, non de deferentibus, & ideo assero, quod deferentes litteras, seu scripta, etiam si sciunt, continere aliqua circa electionem, non incurram excommunicationem, latam etiam in Constitutione Pij IV. quia Bulla de illis non loquitur, sed tantum de mittentibus, & verba excommunicationis sunt, vt iacent, & strictè interpretanda, cum pœnam contineant: incurram tamen isti deferentes censuram Gregorij X. in *capite ubi periculum de electione in 6.* si loquantur secretè cum illis ad quos litteræ mittuntur, ita Marc. Serius *de censura tom. 5. disputat. 3. difficult. 3. quest. 2. num. 1.* & Barbosa *de potest. Episcopi par. 3. allegat. 50. num. 201.* Item loquentes cum famulis Cardinalium de rebus pertinentibus ad electionem, nullam incurram censuram, quia de his nulla mentio efficitur in Bulla Pij IV. nec in cap. *vbi periculum.*

2. Sed quid si sciunt postea famulos omnia referre suo Cardinali? videtur affirmatiuè respondendum, quia tunc ille famulus habetur tanquam nuncius ab ipso missus ad Cardinalem. Sed ego puto non incurtere in censuram, si ipse loquatur cum famulo Conclauista absque tali intentione: nam in tali casu non dicitur propriè mittere nuncium iuxta strictam verborum significationem ultra quam in pœnalis non debet fieri extensio. Ita Bonacina *vbi supra numero 8.* Nota verò quod dicti famuli Conclauistæ, Magistri Cæremoniarum, & alij existentes in Conclauis, licet non incurram censuram

suram Pij IV. loquendo cum aliis extra Conclauē de rebus pertinentibus ad electionem, peccabant tamen mortaliter, & qui cum ipsis loquentur peccabant etiā mortaliter propter cooperationem, quod idem dicendum est de loquentibus cum Dominis Cardinalibus. Nota etiā secretam locutionem de qua sermo habetur in cap. vbi periculum, tametsi ad electionem Pontificis non pertineat, affirmat Bonacina disput. 2. quast. 2. p. 34. num. 10. huic excommunicationi subici. Quod in foro externo verissimum est; at in foro conscientie difficultate non caret, cum nequaquam obstat, neque ob stare possit fini per hanc legem intento. Ita Palaus tom. 6. disput. 3. punct. 31. num. 1. verum si secreta locutio non pertineat ad electionem, censura afficietur non tamen Papæ reservata.

RESOL. CIV.

An quis incurrat in censuram, si litera ad Cardinalem scripta ad illum non perueniat?
Et casus nouus apponitur, videlicet si quis daret in Rota literam Cardinali, qui tunc non legeret, ne videretur, & postea literam perderet, an inquam, in tali casu uterque incideret in censuram?
Ex quo deducitur assassinum, si vulneravit animo occidendi, & ut occideret, fecit, quantum potuit, non sequuta morte, ordinaria pœna non esse puniendam? Ex part. 12. tr. 2. Ref. 11.

§. 1. **O**bseruandum est hic cum Serio vbi supra, eum non affici excommunicatione præfati capitis, qui literas alicui Cardinali scripsit, sed ille ad Cardinalem non perueniret, etiam si forte is, qui eas interceptit, eidem Cardinali significauerit, quid in ipsis contineatur, quia effectus ex parte mittentis non est consummatus.

2. Sed difficultas est, An si quis daret in Rota literam Cardinali, qui tunc non legeret, ne videretur, & postea literam perderet, an inquam in tali casu uterque incideret in censuram?

3. Videtur affirmatiuè respondendum, quia deuentum est ad actum proximum, & per ipsos non stetit, quod autem litera non fuerit lecta, per accidens euenit, Ergo delictum fuit ex parte vtriusque consummatum.

4. Respondeo distinguendo delictum fuisse consummatum, materialiter, concedo, fuisse consummatum formaliter, nego. Ergo cum simus in materia odiosa, strictè interpretanda; non debemus in hoc casu attendere consummationem delicti materiale, sed formalem. Probatur quia tam scribens, quam Cardinalis non assequutus est finem propter quem missa est illa litera, quia lecta non fuit, & ideo in ea contenta scita non fuerunt. Confirmatur hæc opinio quia non desunt Doctores asserentes probabiliter assassinum si vulneravit animo occidendi, & ut occideret fecit quantum potuit, non sequuta morte, ordinaria pœna non esse puniendam: at in isto casu gaudet immunitate Ecclesiæ, vt determinauit Sacra Congregatio in vna Bononiens. die 10. Aprilis 1628. & in vna Florentina 10. Iunij 1636. & docet Donatus de Asylis resal. 109. num. 3. & alij. Sic, & in casu nostro, licet deuentum sit ad actum proximum, & per supradictos nō steterit quin literæ legerentur; tamen quia reuera lectæ non fuerunt, res permansit in eo statu, ac si literæ non peruenissent in manus Cardinalis, &c. Et ideo delictum non fuit cum effectu consummatum. Non habeo pro hac sententia Doctorem in terminis: sed omnis opinio in

principio sine auctore incepit, verum remitto me iudicio doctorum virorum. Et quidem video Bonacina num. 8 & 9. constituit hoc delictum eo ipso, quod literæ recipiantur, & ad Cardinales perueniant, dummodo ipsi sciant dictas literas continere materiam electionis, & ideo Theaurus part. 2. verb. Conclauē cap. 2. sic ait: Mittentes nuncium, vel literas non incurrunt censuras istas, nisi nunciij, vel littere peruenierint ad quos mittuntur, quia actus nondum est consummatus. Ita ille, sed magis clarè iterum Bonacina num. 11. vbi docet illum affici excommunicatione, qui aliquid scriptura inuoluit, illudque in Conclauē mittit, etiam si putet fore, vt illa scriptura non legatur, adhuc enim dicitur mittere aliquid scriptum ad eos qui in Conclauē existunt. Et ad exemplum adductum de assassino, contraria sententia videtur esse communior, & illam tenet Couarruuias, Carreus, Corneus, Decianus, & alij, quos citat, & sequitur Megala in 3. part. Inst. lib. 4. cap. 2. quastion. 1. num. 20. asserentes assassinum esse puniendum pœna ordinaria, si deuenit ad actum proximum, licet mors sequuta non fuerit, & adducunt rationem, quia per ipsum non stetit.

RESOL. CV.

An si Cardinalis, qui propter infirmitatem egressus est de Conclauē scribat literas ad alios Cardinales in Conclauē, incurrat excommunicationem?
Et aduertitur, quod dictus Cardinalis debet quamprimum ad Conclauē redire?
Ex quo sequitur Siculum, v. g. posse virtute Cruciatæ edere lacticia in Regno Neapolitano, si sit in Sicilia, statim rediturus?
Et notatur Cardinales exeuntes de Conclauē præbere iuramentum alicui in Conclauē circa electionem nemini manifestandi? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 12.

§. 1. **A**ffirmatiuè videtur respondere Castrus Palaus tom. 6. disp. 3. punct. 35. num. 1. vbi sic ait. Verum si contigerit aliquem Cardinalem extra Conclauē existere, & nuncium, vel scripturam ad existentes in Conclauē mittere, credo huic excommunicationi subiectum esse, quia nulla est ratio ob quam excusari possit, si quidem sub generali prohibitione mittendi nuncium, vel scripturam ad existentes in Conclauē comprehensus sit. Ita ille, cui adde nouissimè eruditum Iosephum Gibalinum in Synopsi censurarum ver. electio num. 6. Sed ego probabiliter saluo aliorum iudicio existimo, Pontifices in dictis Bullis non loqui de Cardinalibus in ordine ad hunc casum, & ideo sicut possunt scribere literas sibi inuicem intra Conclauē, sic etiam extra, nam ipsi inter se hic, & nunc quoad electionem Pontificis constituunt vnum corpus. Adde, quod cum dictus Cardinalis ex iusta causa non est in Conclauē, & debet quamprimum ad Conclauē redire, ideo non dicitur absens à Conclauē, nam statim rediturus, non dicitur à loco abesse, sed præsens esse. Et ideo dixit Amicus in Curs. Theol. tom. 5. disp. 5. sect. 16. num. 359. quod moraliter censentur loco præsentibus, & vt præsentibus in ipso iure habentur, qui mox sunt reuerfuri. Vnde ego satis probabiliter * docui Siculum verbi gratia posse virtute Bullæ Cruciatæ edere lacticia in Regno Neapolitano, dum absit scandalum si sit in Sicilia statim rediturus, quia non dicitur absens; Et ita me citato, tenet nouissimè Marcus Serius to. 2. in Bullam Cruciatæ disp. diff. 7. §. 5. q. 10. n. 2.

2. Confirmantur superius dicta autoritate leg. Postliminij §. captiuus, & leg. nihil. ff. de captiuis & postlimin.

* Docuit in tom. 4. tr. 5. Ref. 161. & in alijs eius primæ, & secundæ not.

Sup. hoc in...

limin. reuer. ex l. 3. ff. de diuor. ex c. diuortium de penis dict. 1. cum aggregatis per Rebuffum de priuileg. schol. priuileg. 1. per tot. & per Gonzales in regul. 8. Cancellaria, gloss. 3. 4. num. 5. quod etiam clarè probatur ex Concilio Tridentino sess. 23. cap. 1. de reform. ubi hæc verba habentur. Quoniam autem aliquantisper tantum absunt, ex veterum canonum sententia non videntur abesse, quia statim reuerfari sunt, sacrosancta Synodus &c. Cum igitur in nostro casu Cardinalis citò sit in Conclauè reuerfurus secundum leges & Canones, vt Tridentinum obseruat; dicitur in Conclauè præfens & non absens.

3. Obserua tamen contrarium asserendum esse si Cardinalis v.g. Cueva, Sandouai, vel Mazarinus scriberent ad Cardinales in Conclauè, vel è conuerso isti scriberent ad illos; omnes in censuram Pontifici referuatam incurrerent. Probatur, nam doctrina superius firmata non potest applicari, nec militare in hoc casu; illi enim Cardinales voluntariè e Conclauè absunt, nec possunt dici moraliter præfentes, quia non sunt statim reuerfuri.

4. Sed stando in hac opinione, dicendum videtur, dictos Cardinales, si cum alijs loquerentur de rebus pertinentibus ad Conclauè in ordine ad electionem peccare mortaliter, & secundum opinionem aliquorum incidere in censuram referuatam, quia vt diximus, habentur moraliter, ac si absent loco Conclauis, in quo non est licitum eis supradicta facere.

5. Verum si aliquis staret in opinione Castri Palai; præsertim si citra fraudem exeant è Conclauè, contrarium erit, quia præceptum peccati mortalis, & pœna censure imponitur Cardinalibus existentibus in Conclauè. Ergo non comprehenduntur in dictis prohibitionibus; nisi quis dicat opinionem Castri Palai procedere in casu, quo Cardinales non existent Roma mox redituri de quibus non loquimur, sed de Cardinalibus nimis longè absentibus, vt Cardinalis Cueva, & alij. Ergo opinio Castri Palai non facit contra nos.

5. Nota tamen hic obiter, Cardinales exeuntes è Conclauè præbere iuramentum, acta in conclauè circa electionem nemini manifestandi.

RESOL. CVI.

An Cardinalis, qui propter infirmitatem exiit è Conclauè, teneatur postea, si conualeat, redire?
Et an talis Cardinalis, si nolit redire post adeptam salutem intra Conclauè, possit compelli intrare?
Et inferitur, an in Religione possit in electione aliquis Religiosus suffragium suum negare? Ex p. 12. tract. 2. Ref. 13.

§. 1. **A**ffirmatiuè videtur respondendum ex his, quæ assert nouissimè loquens de electionibus Religionum Pater Hieronymus Garziam in Republica Regul. tom. 2. tract. 9. difficul. 3. dub. 8. n. 2. & 3. vbi citans Sigismundum, Samuellium, Bonacinam, & Lezanam, sic asserit. * Los electores no pueden con buena conciencia renunciar el voto, y si lo hazen sin causa legitima, y muy iusta, peccaran mortalmente, assi lo tiene los DD. citados à los quales, añado el Cardenal Tufco litt. Z. conclus. 17. num. 11. Prueba se lo primero con muchas decisiones de la Rota, que refiere Samuelio vbi supra num. 3. y la razon es porque como se dize en una decision de la Rota, que trae Tamburino tom. 1. y es la 81. num. 8. puede vno renunciar a su derecho quando es solo en su favor; pero quando es mixto, que es favor proprio, y favor publico, no puede, de que trae la de-

* Sup. hoc supra lege doctrinam Ref. 18. & in tom. 7. tr. 1. Ref. 115. per totam, & ibi in tr. 6. Ref. 28. Et quamuis non plene sup. hoc sed pro alijs diuersis casibus, qui contingere

cision en a quel lugar muchos Autores, sed sic est, que el derecho de elegir que les da la Religion, no se les da para su proprio favor, y utilidad; sino in gratiam officij, & boni publici; como el priuilegio del Canon; que da la Iglesia al Clerico, el qual no le puede renunciar, luego haciendo sin causa legitima haze agrauio a la Religion, y a los que le dieron el tal officio, y poder luego peca grauemente. Cuya doctrina se ha de estender a los electos para votar en Cortes, y en otras cosas grandes de la Republica. Ita ille, quæ à fortiori procedunt in Dominis Cardinalibus, nam fateor, quod à iure dispositum est neminem ad electionem inuitum compelli, cap. in causis cap. ad Apostolicam de Regul. tamen hoc tutum in Cardinalibus non videtur, nam ius eligendi Pontificem, qualitatè esse à Cardinalibus inseparabilem docet Laudenfis de Cardinal. tra. 2. q. 37. Dicendù est itaque quod licet quilibet possit favori proprio renunciare. l. si quis in conscribendo C. de Episcop. & Cleric. l. penult. C. de pact. cum similibus; non potest tamen renunciare favori mixto, hoc est quando id, quod renunciat, non solum proprium fauorem ipsius renunciantis; sed etiam fauorem alterius; seu publicam utilitatè concernit, Felin. in cap. si diligenti, num. 16. de foro compet. & in cap. Cinn. accessissent sub num. 29. & ibidem Dec. num. 23. & 24. de conscrib. Castrenf. in l. penult. num. fin. & ibi Iafon. num. 14. C. de pact. Calderin. conf. 1. in fin. vers. Si verò de pact. Gozad. conf. 88. num. 20. Castrenf. conf. 259. ante num. 6. lib. 1. vbi adducit simile in Clerico, qui non potest renunciare priuilegio Clericali; vt conueniatur coram Iudice seculari, vt notatur in cap. si diligenti de foro compet. Quæ omnia videntur à fortiori procedere in casu nostro, nempe Cardinalem, qui ex Conclauè exiit propter infirmitatè, si postea conualuit, non posse absque iusta causa remanere extra Conclauè, & renunciare proprio favori eligendi Pontificem; & hanc opinionem sine vlla trepidatione ego sequor. Quia ibi agitur de re grauissima, & concernente totam Ecclesiam: ergo cum Cardinales sint Ecclesie Cardines, non possunt se absentare, cum possint commodè adesse. Et ita in terminis terminantibus docet nouissimè Thomas Hurtadus v. riarum Resolue. tom. 2. tract. 12. cap. 1. §. 4. num. 1435. qui citat Garziam, Villadiego, Platum, & Paleotum.

2. Sed difficultas est, an talis Cardinalis, si nollet redire post adeptam salutem intra conclauè, possit compelli intrare? & quaestionem hinc inde eruditè pertractat Albanus de Cardinalibus q. 28. per totam, & in sententiam negatiuam figit pedes, vbi sic ait. Nec obstat Clem. ne Romani, non excusare nisi eum, qui mala valetudinis causam asserere possit, quin iterum Conclauè ingredi compellatur, quia illud procedit ibi proposita re, videlicet, quando omnes penitus exiissent, sed hoc ad casum in quo eorum sola pars exierit ad correctionem alterius iuris dilatandum non est, maxime cum illud cap. priuationis pœnam iniungat, vt prædicit. Non obstat, quod isti redentes alios quoque in suam sententiam trahere potuissent, ac de meliori Pastore providere, quia respondeo in casu nostro quanto pauciores essent, eos tanto facilius conueniuros, nam si eorum aliqui inuiti, & nolentes Conclauè ingredi cogentur, aut scandalum, aut sebi ipsa facillimè concitarent, quod maxime præcauendum est, vt in dictis inuibus euidenter apparet; minor enim hoc modo erit dissentienti facultas, ideo sententia ista amplectenda est, arg. d. Clem. 8. Ceterum; nam ob hoc voluit textus in d. cap. Vbi periculum §. Sanè, tales amplius admitti non debere, sed ad illos tantum, qui in Conclauè remanent, eligendi ius deuolutum esse, arg. cap. Gratium, cum concord. de postul. Prælat. aliàs dicendum esset illud, quod ad celebrandam Pontificis

Pontificis electionem conditum fuisset, facile contrarium effectum operari posse contra l. legata inutiliter, ff. de admim. leg. Non obstat Quemadmodum omnibus egressis omnes ad redeundum compellendi sunt, ita & quando parstantium exierit, iudicandum esse, arg. d. l. Quæ de tota, quia respondeo legem illam procedere non posse, ubi-
cunque eadem ratio non subest, vt per gloss. in Clem. 11. in vet. defensor de reb. Eccles. non alien. & gl. in l. Qui hominem in princ. ff. de solu. & per las. in l. Serui electione §. cum fundus, ff. de leg. 1. cum multis similibus sed in casu isto non subest eadem ratio: ergo &c. Patet, quia omnibus exequibus tunc sine Pastore Ecclesia relinqueretur, quod quidem maximi momenti, infinitique ponderis esse nouimus, vt gloss. in Clem. Ne Romani §. Cæterum. Secus est, quando aliqui tantum exeunt, quia ad alios eligendi facultas recidit, qui vt dixi, facilius etiam in concordiam adducuntur. Non obstat poenalem Constitutionem ob utilitatem publicam extendi posse per text. ubi Bar. in d. §. Exercitium respondetur enim id locum habere, quando, nisi fieret extensio, publica utilitas laderetur, vt ibi per Bar. dicentem, ideo demisso ab exercitu admissum aq. cohorte extensio fieri, quia alias delictum contra publicam utilitatem impunitum remaneret, contra l. ita vulnecatus, ff. ad l. Aquil. Sed in propostis difficultate quamuis isti non cogentur, nihilominus Ecclesia sine Pastore non remaneret, quia ab aliis facilius electio fieret, vt diximus. Ita ille, qui tamen pro affirmatiua sententia affert Angelum cum rationibus minime contemendis, ad illum, & non pigebit.

RESOL. CVII.

An Cardinalis, v. g. qui mandauit Conclauista, vt scribat extra Conclauæ circa materiam electionis, in censuram Pij IV. incurrat!
Ex quo deducitur, quod censura prolata contra aliquid facientes non comprehendit mandantes.
Ideo si quis mandaret famulo, vt legeret librum hæreticum & ipsum audiret, non incidere in censuram latam contra legentes libros Hæreticorum.
Et iam inferitur non incurrere censuram latam contra colloquentes cum Monialibus, si quis loquatur cum ipsis per intermediam personam.
Et notatur in primo casu supra posito Cardinalem in tali casu peccare mortaliter propter mandatum, & coope. rationem cum peccato famuli? Ex part. 12. tractat. 2. Ref. 14.

§. 1. Videtur affirmatiuè respondendum, nam qui per alios facit per se ipsum facere videtur, vt asserit Regula 72. Qui facit, &c. in 6. Unde qui mandat solui, ipse videtur soluere, vt ait Et si de offic. eius cui mandat. est inuisiditio. Et ideo is, qui alienam iurisdictionem exequitur, non pro suo imperio agit, sed pro eo cuius mandato ius dicit, l. Et si de offic. eius cui mandat. est inuisiditio confessio- que eius cui fides datur, qui vel per se, vel per Ad- uocatum suum, in libello supplicè porrecto, ali- quid asserit, quod contra se est, l. Cum precum. cap. de liberal. caus. Et valet dictum testis dicentis. Titium ligna amputasse, etiam si per alium, vt con- silio suo. 13. lib. 2. ait Marianus Socinus nepos. Sic & in testamentis, atque vltimis eulogijs, qui sepultu- ram per alium eligit, perinde est ac si eligeret per seipsum, Anchar. consil. 214. Et qui alieno anno- nulo tabulas testamenti signat, perinde est at- que si proprio annulo signasset. §. Possent Inst. de Testam.

2. Sed ego puto in tali casu non incidere in censuram, quia censura prolata contra aliquid fa- cientes non comprehendit mandantes, ita Sanchez tom. 1. de matrim. lib. 4. dist. 49. n. 1. & 2. Henriquez lib. 13. cap. 17. n. 2. & alij.

3. Dices in hoc casu Cardinalis operatur in frau- dem legis ne in censuram incurrat. Respondeo, quid inde? censura enim non fertur contra eum qui aliquid operatur fraudulenter ne incidat in ipsam, sed contra facientes actiones sub censura prohibitas, & ideo si quis ne incidere in censuram Bullæ Cœ- næ, mandaret famulo vt legeret librum hæreticum & ipsum audiret, non incidere contra legentes li- bros hæreticorum; quia in tali casu Dominus non legit, sed facit legeri. Ita Fagundez in Decalog. tom. 1. capite 14. num. 27. art. 8. Trullench. in Decalog. tom. 1. libro 1. capite 3. dub. 9. §. 3. num. 24. Coninch de fide disputation. 18. dub. 11. num. 178. & alij. Ergo & in casu nostro Cardinalis non incidit in censuram, quia non scribit litteras extra Conclauæ, sed manda- uit, vel consuluit, vt scriberentur. Nec obstat autho- ritas Bonacinæ adducta supra in Resol. 10. nam dis- tinguen- dum est inter Collocutionem, & scripturam, & in ista materia non est faciendi extensio, sed stric- tæ verba sunt interpretanda.

4. Ad argumenta pro contraria sententia ad- ductum, quod qui per alium facit, per seipsum fa- cere videtur. Respondeo primo, hoc procederet for- sitan in nostro casu, si Cardinalis mandaret famulo, vt nomine ipsius Cardinalis litteram scriberet. Se- cundo illud axioma intelligendum est stante fictione Iuris, quæ quidem non sufficit, vt quis in cen- suram incurrat, & sic probabiliter aliqui asserunt non incurrere in censuram contra colloquentes cum Monialibus, si quis loquatur cum ipsis per interme- diam personam. Et ita me citato docet Tamburinus de iure Abbatissarum dist. 25. quæst. 8. numer. 2. & 3. & me citato Pellizzarius de Monialibus cap. 5. sect. 5. num. 215. & me citato Ianuarius de Casibus reseruatjs resolut. 134. num. 49. cum alijs notat dictum Cardi- nalem in tali casu peccare mortaliter propter mandatum, & cooperationem cum peccato fa- muli.

RESOL. CVIII.

Qua diligentia uti debeant Prælati in persecutandjs epulis in Conclauis intrantibus?
Et docetur in isto casu, & alijs, quod iuramenta de ob- seruandis statuis, legibus, & constitutionibus seculari- bus, vel Ecclesiasticis, intelligenda sunt quatenus sunt in vsu, & obseruantur?
Et aduertitur præceptum sub poena suspensionis non in- ducere peccatum mortale, nisi expresse, & verbis equi- ualentibus id significetur.
Et notatur, quod si supradictus Prælati adhibendo dili- gentiam moralem in persecutandjs epulis alicuius Cardinalis timeret ab ipso inferendum graue dam- num, tunc equidem ad nullam diligentiam teneretur?
Ex part. 12. tr. 2. Ref. 15.

§. 1. IN Bulla præfati Pij IV. sic habetur: Prælati quoque ad Custodiam Conclauis deputati, sub poena periurij, & suspensionis a diuinis, maxima, & ex- quisi- ta diligentia utantur in inficiendis, ac perse- cutandjs epulis, & alijs rebus, ac personis in Conclauæ intrantibus, & de eo exeuntibus, ne sub earum rerum velamine, lutea; aut nota, vel signa aliqua trans- mittantur; ita ibi: Et quidem illa verba: maxima

Sup. hoc magis late in tom. 5. tr. 1. Ref. 75. & in alijs eius primæ not.

Sup. hoc præter do- ctrinam Ref. not. præteri- ta, signanter in tom. 4. tr. 3. Ref. 444 §. Sed hanc, ad lin. 6. Sed lege eam per totam.

Quæ hic est supra Ref. 103.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 1. Ref. 84. §. 2. ad medium, & in Ref. 88. §. Sed in fine, & in tom. 7. tr. 1. Ref. 306. in fine. Et pro man- dato con- tento in pe- nult. lin. hu- ius Ref. sup. in Ref. 103. §. vlt. ante me- dium. à ver- fo. Nota vero.

Sup. his sup.
in Ref. 96. §.
His tamen
ante mediū,
à vers. Et
ita, & in a-
liis eius an-
not. & in
tom. 3. et 3.
ex Ref. 86. §.
Nec obstat
ad mediū,
vers. Quod
confirma-
tur, & in aliis
eius not.

& exquisita diligentia videntur importare plusquam diligentiam morale. Verum quia statuta è praxi, & obseruantia ipsorum, atque ita prout retro practicata, & obseruata fuerunt, interpretanda, & vel restringenda, vel extendenda veniunt, vt probat Craucta *conf. 73. num. 14. par. 4.* Decianus *Responf. 32. numer. 17. vol. 2.* & alij, quos citat, & sequitur Hultius Hannius in *Encyclopedia Iuris part. 1. titulo 3. cap. 7. numero 71.* Vnde interpretatio Statutorum è consuetudine, praxi, & obseruantia desumi debet, etiamsi proprietates verborum Statuti repugnet. Ioan. de Amicis *conf. 42. num. 16. & 17.* Ernest. Corhamann. *Responf. 48. num. 24. vol.* Alderan. Mascard. *de general. Statutorum interpretat. concl. 2. num. 156.* Et hæc omnia procedunt tam in legibus Ciuilibus, quam Ecclesiasticis, ex his dicendum videtur sufficere diligentiam morale, vt quis non incurrat periculum & suspensionem in videndis, & perferendis epulis, quæ in Conclauis pto Eminentissimis Cardinalibus introducuntur. Et hoc stante praxi, & consuetudine post dictam Bullam Pij IV. (non illam derogante, obserua hoc, sed illam declarante, & interpretante) quam obseruarunt Prælati, qui postea Summi Pontifices fuerunt, & hodie ex hoc alij Prælati obseruant. Quanta esse debet hæc diligentia moralis, remittendum puto arbitrio docti, & timoratae conscientia viri, vt suppono esse Prælatos, qui assistunt in Rotis. Nec sufficit dicere, quod sit impossibile, vt si quis velit, non introducat litteras in epulis supradictis, quia potest litteras apponere intra panem, & intra fundum artecrearum vulgo *Pastoni pastucci*, vel in fundo Cornutarum aut in fundo suberis frigidarij vulgo *Contemptori*, seu *Rinfrescatori*, Respondendo hoc non obstat vt ipsi liberentur à perferendis epulis, vt Bulla præcipit: sufficit tamen, vt dixi, & praxis ostendit adhibere diligentiam morale arbitrio boni viri, non obstantibus illis verbis Bullæ *maximam & exquisitam diligentiam.* Et in particulari de dicta diligentia morali, sic loquitur Lauorius in *var. Elucubr. 3. cap. 3. numero 23.* *Perferuntur ciuilia, & vasa, qua intromittuntur omni solertia, & fide introspiciendo epulas, & ferula, ne forsitan laterent aliquæ litteræ, nec non vinum, & aquam in vitreis vasis, exportare faciant.* Itaque rigidam cuiusdam Prælati diligentiam non puto necessariam, aliquorum verò fœcordiam damno, si forsitan adesset, quod non puto Sed si aliquis querat an dictos Prælatos comprehendat excommunicatio lata in cap. *vbi periculum.* Respondedo negatiuè, quia ibi tantum efficitur mentio de Magistratibus, & Rectoribus Ergo non est extendenda ad Prælatos Custodes Rotarum, strictè enim verba in hac materia sunt interpretanda.

2. Nota tamen hic obiter ad sedandos scrupulos cuiusdam Prælati nimis timoratae, ac delicate conscientia, me tria illi respondisse. Primo suspensionem in isto casu latam à Pio IV. non esse late sententia, & ideo in eius fractione quem non esse verè suspensum, sed suspendendum. Ita Theſaurus in *praxi de penis part. 2. verb. Conclauis, cap. 2.*

3. Secundo me non posse tanquam improbabilem damnare opinionem assententium, præceptum sub pena suspensionis non inducere peccatum mortale nisi expresse, vel verbis æquivalentibus id significetur. Ita Magister Marcus Serra Dominicanus *tom. 2. in 1. 2. D. Thoma quæst. 96. art. 4.* & ex Societate Iesuy Pater Tamburinus *opuscul. de Sacram. Missæ lib. 3. cap. 1. §. 8. num. 4. & 7.* Caietanus *2. 2. quæst. 286. in art. 9. circa solut. ad. 2. & in summ. verb. Præcepti transgressio vers. Pena præceptorum Nauarr. in summ. cap.*

Sup. hoc in
tom. 6. et 1.
Ref. 42. §.
vltim. & in
Ref. 43. & 57.
§. 2. propter
finem vers.
vel mesmo y
Salon, & in
tom. 5. et 1.
Ref. 11. & 12.

23. numer. 53. Corduba in *Reg. D. Francisci capit. 10. quæst. 3. punct. 1.* in 4. modo cognoscendi, quando lex obligat sub mortali, Valen. *1. 2. disp. 7. q. 5. punct. 6. in 4. Signo.* Salon. *2. 2. quæstion. 77. artic. 1. controu. 8. reg. 3. in fin.* Vide etiam à fortiori Escobar in *Theolog. Moral. tom. 1. lib. 5. sect. 2. prop. 31. num. 165.* Romigium in *summ. tract. 1. cap. 4. §. 12. num. 7.* Azotium *tom. 1. lib. 5. cap. 6. quæst. 5.* & Sayrum in *Clauis regia lib. 3. cap. 7. num. 25. cum aliis.*

4. Et quia dictus angebatur iuramento præstito, dixi quod iuramenta de obseruandis Statutis, Legibus, & Constitutionibus secularibus, vt Ecclesiasticis intelligenda sunt *quatenus sunt in vsu, & obseruantur.* Ita Gomez in *leg. Taurin. 365. & 366.* Gurtierres *de iure confirmat. part. 1. cap. 37. numer. 14.* Malderus in *2. 2. D. Thom. tractat. 10. cap. 6. dub. 9.* Sanchez in *Summa tom. 1. lib. 3. cap. 14. & alij, quos ego adduxi in part. 3. tract. 6. §. resol. 39.* Verum relinquendo supradicta, tantum scrupulos applicanda, dico absolute Prælatos custodes Rotarū satisfacere suo munerij, & iuramento, si in perferendis epulis & personis intra Conclauis intrantibus adhibeant diligentiam morale arbitrio viri prudentis, ac timoratae conscientia mensurandam; alioquin peccarent mortaliter, agitur enim de re nimis graui, ordinata ad bonum totius Ecclesiæ, videlicet electionem liberam Pontificis, & ideo tali transgressioni imponitur pena suspensionis, quæ contra allatos Doctores inducere peccatum mortale communis fert sententia, quam nonissimè docet Vrbanus ab Ascensione in *Theol. Moral. tract. 1. cap. 6. Malletus in Theol. Mor. tom. 2. Malleatio. 1. Bractea 11. quæst. 4.*

5. Nota verò hic obiter, quod si aliquis Prælati adhibendo diligentiam morale in præferendis epulis alicuius Cardinalis timeret ab ipso inferendum graue damnum in honore, & bonis temporalibus, tunc equidem ad nullam diligentiam tenetur, quia præcepta postriua non obligant cum tanto discrimine, vt tradunt Doctores, quos citat, & sequitur Ioann. à Trinitate *de confess. sollicit. sect. 7. dub. 4. num. 3. 4.* Leander *de Sacram. 1. tract. 5. disp. 13. quæst. 44.* Lupus in *Edict. Inquis. part. 1. lib. 5. dist. 3. art. 2. difficul. 2.* Verum hoc probabiliter non potest timeri, stante pietate, & prudentia Eminentissimorum Cardinalium.

RESOL. CIX.

An sit prohibitus ingressus per Rotam alicuius infantis non attingentis usum rationis intra Conclauis? Et exponitur cap. vbi periculum? Et inferitur esse prohibitus ingressus infaniam intra septa Monialium? Et queritur, an si quis clam in Conclauis ingrediatur incidat in censuram? Et notatur, quod si post ingressum in Conclauis iste talis loqueretur secreta cum aliquo Cardinali, tunc incurreret in excommunicationem? Et quid de priuatione officij, & beneficij, quam in cap. vbi periculum imponit Pontifex ipso facto, tenetur ne ad hoc ante iudicis declarationem? Et an vero intrantes in Conclauis subiciantur tantum supradictis penis, vel etiam peccent mortaliter? Et tandem aduertitur Sacram Congregationem Cardinalium declarasse Decretum ad ipsa additum, quo prohibetur Regularibus accedere ad Monasteria Monialium sub pena priuationis officij, ac vocis actiue, & passiuæ, obligare ad mortale? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 16.

1. His diebus de hoc casu in pluribus ego bis interrogatus fui, & prima facie, videtur affirmatiue respondendum, per verba Gregorij X. in cap. ubi periculum de elect. in 6. vbi generaliter loquendo sic ait. In Conclauis tamen predicto aliqua fenestra competens dimittatur per quam eisdem Cardinalibus ad vitium commodè necessaria ministrantur, sed per eam nulli ad ipsos patere possit ingressus, sic ibi; Vnde lex generaliter, & absolute loquendo, generaliter, & absolute est intelligenda, vt patet ex leg. praef. l. quamuis ff. de in ius vocando, l. si seruum §. non dixit ff. de acquir. hered. l. 1. §. quod autem, & ibi glos. verb. simpliciter ff. de aleator. l. vnic. Cod. qui pro sua iniuria. l. illam C. de collationibus Cap. Romanorum §. dist. cap. consulisti 2. q. 5. cap. soluta de maior. & obed. cap. quia circa 22. de privileg. Clement. vlt. de rescript. & docet Surd. conf. 271. num. 28. Valascus conf. 17. n. 21. Narbona de appellat. & Vicario ad Episcopatum par. 1. num. 12. & alij. Quod confirmatur individualiter pro casu nostro, quia lex generaliter interdicens ingressum intra monasteria Monialium, vt patet in cap. periculosa de Statu Regular. in 6. & ex Concil. Trident. in sess. 25. de Regular. c. 15. ex hoc à Scortia in Bullas Pontificias Theor. 336. Paulus Comitulus Societatis Iesu in Respon. Moral. lib. 6. quast. 19. num. 6. & ex nostris Antonius Naldus in Summa vers. Clausura nu. 4. Constanter asserunt esse prohibitum ingressum infantum intra septa Monialium etiam non attingant vsum rationis, quod etiam firmiter Sac. Congregatio die 12. Februarij 1585. His non obstantibus ad casum propositum ego respondeo negatiue.

2. Moueor ad sic tenendum, quia infantes ante vsum rationis non sunt capaces alienius præcepti, seu prohibitionis, & in ipsis in isto casu cessat non ex parte, sed adaequatè, & fundamentaliter tota ratio, & finis legis, & abest omne periculum, nam supradicti infantes non possunt se miscere in negotio electionis Papæ, & illam turbare, ergo non comprehenduntur in dicta prohibitione, neque etiam admittentes illos intra Conclauem, Notandum est tamen adhibendam esse diligentiam moralem à Prælati Rotarum ne dictus infans secum asportaret in Conclauem aliquas scripturas prohibitas. Restat modo respondere ad argumenta contraria. Ad cap. ubi periculum respondeo, quod licet lex generaliter loquatur, verba eius sunt distinguenda videlicet, nulli pateat ingressus, & c. si ingrediens habeat vsum rationis, concedo; nam in istis adest periculum electionem turbandi non autem in illis.

3. Ad Confirmationem argumenti respondeo sententiam illà Comitoli, & aliorum plures respue- re, & probabiliter contrarium tenere, & ita docet Pellizzarius de monial. c. 5. section. 3. q. 25. numer. 105. cui adde alios, quos ad fatietatem adducit, & sequitur Gibalin. de clausura, disquis. 1. cap. 4. §. 2. const. 4. num. 5. & Garzias in Polit. Reg. tom. 2. tract. 13. disquis. 2. punct. 10. num. 5. Adde, quod aliquis posset dicere, esse disparem rationem, inter vtrumque casum; nam quoad infantes intrantes in monasteria Monialium, non videtur cessare tota ratio legis, possunt enim sequi ex tali ingressu aliqua inconuenientia, quæ acciderent non possunt in ingressu infantum intra Conclauem in ordine ad electionem, Ergo, & c. Vnde ex his, Ego sum in voto, quod adhibita prius morali diligentia, & etiam postea ne dicti infantes secum deferant, vel asportent litteras, posse Prælatos Custodes Rotarum permittere absque scriptulis vt intra Conclauem per Rotam dicti infantes ingrediantur, nisi tamen ex Superioribus aliquid in contrarium ordinatum fuerit.

Tom. 1 X.

4. Sed quia hic sermo incidit de ingressu intra Conclauem, quæro, an si aliquis clam in illo ingrediat, incidat in censuram? Et respondeo negatiue, sed in pœnas impositas à Pio I V. qui in §. Clauso, sic ait. Et si quis forte, quod absit, clam ipsum Conclauem, & aliunde quam per ostium ingrediat, omni honore, gradu, & officio, beneficio ipso facto priuatus existat, & tradatur Curie seculari acerrimis pœnis puniendus, ita ibi. Nota verò, quod si post ingressum intra Conclauem iste talis loqueretur secretè cum aliquo Cardinali, tunc incurreret excommunicationem latam, & nemini referuatam in cap. ubi periculum de elect. in 6.

5. Sed quid dicendum de priuatione officij, & beneficij, quam vbi supra imponit Pontifex ipso facto incurrenda tenetur ne iste talis officium, & Beneficium dimittere ante Iudicis declarationem? Et negatiue respondeo, quia nullus ante aliquod Iudicis decretum tenetur subire pœnam; ipso facto, ipso iure, eo ipso, & absque aliqua declaratione impositam pro crimine, etiam si Hæreticus, aut Sodomita, aut quodlibet aliud, si quod est maius. Ita communis opinio, quam sequuntur plures, quos vidi sunt Thom. Sanch. lib. 2. in Decalog. capite 22. numero 2. Sotus libr. 1. de iust. & iur. quest. 6. artic. 6. con. 1. & 3. Molina tom. 1. disput. 65. vers. contrariam sententiam. Salon. 2. 2. quast. 62. artic. 3. controuers. 1. ante solut. argument. vbi D. Caietan. §. Ad hoc dicitur. Bañez questione 12. artic. 2. dub. unico, ad tertium principale. Aragon. questione 11. artic. 3. §. His suppositis. Lessius libr. 2. capite 29. dub. 8. numer. 64. Layman in theol. morali tractat. 4. cap. 15. num. 3. Granada 1. 2. contro. 7. tractat. 3. part. 1. disp. 3. sect. 2. num. 3. Valquez disput. 166. cap. 3. Montefinos disp. 16. quast. 24. num. 5. Martinez. questione 94. artic. 3. dub. 3. Araujo ibid. dub. 4. Valentia disput. 7. questione 5. punct. 6. quastione. 3. Sayrus in Clau. lib. 3. cap. 9. num. 30. Quibus omnibus adde omnino videndos Thomam Hurtadum Var. 10. 1. Ref. 466. 2. tractat. vltim. resol. 22. per totam. Angelum Bossium tract. de effect. marim. cap. 5. num. 31. cum seq. & Quintanaduenas in theol. morali tom. 2. tr. 14. singul. 8. nu. 3. cum Fagundez in Decal. tom. 2. lib. 8. cap. 29. num. 15. cum seq.

6. Vnde Emanuel Sà verb. Pœna n. 1. sic ait. Pœna imposita ipso iure, vel facto non incurritur, sine sententia Iudicis, & executione per ipsum, etiamsi lex dicat non requiri sententiam, aut declarationem, aut etiam soluendam in foro conscientie. Intelligitur enim Iudice exequente, nisi pœna esset huiusmodi, quæ secum traheret executionem, vt excommunicatio, suspensio, Interdictum, & Irregularitas, aut lex dicat, sic incapax, & inhabilis. Quidam tamen hic sententiam requirunt: aut dicat non faciat aliqui fructus suos. Est enim conditio, quæ seruanda est, vt quæ ponitur à testatore. Quod egregiè explicat D. Caietanus in summ. verb. Pœna.

7. An verò clam intrantes in Conclauis subiciantur tantum his pœnis, sed etiam peccent mortaliter, posset quis dubitare, nam Pontifex non vritur verbis præceptiuis, sed imperatiuis pœnalibus; Pro affirmatiua sententia aliquis posset dicere quia agitur de re grati, quod patet etiam ex pœnis impositis. Vnde videmus Sacram Congregationem Cardinalium declarasse * Decretum ab ipsa editum, quo prohibetur Regularibus accedere ad Monasteria Regularium sub pœna priuationis officij, & vocis actiue, ac passiuæ obligate ad mortale.

8. Sed aliquis posset respondere cum Serra in p. 2. D. Thome questione 96. artic. 4. dub. 2. Quod per dictam Declarationem Sacræ Congregationis couitat

N n voluntatem

Sup. hoc in tom. 1. tra. 5. lege doctrinam Resol. 65. per totam & aliarum eius prima not. & in tom. 3. tract. 3. ex Ref. 69. §. Notandum. & in tom. 4. tr. 8. ex Resol. 56. §. Ex quibus & in tom. 5. tr. 6. Resol. 14. à fin. 6. & in Ref. 15. & in tom. 6. tr. 1. Resol. 34. §. vlt. & in Ref. 35. 36. & 38. & vide in tom. 7. tr. 1. Ref. 466. & 247.

Sup. hoc in tom. 1. tra. 5. lege doctrinam Resol. 65. per totam & aliarum eius prima not. & in tom. 3. tract. 3. ex Ref. 69. §. Notandum. & in tom. 4. tr. 8. ex Resol. 56. §. Ex quibus & in tom. 5. tr. 6. Resol. 14. à fin. 6. & in Ref. 15. & in tom. 6. tr. 1. Resol. 34. §. vlt. & in Ref. 35. 36. & 38. & vide in tom. 7. tr. 1. Ref. 466. & 247.

Sup. hoc in tom. 1. tra. 5. lege doctrinam Resol. 65. per totam & aliarum eius prima not. & in tom. 3. tract. 3. ex Ref. 69. §. Notandum. & in tom. 4. tr. 8. ex Resol. 56. §. Ex quibus & in tom. 5. tr. 6. Resol. 14. à fin. 6. & in Ref. 15. & in tom. 6. tr. 1. Resol. 34. §. vlt. & in Ref. 35. 36. & 38. & vide in tom. 7. tr. 1. Ref. 466. & 247.

voluntatem præcipientis esse obligare ad mortale, quod non constat in casu nostro de quo loquimur. Ideo tu cogita.

RESOL. CX.

Virum Cardinales peccent mortaliter cum pluribus ferculis in Conclavi vescantur? Et explanatur hoc verbum Debeant, quid importet? Et part. 12. tr. 2. Ref. 17.

§. 1. **S**uppono in Bulla Pij IV. sic haberi, *Cardinales autem primo ipso die quo Conclave ingressi fuerint, tam in prandio, quam in cæna uno solo ferculo unius speciei tantum eoque moderato, & aliis iuxta constitutionem præfati Clementis VI. qualificato contenti sint, & esse debeant, nec quisquam in alterius cella, vel de alterius ferculo vescatur.* Ita ibi. Hoc supposito posset aliquis affirmatiuam sententiam docere; nam licet Pius IV. vbi supra, videatur vti blandis illis verbis, *contenti sint*, tamen statim subdit, *& esse debeant.* Quod verbum, vt in terminis obseruat scientia, & dignitate Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Lugo de *Sacram. Euchar. disp. 14. sect. 7.* exprimit grauem obligationem. Idem docet frater eius germanus Franciscus Lugo de *Sacram. lib. 4. c. 6. §. 8. n. 61.* Et verbum, *debeo*, etiam Amicus in *Curs. Theol. tom. 5. disp. 5. sect. 8. nu. 20.* & Badell. in *Theol. moral. tom. 1. lib. 5. disp. 21. n. 1.* inter verba præceptiua apponunt.

2. Sed licet superius dicta nimium virgere videantur; ego tamen negatiuæ sententiæ adhaereo: existimo enim verba Pij IV. de quibus est quæstio continere consilium, & exhortationem; cum enim potuerit Pontifex vti grauioribus verbis imperium explicantibus v. g. *Inbemus, Præcipimus*, &c. tamen ab huiusmodi præcipiendi rigore temperauit, & mollibus verbis vsus est. Ergo signum est verè non imposuisse præceptum, quod patet ex obseruantia subsequenti, non abrogatiua legis, sed interpretatiua, & declaratiua eius verborum. Vnde vt *superius diximus* obseruantia subsequens declarat legem, & illustrandum est, *leg. si de interpretatione ff. de legibus & capite cum contingit de transact. & docet & Mastrillus Decis. 52. numero 14. Parisius conf. 36. num. 8. Carena. de S. Officio part. 5. titul. 1. numer. 7. 2. & alij* Imo stando in rigore iuris, nego Eminentissimo Domino meo Cardinali Lugo, Vasquezio, Sanchez, & Castro Palao verbum, *debeo*, importare semper præceptum, & contra supradictos adducam ex eadem Societate Patrem Tamburinum opuscul. de *commun. capite 1. §. 6. numer. 52.* vbi sic ait, *Quamuis aliqui doceant per illud verbum, debet, importari in legibus necessitatem præcepti mortalis; tamen alij qui negant, & solum per illud concedunt importari debitum conuenientie, & honestatis.* Ita ille probabiliter quidem, cui adde etiam Lezanam. *tomo 5. part. 2. in Mari magno Seruitarum §. 13. numer. 42.* & Barbosa in *distinctione 77. numer. 9.* quod probatur ex *Can. ad eius distict. 5.* in quo dicitur, *Mulier nisi purgationis dies transeat, viro suo admisceri non debet*, vbi non nisi consilium, seu debitum eiusdem conuenientie, & honestatis, & non præcepti significatur, vt ipsemet Sanchez libro 9. de *matrimon. disp. 21. numero 11.* Rursus ex *dist. 1. cap. vestimenta*, vbi Pontifex de vestibus Ecclesiasticis sic dicit, *Que neque ab alijs debent contingi, aut ferri nisi à Sacris hominibus. Quem textum expendens Suarez de Euchar. distict. 81. sect. 8. §. tertium exemplum*, sic habet, *Que verba, aut præceptum non continent, quia illud verbum; non debent*

non videntur in rigore significare obligationem; sed decentiam quandam, aut non intelliguntur, &c. Et in Sacris quidem litteris per idem verbum, *debet*, conuenientiam, decentiamque notari solemne est. Matth. cap. 3. *Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me.* Ioan. 13. *Et vos debetis aliter alterius lauare pedes.* Tobias 10. *Te non debuimus dimittere ire à nobis.* Et similia passim. Et deinde Præpositus 1. 2. *D. Thom. qua. 95. disp. 3. dub. 2. num. 15.* Vasquez, & Sanchez, quos citat Caltrus Palao *tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 9. num. 2.* asserunt verbum oportet, non inducere obligationem ad mortale: ergo nec inducere dicendum est verbum *debeo*, quænam enim differentia est inter *me oportere facere & me debere hoc facere.*

3. Itaque dicendum est DD. Cardinales non peccare mortaliter, si dum existunt in Conclavi vescantur pluribus ferculis, non obstantibus verbis Bullæ Pij IV. tanquam non continentibus præceptum, sed exhortationem, Et dicta verba ita etiam consuetudo subsequens intellexit, declarauit, & interpretata est.

RESOL. CXI.

An Eminentissimi Cardinales in Feria sexta Parasceues possint deuenire ad scrutinium, non audito Officio fieri solito in illa die, non obstante §. Similiter, Bulla Greg. XV?

Et firmatur, quod in Feria sexta Parasceues nemini licitum est sacrificare ob prohibitionem factam ab Innocentio I. Et deducitur, an officium fieri solitum à Sacerdote, extracto Sacramento è sepulchro, sit vere Sacrificium, & Missa dici possit?

Et an populus Christianus teneatur illud officium audire, si in die Parasceues incidat dies festus de præcepto? Et discutitur, an consumptio Sacerdotis pertineat ad essentiam Sacrificij Missæ, vel sit tantum pars illius integralis?

Et tandem quaeritur, an Cardinales inciderent in excommunicationem, si alijs diebus omitterent solitum Missam & procedant ad scrutinium? Ex part. 12. tr. 2. Refol. 18.

§. 1. **I**n dicto §. sic habetur, *Similiter ne electio protractatur, statim, & ordinamus, sub simili excommunicationis pena eo ipso incurrenda scrutinium bis singulis diebus peragatur, ita ut etiam perficiatur, mane scilicet post solitam missam, &c.* Deinde firmandum est, quod Feria sexta Parasceues omnes Doctores testantur; nemini licitum esse sacrificare ob prohibitionem factam ab Innocentio I. *Epistol. 1. ad Decem. capite 4.* & refertur *cap. Sabbato de consecr. distict. 13.* Rationem congruentiæ reddit D. Thomas *quaest. 83. artic. 2. ad 2.* quia eo die Ecclesia recolit realem Christi Passionem, & mortem. Non igitur expedit mysticam, & incrementum mortem exhibere. Vnde male opinati sunt aliqui, quos tacito nomine asserit Emanuel Sà *verb. Missa numer. 17.* asserentes in illa die posse Missam dici, contra quos inuehitur Eminentissimus Cardinalis Lugo de *Euchar. disp. 20. sect. 1. num. 15.* & Dicaillus de *Sacram. 10. tr. 5. disp. 4. dub. 2. n. 30.*

2. His positis resolutio præsentis difficultatis pendet ex illa quæstione, An Officium fieri solitum à Sacerdote extracto Sacramento è Sepulchro, sit verè Sacrificium, & Missa dici possit? Et prima opinio affirmat. Ita docet Ledesma 1. *part. 4. quæstione 23. artic. 4.* citans Albertum Magnum in *4. disputat. 10. artic. 24.* & videtur asserere Scotus in *eodem 4. ref. Ric. dist. 13. quæst. 2.* Gabriel *ibidem quæst. 1. & D. Augustin. lib. 20.*

Suprà hoc verb. Debeant. Iam in §. seq. huius Ref. inter principium, & medium, à vers. Imo stando. & in tom. 2. tr. 1. Refol. 14. signanter in fine §. Et quidem, & in tom. 3. tract. 6. Ref. 129. §. Ad ref. ponitionem. cursum ad lin. 6. & in tom. 6. tr. 1. ex doctrina Ref. 8. prope finem §. 1. a vers. equipollentia vero, & in tom. 7. tr. 1. Ref. 106. §. scilicet. cursum, & recitatio ad lin. 7. & in tom. 5. tr. 5. ex Ref. 119. §. Sed diffice. à lin. 5. * Superius in Ref. quæ hic est sup. 96. §. His tamen ante mediū, vers. & ita, & in alijs multis eius nec. * Sup. hoc in Ref. 95. & vers. not. 1. huius Ref.

lib. 20. contra Faustum Manicheum cap. 18 vbi ita : Vnde iam Christiani peracti eiusdem Sacrificij memoriam celebrant Sacro sancta oblatione & participatione corporis, & Sanguinis Christi. Probatur hæc opinio ex variis Argumentis, quæ adducit Fagundez de Preceptis Eccles. pr. 1. lib. 3. capit. 4. num. 3. ideo tenent quod in sexta Feria maioris Hebdomadæ offertur verum Sacrificium, & tamen non consecratur Hostia, sed offertur Hostia consecrata die antecedenti : ergo consecratio ipsa non est de essentia Sacrificij; ergo tota essentia illius consistit in oblatione Hostiæ consecratæ. Ita dicunt omnes Doctores citati num. 2. Quod autem eo die offeratur in Ecclesia verum Sacrificium, patet in primis ex D. Augustino lib. 10. de Civitate Dei cap. 20. vbi hoc Sacrificium Missæ appellat quotidianum, quod quotidie in Ecclesia celebretur, & nullus sit dies in quo non celebretur, ibi : Christus IESVS in forma Dei Sacrificium cum quo vnus est Deus, in forma serui sacrificium maluit esse quam sumere, ne vel hac occasione quisquam existimaret cuiuslibet sacrificandum esse creaturæ, per hoc, & Sacerdos est ipse offerens, ipse est oblatio, cuius rei Sacramentum quotidianum esse voluit Ecclesiæ sacrificium, cum ipsius rei ipse sit caput, & ipse capitis ipse sit corpus, tam ipsa per ipsum, quam ipse per ipsam suetus offerri. Patet secundo ex Oratione quam Ecclesia in Officio illius diei profert, quæ sic habet. In Spiritu humilitatis, & animo contrito suscipiamur a te Domine, & sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi Domine Deus. Et postea ait Sacerdos : Orate fratres, ut meum ac vestrum sacrificium, acceptabile fiat, &c.

3. Aliqui verò putant non solum ad essentiam illius pertinere, sed etiam totam illius essentiam in consumptione esse positam Sacerdotis, non in consecratione, nec in oblatione, nec in alia actione illius. Ita docet Albertus Magnus in 4. dist. 13. art. 24. Ledesma 1. p. 4. quæst. 23. art. 4. ad finem. Angles in floribus, tit. de Missa, pag. 185. & Concilium Tolentanum citatum in capite. Relatum. de consecrat. disput. 1. & quidam alij recentiores, veluti Victoria, Peña, & Banez, quos refert Henriquez lib. 9. de Missa c. 8. num. 5. Putant enim per consumptionem tantum Sacerdotis conferri fructum sacrificij ex opere operato, pro quibus Sacerdotes specialiter sacrificium offerunt, & Missam applicant. Probatur, quia olim in lege veteri immolatio, & sacrificatio animalis, erat occisio, & consumptio illius, vt patet in sacrificio holocausti, quod totum ardebat flammis, & cuius nullam partem Sacerdotes comedebant, & quamvis nullam partem illius comederent : tamen in omnibus sacrificijs legis veteris fiebat consumptio animalis sacrificati; partim per ignem, & flammam, quasi eo signo sensibilis ignis per Sacerdotes applicati, acceptaret Deus per illos; tanquam per suos ministros, præsentem donationem Sacrificij, partim à Sacerdotibus deuorantibus eam partem reliquorum sacrificiorum, quæ sibi contingebat. Probatur secundo, quia Christus Dominus in Cruce moriens dixit : consummatum est. Matth. 27. quasi in consumptione, & consumptione consisteret essentia sacrificij; & ideo aiunt, & Sacrificium Missæ Græcè dicitur *Thysa, & Teleti*, id est mactatio, & consummatio, vel consumptio. Addunt præterea huiusmodi Doctores in sexta feria Hebdomadæ sanctæ, fieri vnum Sacrificium Missæ, & teneri populum Christianum illi assistere, si incidat in diem festum, de præcepto, huiusmodi sexta Feria Parasceues; quia ibi datur vera consumptio Sacerdotis, in qua tota essentia Sacrificij sita est, Hostiæ præconsecratæ in vna tantum specie, dispensante Ecclesiæ consuetudine, in consecratione; quæ consuetudo durat in Ecclesia à plus mille annis iuxta Rabanum l. 2. Inslit. Clericorum cap. 37. & alios. Et ideo secundum hanc opinionem tenetur populus audire Missam in sexta feria Parasceues, si in ea incidat dies Annunciationis Beatæ Virginis, & tenentur Prælati inbere, vt Missa dicatur, vt populus illam audiat & si id ita fit in aliqua Prouincia, aut Diocesi, iuste, fit, & sancte fit, & ideo fit, quia sequuntur Prælati ibi eam opinionem, quæ docet totam essentiam sacrificij in sola consumptione consistere, quæ opinio est probabilis, & quia adhuc illis non constat, an consecratio sit de essentia sacrificij necne. Ita Doctores citati & ex Neotericiis Araujo ad 3. par. D. Thoma q. 83. ar. 6. n. 35.

dine, in consecratione; quæ consuetudo durat in Ecclesia à plus mille annis iuxta Rabanum l. 2. Inslit. Clericorum cap. 37. & alios. Et ideo secundum hanc opinionem tenetur populus audire Missam in sexta feria Parasceues, si in ea incidat dies Annunciationis Beatæ Virginis, & tenentur Prælati inbere, vt Missa dicatur, vt populus illam audiat & si id ita fit in aliqua Prouincia, aut Diocesi, iuste, fit, & sancte fit, & ideo fit, quia sequuntur Prælati ibi eam opinionem, quæ docet totam essentiam sacrificij in sola consumptione consistere, quæ opinio est probabilis, & quia adhuc illis non constat, an consecratio sit de essentia sacrificij necne. Ita Doctores citati & ex Neotericiis Araujo ad 3. par. D. Thoma q. 83. ar. 6. n. 35.

4. Sed his non obstantibus ego puto Consumptionem Sacerdotis non pertinere ad essentiam Sacrificij Missæ, sed esse partem integram illius, & perfectionem tantummodo extrinsecam, & totam illius essentiam positam esse in consecratione, & ideo pro hac sententia in par. 2. tract. 14. Resolut. 62. adduxi plures Doctores, & declarationem Sacræ Congregationis Rituum asserentis, quod si Festum Annunciationis accideret in Feria Parasceues, non adsit præceptum audiendi Missam, quia in illa die non adest Missa, cum non adsit consecratio. Probatur hæc opinio, quia in consecratione reperitur omnes conditiones requisitæ ad Sacrificium Missæ. In primis per eam repræsentatur mors Christi, deinde in ea fit mutatio panis, & vini in Corpus Christi: tertio, quia est res visibilis: fit enim hæc mutatio in speciebus visibilibus, ac signis sensibilibus; quarto quia fit in cultum, & honorem Dei auctoris rerum omnium, & hæc sunt conditiones requisitæ ad Sacrificium Missæ. Et ita hanc sententiam me citato tenet Leandrus de Sacram. tom. 2. tr. 8. disp. 5. q. 23. eum aliis penes ipsum.

5. Stando igitur in hac vltima opinione ego ex Sacro Conclauis consultus ab Eminentiss. Cardinali N. respondi, ad casum propositum in rigore, & secluso scandalo, & contemptu, posse Dominos Cardinales ad Scrutinium deuenire in Feria Parasceues non audiendo Officium in illa fieri solitum, quia verba, §. Similiter, Gregorij X. non possunt verificari pro illa die; cum non adsit solita Missa, Missa enim in illa die non offertur, neque adest. Verum quia contrariæ sententiæ suam habent probabilitatem, ego consului Dominis Cardinalibus debere prius officium illud, seu Missam, vt dicitur, audire, & postea Scrutinium incipere, & ita factum fuisse postea mihi dixerunt.

6. Sed an Cardinales inciderent in Excommunicationem si aliis diebus omitterent solitam Missam, & procederent ad Scrutinium? Affirmatiuè respondent aliqui, vt patet ex dicto §. Similiter, & videtur res grauis sine implorato diuino auxilio deuenire ad electionem Pontificis. Alij negatiuè respondent, putant enim durum esse ex omissione *Veni Creator Spiritus, &c.* in censuram incurri, vnde putant excommunicationem respicere tantum Scrutinium bis in die faciendum, vt demonstrant verba dicti §. Similiter, Auditionem item Missæ, ac *Veni, Creator, &c.* pertinere solum ad directionem, & ad circumstantiam accidentalem. Ideo tu cogita. Et quidem videtur res grauis procedere ad electionem Pontificis absque implorato diuino auxilio, præsertim in Missa.

RESOL. CXII.

An Summus Pœnitentiarius possit absoluere ab excommunicatione

N n 2

communicatio nō

Quæ hic est in ro. 2. tr. 3. Ref. 19. signanter à lin. 4. §. 1. a. ver. Ratio, & seq.

hæc in...

hæc in...

municatione lata à Pio IV. in § Litteras, &c.
 Et asseritur, quod si Pontifex in aliquo Iubilæo concederet
 absolutionem ab omnibus casibus Bullæ Cænæ,
 hæresim tamen non excludendo, videri vtiq; illam
 concedere. Ex parte 12. tractatu 2. Resolutione
 19.

§.1. **S**uppono in dicto §. sic haberi. *Litteras vero, aut eiusmodi generis scripta ad eos, qui in Conclavi erunt, seu nuncium, vel notam, aut signum mittere, seu recipere, aut contra, è Conclavi ad eos qui foris erunt, nullo modo licet: qui contrafecerim, quacunq; dignitate, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, pœna excommunicationis late sententia subiacent, absolventi facultate, præterquam in mortis articulo, soli Pontifici Maximo reservata: à qua nihilominus pro qualitate delicti ultra dictam excommunicationis pœnam puniendi erunt.* In Ceremoniali verò Gregorij X. sic habetur *Clauso Conclavi servari debent omnia, quæ de colloquiis, literis, & cibis, & quæ de non ingredientibus Cardinalibus, aut iisdem, aut eorum familiaribus postquam ingressi sunt exeuntibus in Constitutione Pij IV. sancita sunt, &c.* ita ibi. His suppositis ad dubium propositum affirmatiuè aliqui respondent, nam Gregorius X. in sua Bulla nihil aliud facit, nisi confirmare id, quod disposuerat Pius IV. in §. *Litteras*; & nihil plus addit; Sed Pius IV. in dicto §. vt patet legentibus auctoritatem quam habebat Summus Pœnitentiarius absolventi à Casibus Papalibus, ei non abstulit, sed tantùm sibi reservavit excommunicationem ibi datam. Ergo potest illam absolventi summus Pœnitentiarius. Probatum Primo, nam in dicta Bulla fol. 61. vt obseruat etiam Lælius Zecchius de Republica Ecclesiastica cap. 3. numero 2. Pius IV. concedit Summo Pœnitentiario ea expedire tempore Conclavis, quæ pertinent ad forum conscientie, & non aufert ab ipso auctoritatem absolventi in foro conscientie à censura quam paulo infra in §. *Litteras*, debet fulminare. Ergo, &c. Hinc Azorius 10.2. l. 5. cap. 37. sic ait, *Nec Summi Pœnitentiarj, nec Minorum Pœnitentiariorum officium finitur Romani Pontificis obitu.* Clem. *Ne Romani, de Elect. ne sede Romana vacante deessent, qui, pœnitentium Confessiones audirent, & à censuris, pœnis, & peccatis absoluerent.* Confirmatur secundo ex Bulla 67. eiusdem Pij IV. quam adducit Zecchius vbi supra; in qua enumerantur facultates quas habet, & non habet Summus Pœnitentiarius, & inter has, Pontifex non enumerat, nec asserit, ipsum non habere facultatem absolventi ab hac censura de qua loquimur. Ergo, &c. Confirmatur tertio, nam Gregorius X. in sua Bulla *Eterni Patris, &c.* in §. *Quod si electio*, fulminavit censuram contra eligentes, & electos contra formam dictæ Constitutionis, & absolutionem dictæ censure sibi reservat, & nominatim auctoritatem Summo Pœnitentiario ne illam absoluat. Ergo dum Pius IV. in censura fulminata in §. *Litteras*, & confirmata à Gregorio X. non exprimit Summum Pœnitentiarium ne absolventi possit à dicta censura, sequitur auctoritatem absolventi ipsi reliquisse; nam hic intrat illud vulgatum iuris axioma. *Quando voluit, expressit*, ergo quando non expressit, non voluit, nam si voluisset expressisset, quod exprimat ex pluribus Larrea in Allegat. casibus Fiscalibus tom. 2. Allegat. 54. numer. 26. Quod etiam probatur ex doctrina Gregorij Gobat. de duplici Iubilæo c. 3. §. 91. num. 248. Lorca in 2. 2. D. Tho. 9. 11. artic. 4. disp. 4. num. 12. Bossij tract. de Iubilæo section. 1. cap. 8. numer. 2. & aliorum asserentium, quod si Pontifices in aliquo Iubilæo concederent absolutionem ab om-

Sup. hoc inf. p. Res. 118.

nibus casibus Bullæ Cænæ, Casum Hæresim tamen excludendo; si postea in aliis Iubilæis concedant dictam absolutionem, & casum hæresim non excludant, videtur illum vtiq; concedere, nam si nolissent, id explicarent in aliis Iubilæis, vt fecerant.

2. Sic & in casu nostro dicendum videtur, cum Gregorius X. voluit excludere Summum Pœnitentiarium, nominatim excludere. Ergo dum Pius IV. hoc non fecit, dicendum est illum excludere noluisse.

3. Videtur itaque posse Summum Pœnitentiarium absolventi à censura occulta lata in §. *Litteras*, extra, vel intra Conclave, tangentes materiam electionis, vt patet ex superius dictis, & malè aliquos confundere excommunicationem latam in §. *Quod si*, & excommunicationem latam in §. *Litteras*, in illa enim non potest Summus Pœnitentiarius se intromittere; in ista verò potest, nam in §. *quod*, Gregorius illum excludit, quod minimè fecit Pius Quartus in §. *Litteras*. Ergo, &c. Et ita quidam testis fide dignissimus dixit mihi in quadam Congregatione Theologorum, & Canonistarum Sacra Pœnitentiaria fuisse conclusum. Et ita etiam sentire plures Theologos inclitæ Societatis Iesu, & inter illos amicissimum, & doctissimum P. Valentium Mangionium hodie vnum ex Assistentibus Reverendissimi P. Generalis, SS. D. N. Theologorum in Sacra Pœnitentiaria. Verum ego circa præsentem difficultatem volo magis doceri, quam decere, & ideo eius finale resolutionem à SS. D. N. expectandam esse puto; de meo nihil ponendo, & asserendo.

RESOL. CXIII.

An excommunicatio contracta ex fractione Bullæ Pij IV. & Gregor. X. si sit occulta, possit absolvi ab Episcopo vigore Concilij Tridentini sess. 24. capite 6. de Reformat?

Et quis virtute priuilegiorum Regularium, aut ex vi Cruciatæ Bullæ?

Et docetur absolutionem ab hac censura impendi possedum Summus Pontifex de nouo creatus dicit aliquibus Conclauis: Do Vobis facultatem, qua absolui possitis ab omnibus excommunicationibus contractis occasione Conclavis, seu creationis Pontificis. Ex part. 12. tract. 2. Resol. 20.

§.1. **N**egatiuè respondet Bonacina tom. 3. de elect. Pontif. disp. 2. quaest. 7. numer. 3. vbi sic ait. *Absolutio istius excommunicationis reservata est Summo Pontifici, nec ullus excepto mortis articulo, etiam virtute alienius priuilegij potest ab ea absolventi: nam in præfata Bulla dicitur, à qua sicut ab alia quacunque in hac Constitutione imposita, & irrogata, seu infra imponenda, & irroganda pœna excommunicationis, tam ipsi quam quilibet alius, siue Sancta Ecclesia Cardinalis, siue alia persona, cuiuscunque gradus, conditionis dignitatis, & præminentia à nullo, neque etiam à Maiori Pœnitentiario cuiuscunque facultatis vigeat, præterquam à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo absolui possit.*

2. Hinc sequitur primo Episcopum non posse absolutionem impendere etiamsi delictum sit occultum; quamvis enim Episcopus possit à censuris summo Pontifici reservatis, & ob delictum occultum contractis absolventi ex Concilio Tridentino sess. 24. cap. 6. nihilominus ab ista non potest, quia Summus

Summus Pontifex absolventi facultatem absolventi ademit, etiam Maiori Penitentiario post editionem Tridentini.

3. Neque obstat dicere in hac reservatione non fieri mentionem Concilij Tridentini, consequenter non censeri derogatum privilegij Episcoporum in Tridentino concessis: Respondeo enim,

4. Primum, iuxta communiolem sententiam non requiritur mentionem Concilij Tridentini in concessionibus Summi Pontificis, ut patet ex dictis de censuris in particulari *disp. 1. quest. 22.* dum loqueret de absoluteione ab excommunicationibus in Bulla Cœna.

5. Responderi potest secundò in hac Bulla derogari omnibus Constitutionibus, & Decretis etiam Conciliorum huic Bullæ contrariis, *ibi non obstantibus quatenus opus est &c.* Quæ derogatio extendi etiam videtur ad reservationem huius censuræ, cum derogatio sit generalis, quatenus opus est.

6. Secundò sequitur Religiosos non posse hoc tempore virtute suorum privilegiorum ante istius Bullæ constitutionem concessorum ab hac censura absolventi, ut patet ex allata ratione; An autem absolutio virtute Cruciatæ impendi possit, patet ex dictis de legibus, de cessatione privilegiorum, & ex dictis de absoluteione ab excommunicationibus Bullæ Cœna.

7. Terriò sequitur absoluteionem ab hac censura impendi posse dum Summus Pontifex de novo creatus dicit aliquibus Conclavisticis vobis facultatem qua absolvi possitis ab omnibus excommunicationibus contractis occasione Conclavis, seu Creationis Pontificis; tunc enim censetur data facultas Confessario. Hucusque Bonacina.

RESOL. CXIV.

Proponitur sententia affirmativa, nempe Episcopus à dicta censura posse absolventi, & nova opinio circa intelligentiam Tridentini assertur, sed non approbatur. Et queritur quando verò ista excommunicatio dicenda sit occulta? Ex p. 12. tract. 2. Ref. 21.

§. 1. Sed his non obstantibus affirmativam sententiam docet ex inclyta Societate Jesu præstantissimus Theologus Castrus Palaus *to. 6. disp. 3. punct. 28. num. 3.* sic asserens, Tertia excommunicatio continetur in Extravaag. Gregorij XV. quam Urbanus confirmavit in Bulla, quæ incipit *Eterni Patris, &c.* vbi Cardinalib. sub pœna excommunicationis reservata præferibitur forma eligendi Summum Pontificem sede vacante, & aliter facta electio irrita decernitur, complicesque, & fautores huius irritæ electionis, tamen Cardinales non sint, eidem excommunicationi subiiciuntur, à qua excommunicatione censet Bonacina *tractat. 3. de censuris, disp. 2. q. 7. punct. 1. num. 8.* Absolventi non posse Episcopos virtute Tridentini, neque Religiosos Mendicantes virtute suorum privilegiorum, eo quod Summo Penitentiario hæc potestas adempta sit, ibi, *A nullo, neque etiam à Maiori Penitentiario cuiuscunque facultatis vigore præterquam à Summo Pontifice, nisi in moris articulo absolvi possit.* Sed hoc mihi durum videtur, quia privilegia Concilij generalis non sunt censenda derogata, nisi manifestis verbis derogatio fiat. At superiore clausula non est censenda derogata facultas Episcopis concessa in Tridentino, quia si id vellet Pontifex expressisset, sicut expressit, summum Penitentiarium, maxime cum

Tom. IX.

facultas concessa Episcopis absolventi à reservatis solum forum conscientie spectet, qua cum compati potest absoluta huius censuræ reservatio. Hæc omnia Castrus Palaus, qui ut vides contra Bonacina putat clausulam Bullæ Gregorij XV. non includere Episcopos, nec derogare eorum privilegio absolventi à supradicta censura vigore Concilij Tridentini, & quidem eius opinio confirmatur ex opinione Doctorum asserentium, cum Decreta Concilij generalis matura deliberatione sancita sint, videntur continere vim clausulæ derogatorie ad alia decreta posteriora, nisi de illis specificam faciant mentionem, imò si Concilium generale sit moderatum, quale est Tridentinum, oportet etiam illius mentionem facere: nec sufficeret generalis derogatio cuiuscunque Concilij, ut docet me citato Thomas Hurtado *var. tom. 2. tract. 5. cap. 4. §. 2. numer. 139.* Moneta *de commut. ult. volum. capit. 7. num. 277. cum seq.* Covarr. *var. lib. 4. cap. 16. num. 6.* Gutierrez in *1. nemo potest de legat. 1. num. 173.* Henriquez *libro primo, de indulgentiis, capite 26. num. 16.* Vivald. in *candelabro part. 3. cap. 12. num. 14.* Sanchez *lib. 3. de Matrimon. disputat. 26. num. 7.* & novissimè Vincentius Candidus Magister Sacri Palatij *tom. 1. disputat. Moral. disp. 3. art. 28.*

2. Quando verò excommunicatio de qua loquimur dicenda sit occulta, respondent aliqui dum non est de dicta ad forum contentiosum, mirabilis doctrina si esset amplectenda; & ideo novissimè Ludovicus Bail. Doctor Parisiensis *de triplici examine in Appendice de censuris §. 23. fol. 693.* sic ait, *Dubitat verò quodam debet dici occultum crimen ex quo nata irregularitas dispensationi Ordinarij subicitur?*

3. Lucius III. in Epistola ad Magistratum, & Fratres S. Iacobi, quæ habetur in Appendice Concilij Lateranensis *11. r. 7. Conciliorum* ita dicit, Aliud crimen est notorium, aliud occultum. Notorium definitur, de quo Presbyter canonicè condemnatur; occultum, quod adhuc ab Ecclesia toleratur. Sine dubitatione itaque teneatis, quod à Clericis, & Presbyteris, quamdiu ab Ecclesia tolerantur, & nec est crimen evidens, licetè audiuntur diuina officia, & alia recipiuntur diuina Sacramenta. Hæc resolutio innumeras cluit difficultates de notorio facti Bail. Ita vbi supra Hanc sententiam tenet etiam Ioannes de Thoma Professor Sac. Theologiæ in Inclyta Academia Complutensi, & Confessarius Magni Regis nostri Philippi IV. in *2. 2. D. Thoma q. 564. disputat. 23. art. 2. §. Dico igitur, fol. 224.* vbi probat in terminis Concilij Tridentini occultum delictum esse illud, quod non est deductum ad forum contentiosum, etiam si notorium sit in Civitate & possit probari in iudicio, & ideo super omni irregularitate proveniente ex illo possunt Episcopi dispensare, ex supradictis Auctoribus: adde novissimè Doctorem Petrum de Abella Canonicum Magistralem Ecclesiæ Castaragustanæ in Consultatione lingua Hispanica conscripta circa quandam percussorem Clericis *§. 2. num. 88. fol. 41.* qui citat Basilium Pontium *de Matrimon. libro 8. capit. 21. numer. 19.* & tandem Brunus Casanen. *de privileg. regul. tractat. 4. cap. 1. prop. 17.* asserit irregularitates censeri semper occultas, & secretas, ad effectum dispensationis impetrande ab Episcopo, donec deducta fuerunt ad forum contentiosum.

4. Sed opinio supradictorum Auctorum est contra communem; Dico igitur, in Concilio Tridentino accipi delictum occultum, non solum ut distinguitur à delicto deducto ad forum contentiosum,

N n 3 sed

Sup. hæc asserione to. 3. tract. 3. ex doctrina ref. 31. §. 2. ad medium. à veris. quia Decreta & hic infra vim de doctrina Ref. 116. si gnauer §. eius vit.

Sup. hoc late in tom. 3. tr. 3. Ref. 19. & 20. & lege etiam alios §§. posticos in annot. 1. Ref. 1. huius annot.

ALATI
PROVINCIA
X
LII

Sup. hoc in
Reol. not.
præterita.

sed etiam ut distinguitur contra publicum, & famosum. Quapropter, etiam si delictum ab aliquibus sciat, modo non sciat à maiori parte vicinæ, vel Collegij, in quo sint ad minus decem personæ, neque ad iudicium sit deductum, occultum dici debet. Ita Sanchez lib. 2. de matrim. disputat. 38. num. 11. & lib. 8. disputat. 34. num. 55. & lib. 2. in decal. cap. 11. num. 19. Azor. 1. part. libro 8. cap. 10. quest. 9. Bonacina de censuris disputat. 1. quest. 3. punct. 2. num. 1. Barbosa plurimos referens de Potestate Episcopi 2. part. allegat. 39. num. 24. Palao part. 1. tract. 4. disp. 4. punct. 3. §. 1. num. 14.

RESOL. CXV.

Sicute supra dicta opinione Castri Palai, queritur, quomodo possint Cardinales Episcopi, vel alij Episcopi absolueri à dicta censura Piana, & Gregoriana?

Et difficultas est, quid operetur illa Particula Concilij Tridentini in Diocesi sua?

Et concluditur non posse Episcopos vigore Concilij absolueri à censuris, & aliis casibus reservatis extra suam Diocesim.

Et tandem queritur, an possint Cardinalis Episcopi, vel alij Episcopi, si inciderint in censuras, de quibus est questio, absolui à suo Confessario vigore Concilij Tridentini? Ex parte 12. tractatu 2. Resolutione 22.

§. 1. PRO intelligentia difficultatis notandum est Tridentinum in concessione absoluedi, quam præbet Episcopis apponi, illas clausulas *In foro conscientie, & in Diocesi sua.* Et nota utramque restrictionem non fuisse appositam in facultati concessa ad dispensandum, sed solum ad absoluedum à casibus; quia facultas dispensandi exercere potest erga subditos suos ab Episcopo in absentia, & siue Episcopus, siue subditi, siue ambo sint extra Diocesim. Eaque dispensatio pro utroque foro proderit; quia Tridentinum absoluet, & siue vlla limitatione eam potestatem concedit. Et quia iurisdicctio voluntaria ad quam dispensatio pertinet, potest extra territorium exerceri, ut ex communi sententia docet Covarruuias lib. 3. variar. cap. 20. num. 8. quia hæc iurisdicctio nullam causæ cognitionem, nec iudicem pro tribunali sedentem petit, sicut iurisdicctio contentiosa, quæ nequit exerceri à iudice extra proprium territorium, ne iudici illius iniuriam inferat.

Sup. hoc ad
med. §. seq. d
& infra in §
Neque. ante
med. & in
aliis postis
in annot. 2.
dicti §.

Sup. hoc in
tom. 1. tr. 3.
Ref. 11. & in
aliis eius
not. pro hac
quest.

2. Est itaque utraque illa particula apposta pro facultate absoluedi à reservatis, ut bene aduertit Suarez tom. 5. in 3. part. disp. 41. sect. 2. num. 10. & 12. quare non bene dixerunt Henriquez lib. 14. de irregular. cap. 20. num. 5. Auila de censuris p. 7. disp. 10. dub. 6. Episcopum non posse dispensare, in suspensione extra suam Diocesim virtute illius decreti, non aduertentes, eam limitationem non apponi in priori illius parte.

Sup. hoc in
Reol. not. seq.

His suppositis difficultas est, quid operetur illa particula *in Diocesi sua.*

3. Prima opinio est Patris Sanchez, qui in *summa*, tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 27. putat hæc verba non esse restrictiua facultatis Episcopo concessæ, sed potius quasi illius extensiuæ, siquidem comprehendunt subditos, qui verè subditi sunt ratione domicili, siue existant in Diocesi, siue extra, & etiam subditos, qui solum ratione transitus in Diocesi commorantur. Quapropter dicit posse Episcopum vir-

tute huius facultatis absolueri ab hæresi, reliquitque censuris subditum existentem in aliena Diocesi, etiam si ipse Episcopus extra Diocesim existat. Probatur hoc; nam primo requiri non potest, ut vicique Episcopus scilicet, & subditi in Diocesi existant; esset enim coarctare nimis priuilegium Concilij. Deinde requiri non potest, ut Episcopus in Diocesi propria existat, ut subditum à Censuris absoluat, quia hæc absolutio est voluntaria iurisdicctio nis exercitium, quod vbi libet fieri potest circa subditos; Ut ergo intelligeremus Concilium hanc iurisdicctio nem voluntariam limitasse verbis clarioribus uti debebat. Sicut fecit sessio 6. cap. 5. de reform. cum dixit, *nulli Episcopo liceat Pontificalia in alterius Diocesi exercere.* Tandem requiri non potest, ut subditus in Diocesi propria existat, quia verba illa; *in diocesi sua* non possunt ad subditos referri, aliàs non diceret in *diocesi sua*, sed in eorum Diocesi. Itera Concilium apposuit virgulam diuidentem subditos à Diocesi sua, dixit enim, *Liceat Episcopis, quoscumque sibi subditos in Diocesi sua absolueri*, quasi nolens Diocesim ad subditos referre. Vide Coninch de sacram. disp. 14. dub. 16. num. 252. Bonacinam de cens. disp. 1. q. 3. punct. 2. part. 1. n. 1. in fin. & Caraffam de delo tract. 5. sect. 2. q. 2. n. 3.

4. Secunda opinio est Patris Suarez, qui dicta verba *tom. 5. de cens. disp. 41. sect. 2. num. 10. & 11.* dicit limitanda esse ad subditos, quia paci, & recto regimini convenientius est, si potestas absoluedi non solum ad personas, sed etiam ad territoria limitetur.

5. Tertiam opinionem tenet Castro Palao 1. part. tractat. 4. disp. 4. punct. 3. §. 1. num. 13. Henriquez lib. 14. de Irregular. cap. 20. num. 5. & alij asserentes illa verba *in diocesi sua* referenda esse ad Episcopos absoluedes, & ex illis limitanda esse, ita ut Episcopus extra propriam Diocesim existens non possit uti hac facultate sibi concessa, sed necessariò debere existere in sua Diocesi, ut illa uti possit.

6. Probatur quia, ut dictum est illa verba, *in diocesi sua*, non possunt commodè ad subditos referri, & ratio congruentia efficacius in Prælati, quam in subditis procedit: magis enim pax & concordia inter Prælatos offendi potest ex eo, quod vtrique extra propriam Diocesim existens, potestate absoluedi sibi concessa, quam ex eo, quod existens in propria Diocesi, subditum alibi existentem absoluat.

7. Neque hoc est derogare iuri communi, & exercitio voluntaria iurisdicctio nis, quæ vbi libet exerceri potest; sicut non est derogatio iuris communis, & facultatis absoluedi, quod absolutio solum pro foro conscientie proficit. Quia cum Episcopus in his reservatis nullam haberet potestatem, potuit Pontifex in concessione illius conditiones apponere absque iuris communis derogatione, quibus seruatis facultatem concedit, & illis omittis negat; vna autem ex conditionibus est ut absolutio detur ab Episcopo existente in sua Diocesi: sicut est, ut solum pro foro interno, & conscientie proficit. Et hæc tertia opinio magis mihi placet contra Sanchez. Dico igitur non posse Episcopos vigore Concilij absolueri à Censuris, & aliis Casibus reservatis extra suam Diocesim, ut ex pluribus obseruat Garzias in *politica regulari tom. 2. tract. 10. diffie. 7. dub. 6. punct. 2. num. 19.* & ideo non deseram hic apponere verba Martini de S. Ioseph *Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 2. de Panis. num. 10.* sic asserentis: *Dize tambien el Concilio que puedan los Obispos absoluer, & dispensar, dentro de su Diocesi, & los Doctores*

Sup. hoc
tom. 1. tr.
Ref. 9. & b
ge. disp.
nam aliter
not.

RESOL. CXVI.

Judicium Auctoritatis de supradictis sententiis Bonacinae & Castri Palai. Ex part. 12. tract. 2. Ref. 23.

§. 1. Sed circa presentem questionem dicam breuiter quid sentio; Sententia Bonacinae negantis posse Episcopos virtute Concilij Trident. absolueri a Censuris, de quibus est questio, omnino mihi placet, propter clausulas nimis vrgentes, quibus vtuntur Pontifices Pius Quartus, & Gregorius X. videlicet; Non obstantibus, &c. quae quidem clausula tollit omnia, quae dispositioni, in qua est appofita obfistere possunt, Iafon consil. 110. col. 4. in fine, versic. 3. lib. 4. Bero consil. 147. num. 28. versic. & licet lib. 3. Rol. consil. 67. num. 62. lib. 3. Mart. de claus. part. 1. claus. 79. num. Secundum Rom. impress. & fuit dictum in Hispanen. praecminentiarum 17. Julij 1613. coram D. Patriarcha Pamphilio impressa per Farin. decis. 106. num. 5. part. 1. recent. Censura de Cens. part. 3. cap. 1. quest. 3. artic. 8. num. 14. Mar. Anton. dict. lib. 1. resolut. 46. num. 7. & 11. Deinde adest alia clausula, Quatenus opus sit, Quorum tenores, &c. Quae quidem clausula ex obseruantia Cutiae derogat quibuscumque privilegiis, & constitutionibus habentibus derogatoriis derogatorias, & operatur expressam, & inuiduam mentionem vt late per Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 36. n. 29. Put. decis. 104. lib. 1. & 503. lib. 3. in Coruell. Rota decis. 113. num. 1. part. 1. & in decis. 161. num. etiam 1. part. 2. diuers. vbi & decis. 460. num. 4. part. 1. recent. Gregorius X. decis. 209. num. 10. & ibi Adde. num. 14. cum aliis pluribus per Barbos. de claus. 117. num. 3. & 4. Ferentill. ad d. decis. 704. Buratt. num. 15. Quibus adde Tamburinum de Iure Abbatum, tom. 1. disput. 15. quest. 18. num. 45. Verum his non obstantibus sententia Castri Palai putant aliqui suam habere probabilitatem ex ratione ab ipso adducta, quam tueri praeter Doctores citatos in resolut. 21. ex Dominicanorum Familia Magister Ludouicus Berrrandus Loth. in Resolutioib. Theolog. Belgicis, tract. 1. quest. 1. artic. 1. in fine, vbi sic ait: Decreta Concilij Generalis matura deliberatione sancita, non videntur continere vim clausulae derogatoria ad alia decreta posteriora, nisi de illis specificam faciant mentionem. imo si Concilium Generale sit modernum, quale est Tridentinum, oportet etiam illius mentionem facere, nec sufficeret generalis derogatio cuiuscumque Concilij. Ita ille, cui adde Leandrum de cens. tom. 4. tradit. 11. disp. 17. quest. 45. doctum Episcopum Barbastrensem Antonium Francos in pastor. Inter. tract. 4. q. 20. n. 12. & Salgadum de Praesent. Bull. part. 2. cap. 1. num. 59. cum seq. qui citat Sanchez, Garziam, Valenzuelam & Sacram Rotam.

2. Sed ego puto non esse recedendum a sententia negativa Bonacinae, & doctrinam allatam pro Castro Palao puto non esse admittendam in ordine ad Concilium Tridentinum, nam sufficit, quod Papa contra decreta illius referbat; nec requiritur specialis, vel generalis derogatio. Ratio autem cur non sit necessaria derogatio dicti Concilij, neque specialis, neque generalis est propter decretum vlt. in eiusdem Trident. sess. 25. de reform. in quo decl. rat. omnia in dicto sacro Concilio statuta ita decreta fuisse, vt in his, salua semper auctoritas Sedis Apostolicae & sit, & esse intelligatur. Et sic Papa potius videtur vt facultate sibi tributa a Concilio, quam aliquid facere contra Concilium. Sic docet doctissimus, & amicissimus P. Lezana in p. 2. d. Thom. tract. 6. disp. 12. quest. 2. in fine. Anastasius Germon. de indit.

N. 4. Cardi

Flora communemente son uniformes con razon, en que esta restricción, no es para la primera parte del Decreto, que toca la dispensación de irregularidades, Censuras, siro quanto a la segunda parte, que toca la absolución de la heregia, y cosas reservados; porque para poder dispensar en Censuras y irregularidades, conforme a Derecho por ser acto de iurisdicción voluntaria, le puede exercer el Obispo con su subdito, aunque el vno, o el otro esten fuera de la Diocesi, o ambos juntos, l. mancipium, Cod. de adoptionibus, l. 2. ff. de offic. Proconsul. Doctor. ibi, & cap. nouit. de offic. leg. Barbosa de potest. Episcop. 1. part. allegat. 39. num. 7. Fagundez precept. 2. lib. 8. cap. 8. num. 35. Suarez tom. 3. disputat. 4. sect. 2. num. 10. & 12. Diana 4. part. tract. 4. resolut. 116. y am. Sanchez lib. 2. in decalog. cap. 11. num. 17. desiendo latamente, que por esse privilegio puede absolver, aun de la heregia, y dispensar absoluamente el Obispo a sus subditos, aunque el y ellos esten fuera de la Diocesi, porque para limitar la iurisdicción voluntaria, que le compete de Derecho comun, auia de usar de palabras mas claras. Pero en esto no signo a Sanchez porque si fuera verdadera su opinion, no seruan de nada las palabras, In Diceceli sua, & verba debent intelligi vt aliquid operentur, cap. si Papa in fine de privilegiis, lib. 7. cap. si a Indice de appellacionib. eodem lib. 1. 3. in principio, ff. de iur. iurand. l. fin. ff. ne quis in loco publico, l. si quando 112. & ibi gloss. sinistra, ff. de legatis 1. com. nisi tam poco signo la opinion de Henriquez, lib. 14. cap. 10. num. 5. Y de vtros, que apreadamente finieron, que en ningun caso, ni manira podia auer el Obispo desta auoridad, fuera de suya Diocesi. Huc. que Martinus de S. Ioseph. Vnde ex dictis patet Cardinalem Episcopum, vel alium Episcopum Romae morantem tempore Conclausi posse ex doctrina Sanchez absolueri suum subditum a Censura lata in Bulla Pij IV. & Gregor. X. virtute Concilij Tridentini, & ideo hanc sententiam praeter Sanchez tenet ex Puente Hurtado doctissimus Franciscus Quiedo de Fide contr. 11. punct. 3. num. 57. sed ego magis adhereo negatiuae sententiae stante particula appofita in Concilio in Diocesi sua, quae superflue poneretur, quod concedendum non est. Vide etiam Cardinalem Lugo de fide, disputat. 23. sect. 3. num. 73. An vero possit Cardinalis Episcopus, vel alij Episcopi, si incidant in Censuras, de quibus est questio, absolui a suo Confessario virtute Concilij Tridentini, respondent communiter affirmatiue, si enim possit hanc facultatem alteri committere, vt suum subditum absoluat, quare non poterit respectu sui ipsius alias deterioris conditionis esse, quam sui subditi, & hoc, siue dicamus, Confessorem illum habere iurisdictionem ab ipso Episcopo delegatam, quod sustinet Sanchez lib. 8. de matrimon. disputat. 3. siue dicamus eam habere immediatè a Summo Pontifice, ex vi iuris communis, quod tanquam probabile sustinet Suarez tomo quinto, disputat. 41. sect. 2. numero decimoquinto, quia ex vi decreti Tridentini reservatio ablata est ab illis casibus occultis, & ideo respectu Episcopi, non reputantur, vt casus reservati, sed vt comprehensi sub eligendi Confessoris facultate sibi iure communi concessa. Vide etiam Dacastillum de Sacram. tom. 2. tract. 8. disputat. 11. dub. 16. num. 237.

8. Verum haec omnia procederet in Casu nostro, si esset standum in sententia Castri Palai putantis, non esse ablatam potestatem Episcopis a Pio IV. & Gregorio X. absoluedi a Censura illata in eorum Bullis, sed de hac opinione in sequenti Resolutione iudicium meum promam.

Sup. hac sententia Bonacinae lege illam supra in Ref. 11. & vide etiam Ref. not. seq.

Quae hic est sup. Ref. 11. & legectiam Rebol. nota praeterita.

per nome...

in...

in...

Card. S. Per qua sublati, num. 74. Eman. Rodriq. 99. reg. tom. 3. q. 34. art. 4. §. circa quam, Hieron. Rodriq. in compend. 99. regul. resol. 116. num. 17. Et Merolla tom. 3. disputat. 6. cap. 5. num. 49. quibus adde ex Iurifconsultis Marefcottum var. resol. lib. 19. num. 55. contra Castrum Palaum. Et quidem durum mihi videtur Greg. X. voluisse Episcopis concedere quod denegavit suo Summo Pœnitentiario.

R E S O L. CXVII.

An in aliquo casu possit Episcopus absoluerè à censuris Bullarum Pij IV. & Greg. X.

Et in §. 1. huius Resolutionis proponitur curiosus casus pro supradicta questione.

Et affirmatur Episcopum posse absolute impeditos, siue ad tempus longum absoluerè à censuris Pontificis reservatis.

Nec in tali casu impeditus Romanum Pontificem adire, tenetur mittere Procuratorem, nec scribere ad Sacram Pœnitentiariam.

Ex quo sequitur, an impeditus adire Romanum Pontificem pro absolutione, teneatur adire legatum, aut alium habentem privilegium absoluerè à casibus Papalibus vel possit in tali casu absolui ab Episcopo?

Et an supradicta procedant etiam in casu hæresi.

Sed explamatur, quod Bulla Cœna aufert ab Episcopis potestatem absoluerè circa hæresim illis collatam in Concilio Tridentino.

Et tandem queritur, an impeditus adire Pontificem possit à quocumque Confessario absolui à casibus Papalibus, etiam ab hæresi? Ex patt. 12. tract. 2. Resolut. 24.

§. 1. **S**upponamus aliquem Romæ incidisse in duas excommunicationes, & postea reuersum in patriam non posse adire Summum Pontificem propter impedimentum superueniens, infirmitatis v. g. paupertatis, inimicitia periculose, &c. an inquam, in tali casu possit illum Episcopus à censuris absoluerè: Et negatiue videtur respondendum; impeditus enim adire Pontificem, solum absoluerè venit in casu percussione Clerici quia de hoc tantum casu loquuntur Iura, vt in cap. eo noscitur, & cap. de his, de sent. excomm. in 6. Ita Innocentius in cap. quamuis, de sent. excomm. vbi Butrius in fine, Abbas num. 3. Ancharanus num. 1. Cardinalis quast. penult. Henricus in fine, Idem responderet in hoc casu Syluester verb. Absolutio 4. quast. 4. num. 7. & Cordub. in Summ. quast. 18. punct. 1. dist. 2. post 3. notab. asserunt enim non permitti absolui impeditos Roman adire, quando tantum articulus mortis exceptus est in reservatione, sed in Bullis Pij IV. & Gregorij X. excipitur tantum articulus mortis, ergo &c.

2. Verum communiter Doctores affirmant Episcopum posse absolute impeditos, siue ad tempus longum absoluerè à censuris Pontifici reservatis; & ita tenent 30. Doctores, quos etiam me citato adducit, & sequitur noster Doctus Pater Verricelli in suo erudito opere de Missionariis tract. 9. quast. 146. num. 2. quia illud impedimentum perpetuum reputatur tantquam verus articulus seu periculum mortis in ordine ad impetrandam ab alio, quam à superiore legitimo absolutionem.

3. Probatur, nam sic impeditus moraliter est certus non posse ante mortem absolui à legitimo superiore: Ergo est iam constitutus in necessitate impetrandi ab alio absolutionem, ne sine illa decedat. Quod autem illa necessitas non sit ita vrgens, vt statim obliget, sed latitudinem habeat, non tollit quo

minus si vera necessitas, verumque sit sic impeditum necessitatem habere impetrandi ab alio, quam à legitimo superiore absolutionem.

4. Confirmatur, si moraliter constat hunc impeditum nunquam habiturum esse occasionem obtinendi à superiore legitimo absolutione priusquam decedat, quia ab illo tempore est illi necessarium tale privilegium; & inutiliter expectabit verum articulum mortis, cum necessitas eadem sit. Colligitur hæc doctrina ex cap. eos, de sent. excommunicat. in 6. vbi absolutus ob periculum mortis, vel ob aliud impedimentum à censura Pontifici reservata, iniungitur onus comparandi coram legitimo superiore. Ecce quomodo non solum periculum mortis, sed impedimentum adeundi superiorem, absolutionis beneficium concedit. Item text. in cap. ea noscitur, & cap. quod de his, de sent. excomm. decidunt sic impeditos absolui posse, ac si in periculo mortis essent constituti. Et licet specialiter de percussione Clerici loquantur, eadem est ratio in omnibus excommunicationibus reservatis, vt tradunt communiter Doctores. Felinus cap. quamuis, de sent. excomm. Abbas cap. de caetero, num. 1. eod. tit.

5. Itaque licet Canones loquantur de Censura reservata ob Clerici percussione; tamen ratio, ob quam concedunt posse absolui impeditum, procedit in quacumque censura Papæ reservata ob quancumque causam etiam in Bulla Cœnæ, nam id concedit, ne in excommunicatione moriens incurrat periculum salutis eternæ. At iura ob identitatem rationis præsertim cum continent fauorem, extenduntur ad casus similes, in quibus militat eadem ratio, cap. cum dilecta, vbi Abbas & Decius de Confirmatione vtili, vel, inutili, cap. ad audientiam de Clericis non residentibus.

6. Nec in tali casu impeditus Romanum Pontificem adire, tenetur mittere procuratorem, nec scribere ad sacram Pœnitentiariam. Et ita tradunt Castrus Palaus, Bertrandus, Loth. Verricelli, & Tamburinus vbi infra, quibus adde Caraffam de Duella tract. 5. sect. 2. quast. 4. n. 4. Hurtadum de excomm. disp. 15. diff. 3. num. 10. Chafaling de privileg. Reg. tract. 5. c. 3. prop. 6. Bassæum verb. Absolutio, num. 10. Barbol. de preest. Episc. part. 2. allegat. 41. num. 7. Constantinum de Castro, Mortar. in Collectan. Theol. Moral. tract. 4. sect. 1. cap. 4. art. 3. §. 1. punct. 2. quast. ... Probatur hæc opinio, quia Iura solum exigunt, vt personaliter reus eat ad Papam si potest cessante impedimento, vt bene aduertit Nauarrus cap. 27. num. 90. ad §. his verbis; Ad quintam, quod iustum habet impedimentum, qui ire non potest, licet pro absolutione mittere possit; non enim ad id ius eum obligat, sed vult, vt si possit vadat. Sic ille. Cui adde præter Auctores citatos Cotneio in 3. part. tract. 5. disput. 11. de excommunic. dist. 1. Coninch. de Sacram. disp. 14. dub. 16. num. 241. Auilam de cens. part. 2. disp. 1. dub. 6. punct. 3. Concl. Bonaciam in Theol. Moral. tom. 2. tract. 2. disp. 3. quast. 21. Vgolinum de censur. dub. 1. cap. 4. §. 2. num. 13. Sayrum de cens. lib. 2. c. 16. num. 13. & Leandrum de Cens. tom. 4. tract. 2. de disp. 17. q. 69. Nouissimè Carolum Mallectum in auro Theol. Mor. tom. 1. Malleatione 39. br. 4. Etæ 29. vbi sic ait; Non tenetur laborans impedimento, ob quod Papam non potest adire, mittere Procuratorem, vel Epistolam; quia vbi lex non aggravat, nec nos aggravare debemus, etiam si in sententia excommunicationis dicatur neminem ab ea posse absoluerè, nisi in mortis articulo, Episcopus itante impedimento potest absoluerè. Ita ille.

7. Sed hic oritur dubium, an impeditus adire Romanum Pontificem pro absolutione teneatur adire Legatum, aut alium habentem privilegium absoluerè

Sup. hoc in tom. 5. tra. 2. lege doctrinam Ref. 69. & à Ref. 66. vique ad 72. iucluiue.

Sup. hoc vt melius hanc questionem terminare possis lege Refol. & §. 8. not. seq. & signanter ex Ref. seq. vide à ltn. §. 1. & vers. Afferro igitur primo & alium 6. eius annot. & ibi etiam §. Afferro tertio, & Ref. eius annot.

Sup. hoc in tom. 5. tra. 2. lege doctrinam Ref. 69. & à Ref. 66. vique ad 72. iucluiue.

Sup. hoc in tom. 5. tra. 2. lege doctrinam Ref. 69. & à Ref. 66. vique ad 72. iucluiue.

utendi à casibus Papalibus, vel possit in tali casu ab-
soluti ab Episcopo? Negat Leander de censur. tom. 4.
tract. 1. cap. 17. quast. 6. qui citat Cardinalem Lugo,
Candidum. Coninch. Baunium, & alios, quibus ego
addo Perez de matrimonio disp. 44. sect. 6. num. 9. Di-
castillum de sacram. tom. 3. tract. 10. disp. 8. dub. 4. num.
61. Et ratio est, quia facultas absolventi à referuatis
censuris, iure communi facta Episcopis, ortum ha-
buit à necessitate, vt ex dictis nuper constat: at hæc
cessat, quando adest, qui ordinaria, aut delegata fa-
cultate absolventi à referuatis est instructus. Ergo
&c.

8. At his non obstantibus affirmatiuam sententiam
tenet Malletus in Auto Theologia moralis tom. 1.
malleatione 39. bractea 29. & Hurtadus de excomm. disp.
15. diff. 3. num. 11. vbi sic asserit. Id vero quod
addit Nauarrus cap. 27. num. 89. Nempè excommu-
nicatum aliquo modo, ex dictis impeditum non
posse absolui ab Episcopo, quãdo potest adire Legatũ
Pontificis, aut alium habentem priuilegium abso-
luendi, dicitur absque fundamento; quia nullibi
adhuc in dicto capite. Quamuis, amplius requiritur vt
possit Episcopus, nisi quod non possit adiri Pontifex.
Ita Hurtadus, cui adde Auilam de censur. 2. c. 7. di. put. 1.
dub. 6. conlus. 3. & alios penes Leandrum vbi supra,
quia extraordinaria potestas concessa Legato, aut Re-
ligiosis, non tollit extraordinariã Episcoporum, qui-
bus ius commune, vt vidimus potestatem in necessi-
tate circa censuras Papæ referuatas tribuit. Et omnia
superius dicta ita esse vera aliqui existimant, vt pu-
tent etiam procedere in casu hæresis. Et ita mordici-
que tenet ex Dominicanorum familia Magister Lu-
dovicus Bertrandus Loth. in Resolutionibus Theologicis
Belgicis quast. 1. artic. 4. ex Societate Iesu Pater Cas-
trus Palao tom. 1. tract. 4. disp. 4. punct. 3. §. 4. num. 5.
& doctus, ac amicissimus Pater Thomas Tamburinus
in Decalogum tom. 1. lib. 2. c. 1. §. 8. num. 8. ex nostra Re-
ligione Pater Pollicionus in Quinquagena quastionum
illustrium quast. 6. cap. 4. per totum, Alphonsus de Leo-
ne Recol. 2. de censuris num. 392. verb. Ampliatur;
Duardus in Bulla Cœna lib. 3. §. 2. quast. 8. num. 45. Et
Vericelli vbi supra quast. 147. num. 5. Et idem docet
Alecanus Tamburinus de iure Abbatissarum disp. 16.
quast. 8. n. 7. Alterius de Censuris tom. 1. lib. 1. disp. 6. c. 8.
& lib. 5. disp. 22. cap. 2. Freitas de confess. sollicit. qu. 21.
num. 15. & alij.

9. Nec obstat dicere, quod Bulla Cœnæ aufert
ab Episcopis potestatem absolventi circa hæresim eis
collatam in Concilio Tridentino, sess. 24. cap. 6. de reform.
Nam respondent hoc non esse certum, & contrariam
sententiam esse satis probabilem, vt obseruat Hurta-
dus de excomm. disp. 15. difficul. 3. num. 12. vbi sic ait.
Sed an nunc possit Episcopus vti dicta concessione
Tridentini, quoad casus Bullæ Cœnæ Domini etiam
hæresis, & quoad excommunicationes eis annexas,
non conuenit inter Doctores, quia Henriquez lib. 6.
de penitentia cap. 14. Petrus Ledesma, Rodriguez,
Lorca disput. 54. sect. 2. & plures alij docent, quod
possit, in quod inclinatur Auila 2. parte cap. 7. dispu-
tat. 1. dub. 6. & approbat Egidius num. 243. quoad
omnes casus, excepto hæresis. Toletus verd in summa
in Bulla Cœna excommunic. 14. ad finem. Azor. Molina,
Suarez disput. 21. sect. 4. & plures alij docent, quod
non possit vti dicta concessione, quia ei videtur de-
rogari in vltima clausula Bullæ Cœnæ. Vtraque ta-
men pars non caret probabilitate & non minus pars
affirmatiua, etiam quoad casum hæresis, quam nega-
tiua. Ita Hurtadus. Vide me ipsum part. 1. tract. 5. re-
solut. 2. & idem nouissimè doctissimus, & amicissimus
Episcopus Barbastrensis Antonius Frances in sua
Pastoral. tract. 4. quast. 2. per totum, neruose defendit

hodie non obstante Bulla Cœnæ posse Episcopo
absolueri ab hæresi occulta, quod etiam nouissimè
docet Malletus in Auto Theol. sed stando in opinione,
per Bullam Cœnæ, fuisse ablatam Episcopis autho-
ritatem absolventi ab Hæresi virtute Concilij Trid.
posse ipsos adhuc absolueri ab hæresi impeditos adire
pro eius absolutione Summum Pontificem, ex vi Iu-
ris communis, & ideo obseruat Pellicionus; quod
aliud est quando agimus de concessione, vel reuoca-
tione Priuilegij, aliud quando agimus de concessio-
ne, vel reuocatione Iuris communis. Nam priuile-
gijs faciliè derogatur, & quando Priuilegium deuenit
ad non causam, vel ex eius executione nasceretur
aliquod absurdum reuocatur priuilegium cap. sugge-
stum de Decimis. Imò quando Priuilegium conti-
net idem, quod Ius commune, reuocato priuilegio,
non reuocatur Ius commune. Ideo licet decre-
tum Tridentini concedentis facultatem Episcopis
absoluenti ab Hæresi sit correctum, non tamen
cessat dispositio Iuris communis; vide Etiam Verri-
cellum de Apostolic. missionibus quast. 147. num. 11.
Itaque dicendum est quod Bulla Cœnæ derogat pri-
uilegijs absoluenti, quale erat priuilegium con-
cessum à Tridentino, at non derogat Iuri com-
muni, quo perpetuè impeditus ab Episcopo,
aut à proprio sacerdote absolui potest à quacum-
que Censura referuata. Vnde maximum discrimen
est inter absolutionem datam ab Hæresi occulta ex
Tridentino, & datam ob impedimentum, ea conce-
ditur ex necessitate, ne perpetuè in excommunica-
tione permaneat, & contingat absolutum decede-
re. At que datur virtute Tridentini, non datur
ex necessitate, sed, vel ex priuilegio dignitatis Epi-
scopalis, vel quia delictum minori pena censetur
dignum. Ergo quamuis Bulla Cœnæ reuocet facul-
tatem absoluenti ab hæresi ratione cuiuscunque Pri-
uilegij, & quamuis comprehendat casus occultos,
tamen reuocat facultatem absoluenti ratione neces-
sitaris, nempe perpetui, aut diuturni impedi-
menti.

10. Sed hic oritur alia difficultas: An impeditus
adire Pontificem possit à quocunque Confessario ab-
soluti à casibus Papalibus, etiam ab Hæresi? Affirma-
tiuè respondet ex Castro Palao, Bertrand. Loth. in
resol. quast. 1. art. 9. nouissimè noster pater Vericelli
de missionarijs tract. 9. quast. 148. num. 2. qui ait: In
iure æquiparantur impedimentum perpetuum, aut
diuturnum, & articulus mortis sext. est. in cap. eos sent.
excomm. in 6. ibi: eos, qui à sententia Canonis, vel
hominis, cum ad illum à quo aliàs de lure fuerant
absoluenti, nequeunt propter imminentiis mortis
articulum, aut aliud legitimum impedimentum pro
absolutionis beneficio habere recursũ, ab alio absol-
uuntur &c. sed in mortis articulo Sacerdos absoluit
ab excommunicatione ob Hæresim incurta, ergo
etiam stante legitimo impedimento absolueri potest,
& alias rationes penes Vericellum inuenies.

11. Nec obstat dicere, quod Concilium Triden-
tinum sess. 14. cap. 7. de penitent. asserat Sacerdotes ex-
tra articulum mortis nil posse in casibus referuatis.
Nam cum Amico in Cur. Theolog. tom. 8. disp. 13. sect. 8.
num. 225. Card. Lugo de Sac. Euchar. disp. 14. sect. 5.
num. 97. & alijs, respondere quis posset Tridenti-
num intelligi debere, nihil posse in casibus referua-
tis absoluenti directè ab illis, non autem cum ex
iusta causa, prout legitimi impedimenti absoluunt
indirectè, & cum onere se presentandi. Tum quia, vt
ait Alterius tom. 1. lib. 5. disput. 22. cap. 2. fol. 772. Tri-
dentini. excipit tantum articulum mortis, non quia
non sit idem permiffum occurrentibus alijs, sed quia
in articulo mortis nulla est referuatio.

12. Respondetur

Ref. 16. & in
fine Ref. 18.
& in Ref.
30. §. vi. &
in Ref. 31. §.
1. ante me-
dium, vers.
Tertio quia,

Sup. hoc in
tom. 5. tr. 8.
Ref. 22. 23.
& 24. & hic
infra in Ref.
seq. §. Assero
secundò.

Sup. hoc in
tom. 1. tr. 5.
Ref. 35. §.
Non nego.

supra diximus stylus Curiae est in contrarium, quem ego sequendum esse puto, & ideo censurati ita impediti stante practica ad Sacram Poenitentiarum recurrant, vel ad Summum Pontificem.

RESOL. CXIX.

An censura ex fractione Bullae Pij IV. & Greg. X. possit a Regularibus hodie absolui?

Et probatur, quod confirmatio privilegiorum Regularium ex certa scientia, & sine clausulis restrictiuis operantur, ut privilegia reuocata restituantur, & reuolidentur?

Et docetur, quod confirmatio facta vni Religioni, valet pro omnibus aliis? Ex part. 12. tract. 2. Resol. 26.

Sup. hoc supra in Ref. 113. recitatur in §. Secundo.

§. 1. **N**egatiue respondet Bonacina de elect. Pontif. disp. 2. quast. 7. num. 3. cum aliis, & patet ex clausulis derogatoriis appositis in dictis Bullis. Verum difficultas est stante aliqua confirmatione Pontificia dictorum Priuilegiorum post Gregorium X. & ideo aliqui respondent affirmatiue, nam Urbanus VIII. post dictas Constitutiones, & suam confirmauit ann. 1636. ex certa scientia, plenitudine potestatis, & motu proprio omnia priuilegia Patrum Discalceatorum Sanctissima Trinitatis absque clausulis restrictiuis, dummodo sint in usu vel dummodo non fuerint reuocata. Ergo hodie Regulares virtute dictae Confirmationis Urbani VIII. possunt absolui ex communicatione contracta ex fractione Bullae Pij IV. & Gregorij X.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. late in Ref. 253. & in Ref. 249. ad medium §. 7. & in Ref. 270. ad medium §. 1. & seq. & in Ref. 252. §. ult. & in Ref. 268. §. 1. ad medium. vers. Maior argumenti, & hic infra in Ref. 121. paulo post initium. vers. Et ad doctrinam.

2. Probatur, quia confirmatio ex certa scientia, & sine clausulis restrictiuis operantur, ut priuilegia reuocata restituantur, & reuolidentur. Vnde dicta confirmatio per dictam clausulam habet vim nouae concessionis, & ita cum Baptista de Salis Panormitano, Gloss. Oldrado, Rodriguez, Thusco, Marchesano, & Suarez, tenet Sebastianus à Bonacina de elect. part. 2. cap. 4. dub. 63. n. 7. quibus ego addo Thomam Hurtado ver. Resol. tom. 2. tract. 8. c. 6. Resol. 54. nu. 557. Cardinalem Lugo lib. 3. Respon. dub. 18. num. 8. Samuellem de elect. tract. 3. disp. 3. controuers. 18. conclus. 4. Lezanam in summ. tom. 3. verb. clausula num. 29. & t. 4. verb. priuilegia Regularium num. 22. Sanctorium in Const. min. cap. 8. sect. 18. Hieron. Rodriguez in compend. Resol. 52. num. 41. Villalobos tom. 1. tract. 13. diff. 60. num. 10. Garciam in Pol. regul. tom. 1. tract. 8. diff. 1. dub. 7. Peyrinum in formul. lit. C. cap. 18. nu. 4. Naldum in Summ. verb. Priuilegium 14. Megala tom. 2. variat. resol. 199. n. 8. Palaum 10. 1. tr. 3. disp. 4. punct. 2. §. 10. n. 5. Pellizzarium tom. 2. tract. 8. cap. 3. num. 145. Bassæum verb. Priuilegium 4. n. 4. Bordonum tom. 2. resol. 52. num. 137. & alios penes ipsos; asserentes, quod confirmatio ex certa scientia, habet vim nouae concessionis, & omnia ad pristinum statum reducit, ac reuocata reuolida. Vnde Leandrus à Murcia in Regul. S. Francisci cap. 6. quast. 18. num. 8. sic ait, De todo lo dicho se saca, que quando la confirmacion se haze ex certa scientia, reuolida el Papa con ella el priuilegio reuocado de su Predecessor, o priuilegios por el renocados, aunque sea por special Bulla, o por special reuocacion. Ita ille. Quibus omnibus adde Merollam tom. 3. disp. 6. dub. 2. diff. 2. num. 55. qui dub. 3. quaerit, An confirmatis priuilegijs vnius Religionis, censeantur etiam confirmata priuilegia omnium aliarum Religionum, quae habent communicationem priuilegiorum illius? & affirmatiue respondet, quod etiam docent Peregrinus in compend. nostrorum priuilegiorum in introductione §. 7. in scholio vers. praeterea, Donatus in praxi Regularium tom. 1. tr. 1. §. 9. Bassæus verb. Priuilegium 4. n. 3. Portel.

verb. Priuilegium n. 34. Rodriguez to. 1. §. 8. art. 2. Miranda to. 2. §. 42. art. 5. Antonius Via in collect. priuileg. Mendic. verb. Communicatio priuilegiorum fol. 74. §. Notandum vbi citat Suarez, & Confessum. Quibus etiam adde Bordonum tom. 2. Resol. 52. n. 320. Rodriguez in compend. Resol. 116. n. 10. Crescentium in Praef. Bem. lib. 3. nu. 38. & Pellizzarium in Man. tom. 2. artic. 8. cap. 1. num. 100.

3. Ex quibus sic concludunt dicti Noeterici. Supposito primo, quod Urbanus VIII. confirmauit priuilegia PP. Sanctif. Trinit. ex certa scientia absque clausulis restrictiuis.

4. Supposito secundo, quod confirmatio facta ex certa scientia habeat vim nouae concessionis, & reuolidet priuilegia reuocata.

5. Supposito tertio, quod confirmatio facta vni Religioni, valet pro omnibus aliis. His suppositis, sequitur euidenter, hodie Regulares vigore suorum priuilegiorum posse absolui ex communicationem contractam ex fractione Bullae Gregorij X. Nam dato, quod in ipsa fuissent reuocata Regularium priuilegia, postea per confirmationem factam ab Urbano VIII. fuerunt reuolidata, & iterum de nouo eis concessa.

RESOL. CXX.

Insertur Coroll. vium in ordine ad Eminentissimos Cardinales Regulares?

Et discutitur, an Episcopus Regularis amittat, nec possit vti priuilegijs, quibus amea cum Religiosis vtebatur; quod idem est de Religioso ad Cardinalatum assumpto? Ex part. 12. tract. 2. Ref. 27.

§. 1. **S**i opinio affirmatiua esset admittenda, sequeretur posse Cardinalem Regularem existentem in Conclauis absolui a censura Pij IV. alium Cardinalem, vel Conclauistam & hoc etiam extra Conclauem, & hoc ex mente Patris Pasquali de off. 130. n. 4. vbi docet Episcopum assumptum ex ordine Regulari non amittere priuilegia Religionis, & posse absolui ab omnibus peccatis referuatis, à quibus antea poterat, & dispensare, & cōmutare, sicut prius. Si itaque secundum illum talem potestatem habet Episcopus Regularis, ita & habebit Cardinalis Regularis nam pari passu procedunt in hoc Cardinales, & Episcopi, ut patet ex Pellizzario vbi infra.

2. Dixi secundum illum, nam, ut verum fatear, communiter Doctores asserunt, Episcopum Regularem, nec posse vti priuilegijs quibus antea cum Religiosis vtebatur; ergo idem dicendum erit de Religioso ad Cardinalatum assumpto. His tamen non obstantibus inuenio sententiam Pasquali docere etiam Pellizzarium in Manual. regularium to. 2. tr. 8. c. 1. §. 4. n. 65. Céspedes de exempt. regul. c. 24. dub. 389. nu. 2. & ratio est, nam ut obseruat Cochier. de inuisib. tom. 2. p. 2. §. 59. art. 9. ex permutatione status nō amittitur priuilegium compatibile cum statu. Tum quia non est tanta vis, atque potestas translationis, ut res, & translati loci priuilegia adimat, imo rem, & locum in eadem conditione relinquit, leg. 1. ff. de priu. credit. l. tempus ff. de iudic. Felin. c. quia indicanda sub fin. de prescrip. quia tum Ecclesia Regularis ad secularem statū redacta, non amittit exemptionem, & priuilegia antea ipsi concessa, nisi expressè sint sublata. Vnde Abbatia Regularis exempta, si fiat secularis, manet exempta, Tamburin. de iure Abbatum to. 1. dist. 15. §. 11. alique. Et facit text. in Clem. 1. de suppl. neglig. Praetorum, aliasque rationes adducit Céspedes, vbi supra, & respondet ad argumenta contraria.

RESOL.

RESOL. CXXI.

Indicium de supradictis opinionibus.

Ex quibus sequeretur, posse Regulares hodie absolvere à casibus Episcopis referuatis, non obstantibus Decretis Clem. VIII. & Urbani VIII. quod non approbatur.

Et respondetur ad aliqua argumenta pro privilegio Societatis Iesu concessio ab Greg. XIII. in Bulla, qua incipit Decet Romanum Pontificem, & adducitur Decretum Sacrae Congregationis ex ordine Urbani VIII. reuocans tale privilegium, &c.

Et arguitur, quod casus Papales occulti, Vigore Concilij Triid. desinunt esse Papales & efficiuntur Episcopales, ex quibus Regulares possunt absolvere toties, quoties. Ex part. 12. tract. 2. Resol. 28.

§. 1. QVæ in postremis his Resolutionibus dicta sunt, satis grata fuisse Regularibus non dubito, sed bona eorum venia, ego illa non approbo, & improbabilem puto sententiam ipsi fauentem, etiam si mihi constaret authenticè de adducta confirmatione privilegiorum facta ab Urbano VIII. de qua tantum testatur est mihi, vir quidam doctus ex Hispania & iam puto cum Bonacina privilegia Regularium, fuisse reuocata ex Bulla Gregor. X. unde non posse illos à censura fulminata in dicta Bulla absolui. Et ad doctrinam superius allatam de confirmatione privilegiorum ex certa scientia, ac de plenitudine potestatis, & sine clausulis restrictiuis, respondeo me latè hanc sententiam impugnasse in part. 11. tractat. 2. res. 67. contra Brunum Cassaigh, ideo me remitto ad ea, quæ ibi adduxi. Vide etiam ea, quæ adducit Iuniparus in defens. iur. Pontif. q. 4. c. 2. n. 11. cum segg. & Americus de officio Datarij, lib. 1. c. 15. §. 1. n. 73. Et si hæc doctrina esset admitenda, sequitur hodie posse Regulares absolvere à casibus Episcopo specialiter referuatis, non obstantibus Decretis Clem. VIII. & Urbani VIII. & hoc quia post dicta decreta ipsemet Urbanus VIII. confirmavit privilegia Regularium cum clausula ex certa scientia. Et hanc sententiam tenet ex hoc principio ex Dominicanorum familia Magister Hinoiosa in directorio decisionu Regularium verb. Confessarius fol. 109. à tergo, vbi loquens de decretis Pontificis circa casus referuatos Episcoporum, sic ait. Sed predicta statuta, & declarationes nihil impedire, quo minus Fratres Ordinis absolvere possint a predictis casibus referuatis, ex eo constat, quia licet per verumque Statutum reuocentur nostra privilegia, quoad ea, quæ in huiusmodi declarationibus continentur; iam verò nunc eadem nobis privilegia restituta sunt per Sanctissimum Dominum nostrum Urbanum VIII. (vbi dicemus verbo, Confirmatio privilegiorum) consequenter eorum facultate poterunt Prælati Regulares in subditos, & Sacerdotes Regulares expositi in fratres, & seculares sibi concessa potiri. Ne tamen cæcus in precipitium deturberis, expedit maxime, autem considerare quid possis per privilegia, quid per illa concedatur, quid negetur, quid restringatur. Huculque Hinoiosa, quem postea ex aliis etiam rationibus sequuti sunt ex Societate Iesu Andreas Mendo in Bullam Cruciatam disp. 23. c. 4. n. 49. cum segg. Anton. Quintanaduénas in theol. moral. tom. 1. tract. 3. fing. 15. & 16. Ex Franciscanis Brunus Cassaigh de privileg. Regul. tract. 5. cap. 2. prop. 2. Ex Carmelitanis Urbanus ab Ascensione in Theol. moral. tract. 2. disp. 21. c. 1. regula 7. Ex Disceatensis Sanctif. Trinit. Leander de conf. 10. 4. tr. 2. §. 2. q. 79. Ex clericis Regularibus Marcus Vidal. in Arca theol. moral. tit. de Casibus referu. inquis. 1. n. 118. cum segg. asserentes posse hodie Regulares absolvere à casibus Episcopis referuatis.

Tom. IX.

2. Sed cautè in his materiis procedendum est, nec sapere plus, quam oportet sapere, ideo hanc sententiam ego non approbo, stante Decreto Sacrae Congregationis emanato anno 1628. tenoris sequentis. Sacra Congregatio S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, censuit, per confirmationes privilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica obtinuerunt post sacrosanctum Concil. Triid. nequaquam renixisse privilegia, prius ab eodem Concilio, ac deinde etiam ipsius Congregationis decretis sublata, atque extincta, si quæ habebant absolendi à casibus Ordinario loci referuatis. Quemadmodum nec indulta absolucndi à casibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi consuevit, vt potè sublata per annum ipsius Bullæ publicationem, vires, aut robor acquisiuisse ex subsequentiis privilegiorum confirmationibus. Ac proinde Regulares cuiusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & institui etiam necessario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam, in vim privilegiorum, aut confirmationum eiusmodi, quas, vel hætenus obtinuerunt, vel deinceps, forte obtinebunt, posse quæpiam absolvere ab eisdem casibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci referuatis, ac si secus egerint, absolutiones nullas, atque irritas fuisse, ac fore. Quod approbavit Urb. VIII. 17. Nouemb. 1628. Sed Merolla 10. 3. disp. 6. c. 5. dub. 2. n. 61. asserit ad hoc decretum S. Congregat. supposito, quod sit authenticum, nihil aliud responderi possit, nisi, quod intelligatur de confirmatione simplici, seu in forma communij; non autem de illa, quæ est ex certa scientia. Ita Merolla, sed hoc est eludere mentem S. Congregationis. Et ideo ne deserat nostrâ sententiam negatiuum tenere tanquam veram, & certam, quam nouissimè cit. tenet Garcias in Politica Regul. 10. 2. tr. 10. diffic. 5. dub. 2. punct. 4. n. 27. in fine, & me cit. Gallegus de Vera Bull. Cruc. cap. 12. claus. 12. dub. 174. Vide etiam Trullenc. in Bull. Cruc. lib. 1. §. 9. dub. 3. n. 11. Peyrin. de Privileg. Regul. Constit. 1. Iulij 11. n. 63. & tom. 3. in Addit. ad Const. Sixt. IV. c. 2. n. 38. Lezan. in summ. tom. 1. c. 13. n. 17. Nouarium in Lucerna Regul. v. Regulares quoad confessiones n. 17. & 21.

3. Restat modo respondere ad aliqua argumenta, quæ in contrarium adduci possunt, quia Greg. XIII. in Bulla, quæ incipit; Decet Romanum Pontificem, &c. concessit Patribus Societatis Iesu, quod eorum privilegia ex qualibet derogatione minimè censentur reuocata, nisi de illis fieret expressa mentio vt obseruat Hurtadas de Mendoza tom. 2. de Spe, & Charit. disp. 107. sect. 21. §. 201. Cassaigh de privilegijs Regular. tract. 5. cap. 3. prop. 1. & Martinus de San Ioseph post Regulam S. Francisci in comp. Confess. verb. Absolutio num. 566. vbi sic ait. Tambien se puede absolver de la descomunion de los duelos por nuestros privilegios, porque participamos de la Compañia de IESVS, de Gregorio XIII. en la Bula, qua comienca; Decet Romanum Pontificem, &c. concede que no queden derogados per qualquiera reuocation si expressamente no se hiziere mencion dellos, y aunque Bonacina disp. 2. de contact. quart. 6. punct. 2. num. 15. dize, que Clemente VIII. en la Bula qua comienca. Sac. Congregatio, &c. renoco todos los privilegios de las Religiones, para la absolucion de la descomunion por el duelo solenne (que para los desafios priuados bien confessa; que no estan renocados nuestros privilegios (mas desta Bula no se que aya mas noticia, ni la he visto autentica, y quando lo estè, no obstará si no reuoca en particular los privilegios de la Compañia de IESVS, como queda dicho. Ita ille, cui etiam adde Bertrandum Loth. in resol. theol. tract. 6. art. 7. Sed in Constitutione Gregorij X. de qua loquimur nulla fit expressa mentio

99

Sup. hoc pro duellis in to. 7. tr. 1. Ref. 275. & in aliis eius primæ annot.

de reuocatione priuilegiorum Societatis Iesu: ergo dicendum est non esse reuocata,

Sup. hoc Decretum melius in 10. 7. tit. 1. Ref. 171. §. vlt. per totum.

4. Respondeo, extare Decretum Sacre Congregationis ex ordine Urbani VII. tenoris sequentis, Occasione accepta, quod multæ Religiones haberent priuilegia, quod in Constitutionibus generalibus à Sede Apostolica editis, vel edendis non comprehenderent nisi de eis specialis, specifica, individualia, seu expressa mentio fieret, declarauit, quod Constitutiones Apostolicæ editæ in concernentibus fidem Catholicam, & sanctæ Inquisitionis officium, ac Constitutiones, dispositiones, & ordinationes edendæ, tam per ipsum, quam per Romanos Pontifices Successores tam circa prædictam materiam, quam super quacunque alia re, negotio, seu materia comprehendat omnes Regulares, quomolibet priuilegiatos, nisi specialiter, & expressè excipiantur, etiam si ipsi forent magis speciali nota, & expressione digni eiusque priuilegia, gratiæ, & indulta à Sede Apostolica præfata etiam sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, scientia, ac de potestatis plenitudine similibus, & consistorialiter etiam contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, tam per viam meræ concessionis, quam communicationis, & aliàs quomodolibet concessa respectiue sint. Ita decretum sub die 5. Nouemb. 1635. Sed aliqui respondent, hoc decretum non officere pro casu nostro; nam loquitur de Bullis Pontificiis edendis, non editis. Alij obseruant etiam post dictum decretum Pontifices quando uolunt reuocare priuilegia Societatis, illa nominatim exprimere, ut fecit nouissimè Innocentius X. sub die 14. 1638. in causa Angelopolitana. Vnde in casu nostro dicendum est cum Bonacina, ubi supra, clausulas in fine Constitutionis Gregorij X. Quatenus opus est, &c. Quorum tenores, &c. includere quæcumque priuilegia necessariò exprimenda, ideo non obstat priuilegium adductum pro Societate Iesu.

Sup. hoc in Ref. not. seq.

5. Arguitur secundo ex alio amplo priuilegio concessio etiam inlytæ Societati Iesu, de quo me citato sic asserit Andreas Mendo in Bull. Cruciatæ disp. 23. c. 4. n. 50. Accedit pro Societate Iesu priuilegium quoddam omnes scrupulos in hac parte tollens. Scilicet Gregorius XII. in Bulla prima ipsius, quæ incipit, *Aquam reputamus*: concessit Societati, ut nullius priuilegij, aut indulti reuocatio præiudicet iuribus ipsius Societatis, nisi sit illi insinuata, & intimata per trinas distinctas litteras eundem tenorem continentibus, tribus distinctis vicibus. Vnde hi docent derogationem priuilegiorum in amplissima forma non præiudicare priuilegiis Societatis, quia non censetur reuocatum priuilegium, dum non seruetur forma, quæ ad eius reuocationem requiritur, & sic decisum fuisse in Rota Prouinciæ Marchiæ, affirmant.

6. Intimatio autem fieri debet vel immediatè ipsi Præposito Generali Societatis, qui eam reuocationem per totam Religionem euulget; vel nomine Pontificis facienda est ab Ordinariis ad Superiores Societatis. Nec sufficit, si fiat in locis publicis, ut in Ecclesiis Cathedralibus, quia ea intimatio nõ fit Societati, ut Bulla exprimit, nec sufficit, si fiat per verba, aut vna vice; cum requiratur fieri per litteras, & tribus vicibus. Et quamuis Gregorius XIII. non potuerit limitare potestatem Successorum, ideoque hi valeant eius Bullam reuocare, dum verò per externa signa sufficienter manifestatiua reuocationis, id non præstent, non censenda sunt reuocata Societatis priuilegia: sic verò, si sufficientibus verbis denotetur derogati huic Gregorij concessionem. Ita Mendo. Quod qui-

dem priuilegium comprehendere alios Regulares per communicationem tradit ex Dominicanorum familia me citato Magister Donatus tom. 1. tract. 13. g. 22. Et de tali priuilegio testatur etiam me citato Samuel de sepult. tract. 1. contr. 15. num. 16. Martinus de San Ioseph. post Reg. S. Francisci fol. 599. n. 13. & me cit. Crescencius in Præsidio Romano lib. 3. n. 35. & me cit. Marcus Vidal. in Arca Theol. moral. tit. de Duello Inquis. 6. num. 17. Cassaing. de priuileg. Regnl. par. 1. tract. 1. cap. 5. prop. 5. Baunius in Theolog. moral. 10. 1. tract. 5. quest. 19. præter Amicum, Amatam, & Cherubinum * alibi à me citatos; Scio charissimum Patrem Lezanam asserere hoc priuilegium concessum Societati, non esse absolutum, sed pro casu particulari nempe Iudicum Conseruatorum, ac supradicti Doctores loquuntur de tali priuilegio, ut priuilegium absolutum. Verum quicquid sit de hoc, sciat doctissimus, & amicissimus Lezana Paulum III tale priuilegium genericè, & absolute concessisse Patribus Benedictinis sub die 5. Nouemb. 1537. ut patet in Bullario Cassinensi Constit. 156. num. 8. fol. 157. sic enim in dicta Constitutione habetur. *Nec decernentes eis dem priuilegiis, indultis, ac præsentibus literis, & in eis contentis clausulis quibuscunque, etiam per quacunque litteras Apostolicas, etiam quasuis generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaces, & insolitas clausulas, ac irritantia decreta, sub quacunque verborum concessione in se continentia, nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de illarum, ac præsentium litterarum tenoribus de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, ac specifica data specialis, & expressa mentio, facta fuerit, ac huiusmodi derogationes per tres distinctas litteras eundem tenorem continentibus, tribus similiter distinctis vicibus pro tempore existentibus Præsidentibus, Definitoribus, & Visitatoribus prædictis legitime intimata, & insinuata fuerint, ac ipsorum Præsidentibus, Definitoribus, & Visitatoribus ad id expressus accedat assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragari.* Vide etiã amice Lector amplissimum priuilegium ex quo ferè semper priuilegia Regularium minimè reuocata remanent, quid ergo dicendum?

7. Respondeo, me olim acriter pugnasse pro Priuilegio concessio Societati à Gregorio XIII. Sed postea propter Romanum incolatum mutasse sententiam, vidi enim stylym Curie, & Praxim Romanorum Pontificum esse in contrarium, nam in reuocatione priuilegiorum Regularium contenti sunt apponere tantum aliquas clausulas nec vquam solent intimare per dictas reuocationes priuilegiorum Superioribus Regularium eo modo, & forma, quæ præscribitur in dictis priuilegiis Pauli III. & Gregor. XII. sed ad summum apponunt clausulam, *Ac si fuerint personaliter intimata* ut fecit Gregorius X. in Bulla de qua loquitur: ergo, &c. Et ita me citato tenet Episcopus Berbastrensis Antonius Frances vit doctissimus, & amicissimus in Pastoralis Regularium p. 2. g. 13. num. 18. & etiam me citato moribus & scientia conspicuus Episcopus Ioannes Palafox in sua Defensione Canonica ad Regem part. 3. n. 93. quam per humaniter ex Hispania ad me misit. Et me etiam citato idem docet Thomas Hurtado de Vero Martyrio Fidei Resol. 67.

8. Arguitur tertio, secundum Castrum Palatum virum quidem doctum, ut diximus. Gregorius X. in hac Bulla non reuocauit facultatem concessam Episcopis in Concilio Tridentino sess. 24. c. 8. de Reform. Ergo hodie Regulares etiam possunt acsoluere ab excommunicatione lata à Gregorio X. si sit occulta. Probo consequentiam, quia casus Papales oculi vigore dicti Concilij Tridentini, desinunt esse Papales,

Papales, & efficiantur Episcopales, ex quibus Regulares possunt absoluer toties quoties. Et ita præter Sanchez, Leonardum, & alios à me alibi adductos, tenet nouissimè Urbanus in Theol. moral. tract. 2. dist. 1. cap. 1. Regula 8. Cassaigh in Privileg. Regu. tract. 3. cap. 3. prop. 3. Pellizarius in Man. tom. 2. tract. 8. cap. 3. num. 68. Didacus Frances in Pastoral. tract. 4. quest. 2. num. 11. & Pasqualigus in 99. Can. Cent. 2. quest. 146. num. 6. Delbene de Parlament. Arb. 4. subsect. 32. conf. 1. & me citato Vidal, in Arca Theol. moral. de Casu referu. Inquisit. numero 81. & me citato Quantanaduchas in Theol. moral. tom. 2. tract. 4. singul. 2. num. 2. & me citato Leandrus de conf. tom. 4. tractatu 2. disputatione 17. questione 78. & me citato Trullench in Bullam Cruciatam libro. 1. §. 7. cap. 2. dub. 6. numero 4. & me citato Caraffa de Duello tract. 5. sect. 2. questione 6. & me citato Andreas Mendo in Bullam Cruciatam disputatione 23. capit. 5. numero 60. & me citato Martinus de San. Ioseph in Man. Confessor. tom. 1. lib. 1. tractatu 20. de Penit. numero 16. & me citato Gazias in Politica Regulari tom. 2. tractatu 10. difficult. 5. dub. 3. punct. 4. numero 6. & me citato Bertrandus Loth in refel. Belgicis tractatu 1. questione 1. art. 5. & me citato Balsæus verb. Casus referuati numero 39. Itaque in hoc casu Regulares non absoluunt excommunicationem Gregorij X. vigore privilegiorum, & vt est Papalis, sed vigore Tridentini, vt effecta iam Episcopalis.

9. Dices, hanc doctrinam non approbare Suarez 3. part. tom. 5. de Censuris, disputatione 25. sect. 5. numero 27. Henriquez lib. 6. de Penitentia cap. 14. num. 7. Bonif. 2. 2. questione 64. art. ultim. in fine, Bonacina disputatione 1. de Censuris in communi, questione 3. punct. 2. numero 4. quibus adde nouissimè Antonium Brauum in suo docto tractatu Monastico cap. 13. numero 14. ex errore num. 16. Quia in concessione talis facultatis facta Episcopis, censetur electa industria personarum, ergo non valet inferri ex eo quod possint Episcopi absoluer, posse etiam Privilegiatos Regulares. Sed respondetur cum Leandro in Regul. Sancti Francisci quest. 8. super cap. 7. num. 63. & 64. & aliis vbi supra, quibus adde Balsæum verb. Heeres num. 18. & me citato Martinum de San. Ioseph. post Regul. Sancti Francisci in Compend. Confess. secul. verb. Absoluer n. 4. Caraffa de Duello tract. 5. sect. 2. q. 6. n. 3. qui citat Bartolum, Baldum, Imolam, Ioan. Andream, Iasonem, Couarruiam, Syluestrum, Angelam, Henriquez, & alios, hos casus occultos, non iure speciali id est ex delegatione competere Episcopis, sed iure ordinario annexi perpetuo dignitati Episcopali, nec exigitur industria personarum Episcopis, alias ita essent personales, vt eos delegare non possent.

10. Confirmatur, quia et si casus Episcopales non desinant esse tales per concessionem peculiarem factam ab Episcopo: at desinerent esse, si Constitutione Synodali concederentur Parochis, & solis illis essent referuati. Ergo similiter, et si casus Papales, non desinant esse tales, eo quod Pontifex illos semel, atque iterum concedat Episcopo, imò et si semper eos concedat Episcopo specialiter desinant esse tales per generalem Constitutionem concedentem eos in perpetuum cuiusque Episcopo, prout conceditur in decreto Tridentini.

11. Verum hæc opinio mihi non placet, perca, quæ alibi notavi, & ego assero hanc doctrinam non posse applicari in casu nostro, quia puto cum Bonacina contra Castrum Palauum, Gregorium X. in hac Constitutione reuocasse Concilium Trident. vbi supra. Itaque dicendum est, neque Sum-

mm Pœnitentiarium, neque Episcopos, neque Regulares posse absoluer ab excommunicatione incurta propter fractionem dictæ Bullæ Pij IV. & Gregorij X.

RESOL. CXXII.

An inmodatus censura Pij IV. & Greg. X. possit absolui virtute Bullæ Cruciatæ? Et asseritur privilegia Bullæ Cruciatæ nunquam censeri reuocata, etiam per Iubileum anni Sancti, & etiam per publicationem Bullæ Cene? Et aditur Bullam prodesse Siculis, v. g. & Hispanis extra Siciliam, & Hispaniam existentibus, si alius pro ipsis Bullam suscipiat. Ex part. 12. tractat. 2. Refol. 29.

§. 1. **C**onstanter, & sine vlla trepidatione affirmatiuè respondeo, nam post dictas Bullas, fuit à Summis Pontificibus concessum privilegium Bullæ Cruciatæ, ex qua Confessarij facultatem excipiunt absoluedi à quibuscumque Censuris Pontifici referuatis eo modo, vt in dicta Bulla continetur. Imò absolute dicendum est privilegia Bullæ Cruciatæ nunquam censeri reuocata etiam per Iubileum Anni Sancti, & etiam per publicationem Bullæ Cene, vt ego olim sustinui contra doctissimum, & amicissimum Clementem Merlinum S. Rotæ Decanum, & probat nouissimè Andreas Mendo in Bull. Cruc. disp. 1. cap. 7. per totam, & me citato Serius tom. 2. in Bullam Cruc. disp. 2. diffie. 3. §. 1. q. 9. n. 1. Fagundez, Bardot, Trullench, & aliis, quibus adde me citato Leandrum de Cens. tom. 4. tract. 2. disp. 15. q. 7. Verricelli de Apof. Mission. tr. 4. q. 93. n. 3.

2. Vnde si aliquis Siculus, verbi gratia, inueniretur tempore Conclauis Romæ, si incidisset in censuras latus à Pio IV. & Gregorio X. mittendo, vel recipiendo literas intra, & extra Conclauem, vtique in tali casu posset virtute Bullæ, quam suppono in Sicilia sumpsisse absolui à supradictis excommunicationibus incurtis; nam privilegia Bullæ quoad absolute censurarum valent pro illo anno vbique locorum inueniatur, qui sumpsit Bullam, excepto privilegio comedendi oua, & lacticiam, vt me citato tradit Andreas Mendo in Bull. Cruc. disp. 3. cap. 2. num. 6. Villalobos tract. 27. in tit. à num. 2. Rodriguez §. 1. dub. 1. Vega tom. 1. summ. cap. 43. cas. 8. & cap. 14. ces. 15. & tom. 2. cap. 7. cas. 17. Ferdinand. in exam. Theolog. mor. part. 3. cap. 9. §. 2. Anton. Gomez in explicat. Bull. cap. 3. Tuillench lib. 1. §. 1. dubitat. 5. Patet Suarez lib. 8. de legib. cap. 26. n. 4. Mouré in sum. p. 3. c. 9. §. 2. Basil. Legionens. in manuscript. expos. Bull. c. 2. num. 16. Probatur primo, quia privilegium personale adheret personæ, igitur, vbicumque sit, eo vti valet. Secundo, quia privilegium Bullæ extinguitur, vbicumque extincta persona, quod in privilegio personali est onerosum; ergo manet vbicumque, persona permanente, quod in eo est fauorabile, alioquin sustineret onus, & non commodum privilegij personalis. Tertio privilegium sine temporis limitatione concessum, in quouis tempore tenet, & concessum indefinite sumitur vniuersaliter, vt de infinitis iuris locutionibus docent Interpretes; at Bullæ privilegium non conceditur cum limitatione loci ad permanentiam, ergo vbicumque eo vti licebit, vbi etenim lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, nisi inde aliqua turpitudine sequatur.

3. Imò aliqui plus addunt, Bullam prodesse Siculis.

Sup. hoc supra in Ref. 113. recitant ad med. dium §. 5. eundo.

Super his duobus in tom. 4. tr. 3. Ref. 35. 36. & 37. & in tom. 7. tr. 1. Ref. 251. §. vlt. cursui ad lin. 4. Sed lege eam per totam.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 3. late in Ref. 159. & 160. §. 1.

Sup. hoc

MATTI
EXI
X
III

Resol. i. not. praterita a principio, usque ad §. vi.

culis, v.g. & Hispanis extra Siciliam, & Hispaniam existentibus si alius pro ipsis Bullam suscipiat: quia finis principalis Bullae est subsidium pecuniarum factum nostro Regi pro expensis belli contra infideles. Quod verò fiat personaliter, & praesentialiter in illis Regnis, vel interposita persona, parum videtur referre. Et hanc sententiam non esse improbabilem censuerunt ex Societ. *1. 5. v. doctissimi viri P. Ioannes Charon, & P. Ioannes Salas in manuscriptis*, teste Castro Palao *tom. 4. tract. 25. punct. 2. numer. 4.* & illa docuit Quintanaduënas in *Theol. mor. tom. 1. tract. 8. singul. 4. num. 8.* vbi firmat probabile esse quemlibet Sacerdotem, vel adstrictum horis Canonicis, subditum Regis Hispaniae vti posse praedicta compositione, & gaudere Bullae privilegiis, excepto lacticiorum, & ouorum vsu, etiamsi existat extra Hispaniae Regna; & extra illa commoretur, dummodo alius pro praedicto Bullam in Hispania accipiat. Imò plus addit *singul. 5. quod Italus, Gallus, aut Anglus, aliud exteri habentes Ecclesiasticum beneficium, aut Capellaniam in Hispania, & extra illam commorantes, dummodo alius pro ipsis Bullam in Hispania sumat, ad bellicae subsidium elemosynam impendant, possint compositione praefata gaudere.* Ita ille, qui tamen postea *tom. 2. tract. 4. singul. 5. num. 5. in fine*, magis cautè, & tepidanter loquutus est, testatur tamen, quod est valde notandum ornamentum Theologiae moralis Patrem Thomam Sanchez sententiam Ioannis Salas, & Ioannis Cachon docuisse in explicatione Bullae, quam Granatae legit *dub. 8. num. 2.* sic asserentem. *At dubium graue est, an exteri, seu Hispani, qui non sunt in Hispania, sed mittunt aliquem in Hispaniam suo nomine Bullam accepturum, vel aliquis amicus existens in Hispania eis mittit Bullam, gaudeant Bulla? Et quidem licet probabile sit non gaudere: quoniam Bulla dicitur consistentibus, vel declinantibus in Hispaniam; at probabilius reputo gaudere Bulla. Ratio est, quoniam finis Bullae est contribuere Regi Philippo in subsidium belli, ad quem nihil refert, sine accipiens sit in Hispania, sine non, modo elemosynam Bulla conferat in Hispania Regi Philippo, & ad clausulam Bullae respondeo, intelligi consistentibus, vel declinantibus per se, vel per alium: quod enim per amicos facimus, per nos ipsos dicimur facere: & sic tenuit Pater Franciscus Gomez in expositione Bullae. Vnde iuxta hanc sententiam omnibus fidelibus contribuentibus stipendium in subsidium belli in Regnis Philippi Hispaniarum Regis prodest Bulla. Hucusque Sanchez apud Quintanam, vbi supra num. 3. Et quidem hanc opinionem Sanchez, Salas, & aliorum nimis plausibilem esse non dubito, & ab omnibus vulnis expansis accipiendam, sed ego, practice puro non esse consulendam, neque sequendam. Et ideo illam olim reprobauit cum Castro Palao, & nunc illam refello cum Andrea Mendo in *Bull. disp. 3. cap. 2. num. 11.**

RESOL. CXXIII.

An si aliquis tempore Conclauis irretitus censura Pij IV. & Gregor. X. possit ante obtentam absolutionem ad vitandum scandalum celebrare, & Eucharistiam sumere?
 Quod à fortiori idem dicendum est de Heretico, qui non potest obtinere licentiam, vt ab haeresi absoluat.
 Idem est etiam de Sacerdote, qui alium Sacerdotem interfecit, & ne se prodatur, & crimen eius fiat manifestum, celebrat.

Et an in supradictis casibus, si tales non possint excitari ad perfectam contritionem, an teneantur alia peccata, & etiam haec reseruat confiteri, vt absoluat illos Confessor directè de aliis, & indirectè de reseruatis
 Ex part. 12. tract. 2. Ref. 30.

§. 1. S. Vpponamus aliquem tempore Conclauis non potuisse absolutionem obtinere, an inquam in tali casu, si non celebrando, vel communicando oritur scandalum, possit Missam dicere, & Communionem sumere? Dico igitur Cardinale, vel alium existentem intra, vel extra Conclauem, si ex omissione Communionis, vel sacrificij Missae oriretur magnum scandalum, in tali casu eliciendo actum contritionis ad tuendam suam famam potest celebrare, & postea quam primum absolutionem quaerere. Et ita Doctores asseruerunt de Sacerdote excommunicato, vel irregulari, qui potest ante obtentam absolutionem, & dispensationem Missam dicere, & Communionem sumere? Dico igitur Cardinale, vel alium existentem intra, vel extra Conclauem, si ex omissione illam contra ipsum scandalum oriretur. Ita Fragoletus *tom. 2. lib. 8. disp. 18. §. 9. num. 20.* & Gutierrez *lib. 1. can. 99. cap. 13. à num. 21.* cum aliis penes ipsos; quia datum est cuiuslibet seruare suam famam. Et ita tenetur facere ne erimen à se commissum prodeat. Imò in tali casu aliqui putant, quod si non potest se excitare contritionem habere perfectam, potest confiteri, & à Confessario absolutionem obtinere ex doctrina probabili Valerij Reginaldi *tom. 1. lib. 8. cap. 7. num. 87.* quem nouissimè sequitur ex eadem Societate Quintanaduënas *tom. 2. tract. 4. singul. 4. num. 4. 5. & 6.* & à fortiori idem docet ex Dominicanorum familia magister Serra loquens de haeretico, qui non potest obtinere licentiam, vt ab ipsa absoluat, & addit scandalum si non sumat Eucharistiam: sic itaque offerit in *2. 2. D. Thoma quest. 11. art. 4. quod si non possit facere, nec Romam ire, & instat tempus implendis praecipuum annua confessionis, & communionis, quam sine graui scandalo, aut infamia non potest omittere, poterit cuiuslibet Confessario approbato confiteri, qui illum directè absoluit à peccatis non reseruatis, indirectè absoluit à crimine haeresis. Et idem est de eo, qui misit ad Summum Pontificem, vt sui absolutionem alicui committat, & interim si non communicet, aut celebret, grauem infamiam incurrat, & scandalum magnum oriatur. Nec obstat excommunicatio, qua haereticus penitentis inmodatus est, & à qua nec in ipso casu potest confessorius absolueri: nam sicut si praedictus haereticus naturaliter & inuincibiliter oblitus peccati haeresis, quam post consensum occultè protulit, bona fide, & cum debita aliàs dispositione accederet ad Sacramentum penitentiae, & confiteretur peccata non reseruata, & absolueretur, maneret in foro conscientiae absoluitus à crimine haeresis reseruato, non obstante excommunicatione, qua est inmodatus; ita & in casu praedicto, indirectè absoluitus manebit à peccato haeresis cum onere tamen illud iterum confitendi; cum copiam Confessarij auctoritatem habentis habuerit. Est & huius rei aliud exemplum de Sacerdote, qui alium Sacerdotem interfecit, & ne se prodatur, & crimen eius fiat manifestum, celebrat, & confitetur sua peccata Confessario, qui non potest illum absolueri ab excommunicatione. Hucusque Magister Serra. Nec deserta hic apponere verba Hieronymi Garziae, qui in Politica Regularium *tom. 2. tract. 10. diff. 5. dub. 6. punct. 4. n. 23.* sic ait. *Si es Sacerdote, y teme infamia, o escandalo, si no celebra, puede hazer acto de contricion, y con esto celebrer, pero si piensa que no podrá, puede confesar se de todos, absoluiéndose el Confessor directè de los ordinarios, & indirectè de la Heregia, y entonces es probable opinion**

opinion sera à buena la confesion, pues la censura esta de parte del penitente que esta tal no irrita la absolucion, como lo prueban con muchos Suarez 4. tom. in 3. part. disput. 31. sect. 3. num. 9. disput. 22. num. 11. Agidius Coninch tom. 1. quest. 80. art. 4. dub. 2. num. 21. Fagundes in 3. p.cept. Eccles. lib. 3. cap. 9. num. 17. Peirinus tom. ... de Praelato quest. 3. cap. 2. nu. 16. & 17. Reginaldus tom. 1. lib. 8. cap. 6. num. 87. Lugo disp. 16. de Pœnitentia sect. 15. num. 614. Vasco sup. 8. Notandum: Lo vno porque la necesidad haze licito lo que aliàs era illicito, iuxta cap. 4. de regul. iuris. Lo otro porque no es de tal manera intrinsecamente malo, dar la absolucion à un escomulgado, que ne se pueda corroborar en algun caso, y el presente loes bastante, pues no se ha de presumir de la piedad de Nuestra Santa Madre la Iglesia, que con tanta piedad trata sus hijos, querer les negar en este caso cosa tan necessaria como es l'absolucion, a mas de que comè dixè Angelus verb. Confessio 5. num. 10. La escomunion non haze de tal suerte incapaz de absolucion al hombre, que totalmente la anule, como lo prueba el mismo Reginaldo lib. 6. cap. 5. sect. 6. numer. 172. propof. 3. 4. & 5. y como el escomulgado puede recibir los demas Sacramentos, como lo aduierde Vasquez tomo de peccnit. tract. de excommunic. dub. 4. num. 7. vero con todo esso no dexa de ser muy probable lo dicho. Hæc ille. Quæ quidem omnia militant, & procedunt à fortiiori in casu nostro, non enim sumus in casu hæresis, de quo ego alibi.

RESOL. CXXIV.

Magis firmatur, & declaratur doctrina superius adducta.

Et adducitur aliquos negare etiam excommunicatum occultum posse extra mortis articulum communicare, etiam si vergeat scandalum infamia, &c.

Sed difficultas est in eo casu, an possit etiam confiteri?

Et explanatur quod Sacerdos celebrans saltem post consecrationem, si recordetur excommunicationis, & non possit ab ea liberari, debet profequi.

Imo in dicto casu, etiam ante consecrationem potest pergere, si timeatur grave damnum. Ex part. 12. tra. 2. Ref. 31.

§. 1. Ed vt magis clarescant ea, quæ in Resolutione Superiori à nobis dicta sunt, sciat amicus Lector aliquos negare etiam excommunicatum occultum posse extra mortis articulum communicare etiam si vergeat scandalum, infamia, &c. ita Sotus in 4. distict. 12. quest. 1. art. 5. Sylvest. verb. excommunic. 3. casu 3. Rosella & Couarn. apud Hentiq. lib. 8. de Euchar. cap. 47. §. 4. lit. Q. Ipse tamen putat posse in casu grauis infamiae, & scandali semel, aut bis cum contritione, & tremore: Sed, qui semel admittit pro eo casu non video, cur non possit toties quoties eadem necessitas vergeat. Vnde ego puto cum communi sententia posse urgente necessitate communicare, & celebrare absque absolucione à censura (an vero possit, aut debeat confiteri postea videbitur.) Ratio est, quia præceptum Ecclesiæ, quæ censuram imponit, non censetur cum tanto dispendio obligare. Ita Suar. tom. 4. disput. 3. sect. 3. numer. 6. & de censuris, disp. 10. sect. 3. num. 9. Coninch, disp. 8. nu. 107. & alij apud ipsos. Confirmatur à simili de audienda Missa, à qua etiam priuar excommunicatio, & tamen excommunicatus occultus, qui non potest obtinere absolucionem potest audire Sacrum in prædicta necessitate vitandi scandali aut infamiae. Confirmatur

Tom. IX.

vlterius, quia Sacerdos celebrans saltem post consecrationem, si recordetur excommunicationis, & non possit ab ea liberari debet profequi, vt docet D. Th. 3. p. q. 38. art. 6. add. 2. & in 4. dist. 17. & alij; Imò & ante consecrationem posse pergere si timeatur graue damnum, ex hoc autem constat celebrare, aut communicare cum excommunicatione non esse intrinsece malum, vt notauit Lugo supra nu. 100. Quæ adeo etiam poterit, licet recordetur ante inceptioem Missæ si similis necessitas vergeat.

2. Sed difficultas est, an in eo casu possit etiam confiteri? Ad hoc dubium me citato sic respondet, heu quondam dimidium animæ meæ Sapientissimus Pater Ioannes de Dicastillo inter præstantissimos inclitæ Societatis Iesu Theologos nemini secundus de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 9. post dub. 7. in dub. Incidenti nu. 128. vbi sic ait. Qui enim putant excommunicatum non præmissa absolucione à censura non posse valide absolui à peccato, consequenter dicunt illum hominem communicare cum contritione, non tamen posse confiteri. Ita Vasq. tom. 4. q. 9. art. 3. dub. 9. num. 8. & alij apud Suarium sect. illa 3. num. 1. Syluius Addit. ad 3. p. q. 20. art. 2. & alij apud Dianam supra, & tract. 4. tertie partis resolut. 78. vbi plures referunt negantes valere absolucionem à peccatis non præmissa absolucione à censura, si quam habeat penitens, putant enim deficere Iurisdictionem in Confessario, quia ob censuram subtrahitur excommunicatus ab eius Iurisdictione, qui vero putant valere absolucionem à peccato sine absolucione à censura, consequenter affirmant. Ita Suarez supra nu. 61. Diana supra cum alijs, Lugo supra n. 102. Sanchez lib. 2. Decalogi cap. 8. n. 5.

3. Obicit sibi Lugo num. 103. excommunicationem per se prohibere receptionem cuiuslibet Sacramenti, per accidens autem homo excusatur ratione necessitatis, cum sufficienter occurratur per communionem non erit necessarium, atque adeo erit illicitum confiteri. Respondet recte eo ipso quod licita sit Communio fore etiam licitam Confessionem, imò debitam si adsit conscientia mortalis non reseruati, (nisi ex alio capite excusetur) vt ea ratione quoad fieri possit seruetur præceptum diuinum præmittendi Confessionem mortalium ante communionem. Quia vero contraria opinio Vasquij, & aliorum probabilis est, poterit excusari qui sequitur eam opinionem, & communicare sine Confessione, vt etiam fatetur Lugo, verum hoc generale est pro casibus in quibus sunt diuersæ opiniones probabiles. Persistendo vero in nostris principijs si forte in nostro casu non sint alia peccata non reseruata eaque propter cessaret obligatio confitendi adhuc existimo cum eodem Lugene probabile quod possit fieri confessio venialium, vel mortalium in alia Confessione olim legitime dictorum, vt ea ratione indirecte absolueretur à reseruatis atque hoc puto habere locum non solum quando quis post adhibitam diligentiam, vel difficile excitaretur ad contritionem, vel valde dubitat, an eam sit executus, tunc enim etiam puto teneri per accidens (sicut in casu quo non erat censura dictum est) sententiam Lugonis locum habere etiam si speret posse vti, & viuere contritione. Non enim credendum est quod urgente necessitate communicandi velit adhuc Ecclesia obligare, ne constet. Sed quod maneat cum onere habendi contritionem perfectam, quam non ita facile habebit homo non ita pridem propter delicta excommunicatus. Huc vsque Dicastillus.

4. Itaque dicendum est in tali casu censurarum posse absolui indirecte à reseruatis, & directe à non reseruatis, maxime quando excommunicatio est tolerata; tunc enim absoluitur ab habente Iurisdictionem, ac proinde valide, si cætera ad sunt requisita, sicut, quando quis absoluitur à non reseruatis directe

Sup. his seq. in hoc §. in tom. 1. tr. 3. Refol. 162. cursum cum eod. D. Th. hic citato, prope finem §. r. vers. Si quis ante, &c.

Sup. hac diff. sic in Refi. not. seq.

Quæ hunc inueniuntur in tom. 1. tr. 4. Ref. 38. & in Ref. 35. & ibi in tr. 5. in Ref. 14. §. Sed quid & seq. & in fin. resolut. 27. & in Ref. 34. & in tom. 5. tr. 1. Ref. 18. per totam, & vt melius terminare possit hanc quest. lege in to. 1. tr. 5. doctrinam; Ref. 32. & aliarum Ref. & §. eius annot. & vide etiam hic supra doctrinam præcedentis ref. & si placet etiam aliarum eius secundæ not.

& indirecte à referuatis, ob inculpabilem obliuionem omiſſis. Ratio eſt quia pro tali caſu impediret, loquimur enim in caſu maximæ neceſſitatis, cumque excommunicatione ſolum impediatur ſuſceptionem Sacramentorum ex lege, & institutione humana Eccleſiaſtica. Leges autem humanæ etiam Eccleſiaſticæ non cenſentur obligare in caſibus vrgentiſſimis, & maximæ neceſſitatis; ita lex hæc excommunicationis probabiliter cenſeri poteſt in tali caſu non obligare. Atque eſt doctrina Suatij diſp. 31. ſect. 3. num. 6. vbi expreſſe docet quoties excommunicatus, qui non poteſt abſolui ab excommunicatione, accipere poteſt licite Sacramentum Eucharistiæ, poſſe etiam licite recipere Sacramentum penitentiæ, quantum eſt ex parte excommunicationis, nec enim minus poteſt in vno, quam in alio Sacramento: ſuppoſita verò neceſſitate, quæ honeſtat ſuſceptionem Eucharistiæ, non obſtante excommunicatione etiam honeſtate poteſt Confeſſionem. Imò hic ordo eſt maxime conſentaneus Iuri naturali diuino præmittendi Confeſſionem antè Communionem. Vnde ſi Eccleſia pro eo articulo neceſſitatis, vel non potuit, vel noluit prohibere excommunicationem Eucharistiæ, nec etiam Confeſſionem cenſetur prohibuiſſe.

5. Et ideo non deſeram hic apponere verba Martini Perez de Sacram. matrim. diſput. 50 ſe. 8. rem. 4. ſic aſſerentis. Dico tertio etiam licere in tali euentu, prædictam abſolutionem dare, tamenſi caſus referuatus habeat excommunicationem annexam, ita communiter Doctores. Ratio eſt, quia excommunicatione non facit incapacem abſolutionis ipſum penitentem, ſi bona fides intercedat, ſed tantum efficit, vt non poſſit licite abſolui à peccatis, quin prius abſoluatur ab excommunicatione. Quando autem adeſt neceſſitas, ſicut poſſet tunc communicare, & recipere Eucharistiæ, ita etiam poterit conſiteri, quia eodem præcepto vtrumque eſt prohibitum. Tunc ergo melius erit, ſeruare ordinariæ modum de Iure diuino, præmittendo videlicet Confeſſionem antè Communionem. Neceſſitas autem, & rationabilis cauſa eſſet conſtituendi in Paſchate, vel communicandi, itaut ſi omitteretur, periculum eſſet infamiæ propriæ, vel ſcandali aliorum. Quod totum intellige quoque, ſi Superior non poſſit adiri, quia ſi poteſt, debet prius adiri; alioqui eſſet illicita talis abſolutio. Vnde ex his omnibus patet Cardinalem vel alium Conclauſtam cenſuratos ex fractione Bullarum Pij Quarti, & Gregorij XV. ſi timeant ſcandalum, & infamiæ non celebrando, vel communicando, poſſe conſiteri cum Confeſſario Sacri Conclauis vel cum alio; & ab illo à peccatis abſolui, dummodo poſtea abſolutionem à Summo Pontifice obtineat à Cenſuris incurſis.

RESOL. CXXV.

An in caſu ſupradicto Cardinalis, vel Conclauſta cenſuratus, poſſit ad vitandum ſcandalum conſiteri aliqua peccata, non expreſſa fractione Bullæ Pij IV. & Greg. XV. vel teneatur conſiteri inferiori omnia peccata tam non referuata, quam hanc cenſuram referuata?

Et alius ſimilis caſus proponitur in textu, & à linea ſeconda huius Reſolutionis. Ex p. 12. tr. 2. Ref. 32.

Sup. hac dif. ſe. in tom. 1. tr. 5. Ref. 32.

§. 1. Reſolutio huius difficultatis pendet ex alia, an quando ad vitandum ſcandalum penitens innotatus aliqua Cenſura, & caſu referuato conſiteretur inferiori Sacerdoti, teneatur conſiteri

omnia peccata tam referuata, quam non referuata.

2. Et affirmatiuè reſpondit Silueſter verb. conſeſſ. num. 26. Toletus lib. 3. cap. 8. num. 3. Suarez diſputat. 31. ſect. 2. num. 4. & 6. Angel. verb. conſeſſ. 5. num. 5. Nauar. in cap. conſideret, de penit. num. 10. & Medina Cap. de penit. quaſt. 13. quos omnes ſic reſert, & ſequitur Fagundez de præc. 2. lib. 8. cap. 3. num. 13. dicens, oppoſitum eſſe omnino improbabile.

3. Sed contra Fagundez exiſtimo negatiuum ſententiam ſatis probabilem eſſe. Et ideo Cardinalis Lugo de Sacram. penit. diſputat. 10 ſect. 6. num. 74. ſic ait. Dupliciter poteſt contingere hic caſus. Primo quod penitens adeat prius Confeſſarium inferiorem, qui non poteſt abſoluerè à referuatis, & tunc certum eſt non poſſe inferiorem abſoluerè ab aliis, niſi quando penitens eſt in neceſſitate conſtituendi, vel ſumendi Eucharistiæ; tunc autem an poſſit, & debeat conſiteri inferiori, & an debeat conſiteri etiam referuata, an vero ſola non referuata, & an id locum habeat etiam quòd peccatum referuatum habeat excommunicationem referuata diximus latè d. 11. de Euch. ſect. 5. vbi probabile dixi, quod poſſet & deberet conſiteri inferiori ante Communionem, & ſola non referuata, & hoc licet haberet excommunicationem referuata. Ita Lugo, quem omnino videbis loco de Eucharistià a. 2. num. 6. vbi doctè reſpondet ad omnia argumenta contrariæ ſententiæ, & adducit me etiam citato plures Doctores tam veteres quam recentiores, hanc ſententiam tenentes, quibus ego nunc addo doctum Patrem Andream Mendo, in Bullam Cruciatæ, diſputat. 23. cap. 32. num. 24. vbi ſic ait, Probabilius eſſe ſubditum habentem referuata, & ex neceſſitate conſitentem cum Sacerdote inferiori non teneri propalare in Confeſſione referuata peccata, quorum ille Iudex non eſt, ſed dumtaxat non referuata à quibus directè abſoluatur, & à referuatis indirectè, ſic ille. Idem etiam docet Torreblanca in præc. lib. 14. cap. 11. num. 42. per hæc verba Habens caſum referuatum urgente neceſſitate communicandi, vel celebrandi ad vitandum infamiæ grauem ad ſummum ſolum tenetur conſiteri peccata non referuata conſeſſario non habenti poteſtatem ad referuata. Nam cum certum ſit penitentem non abſolui poſſe à referuato, ad aliud non erit vilis Confeſſio referuati quam ad ſe diſſamandum coram Confeſſore, & non leue onus erit penitenti ad conſitendum bis idem peccatum. Huc vſque Torreblanca, & nouiſſimè Doctus Pater Leander de Sacram. tom. 1. tract. 5. diſputat. 12. quaſt. 73. & tandem Ioannes de Sonia in Epilogo ſummarum. p. 2. tract. 1. ſect. 6. p. dub. circa caſus referuatos in ſin. ſic ait, Habens caſus referuatos urgente neceſſitate communicandi ſcilicet, ad vitandam grauem infamiæ poteſt conſiteri tantum peccata non referuata, vel poſſet elicere actum contritionis. Et ſic communicare abſque præuia conſeſſione, ſi peccata referuata habeant excommunicationem annexam, poteſt conſiteri, & ſic communicare, vel ſi eſt tantum arrius, poteſt conſiteri inferiori Sacerdoti peccata non referuata. Hæc ille, rationes verò pro hac ſententia inuenies apud Cardinalem Lugo vbi ſupra loco cit. de Eucharistiæ in reſponſionibus ad Argumenta contraria, itaque in caſu noſtro Cardinalis vel Conclauſta cenſuratus ex fractione Bullarum Pij Quarti, & Gregorij X. ſi ad vitandum ſcandalum deberet celebrare, vel communicare, poſſet probabiliter conſiteri ſolum alia peccata abſque expreſſione fractionis, & incurſionis cenſuræ dict. Bullarum, & à Confeſſario S. Conclauis, vel

vel alio absolutionem Sacramentalem obtinere. Et hanc sententiam ipsi mei aduersarij probabilem putant, vt Amicus in *Curs. Theolog. tom. 8. disp. 13. sect. 10. num. 211.*

RESOL. CXXVI.

An excommunicatio lata à Pio IV. & Greg. X. possit absolui non solum, vt ipsi asserunt in articulo, sed etiam in periculo mortis?

Et explanatur, quod necesse sitas periculi mortis existimatur moraliter tanquam extrema.

Et docetur omnibus parturientibus, aut proficiscentibus ad bellum posse tempore interdicti ministrari Eucharistiam, & absolui à quocumque Sacerdote etiam non approbato ab omnibus casibus, & censuris, &c. Ex part. 12. tract. 2. Ref. 33.

§. 1. Existimant Doctores plures distingui articulum mortis à periculo, ita vt putent articulum mortis strictè intelligi, & sumi pro solo vero mortis articulo, qui tunc tantum contingit, quando mors est in fieri, & ita certa sit, & ferè inuitabilis; siue hoc proveniat ex causa naturali, vt morbo, siue ex causa violenta, vt si quis sit morte plectendus: periculum verò mortis dicitur, quando in tali casu mors hominibus solet frequenter contingere. Vnde est, vt dicant, facultatem eam, quam diximus in articulo mortis competere cuilibet Sacerdoti, vt possit ab omnibus censuris, & casibus referuatis absoluerè, valere tantum pro ipso mortis articulo; non verò pro periculo. Quorum ratio est, quia videlicet iura ipsa, ex quibus colligimus hanc facultatem, loquuntur de solo articulo, vt proinde non videantur extendenda ad mortis periculum. Ita Sotus in 4. disp. 18. quest. 4. art. 4. col. 4. vers. Queris autem. Canus part. 5. de Pœnit. Valentia 4. tom. disp. 7. q. 10. punct. 2. col. 6. Mandos. in praxi Signatura, tit. Confessionale, fol. 55. n. 1.

2. Sed ego alibi in p. 3. & 8. affirmatiuè sententia adhaesi, & nunc adhaereo. Dico itaque in nostro casu non solum in articulo, sed etiam in periculo, mortis posse Sacerdotem absoluerè, & ratio est, quia licet in rigore articulus mortis, aliquo modo distinguatur à periculo mortis; cum articulus mortis solum detur, quando ex ægritudine prudenter timetur mors; periculum verò mortis, cum datur occasio, in qua frequenter homines pereunt, & quam non possunt commodè vitare, qualis est pugna campalis, seu navalis, in præsentem tamen materiam, idem est articulus mortis, & periculum illius; vt habetur in cap. Eos, qui de sent. excomm. Et ratio ipsa dicitur: nam mortale periculum perinde existimari debet, & in malis ita cauere sicut euentus ipse: nam propterea dictum est; Qui amat periculum peribit in illo; ergo necessitas periculi mortis existimatur moraliter, tanquam extrema. Et ita hanc sententiam tenent Doctores, quos me citato asserit & sequitur Leander de Sacramentis, tom. 1. tract. 5. disp. 11. quest. 17. Lezana tom. 5. in Mari Magno Minorum, §. 24. num. 58. Quintanadueñas in Theol. moral. tom. 2. tract. 8. singular. 3. Martinus Perez de Sacram. Pœnit. disputat. 43. sect. 4. num. 7. Cardinalis Lugo de Sacram. Pœnit. disputat. 18. sect. 2. num. 21. Hurtadus disputat. 10. difficult. 9. Coninch. de Sacram. disputat. 8. num. 16. Tancedi in qq. moral. tract. 5. disp. 2. quest. 17. Tamburinus in Decal. lib. 2. cap. 1. §. 8. num. 7. Bertrandus Loth. in Resol. Theol. 1. quest. 1. art. 9. Garzias in Polit. Regul. tom. 2. tract. 10. diffin. 5. dub. 6. punct. 5. num. 26. Mazuchellus de eas. reseru. disp. 1. quest. 3. difficult. 25. n. 88. Andreas Mendo in Bull. Cruc. disp. 27. cap. 3. n. 24.

Suarez tom. 4. disp. 26. sect. 3. n. 3. Henriquez lib. 3. de Pœnit. cap. 11. num. 3. in Gloss. lit. Q. Bardi in Bull. Cruc. part. 1. tract. 6. cap. 6. sect. 2. num. 10. Gallego de Vera in Bull. Cruc. c. 9. dub. 105. & me citato Vericelli de Apost. mission. tract. 9. quest. 1. §. 8. num. 1. & Machadus tom. 1. lib. 1. part. 1. tract. 1. docum. 3. num. 2. vbi sic ait: Llanase articulo verdadero de la muerte el tiempo en que la enfermedad aprieta de manera, que prudencialmente se puede iuzgar, que el enfermo está ya cercano a la muerte. Y segun la mas comun, mas piedosa, y recebida doctrina, aunque impugnada per algunos Doctores, se entienda tambien del articulo moral de la muerte, que es quando alguno se halla en ocasion, que traiga consigo peligro probable de muerte, como sucede en el parto de la muger, entrar en alguna batalla, nauuegar por mares tempestuosos, passar algun rio caudaloso, y otros casos semejantes, en que prudencialmente se puede temer algun peligro de muerte. Ita ille, & communiter DD. quibus nouissimè adde Gibalini de Cens. disp. 7. q. 14. Confess. 4. & 5. vbi n. 3. docet tempore interdicti posse ministrari Eucharistiam omnibus parturientibus, aut proficiscentibus ad bellum, quia licet non sint in articulo, sunt tamen in periculo mortis; Et ideo Hinoiola in Dir. decis. Regul. verb. infirmus, §. circa absolutionem, fol. 306. docet absque vlla distinctione omnes parturientes posse absolui à quocumque Sacerdote, etiam non approbato ab omnibus casibus, censuris, &c. sed hæc opinio circa parturientes ibi absolutè prolata olim mihi non placuit; nec placet doctissimo Patri Mendo vbi sup. num. 34.

olim in to. 1. tr. 5. Ref. 5. & in aliis eius annot.

RESOL. CXXVII.

An qui in periculo, vel articulo mortis fuit absolutus à censura incurfa propter violationem Bullæ Pij IV. & Gregor. X. reuocatur postea si conualuerit, se presentare coram Pontifice?

Et noua opinio effertur, sed non approbatur.

Et quid si virtute Cruciatæ quis absolutus fuisset, in supradicto casu?

Et difficultas adhuc superest, si in supradicto primo casu postea conualuerit, intra quod tempus teneatur se presentare coram Pontifice? Ex part. 12. tract. 2. Resolut. 34.

§. 1. Affirmatiuè respondeo ex doctrina communi Doctorum asserentium, quod absolutus in articulo mortis ab aliqua censura Papali, si conualecat, teneatur se Pontifici presentare, nam alias in eadem excommunicatione reinceretur. Probatur ex cap. eos, qui de sent. excomm. in 6. & ita docet Vasquez in 1. part. tom. 4. quest. 93. art. 2. dub. 6. numer. 15. Hurtadus de cens. disputat. 11. difficult. 13. Martinus Perez de Sacram. Pœnit. disputat. 43. sect. 4. num. 7. Cardinalis Lugo de Sacram. Pœnit. disputat. 20. num. 201. Sanchez in Summa tom. 5. lib. 2. cap. 23. num. 31. & Granadus in 3. part. tom. 2. controu. 7. tract. 10. disputat. 7. num. 14. vbi sic asserit Petet aliquis, ad quem finem se debeat presentare penitens, qui iam absolutionem obinuit. Responderetur, si peccatum à quo quis est absolutus ratione periculi mortis, aut alterius impedimenti, habeat annexam excommunicationem à iure, vel ab homine, à Papa, vel Episcopo, teneatur, cessante impedimento, se presentare superiori, vt constat ex cap. Eos, qui de sent. excomm. in 6. non quidem, vt ab illa absoluaatur iterum, & colligitur planè ex cap. Quamuis, & cap. de cetero, de sent. excomm. sed vt conuenientem medicinam adhibeat Superior, & si oportuerit, satisfactionem imponat,

Sup. hæc asseritione in to. 5. tr. 1. Ref. 196. §. 1. ante medium, & in Ref. 201. & 202. §. 1. & signanter §. 2. & in Ref. 204. ante mediu §. 1. vers. infra. per. & ibi in tr. 8. ref. 26. §. penult. & in to. 1. tr. 4. Ref. 44. §. vltimo. paulo post initium, vers. Solum aduertere, & ibi in tr. 5. Ref. 13. §. 1. post mediu, vers. Notandum est. & in Ref. 39. §. penult. & vlt.

imponat Et alioqui incidit in excommunicationem non in præteritam, sed in aliam, ob nouam inobedientiam. Ita Granadus.

Alibi in Re-
sol. vlt. not.
præteritæ, &
in cod. s.

2. Sed his non obstantibus ego alibi pro negativa sententia adduxi Navarrum, Millardum, Coelestinum, & Texedam, quorum sententiam probabilem putat Garzias in *Polit. Regul. tom. 2. tract. 10. difficul. 5. dub. 5. punct. 6. num. 38.* quibus adde Carolum Lambertum in *Decisibus Bononiensibus ann. 1640. mensis Augusti cas. 28.* me citato Tancred. *99. moral. tract. 1. disput. 2. quest. 58.* & me citato Iosephum Iannarium de *cas. res. Resolut. 12.* Probatur ex Concilio Tridentino *sess. 14. cap. 7.* vbi hæc habet: *In eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reseruatio in articulo mortis. Atque ideo omnes Sacerdotes, quoslibet penitentes à quibusvis peccatis, & censuris absoluerent possunt, &c.* Si ergo absolutus à casibus reseruatis, non tenetur adire Superiorem secundum communissimam sententiam: ergo neque absolutus à censura reseruata: sicut enim cessat reseruatio à casu, ita à censura per hæc verba Conc.

3. Confirmatur, nam si alicui delicto esset excommunicatio annexa, & nulli esset reseruata, & absolueretur à confessario inferiori, talis excommunicatus non teneretur se presentare superiori, ut patet; sed in articulo, vel periculo mortis nulla est reseruatio, ex Trident. ergo absolutus à tali Censura, est absolutus à censura sine vlla reseruatione: & consequenter non tenetur se presentare. Nec obstat *cap. Eos qui*, superius adductum, nam textus ille loquitur cum excommunicatis deductis in foro fori, non vero de non denunciatis. Verba text. hæc sunt. *Eos qui à sententia Canonis, vel hominis (cum ad illum, à quo alias de iure fuerant absoluiendi, nequeunt propter imminentes mortis articulum, aut aliud impedimentum legitimum, pro absolutiois beneficio habere recursum) ab alio absoluiuntur, &c.* Si cessante postea periculo, vel impedimento huiusmodi, se illi, à quo his cessantibus, absolui debebant, quam citò commodè poterunt, contempserint presentare, mandatum ipsius super illis, pro quibus excommunicati fuerunt, humiliter recepturi, & satisfacturi prout iustitia suadebit: Decernimus (ne sic censuræ illudantur Ecclesiasticæ) in eandem sententiam recidere, ipso iure, &c. Vbi nota illa verba: *Se illi à quo his cessantibus absolui debebant.* Non dixit sine his neque ante hæc, sed his cessantibus; ergo loquitur cum illis tantum, qui absolui in mortis articulo, debent à Superiore excommunicatores absolui; sed hi sunt tantum deducti, seu denunciati excommunicati, hi enim absolui ratione periculi in foro conscientie debent à superiore absolui transacto periculo, in foro fori, ut patet: ergo cum his tantum loquitur, & non cum excommunicatis, & non deductis. Nisi velis dicere cum Millardo loco citat. hoc omnis se presentandi coram superiore, non amplius habere locum post Concilium Tridentinum, & sic cessare ex vi verborum Concilij, cum nulla sit reseruatio. Cæteræ rationes, & responsiones ad plures alios Canones, videbis apud Ianuarium *vbi sup.*

4. Verum licet hanc sententiam non audeam

tanquam improbabilem damnare, tamen, quia difficiliter recedo à sententiis communiter receptis non discedo ab opinione affirmatiua, quam præter Doctores cit. tenet Pater Leander de *Sacram. tom. 1. tract. 5. disput. 13. quest. 70.* & me citato Marcus Serius *tom. 2. de Bull. Cruc. disput. 1. difficult. 10. §. 8. quest. 33. ad num. 7.* & me citato Garzias in *Polit. Regul. tom. 2. tract. 10. difficult. 5. dub. 6. punct. 6. numer. 34.* In vno tamen casu sententiæ negativæ adhererem, videlicet, quando in nostro casu absolutio in articulo mortis fuisset largita vigore Bullæ Cruciatæ, ut superius probatum est, posse fieri, nam absolutus cum Bulla Cruciatæ à casibus Papalibus in articulo mortis nullam obligationem habet se presentandi coram Pontifice, ut optime obseruat Leander, & Serius *dato vltimo num. 8. vbi supra*, Andreas Mendo in *Bulla Cruciatæ, disput. 22. cap. 1. num. 20.* Garzias *vbi supra numer. 38.* in articulo Bardi in *Bulla Cruciatæ part. 2. tract. 6. cap. 6. sect. 1. num. 3.* Trullench in *Bulla Cruciatæ lib. 1. §. 8. cap. 2. dub. 5.* Ludonius à *Cruce de Bulla Cruciatæ disp. 1. vbi supra cap. 3. dub. 14.* Et alij communiter, & idem dicendum esset si in nostro casu penitens absolueretur virtute Iubilei, vel virtute priuilegiorum Regularium, sed nos supra firmauimus cum Bonacina, Regulares non posse absolueri à censura lata in constitutione Pij IV. & Gregorij X. de quibus loquimur.

5. Itaque ut dictum est, qui ab hac excommunicatione Pij IV. & Gregorij X. absolueretur in articulo mortis, difficultas est, si postea conualuerit intra quod tempus teneatur se presentare coram Pontifice, Martinus Perez de *Sacram. Penit. disp. 24. sect. 4. num. 6.* putat intrâ triduum sic enim ait, *Non displicet, quod graves Doctores dicunt, non fore dilationem grauem, quando intrâ triduum Sacerdos confiteatur. Nam modo præcipitur cap. Eos qui, de sententia excommunicationis in 6. quod illi, qui in articulo mortis absoluiuntur ab excommunicatione reseruata postea si conualuerint, debeant cum primam commodè possint, recurrere ad Superiorem, alioquin reincidant in censuram: & tamen non iudicabuntur reincidere, qui intrâ triduum data commoditatis recurrerint. Et ratio est in nostro casu, quia non videtur magis strictè explicanda illa dictio, quamprimum; quia non videtur illa breuis dilatio grauius opponi fini, aut præcepto Tridentini.* Ita Perez.

6. Sed mihi videtur magis strictè, & rigorosè receptum esse illud *Quamprimum.* Concilij Tridentini, quam *dicti cap. Eos qui*; Et ideo puto hoc casu prudentis arbitrio remittendum esse, intrâ quod tempus ut verificentur illa verba, *Quamprimum absolutus à censura reseruata debeat se coram Superiore presentare*, consideratis & prudenter perpenis omnibus circumstantiis, personæ, valetudinis absentie à Romana Curia, &c. Et ita docet ex Nauarro *Auila de Cens. part. 2. cap. 7. disp. 3. dub. 4.* & Leander de *Cens. tom. 4. tract. 2. disput. 17. quest. 68.* Sanchez in *summ. tom. 1. lib. 1. cap. 13. num. 25.* & Henriquez *lib. 13. cap. 29. num. 2.* Sayrus de *Cens. tom. 1. lib. 3. cap. 28. in fine*, & sufficet quidem non adesse negligentiam, vel fraudem.

In indice primo huius Tom. 9. lege Apendicem ad hunc Tract. 7. Vbi inuenies alias multas Diffic. mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Res. quæ simul pertinent ad hunc Tract. 7. de Potestate, & Priuilegiis. S. R. E. Cardinal. &c.

TRACTATUS

RESOL. XVI.

*An Cardinales aliquando possint convocare Concilium?
Et notatur, quod non propterea huiusmodi Concilia im-
perfecta habenda sint tanquam Conuenticula? &c.
Ex part. 5. tract. 2. Ref. 62.*

S. 1. Affirmativam sententiam docet Manfredus de Cardinalibus, part. 1. cap. 13. Didacus ab Alava Episcopus Abulensis de Conciliis, part. 2. cap. 2. n. 4. qui ponit casus, in quibus Cardinales possint Concilium congregare. Idem etiam docet Cucchus in inst. Canon. lib. 2. tit. 4. num. 45. & tit. 3. num. 13. Iacobatius lib. 1. de Concil. a num. 1. usque ad 48. cum Albano de Cardin. quæst. 42. privileg. 14. ubi sic ait: Otto schismate, vel alio calu eveniente, in quo Concilium convocari debeat, si Papa in eo congregando negligens comperitur, tunc ista convocandi Concilij facultas ad Cardinales pertinet, ut pote ad maiores univertitatis, iuxta l. i. cum ibi notatis, ff. de alb. scrib. ipsi enim ceteris omnibus dicuntur esse maiores, & post Summum Pastorem suprema dignitate funguntur. Ita ille, qui citat Ioannem Andream, Inolam, Romanum, Abbatem, & Decium.

2. Verum mihi placet ad hoc dubium respondere cum doctissimo Antonio Peres, insigni Theologo Salmanticensi, ex Ordine D. Benedicti in Pentateucho fidei, tract. de Conciliis, cap. 8. Dico igitur aliud esse loqui de Concil. generalib. pro ut sic abstrahendo ab illegitimis, & legitimis, perfectis & imperfectis, aliud verò de legitimis, & perfectis, quibus præmissis respondendum est, quòd si loquamur de Conciliis primo modo sumptis, certum est posse alios à Pontifice rectè, & ritè Concilium congregare; secus verò si loquamur de illis in secundo sensu. Priorem partem huius decisionis probò, quia extrema necessitas maximè totius communitatis potior est omni positivo iure. Secundam verò partem probò ex eo, quòd Concilij generalis legitimatio est propria Summi Pontificis etiam in casu, quo de Pontificis incapacitate in Concilio ipso agendum est, ut patet ex c. Concilia, dist. 17. Ibi enim refertur quòd cum Symmachus Papa diffamatus esset de quibusdā criminibus, & Theodorus Rex Romanus veniens Concilium congregaret, ut examinarentur ea, quæ Pontifici objiciebantur, tunc Episcopi ad Concilium vocati, postquam in vno congregati fuere surgentes inelamarunt, opus esse auctoritate ipsius Symmachi iudicandi ad hoc, ut ille Convencus Synodus fieret, hoc est, legitimus & perfectus.

3. Est tamen notandum quòd non propterea huiusmodi Concilia imperfecta habenda sunt tanquam conuenticula, quia licet sint imperfecta, eo quòd carent prerogativis & privilegiis, quibus gaudent Concilia legitima ad certò & infallibiliter definiendas res fidei, & ad alia huiusmodi, de quibus Pighius. Ipsi tamen ratione sui muneris, & instituti Conventus venerabiles sunt, ut pote iure congregati ad subveniendum extremæ necessitati Ecclesiæ, circa quam est auctoritas defendendi seipsam, & providendi sibi de capite. Vnde quamvis sine illo non possit statuere de multis, potest sibi providere & eligere caput, cum quo de illis statuat; & hæc omnia docet ubi supra Perez, qui citat Caietanum & Bellarminum. Igitur possunt Cardinales Concilium congregare in sensu explicato à Perez loco citat. vide etiam Ioannem Wigens in 2. 2. D. Thoma, quæst. 1. art. 10. dub. 1. num. 38.

RESOL. XVII.

An Cardinales, qui Episcopi non sunt, habeant ius præ-

*sentia, & iudicij in Conciliis Generalibus?
Et an Cardinales in Concilio præferendi sint Patriar-
chis, & Episcopis? Ex part. 5. tract. 2. Ref.*

S. 1. Videtur negativè respondendum, quia Cardinales tantum sunt præfati illis Ecclesiis singularibus, quarum titulis insigniuntur; sed hoc non sufficit ad tale ius, ut patet in Parochis & Archidiaconis: ergo. Adde quòd Cardinales si non sunt Episcopi, nullam habent iurisdictionem.

2. Verum novissimè ex communi Doctorum sententia affirmativam sententiam docet Didacus ab Alava de Conciliis part. 1. cap. 6. num. 2. fol. 33. Malderus in 2. 2. D. Thom. quæst. 1. art. 10. dub. 4. §. 4. Duallius de potest. Rom. Pont. part. 4. quæst. 3. Suarez de fide disp. 11. sect. 1. num. 17. & Perez, ornamentum Benedictinæ familiæ, in pentateucho fidei tract. 3. de Conciliis dub. 3. cap. 8. num. 81. Primò quoniam Cardinales tanquam Senatores & Consules atque Urbis Patrij habentur, & eulgantur. Secundò, quia habent iurisdictionem Episcopalem in suis titulis. Tertio, quia, ut Turrecremata ostendit, non minus quam Episcopi Apostolorum loco succedunt, quia sicut Apostoli adstiterunt Christo, aded ut illis dixerit: Vos estis qui permanistis mecum in tentationibus meis; ita Cardinales assistunt Summo Ecclesiæ Pontifici in omnibus Ecclesiæ arduis. Quartò, quia assistunt illi tanquam particulares Assessores, Consiliarij, atque cooperatores, iuxta verba Bonifacij VIII. Quintò, quia sunt pars corporis Papæ, & specialia membra illius, & partes, Papatus causa. Sextò, quia, ut dicit Hostiensis, & Ioannes Andreas, maior est coniunctio, imò identitatis unio inter Cardinales & Papam, quam inter se ipsum, & univeros alios etiam Episcopos.

3. Restat modò respondere ad argumentum contrarium. Dico igitur auctoritatem Cardinalium non solum Ecclesiam Titularem, vel vnam Diocesim, sed univervam Ecclesiam respicere, ut bene probat Lotherius de Benef. tom. 1. lib. 1. quæst. 8. num. 49. & ratio est, quia habent consulere non solum Romanæ, sed etiam univervali Ecclesiæ: Propter quod aptantur Cardinalibus illa verba: Domini enim sunt cardines terræ, & posuit super eos Orbem; Cardinales enim eo dicti sunt, quia sicut ostium intra cardines vertitur, ita Ecclesiæ regimen Consiliis Cardinalium, & reputantur ut Dei munere introducti in Ecclesia, ut portent onera eius, tanquam Summi Pontificis robustissima membra. Item aptari solet illud: Pro patribus tuis nati sunt tibi filij (id est, Cardinales, propter Apostolos) constituit eos Principes super omnem terram, de quibus Turrecremata, qui etiam adducit ad idem testimonium D. Bernard. qui de Cardinalibus loquens ad Eugenium III. inquit: Hi quoque qui tibi assistunt seniores populi Orbis iudices. Propter quod Cardinales non solum vocem habent decisivam ut Episcopi, sed præferuntur Episcopis, ut videri potest apud Concilium Lateranense, ibi enim ante Episcopos subscripserunt Cardinales.

4. Notandum est tamen hæc contra Garçiam de nobilitate gloss. 48. §. 2. num. 54. Cardinales in Concilio præferendos esse Patriarchis, ex rationibus, quas adducit Eugenius IV. in epist. superius posita.

RESOL. XVIII.

*An Cardinales possint sine scrupulo tacere, quando in
Consistorio aliquid non bene determinatur?
Et quid, quando maior pars Collegij contrarium ap-
probat?*